XV 4.

MAGYAR TUD. AKADÉMIAI

ALMANACH

POLGÁRI

ÉS

CSILLAGÁSZATI NAPTÁRRAL

MDCCCXC-RE.

Országos Könyvtári Igazgatóság
Nem adható el!
szegedi raktárából

KÖNYVTÁRA A SZEGEDI IPARMAGYARKODÓ

BUDAPEST, 1890.
KIADJA A M. TUD. AKADÉMIA.

OSZK
KÖNYVELOSZTÓ
FÖLÖSPÉLDÁNY

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

HORNYÁNSZKY VIKTOR KÖNYVNYOMDÁJA.

POLGÁRI

ÉS

CSILLAGÁSZATI NAPTÁR

MDCCCXC-RE.

Ünnepszámítás 1890-re.

Számok és ünnepek	Gregoriani vagy új naptár	Számok és ünnepek	Juliani vagy ó naptár
Arany szám	10	Aranyszám	10
Epakta	IX	Epakta	XX
Napkör	23	Napkör	23
Római adószám	3	Római adószám	3
Vasárnapi betű	E	Vasárnapi betű	G
		Triodium	Jan. 21-én
Septuagesimae	Febr. 2-án		
		Maesopuszt	Febr. 4-én
		Süropuszt	Febr. 11-én
Hamvazó szerda	Febr. 19-én		
I. Kántornap	Febr. 26-án		
Husvét vasárnap	Aprilis 6-án	Husvét vasárnap	Ápr. 1-én
Áldozó csütörtök	Máj. 15-én	Áldozó csütörtök	Máj. 10-én
Pünkösd vasárn.	Máj. 25-én	Pünkösd vasárn.	Máj. 20-án
II. Kántornap	Máj. 28-án		
III. Kántornap	Szept. 17-én		
I. Advent vasár.	Nov. 30-án		
IV. Kántornap	Decz. 17-én		

Időszámítás 1890-re.

Az 1890-dik év a

7398—7399-dik	év	a byzanczi aera szerint.
7382-dik	»	az alexandriai vagy antiochiai aera szerint.
7090-dik	»	a világteremtés óta Eusebius szerint.
6603-dik	»	a Julián-féle időszak szerint.
6069-dik	»	a világteremtés óta a zsidó régi aera szerint.
5874-dik	»	a világteremtés óta Petavius szerint.
5650—5651-dik	»	a világteremtés óta a zsidó ujabb aera szerint.
3905-dik	»	az Ábrahám időszakban.
2643-dik	»	Róma felépítése óta Eusebius szerint.
2637-dik	»	a Nabonassar-féle aera szerint.
2214-dik	»	a Philippi évszámban nagy Sándor halála óta.
2202-dik	»	az alexandriai vagy seleucidi aera szerint.
1938-dik	»	a Caesarok aerájuk szerint.
1935-dik	»	a Julius-féle naptárjavítás óta.
1928-dik	»	a spanyol aera szerint.
1921-dik	»	az actiumi győzelem óta.
1917-dik	»	a római császárok aerájuk szerint.
1606-dik	»	a Diocletián vagy martirok aerájuk szerint.
1307—1308-dik	»	a török (hedsra) aera szerint.
1261-dik	»	a Jezdegerdi-féle aera szerint.
814-dik	»	a Dselaleddini-féle aera szerint.
650-dik	»	a papir feltalálása óta.
590-dik	»	a szemüvegek feltalálása óta.
548-dik	»	a lőpor feltalálása óta.
450-dik	»	a nyomdászat feltalálása óta.
398-dik	»	Amerika fölfedezése óta.
373-dik	»	a reformátió óta.
347-dik	»	Copernik naprendszerének feltalálása óta.
308-dik	»	a Gergely-féle naptárjavítás óta.
284-dik	»	a távcső feltalálása óta.
271-dik	»	a Kepler törvényeinek fölfedezése óta.
215-dik	»	a fény sebességének fölfedezése óta.
208-dik	»	az általános nehézkedés törvényének Newton által fölfedezése óta.
191-dik	»	a gőzgép feltalálása óta.

Időszámítás 1890-re.

Az 1890-dik év a

1001-dik	év	a mai Magyarországnak a magyar nép által Árpád vezérlete alatt elfoglalásától számítva.
896-dik	»	István megkereszteltetése óta.
890-dik	»	Szt-István király megkoronáztatása óta.
798-dik	»	Horvátországnak szt. László által elfoglalása óta.
788-dik	»	Dalmátországnak Kálmán által elfoglalásától számítva.
673-dik	»	II. Endrének a szt. földre való menetelétől számítva.
668-dik	»	az «Arany Bulla» alkottatásától számítva.
652-dik	»	a kún népnek IV. Béla alatt Magyarországba bevándorlása óta.
649-dik	»	Magyarországnak IV. Béla alatt a mongol-tatárok általi elpusztításától számítva.
589-dik	»	III. Endre, az Árpádház utolsó ivadéka halála óta.
508-dik	»	Nagy Lajos halálától számítva.
448-dik	»	Hunyady János vaskapui fényes győzelmétől számítva.
447-dik	»	Hunyady János úgynevezett hosszú hadjárata óta.
446-dik	»	a várnai szerencsétlen ütközettől számítva.
444-dik	»	Hunyady János kormányzónak választatása óta.
442-dik	»	Hunyady János rigómezei csatavesztése óta.
434-dik	»	Hunyady János halála óta.
400-dik	»	Mátyás király halála óta.
376-dik	»	Dózsa György általi pór-lázadástól számítva.
364-dik	»	a mohácsi szerencsétlen ütközettől számítva.
349-dik	»	Budának a törököktől végképi elfoglalásától számítva.
324-dik	»	Zrinyi Miklós Szigetvár védelménél történt halála óta.
255-dik	»	a magyar kir. tudomány-egyetem alapítása óta.
204-dik	»	Budának visszafoglalásától számítva.
110-dik	»	a magyar kir. tudomány-egyetem ujjáalakításától számítva.
88-dik	»	a magyar nemzeti Múzeum alapítása óta.
82-dik	»	a magyar Ludoviceum alapítása óta.
65-dik	»	a magyar Tudományos Akadémia alapítása óta.
53-dik	»	a nemzeti színház alapítása óta.
41-dik	»	a budapesti lánczhid fölépítése óta.

Január 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1889. decz., 1890. jan.
Szerd.	**1**	1	**Ujév, Kis Kar.**	**Ujév napja**	20	Ignácz vt.
Csüt.	2	2	Makár apát, hv.	Abel, Szeth	21	Julianna sz.
Péntek	3	3	Genovéva sz. †	Enoch, Dániel	22	Anasztázia
Szomb	4	4	Titus, krétai pk.	Izabella	23	Krétai 10 vt.
Vas.	**5**	5	E. Teleszf. p. vt.	E. Simeon	24	A. 30. K. e. b. v.
Hétfő	6	6	**Epiphania**	**Vizkeresztnap** ☺	25	**Nagy Kar.**
Kedd	7	7	Luczián vt.	Izidor	26	**Egypt. men.**
Szerda	8	8	Szörény hv.	Erhard	27	**István vt.**
Csüt.	9	9	Julián vt.	Marcziál	28	2000 vértanu
Péntek	10	10	Vilmos pk., hv. †	Remete Pál	29	Apró szentek
Szomb	11	11	Higin pápa, vt.	Matilda	30	Anizia sz.
Vas.	**12**	12	**E. I. Ep.** Er. a. Ar.	**E. I. Ep.** Rein.	31	**A. 31.** Melánia
Hétfő	13	13	Vidor egyh., Ver.	Vidor	1	**J. 1890. Ujév**
Kedd	14	14	Bódog áld. Hil. pk.	Bódog ☾	2	Szilveszter p.
Szerda	15	15	Rem. Pál, Mór ap.	Mór	3	Malakhiás pr.
Csüt.	16	16	Marczell	Marczell	4	70 tanítvány
Péntek	17	17	Remete Antal †	Remete Antal	5	Theopemptus
Szomb	18	18	Piroska sz., vt.	Piroska	6	**Epiphania**
Vas.	**19**	19	**E. II. Ep. J. sz. n.**	**E. II. Ep.** Sára	7	**G. Szt Iván**
Hétfő	20	20	Fábián és Seb.	Fábián és Seb.	8	György, Emil.
Kedd	21	21	Ágnes sz., vt.	Ágnes ☺	9	Polieukt vt.
Szerda	22	22	Vincze vt.	Vincze	10	Nissz. Gergely
Csüt.	23	23	B. A. eljegyzése	Emerencziána	11	Teodóz apost.
Péntek	24	24	Timoté pk. †	Timoté	12	Tacziána
Szomb	25	25	Pál fordulása	Pál fordulása	13	Hermil, Strat.
Vas.	**26**	26	**E. III. Ep.** Polik.	**E. III. Ep.** Po.	14	**G. Szabb. érs.**
Hétfő	27	27	Aranysz. sz. Ján.	Ar. sz. Ján. ☽	15	Thebai Pál
Kedd	28	28	Margit sz.	Nagy Károly	16	Vasas Péter
Szerda	29	29	Szalézi Fer. pk.	Valér	17	Nagy Ant. ap.
Csüt.	30	30	Martina sz., vt.	Adelgunda	18	Nagy Athanáz
Péntek	31	31	Nolaskói Péter †	Virgil	19	Eg. Makár ap.

☺ **HT. Jan. 6.** reggel 6 ó. 53 perczkor.
☾ **UN. Jan. 14.** reggel 7 ó. 49 perczkor.

Akadémiai ülések

Január havában.

Január	7.	(Kedd) I. (Nyelv- és széptudományi) oszt. ülése.
»	13.	II. (Philos. társadalmi és történettudományi) osztály ülése.
»	20.	III. (Mathem. és természettud.) osztály ülése.
»	27.	*Összes ülés.* Az 1890. akadémiai költségvetés.

Január 1890.

Hó napja	Zsidó naptár 5650. Tebet Sebat		Török naptár 1307. Dsemâdi-el-avvel Dsemâdi-el-accher		Órák a valódi délben ó.	p.	mp.
1	9		9		12	3	52·4
2	10	Assziri bet. (Bőjtn.)	10			4	20·5
3	11		11	**19. Dsuma**		4	48·2
4	12	**Szabbat Vajechi**	12			5	15·5
5	13		13	Szerencse-napok Alí halál napja	12	5	42·4
6	14	☺	14			6	8·8
7	15		15			6	34·8
8	16		16			7	0·2
9	17		17			7	25·1
10	18		18	**20. Dsuma**		7	49·5
11	19	**Szabbat Szemot**	19			8	13·3
12	20		20	Konstantináp. bev.	12	8	36·6
13	21		21			8	59·2
14	22	☾	22			9	21·2
15	23		23			9	42·6
16	24		24			10	3·3
17	25		25	**21. Dsuma**		10	23·3
18	26	**Szabbat Vaera**	26			10	42·7
19	27		27		12	11	1·3
20	28		28			11	19·2
21	29	●	29			11	36·3
22	1	Sebat, Ros Hach.	30			11	52·6
23	2		1	Dsemâdi-el-accher		12	8·2
24	3		2	**22. Dsuma**		12	23·0
25	4	**Szabbat Bo**	3			12	36·9
26	5		4		12	12	50·1
27	6	☽	5			13	2·3
28	7		6			13	13·8
29	8		7			13	24·4
30	9		8			13	34·2
31	10		9	**23. Dsuma** Ab. sz. n.		13	43·2

● **UH. Jan. 21.** éjfél után 1 óra 5 perczkor.
☽ **EN. Jan. 27.** este 9 óra 33 perczkor.

Február 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. jan., febr.
Szomb	1	32	Ignácz pk., vt.	Brigitta	20	Nagy Euthim
Vas.	2	33	**E. Sept. Gy. B. A.**	**E. H.** Gy. B. A.	21	**G. Triod.** Max.
Hétfő	3	34	Balázs pk., vt.	Balázs	22	Timót ap., An.
Kedd	4	35	Korzini Andr. pk.	Veronika	23	Kelemen vt.
Szerda	5	36	Ágota sz., vt.	Ágota ☺	24	Xenia, Babil.
Csüt.	6	37	Dorottya sz., vt.	Dorottya, Am.	25	Gergely hv.
Péntek	7	38	Romuáld apát †	Rikhárd	26	Xenofon, Ark.
Szomb	8	39	Máthai János áld.	Salamon	27	Ar. sz. Ján. er.
Vas.	9	40	**E. Sex.** Apoll. sz.	**E. Hatv.** Ap.	28	G. Efraim, Sz.
Hétfő	10	41	Skolasztika, sz.	Skol. Gábor	29	Ignácz erekl.
Kedd	11	42	Dezső pk., vt.	Frozina ☾	30	**Nagy Vazul**
Szerda	12	43	Barcz. Eulália vt.	Eulália	31	Czirusz, János
Csüt.	13	44	Ricsi Katalin	Kasztor	1	*Febr.* Trifon
Péntek	14	45	Bálint vt. †	Bálint	2	**Kriszt. bem.**
Szomb	15	46	Fausztin és Jovita	Fausztin, Jov.	3	Simeon, Anna
Vas.	16	47	**E. Fars. vas.** Jul.	**E. Ötv.** Jul.	4	**G. Maes.** Izid.
Hétfő	17	48	Julián vt., Donát	Szilárdka	5	Ágota, T.
Kedd	18	49	*Hushagyó*, Sim.	Zsuzsánna	6	Bukol, Jul.
Szerda	19	50	*Hamv.sz.*, P. K. †	Gabin ☺	7	Parth. pk.
Csüt.	20	51	Eleutér	Eukár	8	Tivad. vt.
Péntek	21	52	Jéz. 5. sz. s., El. †	Eleonóra	9	Nikef. vt.
Szomb	22	53	Péter székfogl. †	Péter székfogl.	10	Karal. vt.
Vas.	23	54	**E. I. b. v.** Rom. sz.	**E. Inv.** Sz. L.	11	**G. Sür.** Bal.
Hétfő	24	55	Mátyás apostol	Mátyás	12	Szabbás
Kedd	25	56	Viktorin, Géza	Valburga	13	Sim., Márt.
Szerda	26	57	Sándor, **Kánt.** †	Jónás, Sánd. ☽	14	Czirill. Aux.
Csüt.	27	58	Leander pk.	Ákos, Leander	15	Onezim ap.
Péntek	28	59	Jéz. tk., Román †	Román, Ozsv.	16	Pamfil nvt.

Vaj-hét

☺ **HT. Febr. 5.** éjfél után 2. óra 30 perczkor.
☾ **UN. Febr. 12.** este 8 óra 8 perczkor.

Akadémiai ülések

Február havában.

Február	3.	I. osztály.
»	10.	II. osztály.
»	17.	III. osztály.
»	24.	*Összes ülés.*

Februárius 1890.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Órák a valódi délben		
	5650. Sebat Adar		1307. Dsemâdi-el-accher Redseb		ó.	p.	mp.
1	11	**Szabbat Besalach**	10		12	13	41·1
2	12		11		12	13	58·6
3	13		12			14	5·0
4	14		13	Szerencse-napok		14	10·7
5	15	☺	14			14	15·5
6	16		15			14	19·5
7	17		16	24. **Dsuma**		14	22·7
8	18	**Szabbat Jitro**	17			14	25·1
9	19		18		12	14	26·7
10	20		19			14	27·6
11	21		20	Fatima szül. napja		14	27·7
12	22	☾	21			14	27·0
13	23		22			14	25·7
14	24		23	25. **Dsuma**		14	23·6
15	25	**Szabb. Miszpatim**	24			14	20·7
16	26		25		12	14	17·2
17	27		26			14	13·0
18	28		27			14	8·1
19	29	☺	28			14	2·4
20	30	Ros Hachodes	29			13	56·2
21	1	Adar, Ros Hachodes	1	**Redseb, 26. Dsuma**		13	49·2
22	2	**Szabbat Truma**	2			13	41·7
23	3		3		12	13	33·4
24	4		4	Titkok éje		13	24·6
25	5		5			13	15·1
26	6	☽	6			13	5·0
27	7		7			12	54·4
28	8		8	27. **Dsuma**		12	43·2

☺ **UH. Febr. 19.** délelőtt 11 ó. 44 perczkor.
☽ **EN. Febr. 26.** délután 3 ó. 23 perczkor.

Márczius 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1889. febr., márcz.
Szomb	1	60	Albin pk. †	Albin	17	Tir. Tivad. nvt
Vas.	2	61	**E. II. b. v.** Szimp.	**E. Rem.** Szim.	18	G. 1. Leo pápa
Hétfő	3	62	Kunigunda cs.-né	Kinga	19	Ark. a., Doszit
Kedd	4	63	Kázmér hv.	Adorján	20	Leo katan. pk.
Szerda	5	64	Krem. Özséb ap. †	Frigyes	21	Timót, Euszt.
Csüt.	6	65	Frigyes hv.	Fridolin ☽	22	Jenői vtk
Péntek	7	66	Aquinói Tamás †	Felicitas	23	Polikárp pk
Szomb	8	67	Istenes János hv. †	Filemon, Ján.	24	Sz. Iván fej. f.
Vas.	9	68	**E. III. b. v.** R. Fr.	**E. Oculi.** Pru.	25	G. 2. Tar., pk.
Hétfő	10	69	Szebastei 40 vt.	Sándor, Gájus	26	Porfir pk
Kedd	11	70	Konstantin vt.	Rozina, Szil.	27	Prokóp vt.
Szerda	12	71	Bőjt k. N. Gerg. †	Gergely	28	Vazul
Csüt.	13	72	Rozina	Ernő	1	*Márcz.* Eud.
Péntek	14	73	Matild cs.-né †	Zakariás ☾	2	Hezik, Teodot
Szomb	15	74	Longin vt. †	Kristóf	3	Eutróp vt.
Vas.	16	75	**E. IV. b. v.** Geréb	**E. Laet.** Czirj.	4	G. 3. Ger., Vin.
Hétfő	17	76	Gertrúd sz. Patrik	Gertrúd	5	Konon vt.
Kedd	18	77	Czirill pk, Sándor	Anzelm, Sánd.	6	Amorii 42 vt.
Szerda	19	78	József nev. atya †	József	7	Vazul, Jenő
Csüt.	20	79	Joákim	Hubert ☽	8	Teofilakt
Péntek	21	80	Benedek hv. †	Benedek	9	Szeb. 40 vt.
Szomb	22	81	Oktavián vt. †	Kázmér	10	Kodr., Kipr. vt.
Vas.	23	82	**E. V. b. v., F. v., V.**	**E. Jud.** Eber.	11	G. 4. Szof. j. ap.
Hétfő	24	83	Gábor főangyal	Gábor főangy.	12	Teofán és G. p.
Kedd	25	84	**Gyüm. oltó B. A.**	Gy. oltó B. A.	13	Nik., konst. pt.
Szerda	26	85	Manó vt. †	Manó, Jenő	14	Benedek
Csüt.	27	86	Rupert pk, hv.	Rupert	15	Agáp, Sándor
Péntek	28	87	Fájd. sz., Sixt. p. †	Malkusz ☽	16	Szab. vt., Trof.
Szomb	29	88	Czirill vt. †	Eusztáz	17	Elek
Vas.	30	89	**E. VI. b. v. Vir. v.**	**F. Pálma v. G.**	18	G. 5. Czir. j. pk.
Hétfő	31	90	Amosz próf.	Ámosz próf.	19	Krizsán, Dár.

☽ **HT. Márcz. 6.** este 8 ó. 4 perczkor.
☾ **UN. Márcz. 14.** reggel 5 ó. 21 perczkor.

Akadémiai ülések

Márczius havában.

Márczius	3.	I. osztály.
»	10.	II. osztály.
»	17.	III. osztály
»	19.	(Szerda) ***Rendkívüli összes ülés.*** (Jelentés a Teleki-pályázatról.)
»	24.	I. osztály.
»	31.	***Összes ülés.*** (Jelentés a gróf Karátsonyi-pályázatról.)

Márczius 1890.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Órák a valódi délben		
	5650. Adar Nisszan		1307. Redseb Sabân		ó.	p.	mp.
1	9	**Szabbat Teczave**	9		12	12	31·5
2	10		10		12	12	19·2
3	11		11			12	6·5
4	12		12			11	53·2
5	13	Taanit Eszter (Bn.)	13			11	39·6
6	14	Purim ☺	14	Szerencse-napok		11	25·4
7	15	Susan-Purim	15	**28. Dsuma**		11	10·9
8	16	**Szab. Ki Szissza**	16			10	56·0
9	17		17		12	10	40·7
10	18		18			10	25·1
11	19		19			10	9·1
12	20		20			9	52·9
13	21		21			9	36·4
14	22	☾	22	**29. Dsuma**		9	19·6
15	23	**Sz. Vajakhel-Pek.**	23			9	2·6
16	24		24		12	8	45·4
17	25		25			8	28·0
18	26		26			8	10·4
19	27		27			7	52·7
20	28	●	28	Mahom. próf. elfog.		7	34·8
21	29		29	**30. Dsuma**, Égb.sz.é		7	16·8
22	1	**Nisszan, Sz. Vaj.**	30			6	58·7
23	2		1	Sabân	12	6	40·4
24	3		2			6	22·2
25	4		3	Husszein szül. napja		6	3·8
26	5		4			5	45·4
27	6		5			5	27·0
28	7	☽	6	**31. Dsuma**		5	8·6
29	8	**Szabbat Czav**	7			4	50·2
30	9		8		12	4	31·7
31	10		9			4	13·5

● **UH. Márcz. 20.** este 10 óra 17 perczkor.
☽ **EN. Márcz. 28.** délelőtt 10 óra 49 perczkor.

Április 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. márcz., ápr
Kedd	1	91	Hugó pk., hv.	Teodóra	20	Szabei vtk.
Szerda	2	92	Paulai Ferencz †	Teodózia	21	Jakab pk. Tim
Csüt.	3	93	*N.-cs.*, R., hv. †	Dárius	22	Vazul áld., v
Péntek	4	94	*N.-p.*, J. e. hv. †	**N.-péntek**	23	Nikon 200 tan
Szomb	5	95	*N.-sz.*, F. V. hv. †	Hozeás ☺	24	Zakariás hv.
Vas.	**6**	96	**E. Husvét vas.**	**E. Husv. vas.**	**25**	**G. 6. Gy. B. A**
Hétfő	**7**	97	**Husvét hétfő**	**Husvét hétfő**	26	Gábor főa.
Kedd	8	98	Dénes hv.	Apollónia	27	Matróna
Szerda	9	99	Demeter vt.	Demeter	28	ifj. Hilár.
Csüt.	10	100	Dániel, Ezekhiel	Dániel	29	Márk, Cz.
Péntek	11	101	Leo pápa †	Leo	30	Klim. Ján.
Szomb	12	102	Gyula pápa, hv.	Gyula ☹	31	Ipacs, Jona
Vas.	**13**	103	**E. 1. Feh. v.**, H.	**E. 1. Quas.** J.	**1**	**A. Husv. va**
Hétfő	14	104	Tiborcz vt.	Tiborcz	2	**Husvét hétf**
Kedd	15	105	Neszte vt	Olimpia	3	**Husvét ked**
Szerda	16	106	Turib pk., vt.	Áron	4	György, Józs
Csüt.	17	107	Rezső vt.	Rezső	5	Teodul, Aga
Péntek	18	108	I. g. sz., Ap. vt. †	Valerián	6	Methód ap.
Szomb	19	109	Kreszczentius vt.	Hermogen. ☺	7	Mil. György p
Vas.	**20**	110	**E. 2. Mis.** V. vt.	**E. 2. Past** Sz.	8	**G. 1.** Heród
Hétfő	21	111	Anzelm hv.	Adalár	9	Eupszik vt.
Kedd	22	112	Sótér és Kájusz	Sótér, Kájusz	10	Terencz vt.
Szerda	23	113	Béla pk., vt.	György	11	Antipas pk.
Csüt.	24	114	György vt.	Albert	12	Vazul pk.
Péntek	25	115	Márk evang. vt. †	Márk evang.	13	Artemon
Szomb	26	116	Kilit és Marcz.	Kilit	14	Márton pápa
Vas.	**27**	117	**E. 3. Jub. Sz.** J. o.	**E. 3. Jub. A.** ☽	**15**	**G. 2.** Arisztí
Hétfő	28	118	Vit. és Val. vtk.	Vitályos, Ag.	16	Agape, Irén v
Kedd	29	119	Ver. Péter vt.	Sibilla	17	Simeon, Aga
Szerda	30	120	Sziénai Katal. sz.	Eutróp	18	János szerz.

☺ **HT. Ápr. 5.** délelőtt 10 óra 41 perczkor.
☽ **UN. Ápr. 12.** délután 0 óra 9 perczkor.

Akadémiai ülések

Április havában

Április 14. II. osztály.
» 21. III. osztály.
» 28. *Összes ülés.* (Jelentés a Farkas-Raskó-pályázatról.)

Április 1890.

Hó napja	Zsidó naptár 5650. Nisszan Ijar		Török naptár 1307. Sabân Ramadân		Órák a valódi délben ó.	p.	mp.
1	11		10		12	3	55·2
2	12		11			3	37·1
3	13		12			3	19·1
4	14	Husv. ünnep előest.	13	32. **Dsuma**		3	1·3
5	15	**Chag Hapesz. 1.** ☺	14	Szerencse-napok		2	43·6
6	16	**Chag Hapeszach 2.**	15	Szerencse-nap, Vizsgálat éje	12	2	26·1
7	17		16	Mekka Kaaba kihir.		2	8·7
8	18	Chol Hamoed	17			1	51·7
9	19	(Félünnepek)	18			1	34·9
10	20		19			1	18·3
11	21	**Chag Hapeszach 7.**	20	33. **Dsuma**		1	2·0
12	22	**Husv. ünn. vége** ☾	21			0	46·1
13	23		22		12	0	30·5
14	24		23			0	15·2
15	25		24			0	0·3
16	26		25		11	59	45·7
17	27		26			59	31.5
18	28		27	34 **Dsuma**		59	17·8
19	29	**Szabbat Semini** ☺	28			59	4·4
20	30	Ros Hachodes	29		11	58	51·4
21	1	Ijar, Ros Hachodes	1	Ramadân, Bőjt kez.		58	38·9
22	2		2			58	26·8
23	3		3	Ábrah. könyve lesz.		58	15·1
24	4		4	Koran küldetése		58	3·9
25	5		5	35. **Dsuma**		57	53·1
26	6	**Sz. Tasz.-Meczora**	6			57	42·8
27	7	☽	7	Mózes 5 könyve	11	57	33·0
28	8		8			57	23·7
29	9		9			57	16·9
30	10		10			57	6·5

☺ **UH. Ápr. 19.** reggel 9 ó. 22 perczkor.
☽ **EN. Ápr. 27.** reggel 6 ó. 8 perczkor.

Május 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. ápr., máj.
Csüt.	1	121	Fül. és Jak. apost.	Fülöp és Jak.	19	P. Ján. Pafn.
Péntek	2	122	Athan. hv. egyh. †	Zsigmond	20	Abs., Tiv. hv.
Szomb	3	123	Sz. † feltaláltatása	Sz. † feltalált.	21	Jan. áld. és t.
Vas.	4	124	**E. 4. Cant.** Flór. vt.	**E. 4. C.** Fl., M. ☺	22	G. 3. Szt Teod.
Hétfő	5	125	V. Pius pápa	Gocsárd	23	*György vt.*
Kedd	6	126	Olajban fött Ján.	L. János	24	Szabbás vt.
Szerda	7	127	Szaniszló pk, vt.	Godofréd, Giz.	25	*Vizszentelés*
Csüt.	8	128	Mih. f. a. megjel.	Szaniszló	26	Vazul
Péntek	9	129	Naz. Gergely hv. †	Jób	27	Ján. pk., Sim.
Szomb	10	130	Antonin hv.	Viktória	28	Jaz. ap., Szoz.
Vas.	11	131	**E. 5. R.** Mam. pk, hv	**E. 5. R.** Béla ☾	29	G. 4. 9 vértanú
Hétfő	12	132	Pongr. vt. } kereszt járó napok	Pongrácz	30	Jakab apost.
Kedd	13	133	Szerv. hv.	Szervácz	1	*Máj.* Jeremiás
Szerda	14	134	Bonifácz vt.	Bonifácz	2	N. Anaszt. pr.
Csüt.	15	135	**Áld. csütörtök**	**Áld. csütört.**	3	Timót, Maura
Péntek	16	136	Nep. Ján. vt. †	Peregrin	4	Pelágia vt.
Szomb	17	137	Paskál hv.	Torpet	5	Irén vt.
Vas.	18	138	**E. 6. Ex.** Ven. vt.	**E. 6. Ex.** Lib. ☺	6	G. 5. Jób szenv.
Hétfő	19	139	Ivó vt.	Sára, Potencz.	7	*Szt † feltalál.*
Kedd	20	140	Sziénai Bernand.	Anasztáz	8	Ján. ev., N. Ar.
Szerda	21	141	Kant. Bódog	Prudens	9	Mikl. vt., Izs.
Csüt.	22	142	Julia sz, vt.	Ilona, Athan.	10	**Áld. csütört.**
Péntek	23	143	Dezső pk, vt. †	Dezső	11	*Czir. és Meth.*
Szomb	24	144	Johanna özv. †	Zsuzsánna	12	Nikod. pk, G.
Vas.	25	145	**E. Pünkösd vas.**	**E. Pünk. vas.**	13	G. 6. Glicz. vt.
Hétfő	26	146	**Pünkösd hétfő**	**Pünk. hét.** ☽	14	Izidor vt., M.
Kedd	27	147	I. János pápa	Luczián	15	Demeter, Pak.
Szerda	28	148	Vil. hv., E., **Kánt.** †	Vilmos	16	Teodór, Eufr.
Csüt.	29	149	Maximin pk	Kuno, Maxim.	17	Andronik ap.
Péntek	30	150	Nánd. kir. Bód. †	Ede, Bódog	18	Teodóz, 7 sz.
Szomb	31	151	Petronella †	Petronella	19	Patr. és t. vtk.

☺ **HT. Máj. 4.** délelőtt 10 óra 25 perczkor.
☾ **UN. Máj. 11.** este 5 óra 38 perczkor.

Akadémiai ülések

Május havában.

Május 5. I. osztály.
» 12. II. osztály.
» 19. *Összes ülés* és III. osztály.

Május 1890.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Órák a valódi délben		
	5650. Ijar Szivan		1307. Ramadân Sevvâl		ó.	p.	mp.
1	11		11		11	56	58·7
2	12		12	**36. Dsuma**		56	51·5
3	13	**Sz. Achre Mot-K.**	13	Szerencse-nap		56	44·7
4	14	☺	14	Szerencse-napok	11	56	38·6
5	15		15			56	32·9
6	16		16			56	27·9
7	17		17			56	23·4
8	18	Lag baomer	18	Jézus evang. küldet.		56	19·4
9	19		19	**37. Dsuma**		56	16·1
10	20	**Szabbat Emor**	20			56	13·4
11	21	☾	21		11	56	11·2
12	22		22			56	9·7
13	23		23			56	8·7
14	24		24			56	8·4
15	25		25			56	8·6
16	26		26	**38. Dsuma**		56	9·4
17	27	**Sz. Behar-Bechuk.**	27	Mindenható éje		56	10·8
18	28	☻	28		11	56	12·7
19	29		29	Gyászn. B. el. ü. m.		56	15·2
20	1	Szivan, Ros-Hachod.	30	Bőjt vége		56	18·3
21	2		1	**Sevvâl, N. Bairam**		56	21·9
22	3		2	**Nagy-Bairam**		56	26·0
23	4		3	**39. Dsuma**, N.Bair.		56	30·7
24	5	**Szab. Bamidbar**	4			56	35·8
25	6	**Chag Hasvuot 1.**	5		11	56	41·5
26	7	**Chag Hasvuot 2.** ☽	6			56	47·6
27	8		7	Hamza halál napja		56	54·1
28	9		8			57	1·2
29	10		9			57	8·6
30	11		10	**40. Dsuma**		57	14·6
31	12	**Szabbat Nasszo**	11			57	24·9

☻ **UH. Máj. 18.** este 9. óra 35 perczkor.
☽ **EN. Máj. 26.** délelőtt 11 óra 50 perczkor.

Június 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. máj., jún.
Vas.	**1**	152	**E. 1. Sz. H. v. Gr**	**E. Trin. Nik.**	**20**	**G. Pünk. vas.**
Hétfő	2	153	J. sz. v., Er. pk, vt.	Efraim	**21**	**Pünk. hétfő**
Kedd	3	154	Klotild királyné	Erazmus ☺	22	Baziliszk
Szerda	4	155	Kerény pk, vt.	Karpáz, Flóris	23	Mihály pk
Csüt.	**5**	156	**Urnap**	Vendel	24	Simeon, Nikit.
Péntek	6	157	Norbert hv. †	Longin	25	Szt. Iv. fej. felt.
Szomb	7	158	Róbert apát, hv.	Lukréczia	26	Korpács, Alfé
Vas.	**8**	159	**E. 2. Médard pk**	**E. 1. Tr. Méd.**	**27**	**G. 1.** Mindsz. v. P. P. b. k.
Hétfő	9	160	Primus és Felicz.	Prim. és F. ☾	28	Eutik, Niczét
Kedd	10	161	Margit királynő	Onufer, Oliva	29	Teodózia vt.
Szerda	11	162	Barnabás apostol	Barnabás	30	Izsák szerz.
Csüt.	12	163	Fak. János hv.	Bazilides	31	Hermeiás
Péntek	13	164	J. sz. sz, P. A. hv. †	Tóbiás	*1*	*Jún.* Jusztin
Szomb	14	165	N. Vaz. hv., egyht.	Elizeus	2	Nikefor
Vas.	**15**	166	**E. 3. Vid és M. vtk**	**E. 2. Tr. V. M.**	**3**	**G. 2. Luczill. P.**
Hétfő	16	167	Bennó, R. Ferencz	Jusztina	4	Metrofan patr.
Kedd	17	168	Adolf pk, hv.	Folkmár ☺	5	Doroté pk
Szerda	18	169	Márk és Mar. vtk	Arnulf	6	Besszár., Ill.
Csüt.	19	170	Gyárf. és Prot. vtk	Szilvér	7	Teod. ancz. pk
Péntek	20	171	Szilvér pápa vt. †	Szilás, Flór	8	Stratil. Tivad.
Szomb	21	172	Gonzága Alajos	Albán, Alajos	9	Alex. Czir. pk
Vas.	**22**	173	**E. 4. Paulin hv.**	**E. 3. Tr. Ák. P.**	**10**	**G. 3 Pr. T. pk**
Hétfő	23	174	Ediltruda kné	Vazul	11	Bertal. és Bar.
Kedd	24	175	Sz. Iván szület.	Sz. Iván szül.	12	Onufriusz
Szerda	25	176	Prosp. hv., Vil. hv.	Eulog, Vil. ☽	13	Aquilina vt.
Csüt.	26	177	János és Pál vtk	Jeremiás	14	Elizeusz
Péntek	27	178	László m. kir. †	László m. kir.	15	Vid napj. A. pr.
Szomb	28	179	II. Leo pápa hv.	Leo és Jozua	16	Tikon pk, Tih
Vas.	**29**	180	**E. 5. Péter és Pál**	**E. 4. Tr. Pét., P.**	**17**	**G. 4. M. vt., S.**
Hétfő	30	181	Pál apost. emléke	Pál ap. eml.	18	Leon. vt., I. T.

☺ **HT. Jún. 3.** reggel 7 ó. 51 perczkor.
☾ **UN. Jún. 9.** este 11 ó. 6 perczkor.

Akadémiai ülések

Június havaban.

Június	2.	I. osztály.
»	9.	II. osztály.
»	16.	III. osztály.
»	23.	*Összes ülés.*

Június 1890.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Órák a valódi délben		
	5650. Szivan Tamusz		1307. Sevvâl Dsû'l-kade		ó.	p.	mp.
1	13		12		11	57	33·6
2	14		13	Szerencse-napok		57	42·7
3	15	☺	14			57	52·2
4	16		15			58	2·0
5	17		16	Ohudi útközet eml.		58	12·3
6	18		17	41. Dsuma		58	22·8
7	19	Szabbat Behaal.	18			58	33·7
8	20		19		11	58	44·8
9	21	☾	20			58	56·3
10	22		21			59	8·1
11	23		22			59	20·1
12	24		23			59	32·3
13	25		24	42. Dsuma.		59	44·7
14	26	Szabbat Selach	25			59	57·3
15	27		26		12	0	10·1
16	28		27			0	23·0
17	29	☻	28			0	35·9
18	30	Ros Hachodes	29			0	49·0
19	1	Tamusz, Ros Hach	1	Dsû'l-kade		1	2·0
20	2		2	43. Dsuma		1	15·1
21	3	Szabbat Korah	3			1	28·2
22	4		4	7 alvó barl. megy	12	1	41·3
23	5		5	Ábrah. Kaabát építi		1	54·2
24	6		6			2	7·1
25	7	☽	7	Mózes átvon. a Nil f.		2	19·9
26	8		8			2	32·5
27	9		9	44. Dsuma		2	45·0
28	10	Szabbat Chukat	10			2	57·3
29	11		11		12	3	9·3
30	12		12			3	21·2

☻ **UH. Jún. 17.** délelőtt 11 ó. 14 perczkor.
☽ **EN. Jún. 25.** délután 3 ó. 10 perczkor.

Július 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. jún., júl.
Kedd	1	182	Tibold hv., rem.	Tibold	19	Júdás ap.
Szerda	2	183	Sarlós Bold. assz.	S.B.A. Coel. ☺	20	Methód pk
Csüt.	3	184	Heliodor pk, hv.	Kornél, Soma	21	Julián vt.
Péntek	4	185	Ulrik pk, hv. †	Ulrik	22	Özséb vt., Zin.
Szomb	5	186	Domicz. vt., Vil.	Sarolta	23	Agripp. vt., U.
Vas.	**6**	187	**E. 6.** Izsaiás pr.	**E. 5. Tr.** Izs.	**24**	**G. 5. Szt Iván**
Hétfő	7	188	Vilibáld pk, hv.	Vilibald, Eszt.	25	Febrónia vt.
Kedd	8	189	Izab. krnő, Gilly.	Gillyén	26	Thess. Dávid
Szerda	9	190	Veronika sz.	Ludovika ☾	27	Sáms.áld.Seb.
Csüt.	10	191	Amália sz.	Hét fivér	28	P. és P. bőjt v.
Péntek	11	192	I. Pius p., vt. †	Eleonóra	**29**	**Péter és Pál**
Szomb	12	193	Gualb. Ján. hv.	Henrik	30	12 ap. zsinatja
Vas.	**13**	194	**E. 7.** Jenő pk, vt.	**E. 6. Tr.** Marg.	1	**G. 6.** *Júl.* K. D.
Hétfő	14	195	Bonaventúra pk	Bonaventúra	2	B. A. meze
Kedd	15	196	Apostol. oszlása	Apost. oszlása	3	Jácint vt.
Szerda	16	197	Karmelhegyi B.A.	Rúth	4	Krét. Andr., M.
Csüt.	17	198	Elek hv.	Elek ●	5	Athan., Anna
Péntek	18	199	Arnulf pk, hv. †	Jenő	6	Szisz., Lukács
Szomb	19	200	Paul. Vincze hv.	Juszta, Rufina	7	Mal. Tam., Cz.
Vas.	**20**	201	**E. 8. Legsz. m. ü.**	**E. 7. Tr.** Illés p.	8	**G. 7.** Prok. vt.
Hétfő	21	202	Dániel próféta	Paulina	9	Pongrácz Tiv.
Kedd	22	203	Mária Magdolna	Mária Magd.	10	Nik. 45 vért.
Szerda	23	204	Apollinár pk, hv.	Apollinár	11	Eufémia, Olga
Csüt.	24	205	Krisztina vt.	Krisztina	12	Prókol, Illár.
Péntek	25	206	Jakab apostol †	Jakab ap. ☽	13	Gábor főangy.
Szomb	26	207	Anna, B. A. anyja	Anna	14	Aquilla ap., J.
Vas.	**27**	208	**E. 9.** Pantaleon	**E. 8. Tr. M.**	**15**	**G. 8.** Czerik, J.
Hétfő	28	209	I. Győző p., I. V. p.	Pentele, Sáms.	16	Athenogén
Kedd	29	210	Márta sz., Beatrix	Beatrix	17	Márina nvt.
Szerda	30	211	Abdon, Szen. vtk	Abdon, Szen.	18	Emilián, Jácz.
Csüt.	31	212	Loyolai Ign. hv.	Ernőke ☺	19	Dius, Makrina

☺ **HT. Júl. 2.** délután 3 óra 39 perczkor.
☾ **UN. Júl. 9.** reggel 6 órakor.

Július 1890.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Órák a valódi délben		
	5650. Tamusz Ab		1307. Dsû'l-kade Dsûl-hedse		ó.	p.	mp.
1	13		13		12	3	32·8
2	14	☺	14	Szerencse-napok		3	44·1
3	15		15			3	55·2
4	16		16	45. Dsuma		4	6·0
5	17	**Szabbat Balak**	17			4	16·4
6	18	Sivaassz. bet. (Bn.)	18		12	4	26·6
7	19		19			4	36·4
8	20		20			4	45·8
9	21	☾	21			4	54·9
10	22		22			5	3·6
11	23		23	46. Dsuma		5	11·9
12	24	**Szabbat Pinkasz**	24			5	19·8
13	25		25		12	5	27·2
14	26		26			5	34·1
15	27		27			5	40·6
16	28		28			5	46·6
17	29	●	29			5	52·1
18	1	Ab, Ros Hachodes	30	47. Dsuma		5	57·0
19	2	**Sz. Matot-Maszeh**	1	Dsû'-l-hedse		6	1·4
20	3		2		12	6	5·2
21	4		3			6	8·5
22	5		4			6	11·2
23	6		5			6	13·3
24	7		6			6	14·8
25	8	☽	7	48. Dsuma		6	15·8
26	9	**Szabbat Debarim**	8	Isten kinyilatkozt.		6	16·1
27	10	Tisah beab (Bőjtn.)	9		12	6	15·7
28	11		10	Kis Bairam		6	14·8
29	12		11			6	13·3
30	13		12			6	11·1
31	14	☺	13	Szerencse-nap		6	8·3

● **UH. Júl. 17.** éjfél után 2 óra 6 perczkor.
☽ **EN. Júl. 25.** reggel 4 óra 0 perczkor.
☺ **HT. Júl. 31.** este 10 óra 41 perczkor.

Augusztus 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. júl., aug.
Péntek	1	213	Vasas sz. Péter †	Vasas Péter	20	**Illés próféta**
Szomb	2	214	Porcziunk. eml.	Gusztáv	21	Simeon, Ján.
Vas.	3	215	**E. 10.** J. I. vt. er. f.	**E. 9. Tr.** Ágost	22	**G. 9.** Már. Mgd.
Hétfő	4	216	Domonkos hv.	Domonkos	23	Fokaz vt., Ezk.
Kedd	5	217	Havi B. A.	Ozvald	24	Krisztina vt.
Szerda	6	218	Urunk színevált.	Urunk színev.	25	Anna halála
Csüt.	7	219	Kajetán hv., Don.	Donát ☾	26	Hermol., Par.
Péntek	8	220	Czirjék vt. †	Czirjék	27	Pantal. nvt.
Szomb	9	221	Román vt.	Róland	28	Prokór, Nik.
Vas.	10	222	**E. 11. B. A. elh. ü. n.**	**E. 10. Tr.** Lőr.	29	**G. 10.** Kall. vt. T.
Hétfő	11	223	Zsuzsán. vt., T.	Ármin	30	Sziláz, Angy.
Kedd	12	224	Klára sz.	Klára	31	Eudoczim
Szerda	13	225	Ipoly vt., Kasszián	Ipoly	1	*Aug.* B. A. b. k.
Csüt.	14	226	Özséb, Angela †	Özséb	2	Istv. vt. száll.
Pént.	15	227	**Nagy B. A.** †	Nagy B. A. ●	3	Izsák, Demjén
Szomb	16	228	Rókus hv.	Rókus	4	7 gy. vt., E. Eud.
Vas.	17	229	**E. 12. Sz. Joak. ü. n**	**E. 11. Tr.** Aug.	5	**G. 11.** Eusz. vt.
Hétfő	18	230	Ilona csné	Agapét	6	**Ur. színevált.**
Kedd	19	231	Lajos pk	Szebald, Tekla	7	Dometius
Szerd.	20	232	**István m. király**	**Istv. m. kir.**	8	Emilián, Mir.
Csüt.	21	233	Bernát apát	Adolf	9	Mátyás apost.
Péntek	22	234	Timoté vt. †	Timoté	10	Lőrincz
Szomb	23	235	Bèniczi Fülöp hv.	Zakariás ☽	11	Eupl. vt., Vaz.
Vas.	24	236	**E 13.** Bertalan ap.	**E. 12. Tr.** Bert.	12	**G. 12.** Fók. An.
Hétfő	25	237	Lajos kir.	Lajos	13	Maxim. hv.
Kedd	26	238	Sámuel próf.	Sámuel	14	B. A. b. vége
Szerda	27	239	Kal. József	Gebhárd	15	**Nagy B. A.**
Csüt.	28	240	Ágoston pk, egyht.	Ágoston	16	Dioméd vt.
Péntek	29	241	Sz. Iván lefej. †	Sz. Iván lefej.	17	Miron, Straton
Szomb	30	242	Limai Róza sz.	Rebekka ○	18	Flór és Lór
Vas.	31	243	**E. 14. Órangy. ü. n**	**E 13. Tr.** P. pk	19	**G. 13.** Str. Andr.

☾ **UN. Aug. 7.** délután 3 óra 35 perczkor.
● **UH. Aug. 15** este 5 óra 36 perczkor.

Augusztus 1890.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Órák a valódi délben		
	5650. Ab Ellul		1307. Dsû'l-hedse 1308. Moharrem		ó.	p.	mp.
1	15		14	49. **Dsuma**	12	6	4·9
2	16	**Sz. Vaetchanan**	15	Szerencse-napok		6	1·0
3	17		16		12	5	56·4
4	18		17			5	51·2
5	19		18	Tó-ünnep		5	45·5
6	20		19			5	39·1
7	21	☾	20			5	32·2
8	22		21	50. **Dsuma**		5	24·8
9	23	**Szabbat Ekeb**	22	Béke-ünnep		5	16·7
10	24		23		12	5	8·2
11	25		24			4	59·0
12	26		25	Aligyűrűj. visszaad.		4	49·3
13	27		26			4	39·1
14	28		27			4	28·3
15	29	☾	28	51. **Dsuma**		4	17·0
16	30	**Sz. Reeh**, Ros Hach.	29			4	5·2
17	1	Ellul, Ros Hachodes	1	**Moharr. 1308.** Ujév	12	3	52·8
18	2		2			3	39·9
19	3		3			3	26·5
20	4		4			3	12·6
21	5		5			2	58·3
22	6		6	1. **Dsuma**		2	43·4
23	7	**Szabbat Softim** ☽	7			2	28·1
24	8		8		12	2	12·3
25	9		9			1	56·1
26	10		10	Husszein halálnapja		1	39·5
27	11		11			1	22·5
28	12		12			1	5·0
29	13		13	2. **Dsuma**		0	47·2
30	14	**Sz. Ki Szecze** ☾	14	Szerencse-napok		0	29·1
31	15		15	Szerencse-nap	12	0	10·6

☽ **EN. Aug. 23.** délután 2 óra 36 perczkor.
☾ **HT. Aug. 30.** reggel 5 óra 51 perczkor.

Szeptember 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. aug., szept.
Hétfő	1	244	Egyed apát, rem.	Egyed	20	Sámuel próf.
Kedd	2	245	Ruszka Miklós	Absolon	21	Tádé ap. Vazul
Szerda	3	246	Szeráp., Szab. vtk.	Mansvét	22	Agatonik vt.
Csüt.	4	247	Rozália sz., Ida	Rozália, Móz.	23	Farkas vt., K.
Péntek	5	248	Viktorin pk, vt. †	Herkules	24	Péter erekl., E.
Szomb	6	249	Zakariás próf.	Magnusz ☾	25	Bertalan ap. T.
Vas.	7	250	**E. 15.** Regina vt.	**E. 14. Tr.** Reg.	26	**G. 14.** Ad. Nat.
Hétfő	8	251	**Kisasszony.**	Kisasszony	27	Poemen Lib.
Kedd	9	252	Gorgon, Dor. vtk	Gorgon, Br.	28	Mózes remete
Szerda	10	253	Tolentin. Mikl. hv.	Jodók	29	**Szt Iván lef.**
Csüt.	11	254	Prótus, Jácz. vtk.	Prótus	30	Sándor pk, J.
Péntek	12	255	Tóbiás pk †	Szir, Tóbiás	31	B. A. öve
Szomb	13	256	Moril pk, Amát	Maternus	1	*Szept.* Simeon
Vas.	14	257	**E. 16. B. A. n. n.**	**E. 15. Tr.** Sz. ●	2	**G. 15.** Jácz. p.
Hétfő	15	258	Nikoméd vt. Hild.	Nikoméd	3	Antim pk., T.
Kedd	16	259	Eufémia sz.	Eufémia	4	Babil. érs., M.
Szerda	17	260	Lamb. vt. **Kánt.** †	Lambert	5	Zakariás próf.
Csüt.	18	261	Kuperti József	Titus	6	Csod. Mih. Eud.
Péntek	19	262	Január pk, vt. †	Szidónia	7	Szozón vt., I.
Szomb	20	263	Euszták vt. †	Fauszta	8	**Kisasszony**
Vas.	21	264	**E. 17.** Máté ap., ev.	**E. 16. Tr. M.** ☽	9	**G. 16.** Joak., A.
Hétfő	22	265	Móricz vt.	Móricz	10	Menodóra, N.
Kedd	23	266	Tekla sz.	Tekla	11	Teodóra
Szerda	24	267	Gellért pk, vt.	Gellért	12	Autonom vt.
Csüt.	25	268	Kleofás	Kleofás, Fark.	13	Kornél. Gyula
Péntek	26	269	Cziprián, Juszt. †	Cziprián	14	**Szt † felmag.**
Szomb	27	270	Kozma, Demj. vt.	Adolf	15	Nikétás vt., F.
Vas.	28	271	**E. 18** Vencz. k. vt.	**E. 17. Tr. V.** ●	16	**G. 17.** Euf. nvt.
Hétfő	29	272	Mihály főangy.	Mihály főan.	17	Zsófia vt.
Kedd	30	273	Jeromos egyht.	Jeromos	18	Eumén, Ariad.

☾ **UN. Szept. 6.** reggel 4 óra 46 perczkor.
● **UH. Szept. 14.** reggel 9 óra 9 perczkor.

Szeptember 1890.

Hó napja	Zsidó naptár 5650. Ellul 5651. Tisri		Török naptár 1308. Moharem Szafar		Órák a valódi délben ó.	p.	mp.
1	16		16	Jeruzs. Kibla kihir.	11	59	51·9
2	17		17			59	32·8
3	18		18			59	13·5
4	19		19			58	54·0
5	20		20	3. Dsuma		58	34·2
6	21	**Szabbat Ki Sz.** ☾	21			58	14·2
7	22		22		11	57	54·0
8	23		23			57	33·7
9	24		24			57	13·2
10	25		25			56	52·5
11	26		26			56	31·8
12	27		27	4. Dsuma		56	10·9
13	28	**Szabbat Niczabim**	28			55	50·0
14	29	Ujév előestéje ☾	29		11	55	28·9
15	1	**Tisri 5651 Ujév**	30			55	7·9
16	2	**Ros Hasanah**	1	Szafar		54	46·7
17	3	Czom Gedalj. (Bu.)	2			54	25·6
18	4		3			54	4·5
19	5		4	5. Dsuma		53	43·3
20	6	**Szabbat Vajelech**	5			53	22·3
21	7	☽	6		11	53	1·2
22	8		7			52	40·2
23	9		8			52	19·4
24	10	**Jom Kippur**	9			51	58·6
25	11		10			51	37·9
26	12		11	6. Dsuma		51	17·4
27	13	**Szabbat Haazinu**	12			50	57·1
28	14	Sátoros ü. előest. ☾	13	Szerencse-napok	11	50	37·0
29	15	**Chag Haszukot 1.**	14			50	17·2
30	16	**Chag Haszukot 2.**	15			49	57·6

☽ **EN. Szept. 21.** éjfél előtt 11 óra 22 perczkor.
☾ **HT. Szept. 28.** délután 2 óra 16 perczkor

Október 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. szept., okt.
Szerda	1	274	Remig érsek	Remig	19	Trofim vt., Tiv.
Csüt.	2	275	Leodegár pk	Leodegár	20	Euszták, Mih.
Péntek	3	276	Kandid vt. †	Jair, Kandid	21	Kodrat, Döme
Szomb	4	277	Szer. Ferencz hv.	Szer. Ferencz	22	Fókáz
Vas.	5	278	**E. 19. Olvasó ünn.**	**E. 18. Tr.** Fi. ☾	23	G. 18. Sz. Iv. f.
Hétfő	6	279	Brunó	Frigyeske	24	Tekla sz., Sim.
Kedd	7	280	Jusztina, Márk	Abadiás	25	Eufrozina
Szerda	8	281	Brigitta özvegy	Pelágia	26	Ján. hitt., Nil.
Csüt.	9	282	Ar. Dénes pk, vt.	Dénes	27	Kallisztrát
Péntek	10	283	Borg. Fer. hv. †	Gedeon	28	Karit., Vincze
Szomb	11	284	Andronik vt.	Burkhárd	29	Czirjék rem.
Vas.	12	285	**E. 20.** Miksa pk, vt.	**E. 19 Tr.** Mik	30	G. 19. Gerg. pk
Hétfő	13	286	Kálmán vt., Ede	Ferike	1	*Okt.* Ananiás
Kedd	14	287	Kalliszt pápa	Kalliszt ☾	2	Cziporj., Jusz.
Szerda	15	288	Teréz sz.	Hedvig	3	Areop. Dénes
Csüt.	16	289	Gál apát	Gál	4	Hierót, István
Péntek	17	290	Hedvig özvegy †	Florentin	5	Karit., Jón. m.
Szomb	18	291	Lukács ev.	Lukács ev.	6	Tamás apost.
Vas.	19	292	**E. 21.** Alk. Péter	**E. 20. Tr.** Nán.	7	G. 20. Szer., B.
Hétfő	20	293	Vendel ap., Iréne	Vendel	8	Pelágia, Tájsz.
Kedd	21	294	Orsolya sz.	Orsolya ☽	9	Jakab ap., Ist.
Szerda	22	295	Kordula sz., Pul.	Kordula	10	Eulámp és E.
Csüt.	23	296	Kapisztrán János	Szörény	11	Fül. ap., Teof.
Péntek	24	297	Ráfael főangyal †	Szalóme	12	Próbus, Tarák
Szomb	25	298	Krizs. és Dária vtk	Vilma	13	Korpács, Pap.
Vas.	26	299	**E. 22.** Evariszt p.	**E. 21. Tr.** Evar.	14	G. 21. **Parasz.**
Hétfő	27	300	Szabina vt.	Szabina	15	Luczián, Eut.
Kedd	28	301	Simon, Júdás	Simon, Júd. ☾	16	Longin
Szerda	29	302	Narczisz pk.	Narczisz	17	Ozeás, Láz. e.
Csüt.	30	303	Kolos, Marczell	Kemény	18	Lukács ev., P.
Péntek	31	304	Farkas pk †	**Ref. eml. ü. n.**	19	Joel pr, R. J.

☾ **UN. Okt. 5**, este 9 ó. 40 perczkor.
☾ **UH. Okt. 14.** éjfél után 21 perczkor.

Akadémiai ülések

Október havában.

Október	6.	*Összes ülés* és I. osztály.
»	13.	II. osztály.
»	20.	III. osztály
»	27.	*Összes ülés.*

Október 1890.

Hó napja	Zsidó naptár 5651. Tisri Marchesvan		Török naptár 1308. Szafar Rebî-el-avvel		Órák a valódi délben ó.	p.	mp.
1	17		16		11	49	38·2
2	18	Chol Hamoed	17			49	19·2
3	19	(Félünnepek)	18	7. **Dsuma**		49	0·5
4	20	**Szab. Chol Ham.**	19			48	42·1
5	21	Hoszanna Raba ☾	20		11	48	24·1
6	22	**Semini Aczeret**	21			48	6·6
7	23	**Szimchat Thora**	22			47	49·4
8	24		23			47	32·6
9	25		24			47	16·3
10	26		25	8. **Dsuma**		47	0·4
11	27	**Szabbat Beresit**	26			46	45·1
12	28		27		11	46	30·2
13	29		28			46	15·8
14	30	Ros Hachodes ☾	29	Egek ünnepe		46	2·0
15	1	Marchesvan, R. H.	1	Rebî-el-avvel		45	48·7
16	2		2			45	36·0
17	3		3	9. **Dsuma**		45	23·8
18	4	**Szabbat Noa**	4			45	12·3
19	5		5		11	45	1·3
20	6		6			44	50·9
21	7	☽	7			44	41·2
22	8		8	Medina székv. kihir.		44	32·1
23	9		9			44	23·6
24	10		10	10. **Dsuma**		44	15·9
25	11	**Szab. Lech-lecho**	11	Szent éj		44	8·8
26	12		12	Mahum. szül. napja	11	44	2·4
27	13		13			43	56·8
28	14	☾	14	Szerencse-napok		43	51·9
29	15		15			43	47·8
30	16		16			43	44·4
31	17		17	11. **Dsuma**		43	41·9

☽ **EN. Okt. 21.** reggel 6 ó. 53 perczkor.
☾ **HT. Okt. 28.** éjfél után 58 perczkor.

November 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. okt., nov.
Szom.	1	305	**Mindenszentek**	Vidor, Viktor	20	Artém vt.
Vas.	2	306	E. 23. Justus	E. 22. **Tr.** G.	21	G. 22. N. Hilár.
Hétfő	3	307	*Halottak emléke*	Hubert	22	Acz. pk. 7 tan.
Kedd	4	308	Borr. Károly	Imre ☾	23	Jakab, Ignácz
Szerda	5	309	Imre herczeg	Blandina	24	Aret.vt.,Atan.
Csüt.	6	310	Lénárt hv.	Lénárt	25	Marczián
Péntek	7	311	Engelbert vt. †	Adolf	26	**Demeter nvt.**
Szomb	8	312	Gottfrid pk.	Szevér	27	Nesztor vt.
Vas.	9	313	E. 24. Tivadar vt.	E. 23. **Tr.** Tiv.	28	G. 23. Arz. pk.
Hétfő	10	314	Avell. András	Próbus	29	Anasztázia, A.
Kedd	11	315	Márton pk.	Márton	30	Zenób, Milut.
Szerda	12	316	Emilia	Jónás ☾	31	Sztakisz apát
Csüt.	13	317	Staniszló hv.	Birics	1	*Nov.* Kozma
Péntek	14	318	Szerapion vt. †	Levin	2	Aczindim, P.
Szomb	15	319	Lipót őrgróf	Lipót	3	Aczepsz., Gy.
Vas.	16	320	E. 25. **B. A. olt. ü.**	E. 24. **Tr.** Otm.	4	G. 24. N. Joan.
Hétfő	17	321	Csod. Gergely	Hugó	5	Galakt., Jónás
Kedd	18	322	Odó apát	Ottó, Géza	6	Pál pk.
Szerda	19	323	Erzsébet asszony	Erzsébet ☽	7	Jeromos, Láz.
Csüt.	20	324	Valoisi Bódog hv.	Ödön, Jolanta	8	**Mihály főan.**
Péntek	21	325	B. A. bemutat. †	B. A. bemut.	9	Onezifor, Porf.
Szomb	22	326	Cziczella sz. vt.	Cziczella	10	Eraszt apát
Vas.	23	327	E. 26. Kelem. pápa	E. 25. **Tr.** Kel.	11	G. 25. Győző
Hétfő	24	328	Keresztes János	Emilia	12	Alam. János
Kedd	25	329	Katalin sz., vt.	Katalin	13	Ar. sz. János
Szerda	26	330	Konrád pk.	Konrád, Á. ☾	14	Fülöp apost.
Csüt.	27	331	Virgil pk.	Virgil, Éber	15	K. e. b. k. G.
Péntek	28	332	Szosztén †	Rufus	16	Máté ap. és ev.
Szomb	29	333	Szaturnin	Noah	17	Naz. Gergely
Vas.	30	334	E. 1. Adv. v., And.	E. 1 Andr. ap.	18	G. 26. Plató R.

☾ **UN. Nov.** 4. este 5 óra 29 perczkor.
☾ **UH. Nov.** 12. délután 2 óra 54 perczkor.

Akadémiai ülések

November havában.

November 3. I. osztály.
» 10. II. osztály.
» 17. III. osztály.
» 24. *Összes ülés.* (Jelentés a Kóczán-pályázatról.)

November 1890.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Órák a valódi délben		
	5651. Marchesvan Kiszlev		1308. Rebî-el-avvel Rebî-el-accher		ó.	p.	mp.
1	18	**Szabbat Vajera**	18		11	43	40·1
2	19		19		11	43	39·2
3	20		20			43	39·0
4	21	☾	21			43	39·8
5	22		22			43	41·3
6	23		23	Mahomed halál n.		43	43·7
7	24		24	12. **Dsuma**		43	47·0
8	25	**Sz. Chaje Szara**	25			43	51·1
9	26		26		11	43	56·1
10	27		27			44	1·9
11	28		28			44	8·6
12	29	●	29			44	16·1
13	1	Kiszlev, Ros Hach.	30			44	24·5
14	2		1	**Rebî-el-ac. 13. Ds.**		44	33·8
15	3	**Szabbat Toldot**	2			44	43·8
16	4		3		11	44	54·7
17	5		4			45	6·5
18	6		5			45	19·0
19	7	☽	6			45	32·4
20	8		7			45	46·5
21	9		8	14. **Dsuma**		46	1·4
22	10	**Szabbat Vajecze**	9			46	17·2
23	11		10		11	46	33·7
24	12		11			46	50·9
25	13		12			47	8·9
26	14	○	13			47	27·7
27	15		14	Szerencse-napok		47	47·2
28	16		15	15. **Dsuma**		48	7·4
29	17	**Szabbat Vajislach**	16			48	28·3
30	18		17		11	48	49·9

☽ **EN. Nov. 19.** délután 2 óra 1 perczkor.
○ **HT. Nov. 26.** délután 2 óra 39 perczkor.

Deczember 1890.

Hét, hó és év napja			Róm. katholikus naptár	Protestáns naptár		Görög-keleti naptár 1890. nov., decz.
Hétfő	1	335	Eligius pk	Longin	19	Abadiás próf.
Kedd	2	336	Bibiána sz., vt.	Aurélia	20	Lefej. Gergely
Szerda	3	337	Xav. Ferencz hv.†	Kasszián, At.	21	**B. A. avattat.**
Csüt.	4	338	Borbála sz., vt.	Borbála ☾	22	Filem. és társ.
Péntek	5	339	Szabbás apát †	Abigail	23	Névai S., Amf.
Szomb	6	340	Miklós pk †	Miklós	24	Katalin nvt.
Vas.	7	341	**E. 2 Adv. v.** Ambr.	**E. 2.** Ágota	25	G. 27. Kel. p, A. P
Hétfő	8	342	**B. A. fogantat.**	Agathé	26	György, Alipp
Kedd	9	343	Leokádia sz., vt.	Joakhim	27	Perzs. Jakab
Szerda	10	344	Judit, Melkiades †	Judit	28	Uj István J.
Csüt.	11	345	Damáz pápa	Damáz	29	Par. és 370 vt.
Péntek	12	346	Maxencz vt. †	Ottilia ☾	30	András apost.
Szomb	13	347	Lucza sz., vt. †	Lucza	1	*Decz.*, Ñah. pr.
Vas.	14	348	**E. 3. A. v.** Nikáz pk	**E. 3.** Nikáz	2	G. 28. Ur. Abak.
Hétfő	15	349	Iréne vt., Valer. pk	Ignácz	3	Szofroniás pr.
Kedd	16	350	Etelka csné	Ananiás	4	Borbála sz.
Szerda	17	351	Lázár pk, **Kánt.** †	Lázár	5	Megsz. Szabb.
Csüt.	18	352	Graczián pk	Vunibald ☽	6	**Szt-Miklós**
Péntek	19	353	Nemezius vt. †	Ábrahám	7	Ambrus pk
Szomb	20	354	Ammon, Lib. †	Ammon	8	Patap, Kifa ap.
Vas.	21	355	**E. 4. Adv. v.** Tamás	**E. 4.** Tam. ap.	9	G. 29. *B. A. fog.*
Hétfő	22	356	Zénó vt., Demeter	Beata	10	Menáz, Herm.
Kedd	23	357	Viktória sz. vt.	Dagobert	11	Dániel, Luk.
Szerda	24	358	Ádám és Éva †	Ádám és Éva	12	Szpiridion pk
Csüt.	25	359	**Nagy Karácson**	**N. Karácson**	13	Eusztr., Oreszt
Pént.	26	360	**István I. vt.** †	**István I. vt.**	14	Tirzusz
Szomb	27	361	János ap. és ev.	Ján. ap. és ev.	15	Eleutér vt.
Vas.	28	362	**E.** Apró szentek	**E.** Apró szent.	16	G 30. Aggaeus
Hétfő	29	363	Tamás vt.	Jonathán	17	Dániel prof.
Kedd	30	364	Dávid kir. és prof.	Dávid	18	Sebestyén vt.
Szerda	31	365	Szilveszter pápa	Szilveszter	19	Dán. pk, Bonif.

☾ **UN. Decz. 4.** délután 2 óra 43 perczkor.
☾ **UH. Decz. 12.** reggel 4 óra 27 perczkor.

Deczember 1890.

Hó napja	Zsidó naptár 5651. Kiszlev Tebet		Török naptár 1308. Rebî-el-accher Dsemâdi-el-avvel		Órák a valódi délben o.	p.	mp.
1	19		18		11	49	12·2
2	20		19			49	35·2
3	21		20			49	58·7
4	22	☾	21			50	22·9
5	23		22	16. Dsuma		50	47·7
6	24	**Szabbat Vajeseb**	23			51	13·1
7	25	Chanuka kezdete	24		11	51	38·9
8	26		25			52	5·2
9	27		26			52	32·2
10	28		27			52	59·5
11	29		28			53	27·3
12	1	Teb., Ros Hach. ☾	29	17. Dsuma		53	55·6
13	2	**Sz. Mikecz**, Ch. vége	1	Dsemâdi-el-avvel		54	23·7
14	3		2		11	54	52·6
15	4		3			55	21·6
16	5		4			55	50·9
17	6		5			56	20·4
18	7	☽	6			56	50·0
19	8		7	18. Dsuma		57	19·7
20	9	**Szabbat Vajigas**	8	Ali születés napja		57	49·6
21	10	Assziri betebet (Böjtn.)	9		11	58	19·5
22	11		10			58	49·4
23	12		11			59	19·3
24	13		12			59	49·2
25	14		13	Szerencse-napok	12	0	19·0
26	15	☾	14	19. Dsuma		0	48·7
27	16	**Szabbat Vajechi**	15	Ali halál napja		1	18·3
28	17		16		12	1	47·7
29	18		17			2	17·0
30	19		18			2	46·0
31	20		19			3	14·8

☽ **EN. Decz. 18.** este 9 óra 53 perczkor.
☾ **HT. Decz. 26** reggel 7 óra 13 perczkor.

Január 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		☉ Nap declin ° ′		☉ Nap kelte ó. p.	☉ Nap leny. ó. p.	☾ Hold hossza	☾ Hold declin. ° ′	☾ Hold kelte ó. p.	☾ Hold leny. ó. p.
1	281 3	♑	23 0	d.	7 51	4 16	♉	13 51	é. 1 26	e. 3 5 r.
2	282 4	„	22 54		51	17	♉	17 35	1 52	4 11
3	283 5	„	22 49		51	18	♊	20 32	2 23	5 16
4	284 6	„	22 42		51	19	♊	22 35	3 1	6 17
5	285 7	♑	22 36	d.	7 51	4 20	♋	23 37	é. 3 43	e. 7 13 r.
6	286 9	„	22 29		50	21	♋	23 34	4 34	8 4
7	287 10	„	22 21		50	22	♋	22 28	5 31	8 46
8	288 11	„	22 13		50	23	♌	20 22	6 33	9 23
9	289 12	„	22 5		50	25	♌	17 23	7 36	9 52
10	290 13	„	21 56		49	26	♍	13 40	8 42	10 18
11	291 14	„	21 47		49	27	♍	9 19	9 49	10 40
12	292 15	♑	21 37	d.	7 48	4 29	♍	4 32	é. 10 56	e. 11 1 r.
13	293 17	„	21 27		47	30	♎	0 31	d. reggel	11 21
14	294 18	„	21 16		47	31	♎	5 41	0 5	r. 11 42
15	295 19	„	21 5		46	33	♏	10 46	1 17	0 5 e.
16	296 20	„	20 54		45	34	♏	15 27	2 33	0 32
17	297 21	„	20 42		44	35	♐	19 26	3 51	1 6
18	298 22	„	20 30		44	37	♐	22 16	5 9	1 49
19	299 23	♑	20 17	d.	7 43	4 38	♑	23 39	d. 6 24	r. 2 45 e.
20	300 24	♒	20 5		42	40	♑	23 17	7 29	3 54
21	301 25	„	19 51		41	41	♒	21 13	8 21	5 14
22	302 26	„	19 38		41	43	♒	17 39	9 1	6 37
23	303 27	„	19 24		40	44	♓	13 1	9 34	8 0
24	304 28	„	19 9		39	45	♓	7 45	10 1	9 18
25	305 29	„	18 54		38	47	♈	2 17	10 23	10 33
26	306 30	♒	18 39	d.	7 37	4 49	♈	3 8	é. 10 44	r. 11 45 e.
27	307 31	„	18 24		36	50	♈	8 14	11 6	reggel
28	308 32	„	18 8		35	52	♉	12 50	11 29	0 55 r.
29	309 33	„	17 52		33	53	♉	16 47	11 54	2 2
30	310 34	„	17 36		32	55	♊	19 57	0 23	e. 3 7
31	311 35	„	17 19		31	57	♊	22 13	0 59	4 10

A nap hossza januárius 1-én: 8 óra 25 percz.
A nap januáriusban 1 óra 1 perczczel nő.

HT. Jan. 6. r. 6. ó. 53. p.
UN. Jan. 14. r. 7. ó. 49. p.
UH. Jan. 21. éjfu. 1 ó. 5 p.
EN. Jan. 27. e. 9. ó. 33. p.

Akadémiai ülések

Deczember havában.

Deczember	1.	I. osztály
»	9.	(Kedd) II. osztály
»	15.	*Összes ülés* és III. osztály.

Január 1890.

Bolygók											
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó.	p.	declin. °	′	kelte ó.	p.	delel. ó.	p.	leny. ó.	p.
☿ Merkur	1	19	50	23	10 d.	8	55 r.	1	6 e.	5	17 e.
	7	20	28	20	45	8	55	1	20	5	45
	13	20	59	17	47	8	48	1	28	6	8
	19	21	14	15	4	8	25	1	19	6	13
	25	21	5	13	56	7	46	0	46	5	46
♀ Vénus	1	17	58	23	24 d.	7	4 r.	11	14 r.	3	24 e.
	7	18	31	23	28	7	13	11	23	3	33
	13	19	4	23	5	7	20	11	32	3	44
	19	19	36	22	17	7	23	11	41	3	59
	25	20	8	21	4	7	25	11	49	4	13
♂ Mars	1	13	55	10	13 d.	1	53 r.	7	10 r.	0	27 e.
	7	14	7	11	23	1	48	7	0	0	12
	13	14	20	12	29	1	42	6	49	11	56 r.
	19	14	33	13	32	1	36	6	38	11	40
	25	14	45	14	31	1	29	6	26	11	23
♃ Jupiter	1	19	18	22	26 d.	8	18 r.	0	34 e.	4	50 e.
	9	19	26	22	11	7	53	0	10	4	27
	17	19	34	21	55	7	27	11	47 r.	4	7
	25	19	42	21	37	7	3	11	23	3	43
♄ Saturnus	1	10	24	11	39 é.	8	43 e.	3	40 r.	10	37 r.
	11	10	23	11	50	8	2	2	59	9	56
	21	10	21	12	5	7	19	2	18	9	17
♅ Uránus	1	13	38	9	37 d.	1	33 r.	6	54 r.	0	15 e.
	11	13	39	9	41	0	56	6	16	11	36 r.
	21	13	39	9	44	0	17	5	37	10	57
♆ Neptun	1	4	2	18	57 é.	1	44 e.	9	18 e.	4	52 r.
	11	4	1	18	56	1	3	8	37	4	11
	21	4	0	18	55	0	24	7	57	3	30

Merkur 29-én a Nappal az alsó együttállásban van, nem látható.

Mars reggel látható.

Jupiter 10-én a Nappal együtt áll, nem látható.

Saturnus este 8 órakor felkel, éjfélután 3 órakor delel.

Uránus éjfélután felkel, 16-án a Nappal negyedfényben van.

Februárius 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		☉ Nap declin. ° ′	☉ Nap kelte ó. p.	☉ Nap leny. ó. p.	☾ Hold hossza	☾ Hold declin ° ′	☾ Hold kelte ó. p.	☾ Hold leny. ó. p.
1	312 36	♒	17 2 d.	7 29	4 58	♊	23 30 é.	1 40 e.	5 8 r.
2	313 37	♒	16 45 d.	7 28	5 0	♋	23 42 é.	2 28 e.	6 1 r.
3	314 37	„	16 27	27	2	♋	22 51	3 22	6 45
4	315 38	„	16 9	25	3	♌	20 58	4 23	7 24
5	316 39	„	15 51	24	5	♌	18 10	5 28	7 55
6	317 40	„	15 33	23	7	♍	14 33	6 33	8 22
7	318 41	„	15 14	21	8	♍	10 19	7 39	8 45
8	319 41	„	14 55	20	10	♍	5 35	8 47	9 7
9	320 42	♒	14 36 d.	7 19	5 11	♎	0 34 é.	9 55 e.	9 27 r.
10	321 43	„	14 16	17	13	♎	4 33 d.	11 5	9 47
11	322 43	„	13 57	15	14	♎	9 36	reggel	10 8
12	323 44	„	13 37	14	16	♏	14 18	0 17 r.	10 32
13	324 45	„	13 17	12	18	♏	18 23	1 32	11 2
14	325 45	„	12 56	10	20	♐	21 33	2 49	11 39
15	326 46	„	12 36	9	21	♐	23 26	4 2	0 28 e.
16	327 46	♒	12 15 d.	7 7	5 23	♑	23 45 d.	5 11 r.	1 29 e.
17	328 47	„	11 54	5	25	♑	22 25	6 8	2 43
18	329 47	♓	11 33	4	26	♒	19 28	6 53	4 3
19	330 48	„	11 12	2	28	♒	15 13	7 29	5 26
20	331 48	„	10 50	0	29	♓	10 7	7 58	6 49
21	332 49	„	10 28	6 58	30	♓	4 32 d.	8 23	8 8
22	333 49	„	10 7	56	32	♈	1 8 é.	8 45	9 25
23	334 49	♓	9 45 d.	6 54	5 33	♈	6 34 é.	9 8 r.	10 38 e.
24	335 50	„	9 23	53	35	♉	11 31	9 30	11 48
25	336 50	„	9 0	51	36	♉	15 48	9 55	reggel
26	337 50	„	8 38	49	38	♉	19 18	10 23	0 56 r.
27	338 51	„	8 15	47	39	♊	21 52	10 56	2 2
28	339 51	„	7 53	45	41	♊	23 26	11 36	3 1

A nap hossza februárius 1-én: 9 óra 29 percz.
A nap februáriusban 1 óra 27 perczczel nő.

HT. Febr. 5. éjf. u. 2 ó. 30 p.
UN. Febr. 12. este 8 óra 8 p.
UH. Febr. 19. d. e. 11 ó. 44 p.
EN. Febr. 26. d. u. 3 ó. 23 p.

Februárius 1890.

Bolygók											
jegye és neve	hó napja	recta ascensio		declin.		kelte		delel.		leny.	
		ó.	p.	°	′	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
☿ Merkur	1	20	32	15	7 d.	6	51 r.	11	45 r.	4	39 e.
	7	20	12	16	49	6	17	11	2	3	47
	13	20	12	18	1	5	58	10	38	3	18
	19	20	27	18	26	5	51	10	29	3	7
	25	20	50	18	2	5	49	10	29	3	9
♀ Vénus	1	20	45	19	11 d.	7	25 r.	11	58 r.	4	31 e.
	7	21	15	17	12	7	22	0	5 e.	4	48
	13	21	45	14	56	7	17	0	12	5	7
	19	22	14	12	25	7	4	0	17	5	24
	25	22	43	9	42	7	2	0	22	5	42
♂ Mars	1	15	0	15	36 d.	1	21 r.	6	13 r.	11	5 r.
	7	15	12	16	27	1	13	6	1	10	49
	13	15	23	17	14	1	6	5	50	10	34
	19	15	35	17	58	0	57	5	37	10	17
	25	15	46	18	37	0	48	5	24	10	0
♃ Jupiter	1	19	49	21	21 d.	6	40 r.	11	2 r.	3	24 e.
	9	19	56	21	2	6	14	10	38	3	2
	17	20	4	20	41	5	49	10	14	2	39
	25	20	11	20	21	5	22	9	50	2	18
♄ Saturnus	1	10	18	12	22 é.	6	32 e.	1	23 r.	8	32 r.
	11	10	15	12	40	5	47	0	49	7	51
	21	10	12	12	58	5	4	0	7	7	10
♅ Uránus	1	13	40	9	45 d.	11	34 e.	4	54 r.	10	14 r.
	11	13	40	9	43	10	54	4	14	9	34
	21	13	39	9	40	10	14	3	34	8	54
♆ Neptun	1	4	0	18	54 é.	11	41 r.	7	14 e.	2	47 r.
	11	4	0	18	55	11	1	6	34	2	7
	21	4	0	18	56	11	21	5	55	1	29

Vénus 18. a Nappal a felső együttállásban van, nem láth.
Mars az éj 2. felében látható, 9. a Nappal negyedf. van.
Saturnus 19. a Nappal szemben áll, egész éjjel látható, éjfélkor delel.
Uránus éjfélelőtt felkel, mozgása retrograd.
Neptun 20-án a Nappal negyedfényben van.

Márczius 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		declin. ° ′	kelte ó. p.	leny. ó. p.	☾ Hold hossza	declin. ° ′	kelte ó. p.	leny. ó. p.
1	340 51	♓	7 30 d.	6 43	5 43	♋	23 55 é.	0 22 e.	3 55 r.
2	341 51	♓	7 7 d.	6 41	5 45	♋	23 19 é.	1 15 e	4 43 r.
3	342 51	„	6 44	39	46	♌	21 42	2 14	5 23
4	343 51	„	6 21	37	47	♌	19 5	3 17	5 58
5	344 51	„	5 58	35	49	♌	15 38	4 23	6 26
6	345 51	„	5 35	33	50	♍	11 28	5 29	6 50
7	346 51	„	5 11	31	52	♍	6 45	6 37	7 14
8	347 51	„	4 48	29	53	♎	1 42	7 46	7 32
9	348 51	♓	4 25 d.	6 27	5 55	♎	3 31 d.	8 57 e.	7 52 r.
10	349 51	„	4 1	25	56	♎	8 40	10 10	8 13
11	350 51	„	3 38	23	58	♏	13 30	11 24	8 37
12	351 51	„	3 14	21	59	♏	17 45	reggel	9 4
13	352 50	„	2 50	19	6 1	♐	21 7	0 38 r.	9 37
14	353 50	„	2 27	17	2	♐	23 18	1 52	10 20
15	354 50	„	2 3	15	4	♑	24 3	3 0	11 14
16	355 50	♓	1 39 d.	6 13	6 5	♑	23 14 d.	4 0 r.	0 21 e.
17	356 49	„	1 16	11	7	♒	20 52	4 46	1 39
18	357 49	„	0 52	9	9	♒	17 9	5 25	2 58
19	358 49	„	0 28	7	10	♓	12 22	5 57	4 20
20	359 48	♈	0 5 d.	5	11	♓	6 56	6 22	5 40
21	0 48	„	0 19 é.	3	13	♈	1 12 d.	6 45	6 59
22	1 47	„	0 43	1	14	♈	4 27 é.	7 7	8 14
23	2 47	♈	1 6 é.	5 59	6 15	♈	9 46 é.	7 30 r.	9 28 e.
24	3 46	„	1 30	57	17	♉	14 28	7 53	10 39
25	4 46	„	1 54	55	18	♉	18 23	8 21	11 47
26	5 45	„	2 17	53	20	♊	21 21	8 52	reggel
27	6 44	„	2 41	51	21	♊	23 18	9 29	0 51 r.
28	7 44	„	3 4	49	23	♋	24 8	10 13	1 49
29	8 43	„	3 28	47	24	♋	23 52	11 4	2 39
30	9 42	♈	3 51 é.	5 45	6 26	♋	22 32 é.	0 2 e.	3 22 r.
31	10 41	„	4 14	43	27	♌	20 12	1 3	3 59

A nap hossza márczius 1-én: 11 óra.
A nap márczius̄ban 1 óra 44 perczczel nő.

HT. Márcz. 6. este 8 ó. 4 p.
UN. Márcz. 14 r. 5 ó. 21 p.
UH. Márcz. 20. e. 10 ó. 17 p.
EN. Márcz. 28. d. 10 ó. 49 p.

Márczius 1890.

Bolygók											
jegye és neve	hó napja	recta ascentió ó.	p.	declin °	′	kelte ó.	p.	delel. ó.	p.	leny. ó.	p.
☿ Merkur	1	21	10	17	19 d.	5	50 r.	10	33 r.	3	16 e.
	7	21	41	15	34	5	48	10	40	3	32
	13	22	15	13	2	5	46	10	51	3	56
	19	22	52	9	45	5	44	11	4	4	24
	25	23	29	5	44	5	40	11	18	4	56
♀ Vénus	1	23	2	7	48 d.	6	56 r.	0	25 e.	5	54 e.
	7	23	29	4	51	6	47	0	29	6	11
	13	23	57	1	49	6	38	0	33	6	28
	19	0	24	1	14 é.	6	27	0	36	6	45
	25	0	51	4	17	6	17	0	40	7	3
♂ Mars	1	15	53	19	2 d.	0	41 r.	5	16 r.	9	51 r.
	7	16	3	19	35	0	30	5	2	9	34
	13	16	12	20	5	0	19	4	48	9	17
	19	16	21	20	32	0	6	4	33	9	0
	25	16	29	20	56	11	52 e.	4	17	8	42
♃ Jupiter	1	20	14	20	10 d.	5	10 r.	9	38 r.	2	6 e.
	9	20	21	19	49	4	43	9	13	1	43
	17	20	27	19	29	4	16	8	48	1	20
	25	20	33	19	9	3	48	8	22	0	56
♄ Saturnus	1	10	10	13	12 é.	4	29 e.	11	33 e.	6	37 r.
	11	10	7	13	28	3	44	10	50	5	56
	21	10	4	13	42	3	1	10	8	5	15
♅ Uránus	1	13	38	9	36 d.	9	42 e.	3	2 r.	8	22 r.
	11	13	37	9	29	9	1	2	21	7	41
	21	13	36	9	21	8	19	1	40	7	1
♆ Neptun	1	4	0	18	57 é.	9	50 r.	5	24 e.	0	58 r.
	11	4	1	18	59	9	11	4	45	0	19
	21	4	2	19	2	8	32	4	6	11	40 e.

Mars éjfél körül felkel.

Jupiter reggel látható.

Saturnus egész éjjel látható, éjfélelőtt delel, 28-án a Regulus csillaggal együtt áll.

Uránus este 9 órakor felkel, éjfélután delel, mozgása retrograd.

Április 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		☉ Nap declin. ° ′		☉ Nap kelte ó. p.	☉ Nap leny ó. p.	☾ Hold hossza	☾ Hold declin. ° ′	☾ Hold kelte ó. p.	☾ Hold leny. ó. p.
1	11 40	♈	4 37 é.		5 41	6 28	♌	16 58 é.	2 7 e.	4 30 r.
2	12 39	„	5 0		39	30	♍	12 58	3 14	4 56
3	13 39	„	5 23		36	31	♍	8 20	4 23	5 16
4	14 38	„	5 46		34	32	♍	3 17 é.	5 33	5 36
5	15 37	„	6 9		32	34	♎	2 3 d.	6 43	5 57
6	16 36	♈	6 32 é.		5 30	6 36	♎	7 27 d.	7 57 e.	6 17 r.
7	17 34	„	6 54		28	37	♏	12 27	9 17	6 39
8	18 33	„	7 17		26	39	♏	16 59	10 29	7 6
9	19 32	„	7 39		24	40	♐	20 40	11 44	7 38
10	20 31	„	8 1		22	42	♐	23 11	reggel	8 17
11	21 30	„	8 23		20	43	♑	24 16	0 56 r.	9 9
12	22 29	„	8 45		18	44	♑	23 49	1 57	10 12
13	23 27	♈	9 7 é.		5 16	6 46	♒	21 51 d.	2 47 r.	11 23 r.
14	24 26	„	9 29		15	47	♒	18 31	3 27	0 40 e.
15	25 25	„	9 50		13	48	♓	14 6	4 0	2 0
16	26 23	„	10 11		11	50	♓	8 56	4 26	3 20
17	27 22	„	10 33		9	51	♓	3 20 d.	4 48	4 37
18	28 21	„	10 54		7	52	♈	2 20 é.	5 10	5 52
19	29 19	„	11 14		5	54	♈	7 50	5 31	7 7
20	30 18	♉	11 35 é.		5 3	6 56	♉	12 51 é.	5 53 r.	8 19 e.
21	31 16	„	11 55		2	57	♉	17 9	6 19	9 29
22	32 15	„	12 16		0	58	♊	20 34	6 49	10 37
23	33 13	„	12 36		4 58	7 0	♊	22 57	7 22	11 39
24	34 12	„	12 56		56	1	♊	24 13	8 5	reggel
25	35 10	„	13 15		54	3	♋	24 19	8 53	0 33 r.
26	36 8	„	13 35		52	4	♋	23 20	9 48	1 19
27	37 7	♉	13 54 é.		4 51	7 5	♌	21 18 é.	10 48 r.	1 57 r.
28	38 5	„	14 13		49	7	♌	18 22	11 54	2 30
29	39 3	„	14 31		47	8	♍	14 37	0 58 e.	2 58
30	40 1	„	14 50		46	10	♍	10 11	2 5	3 21

A nap hossza április 1-én: 12 óra 47 percz.
A nap áprilisban 1 óra 37 perczczel nő.

HT. Ápr. 5. d. e. 10 ó. 41 p.
UN. Ápr. 12. d. u. 0 ó. 9 p.
UH. Ápr. 19. r. 9 ó. 22 p.
EN. Ápr. 27. r. 6 ó. 8 p.

Április 1890.

Bolygók						
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó. p	declin. ° ′	kelte ó. p.	delel. ó. p.	leny. ó. p.
☿ Merkur	1	0 16	0 12 d	5 34 r.	11 37 r.	5 40 e.
	7	0 59	5 8 é.	5 30	11 56	6 22
	13	1 45	10 42	5 25	0 18 e.	7 11
	19	2 31	15 55	5 24	0 41	7 58
	25	3 16	20 7	5 23	1 2	8 41
♀ Vénus	1	1 23	7 46 é.	6 5 r.	0 44 e.	7 24 e.
	7	1 51	10 39	5 56	0 48	7 40
	13	2 19	13 22	5 48	0 53	7 58
	19	2 48	15 54	5 41	0 58	8 15
	25	3 17	18 12	5 34	1 4	8 34
♂ Mars	1	16 36	21 21 d.	11 35 e.	3 57 r.	8 19 r.
	7	16 41	21 40	11 19	3 39	7 59
	13	16 45	21 58	11 0	3 19	7 38
	19	16 47	22 14	10 40	2 57	7 14
	25	16 47	22 28	10 18	2 33	6 48
♃ Jupiter	1	20 38	18 53 d.	3 24 r.	7 59 r.	0 34 e.
	9	20 43	18 35	2 56	7 32	0 8
	17	20 48	18 20	2 27	7 5	11 43 r.
	25	20 51	18 6	1 58	6 37	11 16
♄ Saturnus	1	10 2	13 54 é.	2 16 e.	9 23 e.	4 30 r.
	11	10 0	14 1	1 34	8 42	3 50
	21	9 59	14 5	0 54	8 2	3 10
♅ Uránus	1	13 34	9 11 d.	7 33 e.	0 55 r.	6 17 r.
	11	13 33	9 2	6 51	0 14	5 37
	21	13 31	8 53	6 9	11 33 e.	4 57
♆ Neptun	1	4 3	19 5 é.	7 49 r.	3 24 e.	10 59 e.
	11	4 4	19 9	7 10	2 45	10 20
	21	4 5	19 13	6 32	2 7	9 42

Merkur 9-én a Nappal a felső együttállásban van, nem látható.
Vénus esti csillag.
Mars e hó közepe táján éjfélelőtt 11 órakor felkel.
Jupiter reggel látható.
Saturnus este 9 órakor delel.
Uránus 14-én a Nappal szemben áll, egész éjjel látható, éjfélkor delel, mozgása retrograd.

Május 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		declin. ° ′		kelte ó. p.	leny. ó. p.	☾ Hold hossza	declin. ° ′		kelte ó. p.	leny. ó. p.
1	41 0	♉	15 8	é.	4 44	7 11	♍	5 16	é.	3 14 e.	3 42 r.
2	41 58	„	15 26		42	13	♎	0 2	d.	4 24	4 1
3	42 56	„	15 44		41	14	♎	5 27		5 37	4 21
4	43 54	♉	16 1	é.	4 39	7 15	♏	10 46	d.	6 54 e.	4 42 r.
5	44 52	„	16 18		38	17	♏	15 40		8 11	5 7
6	45 50	„	16 35		36	18	♏	19 47		9 30	5 36
7	46 48	„	16 52		34	19	♐	22 45		10 46	6 13
8	47 46	„	17 8		33	21	♐	24 19		11 53	7 2
9	48 44	„	17 24		31	22	♑	24 15		reggel	8 2
10	49 42	„	17 40		30	24	♑	22 36		0 48 r.	9 12
11	50 40	♉	17 56	é.	4 29	7 25	♒	19 33	d.	1 29 r.	10 29 r.
12	51 38	„	18 11		28	26	♒	15 22		2 3	11 48
13	52 36	„	18 26		27	28	♓	10 23		2 31	1 6 e.
14	53 33	„	18 40		25	29	♓	4 58	d.	2 54	2 23
15	54 31	„	18 55		23	30	♈	0 38	é.	3 16	3 37
16	55 29	„	19 9		22	32	♈	6 8		3 37	4 49
17	56 27	„	19 22		21	33	♉	11 17		3 59	6 2
18	57 25	♉	19 35	é.	4 20	7 34	♉	15 49	é.	4 21 r.	7 13 e.
19	58 22	„	19 48		19	35	♉	19 34		4 47	8 23
20	59 20	„	20 1		18	37	♊	22 20		5 20	9 26
21	60 18	♊	20 13		17	38	♊	24 1		5 59	10 24
22	61 15	„	20 25		15	39	♋	24 32		6 44	11 15
23	62 13	„	20 37		14	40	♋	23 54		7 37	11 56
24	63 11	„	20 48		13	41	♌	22 13		8 36	reggel
25	64 8	♊	20 59	é.	4 12	7 42	♌	19 34	é.	9 38 r.	0 31 r.
26	65 6	„	21 10		11	43	♌	16 5		10 42	1 1
27	66 3	„	21 20		10	44	♍	11 56		11 48	1 24
28	67 1	„	21 30		10	46	♍	7 13		0 55 e.	1 46
29	67 58	„	21 39		9	47	♎	2 6	é.	2 3	2 5
30	68 56	„	21 48		8	48	♎	3 15	d.	3 14	2 24
31	69 53	„	21 57		7	49	♎	8 37		4 29	2 45

A nap hossza május 1-én: 14 óra 27 percz.
A nap májusban 1 óra 15 perczczel nő.

🌕 HT. Máj. 4. déle. 10 ó. 25 p.
🌗 UN. Máj. 11. este 5 ó. 38 p.
🌑 UH. Máj. 18. este 9 ó. 35 p.
🌓 EN. Máj. 26. déle. 11 ó. 50 p.

Május 1890.

Bolygók						
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó. p.	declin ° ′	kelte ó. p.	delel. ó. p.	leny. ó. p.
☿ Merkur	1	3 54	22 51 é.	5 21 r.	1 17 e.	9 13 e.
	7	4 23	24 9	5 19	1 22	9 25
	13	4 40	24 11	5 13	1 16	9 19
	19	4 45	23 9	5 0	0 57	8 54
	25	4 39	21 18	4 41	0 27	8 13
♀ Vénus	1	3 47	20 12 é.	5 30 r.	1 10 e.	8 50 e.
	7	4 18	21 53	5 27	1 17	9 7
	13	4 49	23 13	5 27	1 25	9 23
	19	5 21	24 8	5 30	1 33	9 36
	25	5 53	24 39	5 34	1 41	9 48
♂ Mars	1	16 45	22 41 d.	9 53 e.	2 8 r.	6 23 r.
	7	16 42	22 51	9 27	1 41	5 55
	13	16 36	23 0	8 59	1 11	5 23
	19	16 29	23 4	8 28	0 40	4 52
	25	16 20	23 6	7 56	0 8	4 20
♃ Jupiter	1	20 54	17 58 d.	1 36 r.	6 16 r.	10 56 r.
	9	20 56	17 49	1 6	5 47	10 28
	17	20 58	17 44	0 35	5 17	9 59
	25	20 59	17 42	0 6	4 47	9 28
♄ Saturnus	1	9 59	14 5 é.	0 14 e.	7 22 e.	2 30 r.
	11	10 0	14 1	11 35 r.	6 43	1 51
	21	10 1	13 54	10 58	6 5	1 12
♅ Uránus	1	13 30	8 44 d.	5 27 e.	10 52 e.	4 17 r.
	11	13 28	8 36	4 46	10 11	3 36
	21	13 27	8 28	4 5	9 31	2 57
♆ Neptun	1	4 7	19 17 é.	5 54 r.	1 29 e.	9 4 e.
	11	4 8	19 21	5 16	0 51	8 26
	21	4 10	19 26	4 37	0 13	7 49

Merkur este látható, 3-án a Neptunnal együtt áll, 30-án a Nappal az alsó együttállásban van, nem látható.

Vénus esti csillag, 5-én a Neptunnal együtt áll.

Mars 27-én a Nappal szemben áll, egész éjjel látható, e hó végén éjfélkor delel.

Jupiter az éj 2. felében látható, 1. a Nappal negyedfényben van.

Saturnus éjfélután 2 órak. leszáll. 30. a Regulus csillaggal együtt áll.

Uránus egész éjjel látható, éjfélelőtt delel, mozgása retrograd.

Neptun 25-én a Nappal együtt áll.

Június 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		declin. ° ′		kelte ó. p.	leny. ó. p.	☾ Hold hossza	declin. ° ′	kelte ó. p.	leny. ó p.
1	70 51	♊	22 5	é.	4 6	7 49	♏	13 45	d.	5 45 e.	3 7 r.
2	71 48	»	22 13		6	50	♏	18 16		7 6	3 34
3	72 46	„	22 20		5	50	♐	21 49		8 26	4 7
4	73 43	„	22 27		5	51	♐	23 59		9 39	4 50
5	74 40	„	22 34		4	52	♑	24 31		10 41	5 48
6	75 38	„	22 41		4	53	♑	23 19		11 29	6 57
7	76 35	„	22 47		3	54	♒	20 34		reggel	8 15
8	77 33	♊	22 52	é.	4 3	7 54	♒	16 33	d.	0 6 r.	9 35 r.
9	78 30	„	22 57		3	55	♓	11 40		0 37	10 55
10	79 27	„	23 2		3	56	♓	6 17		1 1	0 12 e.
11	80 25	„	23 6		2	56	♈	0 42	d.	1 23	1 26
12	81 22	„	23 10		2	57	♈	4 48	é.	1 43	2 39
13	82 19	„	23 14		2	58	♈	9 59		2 3	3 51
14	83 16	„	23 17		2	58	♉	14 40		2 25	5 2
15	84 14	♊	23 20	é.	4 2	7 59	♉	18 36	é.	2 50 r.	6 10 e.
16	85 11	„	23 22		1	59	♊	21 39		3 19	7 16
17	86 8	„	23 24		1	8 0	♊	23 38		3 56	8 17
18	87 6	„	23 25		1	0	♋	24 32		4 39	9 10
19	88 3	„	23 26		1	0	♋	24 14		5 29	9 55
20	89 0	„	23 27		2	1	♋	22 50		6 26	10 32
21	89 57	♋	23 27		2	1	♌	20 28		7 28	11 2
22	90 55	♋	23 27	é.	4 2	8 1	♌	17 14	é.	8 30 r.	11 28 e.
23	91 52	„	23 26		2	1	♍	13 18		9 35	11 49
24	92 49	„	23 25		3	1	♍	8 48		10 40	reggel
25	93 46	„	23 24		3	1	♍	3 53	é.	11 47	0 9 r.
26	94 44	„	23 22		3	1	♎	1 17	d.	0 55 e.	0 28
27	95 41	„	23 20		4	1	♎	6 34		2 6	0 47
28	96 38	„	23 17		4	1	♏	11 42		3 20	1 7
29	97 35	♋	23 14	é.	4 5	8 1	♏	16 27	d.	4 35 e.	1 30 r.
30	98 32	„	23 10		6	1	♐	20 26		5 57	2 1

A nap hossza június 1-én: 15 óra 43 percz.
A nap június 23-ig 16 perczczel nő; innen június végéig 4 perczczel fogy.
A leghosszabb nap 15 óra 59 p.

🌕 HT. Jún. 3. r. 7 ó. 51 p.
🌗 UN. Jún. 9. e. 11 ó. 6 p.
🌑 UH. Jún. 17. d. e. 11. ó. 14 p.
🌓 EN. Jún. 25. d. u. 3. ó. 10 p.

Június 1890.

Bolygók											
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó.	p.	declin. °	′		kelte ó.	p.	delel. ó.	p.	leny. ó.	p.
☿ Merkur	1	4	25	18	50	é.	4	12	r.	11	45	r.	7	18	e.
	7	4	15	17	18		3	47		11	12		6	37	
	13	4	13	16	53		3	25		10	47		6	9	
	19	4	23	17	35		3	5		10	32		5	59	
	25	4	43	19	7		2	53		10	28		6	3	
♀ Vénus	1	6	30	24	42	é.	5	44	r.	1	51	e.	9	58	e.
	7	7	2	24	17		5	55		1	59		10	3	
	13	7	33	23	26		6	9		2	7		10	5	
	19	8	4	22	12		6	22		2	14		10	6	
	25	8	34	20	36		6	37		2	20		10	3	
♂ Mars	1	16	10	23	2	d.	7	18	e.	11	30	e.	3	42	r.
	7	16	1	22	57		6	45		10	58		3	11	
	13	15	53	22	50		6	12		10	26		2	40	
	19	15	47	22	44		5	42		9	56		2	10	
	25	15	42	22	41		5	13		9	28		1	43	
♃ Jupiter	1	20	59	17	42	d.	11	37	e.	4	19	r.	9	1	r.
	9	20	59	17	47		11	7		3	48		8	29	
	17	20	57	17	54		10	34		3	15		7	56	
	25	20	55	18	4		10	1		2	41		7	21	
♄ Saturnus	1	10	3	13	42	é.	10	16	r.	5	23	e.	0	30	r.
	11	10	5	13	29		9	40		4	46		11	52	e.
	21	10	8	13	12		9	6		4	10		11	14	
♅ Uránus	1	13	26	8	22	d.	3	21	e.	8	46	e.	1	33	r.
	11	13	25	8	18		2	40		8	6		1	32	
	21	13	25	8	16		2	0		7	30		0	52	
♆ Neptun	1	4	11	19	30	é.	3	56	r.	11	32	r.	7	8	e.
	11	4	13	19	34		3	17		10	54		6	31	
	21	4	14	19	38		2	39		10	16		5	53	

Vénus esti csillag.

Mars e hó közepe táján este 8 ó. delel., mozgása retrograd.

Jupiter éjfélelőtt felkel, mozgása retrograd.

Saturnus éjfél körül lenyugszik.

Uránus este 8 órakor delel, éjfélután leszáll, mozgása retrograd.

Július 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		☉ Nap declin. ° ′		☉ Nap kelte ó. p.	☉ Nap leny. ó. p.	☾ Hold hossza	☾ Hold declin. ° ′	☾ Hold kelte ó. p.	☾ Hold leny. ó. p.
1	99 29	♋	23 7	é.	4 6	8 1	♐	23 14 d.	7 14 e.	2 39 r.
2	100 27	„	23 3		7	0	♑	24 30	8 23	3 30
3	101 24	„	22 58		8	0	♒	23 59	9 20	4 35
4	102 21	„	22 53		8	0	♒	21 43	10 3	5 51
5	103 18	„	22 47		9	0	♒	17 59	10 38	7 14
6	104 15	♋	22 41	é.	4 9	7 59	♓	13 11 d.	11 5 e.	8 37 r.
7	105 13	„	22 35		10	59	♓	7 45	11 28	9 58
8	106 10	„	22 28		11	58	♈	2 4 d.	11 48	11 16
9	107 7	„	22 21		12	58	♈	3 34 é.	reggel	0 30 e.
10	108 4	„	22 14		12	57	♈	8 52	0 9 r.	1 43
11	109 1	„	22 6		13	57	♉	13 40	0 30	2 53
12	109 59	„	21 58		14	56	♉	17 46	0 55	4 2
13	110 56	♋	21 49	é.	4 15	7 55	♊	21 1 é.	1 23 r.	5 9 e.
14	111 53	„	21 40		16	54	♊	23 15	1 57	6 10
15	112 50	„	21 31		17	53	♊	24 24	2 36	7 4
16	113 48	„	21 21		18	52	♋	24 24	3 24	7 53
17	114 45	„	21 11		19	52	♋	23 17	4 19	8 32
18	115 42	„	21 1		20	51	♌	21 9	5 19	9 4
19	116 39	„	20 50		21	50	♌	18 6	6 22	9 32
20	117 37	♋	20 39	é.	4 22	7 49	♍	14 20 é.	7 27 r.	9 54 e.
21	118 34	„	20 27		24	48	♍	9 59	8 31	10 14
22	119 31	♌	20 16		25	47	♍	5 12	9 36	10 33
23	120 29	„	20 4		26	46	♎	0 10 é.	10 42	10 52
24	121 26	„	19 51		27	45	♎	5 0 d.	11 50	11 11
25	122 23	„	19 38		28	43	♎	10 5	1 1 e.	11 32
26	123 21	„	19 25		29	42	♏	14 52	2 14	11 58
27	124 18	♌	19 12	é.	4 30	7 41	♏	19 3 d.	3 31 e.	reggel
28	125 15	„	18 58		31	40	♐	22 18	4 49	0 30 r.
29	126 13	„	18 44		32	38	♐	24 12	6 1	1 14
30	127 10	„	18 29		34	37	♑	24 27	7 4	2 10
31	128 7	„	18 15		35	36	♑	22 55	7 53	3 22

A nap hossza július 1-én: 15 óra 55 percz.

A nap júliusban 54 perczczel fogy.

HT. Júl. 2. délu. 3 ó. 39 p.
UN. Júl. 9. reggel 6 órakor.
UH. Júl. 17. éjfél u. 2 ó. 6 p.
EN. Júl. 25. reggel 4 órakor.
HT. Júl. 31. este 10 ó. 41 p.

Július 1890.

Bolygók						
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó. p.	declin ° ′	kelte ó. p.	delel. ó. p.	leny. ó. p.
☿ Merkur	1	5 13	21 1 é.	2 50 r.	10 35 r.	6 20 e.
	7	5 54	22 42	2 57	10 52	6 47
	13	6 44	23 31	3 20	11 19	7 18
	19	7 39	22 51	3 54	11 50	7 46
	25	8 32	20 39	4 37	0 20 e.	8 3
♀ Vénus	1	9 3	18 40 é.	6 55 r.	2 26 e.	9 57 e.
	7	9 32	16 27	7 9	2 30	9 51
	13	9 59	14 0	7 26	2 34	9 42
	19	10 26	11 20	7 42	2 37	9 32
	25	10 52	8 30	7 58	2 40	9 22
♂ Mars	1	15 40	22 41 d.	4 47 e.	9 2 e.	1 17 r.
	7	15 40	22 47	4 24	8 39	0 52
	13	15 42	22 56	4 4	8 17	0 30
	19	15 46	23 11	3 45	7 57	0 9
	25	15 52	23 29	3 29	7 39	11 49 e.
♃ Jupiter	1	20 53	18 14 d.	9 36 e.	2 15 r.	6 54 r.
	9	20 50	18 29	9 4	1 41	6 18
	17	20 46	18 45	8 29	1 5	5 41
	25	20 42	19 2	7 56	0 30	5 4
♄ Saturnus	1	10 12	12 51 é.	8 32 r.	3 34 e.	10 36 e.
	11	10 16	12 29	7 57	2 58	9 59
	21	10 20	12 5	7 24	2 23	9 22
♅ Uránus	1	13 24	8 15 d.	1 21 e.	6 47 e.	0 13 r.
	11	13 25	8 17	0 41	6 7	11 33 e.
	21	13 25	8 20	0 2	5 28	10 54
♆ Neptun	1	4 16	19 41 é.	2 0 r.	9 38 r.	5 16 e.
	11	4 17	19 44	1 22	9 0	4 38
	21	4 18	19 47	0 44	8 22	4 0

Merkur 22. a Nappal a felső együttállásb. van, nem látható.

Vénus esti csillag, 14-én a Regulus csillaggal, 17-én a Saturnussal együtt áll.

Mars az éj első felében látható.

Jupiter 30-án a Nappal szemben áll, egész éjjel látható, mozgása retrograd.

Saturnus este látható.

Uránus éjfél körül leszáll, 15. a Nappal negyedfényben van.

Augusztus 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		declin. ° ′		kelte ó. p.	leny. ó. p.	☾ Hold hossza	declin ° ′	kelte ó. p.	leny. ó. p.
1	129 5	♌	18 0 é.		4 37	7 34	♒	19 41 d.	8 33 e.	4 43 r.
2	130 2	„	17 44		38	33	♒	15 9	9 4	6 9
3	131 0	♌	17 29 é.		4 39	7 32	♓	9 43 d.	9 29 e.	7 33 r.
4	131 57	„	17 13		41	30	♓	3 53 d.	9 52	8 56
5	132 55	„	16 57		42	28	♈	1 59 é.	10 14	10 14
6	133 52	„	16 40		43	26	♈	7 35	10 35	11 29
7	134 50	„	16 24		44	25	♉	12 38	10 58	0 43 e.
8	135 47	„	16 7		45	24	♉	16 59	11 25	1 53
9	136 45	„	15 49		47	22	♊	20 28	11 56	3 1
10	137 42	♌	15 32 é.		4 48	7 21	♊	22 56 é.	reggel	4 4 e.
11	138 40	„	15 14		50	19	♊	24 19	0 34 r.	5 1
12	139 37	„	14 56		51	17	♋	24 34	1 20	5 51
13	140 35	„	14 38		52	16	♋	23 41	2 12	6 33
14	141 33	„	14 20		54	14	♌	21 45	3 11	7 9
15	142 30	„	14 1		55	12	♌	18 53	4 14	7 37
16	143 28	„	13 42		56	10	♌	15 15	5 18	7 59
17	144 26	♌	13 23 é.		4 58	7 9	♍	10 59 é.	6 23 r.	8 20 e.
18	145 24	„	13 4		59	7	♍	6 15	7 29	8 38
19	146 22	„	12 44		5 0	5	♎	1 15 é.	8 35	8 56
20	147 19	„	12 24		2	3	♎	3 53 d.	9 42	9 14
21	148 17	„	12 4		4	1	♎	8 57	10 50	9 24
22	149 15	„	11 44		5	0	♏	13 45	0 1 e.	9 58
23	150 13	♍	11 24		6	6 58	♏	18 2	1 14	10 28
24	151 11	♍	11 4 é.		5 7	6 56	♐	21 31 d.	2 29 e.	11 4 e.
25	152 9	„	10 43		8	54	♐	23 51	3 42	11 53
26	153 7	„	10 22		10	52	♑	24 42	4 48	reggel
27	154 5	„	10 1		12	50	♑	23 53	5 42	0 56 r.
28	155 2	„	9 40		13	48	♒	21 21	6 27	2 12
29	156 0	„	9 19		15	46	♒	17 20	7 0	3 35
30	156 58	„	8 57		16	44	♓	12 9	7 28	5 1
31	157 56	♍	8 36 é.		5 17	6 42	♓	6 18 d.	7 52 e.	6 27 r.

A nap hossza augusztus 1-én: 14 óra 57 percz.
A nap augusztusban 1 óra 32 perczczel fogy.

☾ UN. Aug. 7. délu. 3 ó. 35 p.
● UH. Aug. 15. este 5 ó. 36 p.
☽ EN. Aug. 23. délu. 2 ó. 36 p.
○ HT. Aug. 30. regg. 5 ó. 51 p.

Augusztus 1890.

Bolygók						
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó. p.	declin. ° ′	kelte ó. p.	delel. ó. p.	leny. ó. p.
☿ Merkur	1	9 29	16 40 é.	5 27 r.	0 49 e.	8 11 e.
	7	10 11	12 36	6 5	1 7	8 9
	13	10 48	8 20	6 40	1 21	8 2
	19	11 21	4 4	7 8	1 30	7 52
	25	11 50	0 1	7 31	1 35	7 39
♀ Vénus	1	11 22	5 4 é.	8 16 r.	2 42 e.	9 8 e.
	7	11 46	2 2	8 31	2 43	8 55
	13	12 11	1 2 d.	8 44	2 43	8 42
	19	12 35	4 6	8 59	2 44	8 29
	25	12 59	7 7	9 13	2 44	8 15
♂ Mars	1	16 1	23 54 d.	3 14 e.	7 21 e.	11 28 e.
	7	16 10	24 17	3 1	7 6	11 11
	13	16 20	24 40	2 50	6 53	10 56
	19	16 32	25 3	2 41	6 41	10 41
	25	16 45	25 24	2 31	6 30	10 29
♃ Jupiter	1	20 38	19 17 d.	7 24 e.	11 58 e.	4 32 r.
	9	20 34	19 33	6 50	11 22	3 54
	17	20 30	19 48	6 17	10 47	3 17
	25	20 27	20 1	5 43	10 12	2 41
♄ Saturnus	1	10 25	11 37 é.	6 47 r.	1 44 e.	8 41 e.
	11	10 29	11 11	6 15	1 9	8 3
	21	10 34	10 44	5 43	0 35	7 27
♅ Uránus	1	13 26	8 26 d.	11 20 r.	4 46 e.	10 12 e.
	11	13 27	8 33	10 43	4 8	9 33
	21	13 29	8 42	10 5	3 30	8 55
♆ Neptun	1	4 19	19 49 é.	0 1 r.	7 38 r.	3 17 e.
	11	4 20	19 50	11 22 e.	7 1	2 40
	21	4 21	19 51	10 43	6 22	2 1

Vénus esti csillag, 30-án a Spica csillaggal együtt áll.
Mars este látható. e hó közepe táján 11 órakor lenyugszik.
Jupiter egész éjjel látható, éjfélelőtt delel, mozgása retrog.
Saturnus 30-án a Nappal együtt áll, nem látható.
Uránus este látható.
Neptun 30-án a Nappal negyedfényben van.

Szeptember 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		declin. ° ′	kelte ó. p.	leny. ó. p.	☾ Hold hossza	declin. ° ′	kelte ó. p.	leny. ó. p.
1	158 55	♍	8 14 é.	5 18	6 40	♈	0 13 d.	8 15 e.	7 49 r.
2	159 53	„	7 52	20	38	♈	5 43 é.	8 36	9 8
3	160 51	„	7 30	21	36	♉	11 11	8 58	10 25
4	161 49	„	7 8	23	34	♉	15 56	9 25	11 39
5	162 47	„	6 46	24	32	♉	19 47	9 56	0 50 e.
6	163 45	„	6 23	25	30	♊	22 35	10 32	1 57
7	164 44	♍	6 1 é	5 27	6 28	♊	24 17 é.	11 15 e.	2 56 e.
8	165 42	„	5 38	28	26	♋	24 48	reggel	3 49
9	166 40	„	5 16	29	24	♋	24 10	0 6 r.	4 33
10	167 39	„	4 53	31	22	♌	22 28	1 3	5 9
11	168 37	„	4 30	32	19	♌	19 47	2 4	5 39
12	169 36	„	4 7	33	18	♌	16 17	3 9	6 5
13	170 34	„	3 44	35	16	♍	12 6	4 14	6 26
14	171 33	♍	3 21 é.	5 36	6 14	♍	7 24 é.	5 20 r.	6 45 e.
15	172 31	„	2 58	37	12	♎	2 22 é.	6 26	7 3
16	173 30	„	2 35	39	10	♎	2 50 d.	7 33	7 22
17	174 28	„	2 12	40	8	♎	7 59	8 42	7 41
18	175 27	„	1 48	41	6	♏	12 54	9 53	8 2
19	176 26	„	1 25	43	4	♏	17 20	11 5	8 28
20	177 24	„	1 2	45	2	♐	21 0	0 18 e.	9 2
21	178 23	♍	0 38 é.	5 46	6 0	♐	23 36 d.	1 31 e.	9 45 e.
22	179 22	„	0 15 é.	47	5 57	♑	24 52	2 37	10 41
23	180 21	♎	0 8 d.	49	55	♑	24 34	3 33	11 49
24	181 19	„	0 32	50	53	♒	22 40	4 20	reggel
25	182 18	„	0 55	51	51	♒	19 14	4 57	1 8 r.
26	183 17	„	1 18	53	49	♓	14 31	5 27	2 31
27	184 16	„	1 42	54	47	♓	8 56	5 52	3 56
28	185 15	♎	2 5 d.	5 55	5 45	♓	2 51 d.	6 14 e.	5 19 r.
29	186 14	„	2 28	57	44	♈	3 17 é	6 36	6 40
30	187 13	„	2 52	59	41	♈	9 8	6 58	8 0

A nap hossza szeptember 1-én 13 óra 22 percz.
A nap szeptemberben 1 óra 40 perczczel fogy.

UN. Szept. 6. r. 4 ó. 46 p.
UH. Szept. 14. r. 9 ó. 9 p.
EN. Szept. 21. é. e. 11 ó. 22 p.
HT. Szept. 28. d. u. 2 ó. 16 p.

Szeptember 1890.

Bolygók						
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó p.	declin. ° ′	kelte ó. p.	delel. ó. p.	leny. ó. p.
☿ Merkur	1	12 18	4 14 d.	7 51 r.	1 36 e.	7 21 e.
	7	12 37	7 13	7 59	1 31	7 3
	13	12 49	9 12	7 56	1 19	6 42
	19	12 49	9 35	7 35	0 56	6 17
	25	12 36	7 38	6 50	0 19	5 48
♀ Vénus	1	13 27	10 32 d.	9 29 r.	2 45 e.	8 1 e.
	7	13 51	13 20	9 42	2 45	7 48
	13	14 14	15 59	9 55	2 45	7 35
	19	14 38	18 26	10 8	2 45	7 22
	25	15 1	20 40	10 19	2 45	7 11
♂ Mars	1	17 1	25 44 d.	2 24 e.	6 19 e.	10 14 e.
	7	17 16	25 58	2 15	6 10	10 5
	13	17 32	26 6	2 8	6 2	9 56
	19	17 48	26 8	2 2	5 55	9 48
	25	18 5	26 4	1 54	5 48	9 42
♃ Jupiter	1	20 24	20 10 d.	5 13 e.	9 42 e.	2 11 r.
	9	20 22	20 18	4 40	9 8	1 36
	17	20 20	20 24	4 8	8 35	1 2
	25	20 19	20 26	3 35	8 2	0 29
♄ Saturnus	1	10 39	10 13 é.	5 7 r.	11 59 r.	6 47 e.
	11	10 44	9 46	4 34	11 22	6 10
	21	10 49	9 19	4 2	10 48	5 34
♅ Uránus	1	13 31	8 54 d.	9 24 r.	2 48 e.	8 12 e.
	11	13 32	9 5	8 47	2 10	7 33
	21	13 35	9 18	8 2	1 33	6 54
♆ Neptun	1	4 21	19 51 é.	10 0 e.	5 39 r.	1 18 e.
	11	4 21	19 51	9 20	4 59	0 38
	21	4 21	19 50	8 41	4 20	11 59 r.

Merkur 29-án a Nappal együttállásban van, nem látható.
Vénus esti csillag, 2-án az Uránussal együtt áll.
Mars este látható.
Jupiter este 9 órakor delel, éjfélután legyugszik, mozgása retrograd.
Uránus 20-án a Nappal együtt áll, nem látható.

Október 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′			declin. ° ′	kelte ó. p.	leny. ó. p.	☾ Hold hossza	declin. ° ′	kelte ó. p.	leny. ó. p.
1	188	12	♎	3 15 d.	6 0	5 38	♉	14 21 é.	7 23 e.	9 17 r.
2	189	11	„	3 38	1	36	♉	18 42	7 52	10 33
3	190	10	„	4 2	2	34	♊	22 0	8 28	11 42
4	191	9	„	4 25	3	33	♊	24 7	9 8	0 47 e.
5	192	8	♎	4 48 d.	6 5	5 31	♋	25 1 é.	9 56 e.	1 44 e.
6	193	7	„	5 11	7	28	♋	24 43	10 53	2 32
7	194	7	„	5 34	8	26	♋	23 18	11 53	3 11
8	195	6	„	5 57	9	24	♌	20 51	reggel	3 43
9	196	5	„	6 20	11	22	♌	17 32	0 57 r.	4 9
10	197	5	„	6 43	12	20	♍	13 30	2 1	4 31
11	198	4	„	7 5	14	19	♍	8 53	3 7	4 51
12	199	4	♎	7 28 d.	6 15	5 17	♍	3 51 é.	4 14 r.	5 9 e.
13	200	3	„	7 50	17	15	♎	1 25 d.	5 22	5 27
14	201	3	„	8 13	18	13	♎	6 43	6 31	5 45
15	202	2	„	8 35	19	11	♏	11 50	7 42	6 7
16	203	2	„	8 57	21	9	♏	16 30	8 55	6 31
17	204	1	„	9 19	23	7	♏	20 27	10 10	7 3
18	205	1	„	9 41	25	5	♐	23 20	11 24	7 43
19	206	1	♎	10 3 d.	6 26	5 3	♐	24 57 d.	0 31 e.	8 34 e.
20	207	0	„	10 24	28	1	♑	25 1	1 31	9 37
21	208	0	„	10 46	29	4 59	♑	23 33	2 19	10 50
22	209	0	„	11 7	30	58	♒	20 34	2 58	reggel
23	210	0	♏	11 28	32	56	♒	16 19	3 29	0 10 r.
24	210	59	„	11 49	34	54	♓	11 6	3 54	1 32
25	211	59	„	12 10	36	53	♓	5 17	4 16	2 54
26	212	59	♏	12 31 d.	6 37	4 51	♈	0 48 é.	4 37 e.	4 14 r.
27	213	59	„	12 51	39	50	♈	6 47	4 59	5 33
28	214	59	„	13 11	41	48	♉	12 20	5 22	6 52
29	215	59	„	13 31	42	46	♉	17 9	5 49	8 9
30	216	59	„	13 51	43	45	♉	20 58	6 21	9 23
31	217	59	„	14 11	45	43	♊	23 38	6 59	10 32

A nap hossza október 1-én: 11 óra 38 percz.
A nap októberben 1 óra 40 perczczel fogy.

☾ UN. Okt. 5. este 9 ó 40 p.
● UH. Okt. 14. é. u. 0 ó. 21 p.
☽ EN. Okt. 21. r. 6 ó. 53 p.
○ HT. Okt. 28. é. u. 0 ó. 58 p.

Október 1890.

Bolygók						
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó. p.	declin. ° ′	kelte ó. p.	delel. ó. p.	leny. ó. p.
☿ Merkur	1	12 14	3 36 d.	5 46 r.	11 34 r.	5 32 e.
	7	12 2	0 5	4 55	10 58	5 1
	13	12 10	0 31 é.	4 37	10 43	4 49
	19	12 36	1 38 d.	4 48	10 44	4 40
	25	13 9	5 13	5 13	10 54	4 35
♀ Vénus	1	15 24	22 38 d.	10 30 r.	2 44 e.	6 58 e.
	7	15 47	24 19	10 39	2 43	6 47
	13	16 8	25 43	10 44	2 40	6 36
	19	16 28	26 47	10 46	2 36	6 26
	25	16 45	27 32	10 44	2 30	6 16
♂ Mars	1	18 22	25 53 d.	1 47 e.	5 42 e.	9 73 e.
	7	18 40	25 34	1 39	5 36	9 33
	13	18 58	25 7	1 30	5 30	9 30
	19	19 16	24 32	1 20	5 24	9 28
	25	19 34	23 49	1 12	5 19	9 26
♃ Jupiter	1	20 19	20 26 d.	3 12 e.	7 39 e.	0 6 r.
	9	20 20	20 23	2 40	7 8	11 36 e.
	17	20 22	20 17	2 10	6 38	11 6
	25	20 24	20 8	1 41	6 9	10 37
♄ Saturnus	1	10 53	8 52 é.	3 29 r.	10 13 r.	4 57 e.
	11	10 57	8 28	2 57	9 38	4 19
	21	11 1	8 5	2 22	9 2	3 42
♅ Uránus	1	13 37	9 31 d.	7 35 r.	0 56 e.	6 17 e.
	11	13 39	9 44	6 59	0 19	5 39
	21	13 42	9 58	6 23	11 42 r.	5 1
♆ Neptun	1	4 21	19 49 é.	8 2 e.	3 40 r.	11 18 r.
	11	4 20	19 47	7 22	3 0	10 38
	21	4 19	19 45	6 42	2 20	9 58

Merkur e hó közepe táján reggel látható.

Vénus esti csillag, 27-én a legnagyobb fényében ragyog, fényereje 48·2-szer nagyobb mint a Wega csillagé.

Mars este látható, $9^1/_2$ órakor lenyugszik.

Jupiter az éj első felében látható, éjfélelőtt lenyugszik, 27-én a Nappal negyedfényben van.

Saturnus reggel látható.

November 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		☉ Nap declin. ° ′	☉ Nap kelte ó. p.	☉ Nap leny. ó. p.	☾ Hold hossza	☾ Hold declin. ° ′	☾ Hold kelte ó. p.	☾ Hold leny. ó. p.
1	218 59	♏	14 30 d.	6 46	4 42	♊	25 2 é.	7 45 e.	11 34 r.
2	219 59	♏	14 49 d.	6 48	4 40	♋	25 10 é.	8 39 e.	0 27 e.
3	220 59	„	15 8	50	38	♋	24 6	9 39	1 10
4	221 59	„	15 26	51	36	♌	21 57	10 41	1 45
5	222 59	„	15 45	52	35	♌	18 54	11 47	2 12
6	224 0	„	16 3	54	34	♍	15 4	reggel	2 36
7	225 0	„	16 21	55	32	♍	10 37	0 53 r.	2 56
8	226 0	„	16 38	57	31	♍	5 42	1 59	3 14
9	227 1	♏	16 55 d.	6 59	4 30	♎	0 29 é.	3 6 r.	3 32 e.
10	228 1	„	17 12	7 0	28	♎	4 53 d.	4 14	3 51
11	229 1	„	17 29	1	27	♎	10 10	5 25	4 10
12	230 2	„	17 45	3	26	♏	15 8	6 39	4 34
13	231 2	„	18 2	5	25	♏	19 26	7 55	5 2
14	232 3	„	18 17	7	24	♐	22 46	9 12	5 38
15	233 3	„	18 33	8	22	♐	24 48	10 24	6 27
16	234 4	♏	18 48 d.	7 9	4 21	♑	25 17 d.	11 38 r.	7 28 e.
17	235 4	„	19 3	11	20	♑	24 8	0 20 e.	8 40
18	236 5	„	19 17	12	19	♒	21 29	1 1	9 59
19	237 5	„	19 31	14	18	♒	17 33	1 33	11 18
20	238 6	„	19 45	16	17	♓	12 35	1 59	reggel
21	239 7	„	19 58	17	16	♓	7 1	2 22	0 38 r.
22	240 7	♐	20 11	19	15	♈	1 7	2 43	1 57
23	241 8	♐	20 24 d.	7 20	4 14	♈	4 47 é.	3 2 e.	3 14 r.
24	242 9	„	20 36	21	13	♈	10 25	3 24	4 31
25	243 9	„	20 48	23	12	♉	15 28	3 49	5 47
26	244 10	„	20 59	24	12	♉	19 40	4 18	7 1
27	245 11	„	21 11	25	11	♊	22 48	4 53	8 13
28	246 12	„	21 21	27	10	♊	24 43	5 36	9 18
29	247 12	„	21 31	28	9	♋	25 20	6 27	10 16
30	248 13	♐	21 41 d.	7 29	4 9	♋	24 41 é.	7 24 e.	11 4 r.

A nap hossza november 1-én: 9 óra 56 percz.
A nap novemberben 1 óra 16 perczczel fogy.

☾ UN. Nov. 4. este 5 ó. 29 p.
● UH. Nov. 12. délu. 2 ó. 54 p.
☽ EN. Nov. 19. délu. 2 ó. 1 p.
○ HT. Nov. 26. délu. 2 ó. 39 p.

November 1890.

Bolygók											
jegye és neve	hó napja	recta ascensio		declin.		kelte		delel.		leny.	
		ó.	p.	°	′	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
☿ Merkur	1	13	51	9	55 d.	5	49 r.	11	8 r.	4	27 e.
	7	14	28	13	49	6	22	11	22	4	22
	13	15	6	17	21	6	53	11	36	4	19
	19	15	44	20	22	7	23	11	51	4	19
	25	16	23	22	47	7	53	0	6 e.	4	19
♀ Vénus	1	17	1	27	59 d.	10	37 r.	2	18 e.	5	59 e.
	7	17	10	27	59	10	22	2	3	5	44
	13	17	13	27	37	9	59	1	43	5	27
	19	17	11	26	48	9	28	1	17	5	6
	25	17	2	25	30	8	47	0	44	4	41
♂ Mars	1	19	55	22	49 d.	1	0 e.	5	13 e.	9	26 e.
	7	20	13	21	49	0	48	5	7	9	26
	13	20	32	20	42	0	36	5	1	9	26
	19	20	50	19	27	0	23	4	56	9	29
	25	21	7	18	6	0	10	4	50	9	30
♃ Jupiter	1	20	27	19	58 d.	1	15 e.	5	44 e.	10	13 e.
	9	20	31	19	44	0	43	5	16	9	43
	17	20	35	19	28	0	17	4	49	9	21
	25	20	40	19	9	11	48 r.	4	22	8	56
♄ Saturnus	1	11	5	7	42 é.	1	44 r.	8	22 r.	3	0 e.
	11	11	8	7	25	1	10	7	46	2	22
	21	11	11	7	10	0	34	7	9	1	44
♅ Uránus	1	13	44	10	13 d.	5	44 r.	11	1 r.	4	18 e.
	11	13	46	10	26	5	8	10	24	3	40
	21	13	49	10	38	4	32	9	47	3	2
♆ Neptun	1	4	18	19	42 é.	5	57 e.	1	35 r.	9	13 r.
	11	4	17	19	39	5	18	0	55	8	32
	21	4	16	19	36	4	37	0	14	7	51

Merkur 17. a Nappal a felső együttállásban van, nem láth.
Vénus e hó elején látható.
Mars este $9^1/_2$ órakor lenyugszik, 13. a Jupiterrel együtt áll.
Jupiter este 9 óra után leszáll.
Saturnus éjfélután felkel.
Neptun 27-én a Nappal szemben áll.

December 1890.

Hó napja	☉ Nap hossza ° ′		☉ Nap declin. ° ′		☉ Nap kelte ó. p.		☉ Nap leny. ó. p.		☾ Hold hossza	☾ Hold declin. ° ′		☾ Hold kelte ó. p.		☾ Hold leny. ó. p.	
1	249	14	♐	21 51 d.	7	30	4	9	♌	22	54 e.	8	27 e.	11	43 r.
2	250	15	„	22 0		32		8	♌	20	7	9	31	0	14 e.
3	251	16	„	22 8		33		8	♌	16	32	10	36	0	40
4	252	17	„	22 17		34		8	♍	12	18	11	42	1	1
5	253	18	„	22 24		35		7	♍	7	34	reggel		1	20
6	254	19	„	22 32		36		7	♎	2	30	0	48 r.	1	36
7	255	19	♐	22 39 d.	7	38	4	7	♎	2	47 d.	1	55 r.	1	54 e.
8	256	20	„	22 45		39		6	♎	8	5	3	3	2	13
9	257	21	„	22 51		40		6	♏	13	12	4	16	2	34
10	258	22	„	22 57		40		6	♏	17	50	5	30	3	0
11	259	24	„	23 2		41		6	♐	21	39	6	49	3	34
12	260	25	„	23 6		42		6	♐	24	15	8	5	4	17
13	261	26	„	23 10		43		6	♑	25	19	9	15	5	15
14	262	27	♐	23 14 d.	7	44	4	6	♑	24	40 d.	10	13 r.	6	28 e.
15	263	28	„	23 17		45		6	♒	22	22	11	1	7	43
16	264	29	„	23 20		46		7	♒	18	38	11	37	9	6
17	265	30	„	23 23		47		7	♓	13	50	0	5 e.	10	27
18	266	31	„	23 24		47		7	♓	8	19	0	29	11	46
19	267	32	„	23 26		48		8	♈	2	29 d.	0	49	reggel	
20	268	33	„	23 27		48		8	♈	3	23 é.	1	9	1	4 r.
21	269	34	♑	23 27 d.	7	49	4	9	♈	9	1 é.	1	30 e.	2	19 r.
22	270	35	„	23 27		49		9	♉	14	8	1	52	3	33
23	271	37	„	23 27		49		10	♉	18	31	2	19	4	46
24	272	38	„	23 26		49		10	♊	21	56	2	51	5	59
25	273	39	„	23 24		50		11	♊	24	13	3	30	7	6
26	274	40	„	23 22		50		12	♋	25	16	4	17	8	7
27	275	41	„	23 20		50		12	♋	25	1	5	13	8	58
28	276	42	♑	23 17 d.	7	51	4	13	♌	23	35 é.	6	14 e.	9	41 r.
29	277	43	„	23 14		51		13	♌	21	5	7	18	10	15
30	278	44	„	23 10		51		14	♌	17	44	8	24	10	42
31	279	46	„	23 6		51		15	♍	13	41	9	29	11	4

A nap hossza deczember 1-én: 8 óra 39 percz.
A nap deczember 23-ig 19 perczczel fogy, innen deczember végéig 5 perczczel nő.
A legrövidebb nap 8 óra 20 percz.

☾ UN. Decz. 4. d. u. 2 ó. 43 p.
○ UH. Decz. 12. r. 4 ó. 27 p.
☽ EN. Decz. 18. e. 9 ó. 53 p.
● HT. Decz. 26. r. 7 ó. 13 p.

Deczember 1890.

Bolygók						
jegye és neve	hó napja	recta ascensio ó. p	declin. ° ′	kelte ó. p.	delel. ó. p.	leny. ó. p.
☿ Merkur	1	17 4	24 31 d.	8 19 r.	0 23 e.	4 27 e.
	7	17 45	25 28	8 42	0 40	4 38
	13	18 25	25 35	9 0	0 57	4 52
	19	19 5	24 48	9 11	1 13	5 15
	25	19 40	23 11	9 12	1 24	5 36
♀ Vénus	1	16 48	23 44 d.	7 59 r.	0 7 e.	4 15 e.
	7	16 34	21 43	7 9	11 29 r.	3 49
	13	16 22	19 47	6 22	10 53	3 24
	19	16 14	18 14	5 43	10 22	3 1
	25	16 13	17 15	5 13	9 57	2 41
♂ Mars	1	21 25	16 39 d	0 0 d	4 44 e.	9 30 e.
	7	21 43	15 7	11 43 r.	4 38	9 33
	13	22 0	13 30	11 29	4 31	9 33
	19	22 17	11 49	11 14	4 25	9 36
	25	22 34	10 5	11 0	4 18	9 36
♃ Jupiter	1	20 44	18 53 d.	11 27 r.	4 3 é.	8 59 e.
	9	20 50	18 30	11 0	3 37	8 14
	17	20 57	18 4	10 33	3 13	7 53
	25	21 3	17 36	10 5	2 47	7 29
♄ Saturnus	1	11 13	6 59 é.	11 57 e.	6 32 r.	1 7 e.
	11	11 15	6 53	11 19	5 54	0 29
	21	11 15	6 51	10 41	5 16	11 51 r.
♅ Uránus	1	13 51	10 49 d.	3 55 r.	9 9 r.	2 25 e.
	11	13 53	10 59	3 18	8 32	1 46
	21	13 54	11 9	2 41	7 54	1 7
♆ Neptun	1	4 15	19 33 é.	3 57 e.	11 34 e.	7 11 r.
	11	4 13	19 30	3 17	10 53	6 26
	21	4 12	19 28	2 37	10 13	5 49

Merkur e hó vége felé látható.

Vénus 4-én a Nappal az alsó együttállásban van, nem látható.

Mars este $9^1/_2$ órakor lenyugszik.

Jupiter este látható.

Saturnus éjfél előtt felkel, 8-án a Nappal negyedfényben van.

Uránus reggel látható.

Égi tünemények 1890-ben.

Jan.	2.	Reggel 8 órakor a Nap a földközelben.
		Délután 2 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
		Délután 4 órakor Vénus a leszálló pályacsomójában.
	3.	ε Tauri födése, együttállás ideje: éjfélután 6 pkor.
	6.	Reggel 6 óra 53 perczkor holdtölte (☺ HT.).
		Délután 1 órakor a Hold a földtávolban.
	10.	Reggel 4 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
		Reggel 6 órakor Jupiter a Nappal együtt áll.
	14.	Éjfélután 2 órakor Merkur legnagyobb keleti elongátiója 18° 51′
		Reggel 7 ó. 49 pkor a Hold az utolsó negyedb. (☾ UN).
		Reggel 9 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	15.	Reggel 6 órakor Mars a Holddal együtt áll.
	16.	Reggel 5 órak. Merkur a felszálló pályacsomójában.
		Este 7 órakor Uránus a Nappal negyedfényben.
	19.	Délelőtt 10 órakor Vénus a Jupiterrel együtt áll.
	20.	Reggel 2 ó. 33 pkor a Nap a vizöntő jegyébe (♒) lép.
		Délelőtt 1 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Délben Vénus a Holddal együtt áll.
		Délután 4 órakor a Hold a földközelben.
		Este 7 órakor Merkur a napközelben.
	21.	Éjfélután 1 óra 5 perczkor újhold (☻ UH.).
		Éjfélelőtt 11 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
	27.	Este 9 ó. 33 pkor a Hold az első negyedben (☽ EN.).
	29.	Este 7 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
		Este 7 órakor Merkur a Nappal az alsó együttállásban.
	31.	Reggel 3 órakor Merkur legnagyobb északi napközépi szélessége.
Febr.	2.	Délután 3 órakor a Hold a földtávolban.
	5.	Reggel 2 óra 30 perczkor holdtölte (☺ HT.).
	6.	Éjfélután 1 órakor Vénus a naptávolban.
		Reggel 7 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	8.	ν Virginis födése, együttállás ideje: éjfélután 1 óra 46 perczkor.
	9.	Délelőtt 11 órakor Mars a Nappal a negyedfényben.
	10.	Délután 3 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	12.	Délután 4 órakor Mars a Holddal együtt áll.
		Este 8 ó. 8 pkor a Hold az utolsó negyedben (☾ UN.).
	17.	Reggel 7 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Délután 2 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
	18.	Reggel 3 órakor a Hold a földközelben.
		Délben Vénus a Nappal a felső együttállásban.
		Este 5 óra 7 pkor a Nap a halak jegyébe (♓) lép.

Égi tünemények 1890-ben.

Febr.	19.	Reggel 5 órakor Saturnus a Nappal szemben áll.
		Délelőtt 10 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
		Délelőtt 11 óra 44 perczkor újhold (● UH.).
	20.	Délelőtt 11 órakor Neptun a Nappal a negyedf.
	23.	Délután 2 órak. Merkur a leszálló pályacsomójában.
		Éjfélkor Merkur legnagy. nyugoti elongátiója 26° 50′.
	26.	Reggel 3 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
		Délután 3 ó. 23 pkor a Hold az első negyedb. (☽ EN.).
	28.	Délután 1 órakor Vénus legnagyobb déli napközépi szélessége.
Márcz.	2.	Reggel 4 órakor a Hold a földtávolban.
	5.	Délelőtt 9 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
		Este 7 órakor Merkur a naptávolban.
	6.	Este 8 óra 4 perczkor holdtölte (○ HT.).
	9.	Este 8 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	12.	Este 8 órakor Mars a Holddal együtt áll. Födés.
	14.	Reggel 5 ó. 21 pkor a Hold az utolsó negyedb. (☾ UN.)
	17.	Éjfélután 1 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
	18.	Reggel 4 órakor a Hold a földközelben.
	19.	Délelőtt 11 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
	20.	Délután 4 óra 48 perczkor a Nap a kos jegyébe (♈) lép. **Tavasz kezdete.**
		Este 10 óra 17 perczkor újhold (● UH.).
	21.	Délelőtt 9 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
	25.	Délben Neptun a Holddal együtt áll.
		ε Tauri födése együttállás ideje: este 10 óra 5 p.
	26.	Reggel 4 órakor Merkur a legnagyobb déli napközépi szélessége.
	28.	Délelőtt 10 óra 49 perczkor a Hold az első negyedben (☽ EN.).
		Este 9 órakor Saturnus a Regulus csillaggal együtt áll. Saturnus a Regulus csillagtól 1° 21′-el északra.
	29.	Délelőtt 11 órakor a Hold a földtávolban.
Ápr.	1.	Délután 1 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	5.	Délelőtt 10 óra 41 perczkor holdtölte (○ HT.).
		Éjfélután 1 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	9.	Délelőtt 9 órakor Merkur a Nappal a felső együttállásban.
		Délután 2 órakor Mars a Holddal együtt áll. Födés.
	12.	Délután 9 perczkor a Hold az utolsó negyedb. (☾ UN.)
	13.	Délután 2 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Este 7 órakor a Hold a földközelben.
	14.	Reggel 4 órak. Merkur a felszálló pályacsomójában.
		Este 6 órakor Uránus a Nappal szemben áll.

Égi tünemények 1890-ben.

Ápr.	18.	Este 6 órakor Merkur a napközelben.
	19.	Délelőtt 9 óra 22 perczkor újhold (☺ UH.).
	20.	Reggel 4 ó. 41 pkor a Nap a bika jegyébe (♉) lép.
		Reggel 5 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
		Délután 1 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
	21.	Délelőtt 11 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
	23.	Este 7 órakor Mars a leszálló pályacsomójában.
	25.	Este 7 órakor Vénus a felszálló pályacsomójában.
	26.	Reggel 6 órakor Merkur a Vénussal együtt áll.
		Merkur a Vénustól 2° 4′-el északra.
		Este 7 órakor a Hold a földtávolban.
	27.	Reggel 6 ó. 8 pkor a Hold az első negyedben (☽ EN.).
	28.	Este 8 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	29.	Éjfélután 2 órakor Merkur legnagyobb északi napközépi szélessége.
Máj.	1.	Reggel 7 órakor Jupiter a Nappal a negyedfényben.
	2.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, belépés: reggel 2 óra 33 perczkor.
	3.	Reggel 7 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
		Este 9 órakor Merkur a Neptunnal együtt áll.
		Merkur a Neptuntól 4° 14′-el északra.
	4.	Este 10 óra 25 perczkor holdtölte (☻ HT.).
	5.	Délelőtt 10 órakor Vénus a Neptunnal együtt áll.
		Vénus a Neptuntól 2° 2′-el északra.
	6.	β Scorpii födése, együttállás ideje: reggel 3 ó. 52 pkor.
		Délután 1 órakor Merkur legnagyobb keleti elongátiója 21° 18′.
		Este 9 órakor Mars a Holddal együtt áll.
	8.	Éjfélelőtt 11 órakor a Hold a földközelben.
	10.	Reggel 8 órakor Merkur a Vénussal együtt áll.
		Merkur a Vénustól 1° 45′-el északra.
		Éjfélkor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Este 5 óra 38 perczkor a Hold az utolsó negyedben (☾ UN.).
	15.	Jupiter III. holdjának fogyatkozása, belépés: reggel 2 óra 36 perczkor.
	18.	Reggel 10 órakor Saturnus a Nappal negyedfényben.
		Este 9 óra 35 perczkor újhold (☺ UH.).
	19.	Reggel 9 órakor Neptun a Holddal együtt áll.
	20.	Éjfélután 1 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
		Este 9 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
	21.	Reggel 4 ó. 33 pkor a Nap az ikrek jegyébe (♊) lép.
	22.	Délután 1 órakor Merkur a leszálló pályacsomójában.
	24.	Délután 1 órakor a Hold a földtávolban.

Égi tünemények 1890-ben.

Máj.	25.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, belépés: reggel 2 óra 43 perczkor.
		Délután 3 órakor Neptun a Nappal együtt áll.
	26.	Reggel 5 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
		Éjfélelőtt 11 ó. 50 pkor a Hold az 1. negyedb. (☽ EN).
	27.	Este 8 órakor Mars a Nappal szemben áll.
	29.	Reggel 8 órakor Vénus a napközelben.
	30.	Saturnus a Regulus csillaggal együtt áll. Saturnus a Regulus csillagtól 1° 14′-el északra.
		Regg. 6 órakor Merkur a Nappal az alsó együttállásb.
		Délután 3 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
Jún.	1.	Este 6 órakor Merkur a naptávolban.
	2.	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, belépés: éjfélután 1 óra 23 perczkor.
		Este 5 órakor Mars a Holddal együtt áll.
	3.	Reggel 7 óra 51 perczkor holdtölte (☺ HT.).
	5.	Délelőtt 11 órakor a Hold a földközelben.
	7.	Reggel 7 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
	9.	Éjfélelőtt 11 óra 6 perczkor a Hold az utolsó negyedben (☾ UN.).
	10.	Jupiter I. holdjának fogyatk., belépés: éjfél ut. 1 órakor.
		Este 3 órakor Merkur együttállása a Neptunnal. Merkur a Neptuntól 2° 38′-él délre.
	15.	Este 6 órakor Neptun a Holddal együtt áll.
		Este 7 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
	17.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, belépés: reggel 2 óra 54 perczkor.
		Gyűrüs napfogyatkozás. A fogyatkozás kezdete: reggel 8 óra 11 perczkor.
		A gyűrüs fogyatkozás kezdete: reggel 9 óra 17 p.
		A központi fogyatkozás a valódi délben: délelőtt 11 óra 15 perczkor.
		A gyűrüs fogyatkozás vége: délután 1 óra 7 pkor.
		A fogyatkozás vége: délután 2 óra 12 perczkor budapesti közép időben.
		Budapesten a napfogyatkozás részleges lesz.
		A belépés délelőtt 9 óra 35·5 perczkor.
		A kilépés délután 29·2 perczkor bpesti középidőben.
		A napkorong északi pontjától keletre számítva a positiószög a belépésre 232·45, a kilépésre 100·37.
		Legnagyobb fázis 0·57.
		E fogyatkozás Ázsiában, északkeleti részét kivéve, Európában és Afrika északi felében látható.
		Délelőtt 11 óra 14 perczkor újhold (● UH.).

Égi tünemények 1890-ben.

Jún.	20.	Jupiter III. holdjának fogyatkozása, kilépés: éjfél-után 1 óra 21 perczkor.
		Reggel 5 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
		Reggel 7 órakor Vénus legnagyobb északi nap-középi szélessége.
	21.	Reggel 5 órakor a Hold a földtávolban.
		Délután 1 óra 14 perczkor a Nap a rák (♋) jegyébe lép. **Nyár kezdete.**
		Éjfélelőtt 11 órakor Merkur az Aldebaran csillaggal együtt áll. Merkur az Aldebaran csillagtól 1° 51′-el északra.
	22.	Reggel 3 órakor Merkur a legnagyobb déli nap-középi szélessége.
		Délután négy órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	24.	Éjfélután 2 órakor Merkur legnagyobb nyugati elongátiója 22° 20′.
	25.	Délután 3 ó. 10 pkor a Hold az első negyedb. (☽ EN.).
		Jupiter I-ső holdjának fogyatkozása, belépés: éjfél-előtt 11 óra 17 perczkor.
	26.	Jupiter III. holdjának fogyatkozása, belépés: éjfél-után 2 óra 33 perczkor.
		Éjfélelőtt 11 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	29.	Délután 3 órakor Mars a Holddal együtt áll.
		β Scorpii födése, együttállás ideje: éjfélelőtt 11 óra 31 perczkor.
Júl.	2.	Délután 3 óra 39 perczkor holdtölte (☽ HT.).
	3	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, belépés; éjfél-után 1 óra 11 perczkor.
		Reggel 6 órakor a Nap a földtávolban.
		Délután 4 órakor a Hold a földközelben.
	4	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, belépés: éjfél-után 56 perczkor.
		Délután 1 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
	9.	Reggel 6 órakor a Hold az utolsó negyedben (☾ UN.).
	10.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, belépés: reggel 3 óra 6 perczkor.
	11.	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, belépés: reggel 3 óra 30 perczkor.
		Reggel 4 órakor Merkur a fölszálló pályacsomójában.
	13.	Éjfélután 1 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
	14.	Reggel 5 órakor Vénus a Regulus csillaggal együtt áll. Vénus a Regulus csillagtól 1° 11′-al északra.
	15.	Reggel 8 órakor Uránus a Nappal a negyedfényben.
		Este 6 órakor Merkur a napközelben.

Égi tünemények 1890-ben.

Júl.	16	Reggel 8 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
	17	Éjfélután 2 óra 6 perczkor újhold (● UH.)
		Este 6 órakor Vénus a Saturnussal együtt áll. Vénus a Saturnustól 0° 6-'el délre.
	18	Délután 2 órakor a Hold a földtávolban.
		Jupiter I. holdjának fogyatkozása, belépés: éjfél előtt 11 óra 29 perczkor.
	20	Reggel 4 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
		Délelőtt 10 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
	22	Éjfélelőtt 11 órakor Merkur a Nappal a felső együttállásban.
		Éjfélkor a Nap az oroszlán jegyébe (♌) lép.
	24	Reggel 7 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	25	Reggel 4 órakor a Hold az első negyedben (☽ EN).
	26	Éjfélután 1 órakor a Merkur legnagyobb északi napközépi szélessége.
		Jupiter I. holdjának fogyatkozása, belépés: éjfél-után 1 óra 24 perczkor.
	27	Reggel 6 órakor Mars a Holddal együtt áll.
	28	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, belépés: este 9 óra 57 perczkor.
	30	Délben Jupiter a Nappal szemben áll.
	31.	Este 10 óra 41 perczkor holdtölte (○ HT.).
		Este 7 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Éjfélkor a Hold a földközelben.
Aug.	2.	Jupiter III. holdjának fogyatkozása, kilépés: éjfél-után 2 óra 2 perczkor.
	4.	Jupiter I. holdjának fogyatk., kilép.: éjfél ut. 3 perczkor.
	5.	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, kilépés: reggel 3 óra 20 perczkor.
	6.	Jupiter IV. holdjának fogyatkozása, kilépés: reggel 3 óra 5 perczkor.
		Reggel 5 órakor Merkur a Regulus csillaggal együtt áll. Merkur a Regulus csillagtól 1°-al északra.
	7.	Délut. 3 ó. 35 pkor a Hold az utolsó negyedb. (☾ UN.).
	9.	Reggel 8 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
	10.	Reggel 6 órakor Merkur a Saturnussal együtt áll. Merkur a Saturnustól 35'-el délre.
	11.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: éjfélután 1 óra 58 perczkor.
	14.	Délután 4 órakor Mars az Antares csillaggal együtt áll. Mars az Antares csillagtól 1° 26'-el északra.
		Este 5 órakor a Hold a földtávolban.
	15.	Reggel 9 órakor Vénus a leszálló pályacsomójában.

Égi tünemények 1890-ben.

Aug.	15.	Délután 5 óra 36 perczkor újhold (● UH.).
	16.	Délután 4 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	17.	Délután 1 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
	18.	Délben Merkur a leszálló pályacsomójában.
	19.	Délelőtt 10 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
		Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 10 óra 22 perczkor.
	20.	Délután 3 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	22.	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 9 óra 50 perczkor.
	23.	Reggel 6 ó. 37 pkor a Nap a szűz jegyébe (♍) lép.
		Délután 2 ó. 36 pkor a Hold az 1. negyedb. (☽ EN.).
	24.	Délelőtt 11 órakor Mars a Holddal együtt áll.
	27.	Jupiter I. holdjának fogyatk., kilépés: éjfél ut. 17 pkor.
	28.	Éjfélután 1 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Este 5 órakor Merkur a naptávolban.
	29.	Reggel 10 órakor a Hold a földközelben.
	30.	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, kilépés: éjfél-után 26 perczkor.
		Reggel 5 óra 51 perczkor holdtölte (○ HT.).
		Reggel 7 órakor Neptun a Nappal a negyedfényben.
		Délután 3 órakor Vénus a Spica csillaggal együtt áll. Vénus a Spicától 57′-el északra.
		Este 8 órakor Saturnus a Nappal együtt áll.
Szept.	2.	Délben Vénus az Uránussal együtt áll. Vénus az Uránustól 2° 6′-el délre.
	3.	Este 6 órakor Merkur legnagy. keleti elongátiója 27° 6′.
	5.	Délután 4 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
	6.	Regg. 4 ó. 46 pkor a Hold az utolsó negyedb. (☾ UN.).
	10.	Éjfélkor a Hold a földtávolban.
	11.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 10 óra 36 perczkor.
	13.	Reggel 5 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	14.	Reggel 9 óra 9 perczkor újhold (● UH.).
	16.	Éjfélután 1 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
		Éjfélelőtt 11 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	18.	Regg. 3 órakor Merkur legnagy. déli napközépi széless.
		Reggel 6 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
		Este 5 órakor Vénus a naptávolban.
	21.	Éjfélelőtt 11 ó. 22 pkor a Hold az 1. negyedb. (☽ EN.).
		Éjfélelőtt 11 órakor Mars a Holddal együtt áll.
		Éjfélelőtt 11 órakor Mars a Nappal a negyedfényben.
	23.	Reggel 3 óra 27 perczkor a Nap a mérleg jegyébe (♎) lép. **Ősz kezdete.**

Égi tünemények 1890-ben.

Szept.	23.	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 9 óra 34 perczkor.
	24.	Reggel 7 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Este 9 órakor Vénus legnagyobb keleti elongátiója 46° 34′.
	26.	Este 5 órakor a Hold a földközelben.
	27.	Délután 3 órakor Mars legnagyobb déli napközépi szélessége.
		Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 8 óra 55 perczkor.
	28.	Délután 2 óra 16 perczkor holdtölte (☽ HT.).
	29.	Este 8 órakor Merkur a Nappal az alsó együttállásban.
Okt.	2.	Éjfélkor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
	4.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 10 óra 51 perczkor.
	5.	Este 9 ó. 40 pkor a Hold az utolsó negyedb. (☾ UN.).
	7.	Reggel 3 órakor Merkur a felszálló pályacsomójában.
	8.	Délután 3 órakor a Hold a földtávolban.
	10.	Este 7 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	11.	Regg. 5 órakor Vénus legnagy. déli napközépi széless.
		Este 5 órakor Merkur a napközelben.
	12.	Reggel 8 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
	14.	Éjfélután 21 perczkor újhold (● UH.).
		Reggel 9 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	15.	Reggel 9 órakor Merkur legnagyobb nyugati elongátiója 18° 10′.
	17.	Délután 2 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
		Este 9 órakor Vénus a Spica csillaggal együtt áll. Vénus a Spica csillagtól 20′-el délre.
	19.	Jupiter III. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 10 óra 14 perczkor.
	20.	Délután 1 órakor Mars a Holddal együtt áll. Födés.
		Délután 1 órakor Uránus a Nappal együtt áll.
		Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 9 óra 10 perczkor.
	21.	Reggel 6 ó. 53 pkor a Hold az 1. negyedben (☽ EN.).
		Délután 2 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Este 5 órakor Mars a napközelben.
		Éjfélkor Merkur legnagy. északi napközépi szélessége.
	23.	Délben a Nap a skorpió jegyébe (♏) lép.
	24.	Délelőtt 11 órakor a Hold a földközelben.
	25.	Jupiter II. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 9 óra 24 perczkor.
	27.	Reggel 3 órakor Jupiter a Nappal a negyedfényben.

Égi tünemények 1890-ben.

Okt.	27.	Vénus a legnagyobb fényében. Fényereje 48·2-szer nagyobb mint a Wega csillagé.
	28.	Éjfélután 58 perczkor holdtölte (☺ HT.).
		Jupiter IV. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 9 óra 59 perczkor.
	30.	Reggel 9 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
	31.	Reggel 8 órakor Merkur az Uránussal együtt áll. Merkur az Uránustól 1° 4′-el északra.
Nov.	4.	Este 5 óra 29 perczkor a Hold az utolsó negyedben (☾ UN.).
	5.	Délelőtt 10 órakor a Hold a földtávolban.
		Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 7 óra 30 perczkor.
	7.	Reggel 8 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	10.	Este 8 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
	12.	Reggel 8 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
		Délután 2 óra 54 perczkor újhold (☻ UH.).
	13.	Éjfélkor Mars a Jupiterrel együtt áll. Mars a Jupitertől 1°-al délre.
	14.	Délben Merkur a leszálló pályacsomójában.
		Este 6 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
	17.	Reggel 5 ó. Merkur a Nappal a felső együttállásban.
	18.	Éjfélután 1 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
		Reggel 5 órakor Mars a Holddal együtt áll.
		Este 6 órakor a Hold a földközelben.
	19.	Délután 2 óra 1 perczkor a Hold az első negyedben (☽ EN.).
		Jupiter II. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 6 óra 37 perczkor.
	22.	Reggel 9 ó. 12 pkor a Nap a nyilas jegyébe (♐) lép.
	24.	Este 5 órakor Merkur a naptávolban.
	26.	**Részleges Holdfogyatkozás**. Budapesten nem látható. A fogyatkozás kezdete: délután 2 óra 41·4 perczkor, közepe: 2 óra 50·2 perczkor, vége: 2 óra 59 perczkor budapesti középidőben.
		A fogyatkozás nagys. a Hold-átmérő részeiben: 0·006.
		E fogyatkozás a nagy Oczeánon, Ausztráliában és Ázsiában, Kis-Ázsia kivételével, és Arábiában látható.
		Délután 2 óra 39 perczkor holdtölte (☺ HT.).
		Este 5 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
	27.	Este 5 órakor Neptun a Nappal szemben áll.
	28.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 7 óra 44 perczkor.

Égi tünemények 1890-ben.

Nov.	29.	Este 8 órakor Merkur a Vénussal együtt áll. Merkur a Vénustól 10′-el északra.
Decz.	3.	Reggel 7 órakor a Hold a földtávolban.
	4.	Reggel 6 órakor Vénus a Nappal az alsó együtt-állásban.
		Délután 2 óra 43 perczkor a Hold az utolsó negyedben (☾ UN.).
		Este 8 órakor Saturnus a Holddal együtt áll.
	6.	Délben Vénus a felszálló pályacsomójában.
	8.	Reggel 9 órakor Uránus a Holddal együtt áll.
		Éjfélkor Saturnus a Nappal a negyedfényben.
	11.	Reggel 7 órakor Vénus a Holddal együtt áll.
	12.	**Gyűrűs és teljes Napfogyatkozás.** Budapesten nem látható.
		A fogyatkozás kezdete: éjfélután 1 óra 44 perczkor,
		a gyűrűs fogyatkozás kezdete: regg. 2 ó. 49 perczkor,
		a központi fogyatkozás a valódi délben: reggel 4 óra 31 perczkor.
		a gyűrűs fogyatkozás vége: reggel 5 óra 55 perczkor.
		a fogyatkozás vége: reggel 6 óra 59 perczkor.
		E fogyatkozás Uj-Seeland, Ausztrália déli nagyobb részén, az indiai Oczeánon és a déli sarkvidékeken, kezdetén még részben Madagaskarban látható.
		Reggel 4 óra 27 perczkor újhold (● UH.).
	13.	Reggel 6 órakor Merkur a Holddal együtt áll.
	14.	Jupiter I. holdjának fogyatkozása, kilépés: este 6 óra 3 perczkor.
	15.	Éjfélután 1 órakor a Hold a földközelben.
		Éjfélután 2 órakor Merkur legnagyobb déli napközépi szélessége.
		Délután 3 órakor Jupiter a Holddal együtt áll.
	16.	Este 9 órakor Mars a Holddal együtt áll.
	18.	Este 9 óra 53 perczkor a Hold az első negyedben (☽ EN.).
	21.	Este 10 óra 14 perczkor a Nap a bak jegyébe (♑) lép. **Tél kezdete.**
	23.	Éjfélelőtt 11 órakor Neptun a Holddal együtt áll. Födés.
	26.	Reggel 7 óra 13 perczkor holdtölte (○ HT.).
	28.	Reggel 9 órakor Merkur legnagyobb keleti elongátiója 19° 39′.
	31.	Reggel 3 órakor a Hold a földtávolban.
		Este 8 órakor a Nap a földközelben.

Polgári és csillagászati naptár berendezése.

E polgári és csillagászati naptár az ünnep- és időszámításon kivül magában foglalja a 8-dik laptól a 31-dik lapig a római katholikus, protestáns, görög-keleti, zsidó- és török-naptárt, továbbá az órákat a valódi délben. E lapok alsó részein föl vannak jegyezve a Hold fényváltozásai. A 32-dik laptól az 55-dik lapig vannak a Nap, Hold és bolygók naplói. Ezek után következnek az égi tünemények.

Órák a valódi délben.

E rovatban levő adatok mutatják, hogy hány órát mutasson naponta a jó zsebóra akkor, a midőn a Nap a valódi délben van, azaz a midőn a jó napóra 12 órát mutat.

A Nap és Hold hossza és declinátiója.

A 32-dik laptól az 54-dik lapig a páros számú lapokon a Nap és Hold hossza és declinátiója van följegyezve. A Hold hossza az állatöv jegyeivel közelítően van följegyezve.

A Nap és Hold kelte és lenyugta.

A 32-dik laptól az 54-dik lapig a páros számú lapokon van följegyezve a Nap és Hold kelte és lenyugta Budapesten. A Hold kelte és lenyugta oszlopaiban helyenként áll «reggel». Ugyanis megtörténik, hogy a Holdnak az egymásra következő kelte és lenyugta között több mint 24 óra telik el, ha tehát ilyenkor éjfél előtt felkel vagy lenyugszik, úgy ekkor a Hold lenyugta vagy kelte nem történik a következő napon, hanem másodnapra. E megjelölés «reggel» tehát azt jelenti, hogy e napon a Hold nem nyugszik le vagy nem kel fel.

A bolygók recta ascensiója és declinátiója.

A 33-dik laptól az 55-dik lapig a páratlan számú lapokon a bolygók látszó recta ascensiói és declinátiói vannak följegyezve. Azon legnagyobb kör, mely az égi test helyén és a világsarkokon keresztül van fektetve, tehát az aequatorra merőleges, *declinátió* vagy *órakörnek* neveztetik. E legnagyobb

körnek azon része, mely az aequator és az égi test között van, *declinátiónak* neveztetik. A declinátió mellett «é» vagy «d» betű áll, a szerint a mint az égi test az északi vagy déli félgömbön van. Az aequatornak azon része, mely a tavaszi pont és a declinátió-kör között van, az égi test *recta ascensiójának* neveztetik és időben van kifejezve, 360 fokra 24 órát, tehát 15 fokra 1 órát számítva.

A bolygók kelte, delelése és lenyugta.

A 33-dik laptól az 55-dik lapig a páratlan számú lapokon a bolygók kelte-, delelése- és lenyugtából, továbbá a Nap kelte- és lenyugtából meg lehet határozni, vajjon melyik bolygó lesz látható és mikor: reggel, este vagy talán egész éjjel? E végből ugyanazon lapokon alul rövid útmutatás van följegyezve.

Égi tünemények.

Az 56-dik laptól 65-dik lapig vannak az égi tünemények, a mint azok egymásután következnek, összeállítva. Ezek közül felemlítendők:

A Hold fényváltozásai, u. m.: *ujhold* (🌑 UH.), *első negyed* (☽ F.N.), *holdtölte* (🌕 HT.) és *utolsó negyed* (☾ UN.).

Együttállás (conjunctió), *szembenállás* (oppositió), *negyedfény* (quadratura). Ha az égi testeknek egyenlő hosszúságuk vagy egyenlő recta ascensiójuk van, akkor azt szoktuk mondani, hogy azok eclipticális vagy aequatoriális együttállásban (conjunctió) vannak. Merkur- és Venusnál van kétféle együttállás, ugyanis *alsó* és *felső*. Ha azok a Nap és Földünk között vannak, akkor az együttállás *alsónak*, ha azonban a Nap áll e bolygók és Földünk között, akkor *felsőnek* neveztetik. Ha hosszúságai vagy recta ascensiói 180 fokkal különböznek egymástól, akkor azok szembenállásban (oppositió) vannak. Ha végre hosszúságai vagy recta ascensiói 90 fokkal különböznek egymástól, akkor azok negyedfényben (quadratura) vannak.

Fel- és leszálló pályacsomó. A bolygó a fel- vagy leszálló pályacsomójában van, a szerint a mint az az ecliptica síkján az éggömb déli feléből az északiba vagy megfordítva megy át.

Legnagyobb északi és déli szélesség. A bolygó a legnagyobb északi vagy déli szélességben van, ha az az ecliptica felett legmagasabban vagy az alatt legalacsonyabban van.

Legnagyobb keleti és nyugoti elongátió. Ha a belső bolygók a Naptól keletre vagy nyugotra legnagyobb távolságban

vannak, ekkor azt mondjuk, hogy azok a legnagyobb keleti vagy nyugoti elongátiójukban vannak.

Napközel (perihelium), *naptávol* (aphelium). A bolygó a napközelben vagy naptávolban van, ha annak a Naphoz való távolsága legkisebb vagy legnagyobb.

Földközel (perigaeum), *földtávol* (apogaeum). A Hold a földközelben vagy földtávolban van, ha annak a Földünktől való távolsága legkisebb vagy legnagyobb.

Csillagfödés. Mivel valamennyi égi test közül a Holdunk a Földünkhöz legközelebb áll, azért azon égi testeket, melyeket útjában talál, elfödi. E tüneméný csillagfödésnek neveztetik. Ha az égi test bolygó, úgy ez bolygófödés.

Az égi tünemények közé még fel vannak véve a *Nap- és Holdfogyatkozások*, úgy valamint a *Jupiter holdjainak fogyatkozásai is.*

Az adatok mind a budapesti középidőre érvényesek.

Jegyek és rövidítések.

ó.	óra	r.	reggel
p.	percz (idő)	e.	este
mp.	másodpercz (idő)	é.	északi declinátió
°	fok	d.	déli declinátió.
′	percz (ív)		

Az állatöv jegyei.

0.	♈	kos	0°— 30°	VI.	♎	mérleg	180°—210°
I.	♉	bika	30°— 60°	VII.	♏	scorpió	210°—240°
II.	♊	ikrek	60°— 90°	VIII.	♐	nyilas	240°—270°
III.	♋	rák	90°—120°	IX.	♑	bak	270°—300°
IV.	♌	oroszlán	120°—150°	X.	♒	vízöntő	300°—330°
V.	♍	szűz	150°—180°	XI.	♓	halak	330°—360°

A naprendszerünk.

☉	Nap	279 apró bolygó	
☿	Merkur	♃ Jupiter	
♀	Vénus	♄ Saturnus	
♁	Föld	♅ Uránus	
♂	Mars	♆ Neptun	

♁	Földünknek	van	1	holdja
♂	Marsnak	»	2	
♃	Jupiternek	»	4	
♄	Saturnusnak	»	8	
♅	Uránusnak	»	4	
♆	Neptunnak	»	1	

A Napon, 287 bolygón, 20 holdon kivül van a naprendszerünknek még több mint 35 visszatérő üstököse.

A

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ALAPSZABÁLYAI.

A M. T. AKADÉMIA ALAPSZABÁLYAI.

I. FEJEZET.

Czél és eszközök.

1. §.

A M. T. Akadémia Budapesten, Ő cs. és ap. királyi Felsége különös oltalma alatt álló tudományos intézet, melynek *czélja a tudomány és irodalom magyar nyelven művelése és terjesztése.*

2. §.

E czélra tudományos *vizsgálatokat* és kisérleteket tétet, tudományos *fölfedezéseket* elősegít, eredeti *munkákat* irat, régi és új *remekirókat* s egyéb jeles *műveket* fordíttat.

3. §.

A történet, nyelv, irodalom és művészet *emlékeit* fölkeresi, s a tudomány gyarapodására szolgálókat megismerteti.

4. §.

Tudományos szempontból, különösen a haza minden tekintetben megismertetésére, *utazásokat* tétet vagy segél.

5. §.

A tudományos, valamint a szépirodalmi munkásságot *jutalomtételek* által is éleszti és irányozza.

6. §.

A tudományos *ismereteket* könyvtára, valamint eredeti és fordított munkák kiadása és felolvasások által *terjeszti.*

7. §.

Jeles munkák *kiadását* eszközli vagy elősegíti.

8. §.

Kitűnő tudósoknak, munkásságuk folytatására, a *menynyire* teheti, *segélypénzt* rendel.

9. §.

Saját *munkálkodása eredményeit* nyomtatásban közzé teszi.

10. §.

A törvényhozás és kormány által hozzáutasított *tudományos kérdésekben* véleményt mond.

11. §.

Mind ez ügyeket az Akadémia s illetőleg az igazgató-tanács tagjai különnemű *ülésekben* végezik: még pedig a *szellemi* ügyeket első sorban az *osztályok* intézik, az *anyagi* ügyeket az *igazgató-tanács* kezeli; mind az osztályok, mind az igazgató-tanács az Akadémia alapszabályai értelmében.

II. FEJEZET.

Az Akadémia szervezete.

12. §.

Az Akadémia szervezetét alkotják: az *elnök, másodelnök,* az alább meghatározott minőségű *tagok,* az *igazgató-tanács,* a *főtitkár,* az osztályok *elnökei és titkárai,* s a szükséges *tiszti-* és *szolgaszemélyzet.*

III. FEJEZET.

Tagok.

13. §.

A *tagok* belsők és külsők; *belsők,* kik a magyar tudományosságot mozdították elő, akár hathatós pártfogás, akár irodalmi munkálkodás által; *külsők,* kik a tudományt nem magyar nyelven művelik. A belső tagok tiszteletiek, rendesek és levelezők.

14. §.

A *tiszteleti* tagok vagy oly tudománypártoló hazafiak közűl választandók, kiknek megnyerése által az Akadémia dísze s java öregbedését várja, vagy oly jeles tudósok és irók közűl, kik a tudomány vagy az Akadémia körül érdemeket szereztek. Számuk a 24-et meg nem haladhatja. Az Akadémia mindennemű ülésében székök és szavazatuk van.

15. §.

A *rendes* tagok az érdemesebb levelező tagok közűl választandók. Számuk a 60-at meg nem haladhatja. Az Akadémia mindennemű ülésében székök és szavazatuk van. Kötelességök a tudomány művelése, az Akadémia által rájok bizott teendők teljesítése, s folytonos részvét az Akadémia munkásságában.

16. §.

A *levelező* tagok jeles munkálkodásuk által kitünt magyar tudósok és irók sorából választandók. Az Akadémia mindennemű ülésében székök, s osztályuk üléseiben szavazatuk is van. Kötelességök a tudomány művelése, s az Akadémia által rájok bizott teendők teljesítése.

A levelező tagok számának maximuma 156-ban állapíttatik meg, úgy hogy abból az I. osztályra 36, a II. osztályra 60, a III. osztályra szintén 60 esik.

17. §.

A *külső* tagok azon nem magyarul iró tudósok sorából választandók, kik vagy a tudományosság körül érdemeik által hirt szereztek, vagy Magyarországot vagy az Akadémiát közelebbről érdeklő munkával az Akadémia különös kitüntetésére méltókká lettek. Az Akadémia mindennemű ülésében székök van.

18 §.

Minden *tag* valamely *osztályba* van sorozva.

19. §.

Minden *tagot* az illető osztálynak, titkos szavazat utján, a jelenlevő tagok kétharmad szótöbbséggel tett ajánlata alapján, a nagygyülés, szintén titkos szavazással s kétharmad szótöbbséggel *választ*.

20. §.

Minden ujonnan választott rendes és levelező tag, osztályába tartozó dolgozattal, egy év alatt, *széket foglal*, s ez megtörténvén, az elnök és főtitkár által aláirt *oklevéllel* tiszteltetik meg, mely őt akadémiai jogai gyakorlatába helyezi. A tiszteleti és külső tagoknak azonnal megválasztatásuk után adatik ki az oklevél. Az oklevél minden tagot, a benne kitett akadémiai *czime* nyilvános viselésére is feljogosít.

IV. FEJEZET.

Osztályok.

21. §.

Az osztályok száma három, u. m.:

1. a nyelv- és széptudományi osztály;

2. a bölcseleti, társadalmi és történeti tudományok oszt.;

3. a mathematikai és természettudományok osztálya.

22. §.

Az I. osztálynak 6 tiszteleti, 12 rendes s 36 levelező, a II. és III. osztálynak külön-külön 9 tiszteleti, 24 rendes és 60 levelező tagja lehet.

V. FEJEZET.

Igazgató Tanács.

23. §.

Az *igazgató-tanácsot* a két elnök, a főtitkár s 24 tag alkotja. E 24 tag, felerészben az alapítók és oly férfiak sorából, kiknek megnyerése által az Akadémia dísze és java öregbedédését várja, felerészben akadémiai belső tagokból, egyszerü többséggel oly módon *választatik*, hogy 12-őt kizárólag az igazgató-tanács, 12-őt kizárólag az Akadémia választ.

24. §.

Az igazgató-tanács tagjainak az igazgatósági és elegyes (41., 43., 46. §§.) ülésekben *szavazatuk* és székök, — az összes ülésekben, a nagygyülésen s a közülésben *székök* van.

25. §.

Az igazgató-tanács azon tagjai, kikből az a jelen alapszabályok foganatosításakor áll, megmaradnak, s csak az üres helyek lesznek a fentebbi intézkedés (23. §.) értelmében betöltendők; megjegyeztetvén, hogy az igazgató-tanácsban most benn levő tiszteleti tagok úgy tekintetnek, mintha már az Akadémia által választattak volna.

26. §.

Az igazgató-tanács őrködik az Akadémia *vagyona* fölött, s annak állásáról az Akadémiának évenkint kimerítő jelentést tesz. Az Akadémia bevételeit és kiadásait kezeltetheti valamely hazai pénzintézet által is; ez esetben azon intézetet ő választja meg, s az azzal való viszonyokat ő szabályozza.

Választ egyszersmind egy *gondnokot*, kinek teendői a 48. §-ban vannak meghatározva.

27. §.

Intézkedései különösen kiterjednek:

1. Az alapítványi tőkékre s a kiadott kölcsönökre, melyekre nézve gondoskodik, hogy a törvények értelmében biztosíttassanak, s kamataik pontosan befolyjanak.

2. Az általa választott gondnokra és *ügyészre*, kik közvetetlenül tőle függenek, s az ő utasítása szerint járnak el.

28. §.

Ezek szerint *hatáskörébe* esnek: a pénzügyi kimutatások és számadások megvizsgálása, a gondnok és ügyész utasítása, eljárásaik helybenhagyása, az évi költségvetés megállapítása, a gazdasági ügyek tárgyalása; általában az Akadémia pénzügyének intézése.

VI. FEJEZET.

Ülések.

29. §.

Az *osztály-ülések* tárgyai: mindennemű tudományos előadás és eszmecsere, jelentések és kisebb közlések tétele, tudományos indítványok és vállalatok tárgyalása, a jutalomügyi tagválasztási előkészületek, az osztály költségvetése iránt javaslattétel

30. §.

Az *igazgató-tanács ülésének* tárgyai fentebb (a 26., 27., 28. §§-ok alatt) elő vannak sorolva.

31. §.

Az *összes ülések* tárgyai: gyász- és emlékbeszédek, tisztviselők (52. §.) választása, az illető osztály véleménye alapján a nagygyülésnek fönn nem tartott jutalmak odaitélése, s új jutalomkérdések kitűzése, munkák iratása s kiadatása, az összes Akadémiát illető indítványok, s az osztályi és igazgatósági ülésekből áttett ügyek tárgyalása s eldöntése.

32. §.

A *nagygyülések* tárgyai: az osztályokba, illetőleg (23. §.) az igazgató-tanácsba tagok, osztály-titkárok választása, az osztályok jelentése alapján jutalmak odaitélése, s új jutalomkérdések kitűzése.

A nagygyülésen az Akadémia által meghivott hazai tudományos egyesületek magokat egy-egy tagjok által képviseltethetik. E küldöttek, a nagygyüléssel kapcsolatban lévő osztálytanácskozásokban, szakjaik szerint beosztva, véleményt s indítványt is terjeszthetnek elő.

33. §.

Az *elegyes ülések* tárgya: az elnökök és főtitkár választása, valamint, a 61. §-ban jelzett esetben, az alapszabályok változtatása tárgyában szavazás, az ugyanazon §-ban szabályozott módon.

34. §.

Hogy a *végzéseknek érvényök* legyen: az osztályi és igazgatósági ülésekben legalább 9, az összes ülésekben legalább 12, a nagygyülésen s az elegyes ülésben legalább 25, szavazattal biró, tag jelenléte szükséges. A szavazatok egyenlősége esetében nem hozatik határozat.

35. §.

Az elsorolt ülések oly ügyeket, melyek folytonos munkásságot, vagy bővebb megvitatást vagy tervezést igényelnek, *bizottságokhoz* utasítnak. A bizottságok vagy állandók, vagy ideiglenesek.

Az *állandó* bizottságokra bizonyos folyó munkák és teendők, gyűjtések, nyomozások, könyvkiadások bizatnak. Tagjaikat vagy közvetetlenül, vagy az illető osztály ajánlatára, az összes ülés választja, ha szükségesnek látszik, *segédtagokul* oly szakférfiak közűl is, kik nem tagjai az Akadémiának.

Az *ideiglenes* bizottságokat az illető ülés bizonyos munkák, pályairatok, fontos indítványok, számadások stb. megvizsgálására, minden külön alkalommal külön küldi ki, a mennyiben lehet, saját kebeléből. Teendőik elvégeztével megbizatásuk megszünik.

36. §.

Az ünnepélyes *közülés* tárgyai: évi jelentés az Akadémia munkásságáról, emlékbeszédek, tudományos és költői művek felolvasása, jutalmak, jutalomkérdések s az új választások kihirdetése.

37. §.

Az osztályi, összes és közülések *nyilvánosak;* szükség esetében az osztályi és összes ülések *zártakká* alakulhatnak.

38. §.

Az osztályülésekben az osztályelnök, az Akadémia minden egyéb ülésein az akadémiai elnök, vagy távollétében a másodelnök *elnököl;* ezek jelen nem létében az *elnöklés joga* az osztályülésben az osztálybeli legrégibb tiszteleti vagy rendes tagot, összes ülésben a legidősb osztály-elnököt, igazgatósági és elegyes ülésben a legrégibb igazgató-tanácsi tagot, nagygyülésen a legrégibb tiszteleti tagot illeti. Az *osztályok*, három évenkint, tiszteleti vagy rendes tagokból, és ha az Akadémia másképp nem rendelkezett, a *bizottságok* is, magok *választják* elnökeiket.

39. §.

Mindenik osztály *havonkint* 1—3 osztályülést, az igazgatótanács *havonkint* egy igazgatósági ülést, az összes Akadémia *havonkint* egy összes ülést, *évenkint* pedig egy nagygyűlést s ezzel összekötött ünnepélyes közülést, szükség esetén elegyes ülést tart; az elnök azonban bármelyik ülést soron kívül is összehivhatja.

VII. FEJEZET.

Tisztviselők.

40. §.

Az *elnök* az összes Akadémia élén áll; képviseli hatóságok és magánosok irányában, ügyeit közvetetlenül vezérli, szabályai pontos megtartása s határozatai végrehajtása fölött őrködik.

41. §.

Az elnököt az elegyes ülés, a tiszteleti, rendes és igazgatósági tagok titkos szavazatával, egyszerű többséggel, a belső tagok sorából, három évre *választja*. A három év leteltével ujra megválasztható. A választás Ő felsége *megerősítése* alá bocsátandó.

42. §.

Az elnököt, gátoltatása esetében, a *másodelnök pótolja*.

43. §.

A másodelnök *választása* úgy történik, mint az elnöké, s szintén Ő felsége megerősítése alá bocsátandó. A másodelnök azonban a három év leteltével a legközelebbi három évi cyclusra meg nem választható.

44. §.

Egyik elnöknek Budapesten kell laknia.

45. §.

A *főtitkár* az Akadémia határozatainak a szellemi téren végrehajtója, viszi a nagygyűlés, összes, igazgatósági és elegyes ülések jegyzőkönyveit; a nagygyűlésen, az összes és elegyes ülésekben előadóképen működik, folytatja az összes Akadémia levelezését, irja történetét, évi jelentését s mindennemű tudósításait, szerkeszti Évkönyveit, ügyel könyvkiadásaira, őrzi levéltárát.

A főtitkár akadályoztatása esetében az elnökség az osztálytitkárok közűl *helyettest* nevez.

46. §.

A főtitkárt az elegyes ülés titkos szavazattal, egyszerű többséggel, a rendes tagok sorából *választja*.

47. §.

A főtitkár mellé, ajánlata alapján, az elnök *segédet* nevez ki. A segéd a főtitkár közvetetlen rendelkezése alatt áll.

48. §.

A *gondnok* az Akadémia határozatainak anyagi téren végrehajtója, az igazgató-tanács ülésein, gazdasági ügyekben, mint előadó működik, őrködik az épületek fölött. Működéséről az igazgató-tanács előtt évenkint beszámol.

49. §.

A gondnokot az igazgató-tanács, egyszerű többséggel *választja*.

50. §.

Mindenik *osztálynak* egy külön *titkára* van. Ezek az illető osztály előadói, szerkesztik kiadványait, jegyzőkönyveit és tudósításait, viszik az osztálybeli levelezést.

51. §.

Az osztálytitkárokat, az illető osztályok ajánlatai alapján, a nagygyülés, titkos szavazással, egyszerű többséggel a rendes tagok sorából *választja*. Akadályoztatásuk esetére az osztályelnök nevez ki *helyettest*.

52. §.

A *főkönyvtárnokot*, az Akadémia ajánlata alapján, a gróf Teleki nemzetség alapító ága *nevezi* ki a belső tagok sorából; az *alkönyvtárnokokat* és a könyvtár egyéb tisztviselőit, a könyvtári bizottság ajánlata alapján, az akadémiai elnökség nevezi ki.

53. §.

Az *ügyészt* az igazgató-tanács nevezi ki.

54. §.

Az *irnokokat, javítnokokat* és a *cselédeket* az elnök nevezi ki. Az irnokok és javítnokok közvetetlenül a főtitkárnak vannak alárendelve.

VIII. FEJEZET.

Fizetések és díjak.

55. §.

A főtitkár és segéde, a gondnok, az osztálytitkárok, a könyvtár-személyzet, a gyüjteményőrök, az ügyész, az irnokok és javítnokok az igazgató-tanács által megszabandó *évdíjat* kapnak.

56. §.

A cselédeknek az igazgató-tanács szab *bért*.

57. §.

Mely tisztviselők és cselédek *lakjanak* az Akadémia épületében, az igazgató-tanács határozza meg.

58. §.

Azon tisztviselők, kik a jelen alapszabályok foganatosításakor fizetésben állanak, *fizetésöket* holtig *megtartják*.

59. §.

A *rendes tagok*, mihelyt a pénztár ereje engedi, mindnyájan, addig pedig a régibbség szerint következők, az igazgató-tanács által meghatározandó számmal, évi *fizetést* húznak.

60. §.

A tagoknak az Akadémia megbizásából végzett munkálatai, valamint az Akadémia nyomtatványai közé fölvett dolgozatai *dijaztatnak*.

IX. FEJEZET.

Alapszabályok módosítása.

61. §.

Az alapszabályok módosítása iránt indítványt mind az Akadémia összes ülésében, mind az igazgató-tanács ülésében lehet tenni.

Az indítványnak, az illető testületben szavazattal biró, legalább is öt tag által aláirva kell beadatnia.

Az indítvány tárgyalására vegyes-bizottság küldetik ki az Akadémia elnökének elnöklete alatt, mely bizottságba az igazgató-tanács hat tagot, az összes-ülés szintén hat tagot küld ki; ez utóbbiak sorába mindegyik osztály két-két tagot titkos szavazással választ.

A bizottság, a beadott indítványt tárgyalván, jelentését az összes-ülés és igazgató-tanács elébe terjeszti. Ha az indítványt mind két testület elfogadja vagy elveti: az ügy elintézettnek tekintetik.

Ha ellenben a két testület határozatai közt eltérés mutatkozik: az eldöntés a nagygyűlés idején tartandó elegyes ülésre bizatik, olyképen, hogy az igazgató-tanács összes jelenlevő tagjai, és az Akadémia többi tiszteleti és rendes tagjai, egyenlő számban gyakorolják a szavazatjogot; ha egyik testületből több tag van jelen, mint a másikból, közűlök annyi tag kisorsolandó, hogy számuk a másik testület jelenlevő tagjaival egyenlő maradjon. Az elnök is szavaz. A végzés érvényességéhez *legalább tizenkilencz szavazó* jelenléte szükséges; általános többség dönt.

X. FEJEZET.

Szünet.

62. §.

Az Akadémia július, augusztus és szeptember havában szünetel.

A

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ÜGYRENDE.

A M. T. AKADÉMIA ÜGYRENDE.

I.

Osztályok.

1. §. Az Akadémia, alapszabályai értelmében, három tudomány-osztályból áll, a melyeknek köre következőképen állapíttatott meg:

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

A) *Nyelv és irodalom.*

Általános és különös nyelv- és irástörténet.

Általános és különös nyelvtudomány.

Főkép a magyar s vele rokon nyelvtudomány egész terjedelmében; tehát a magyar nyelvtörténet, hasonlítás, nyelvtan és szótárirás, a nyelvjárások megismertetése, s a nép- és köznyelv emlékeinek gyüjtése, magyarázata és kiadása.

Nyelvbeli előadás tudománya.

Irodalom-történet; könyvészet általán, s különösen a hazai és nemzeti; régi magyar jeles irók kiadásai.

A nevezetesebb magyar munkák birálata, nyelv tekintetében.

B) *Széptudományok.*

Általános és különös szépműtan, hangzó, képző és mímező művészetek elmélete.

Műtörténet, műbirálat.

Szóló művészetek: szép próza, különösen szónoklat.

Költészet.

Régi és új nemzetek remekiróinak fordítása.

II. Philosophiai, társadalmi és történelmi tudományok osztálya.

A) *Philosophia.*

Ember- és lélektan.

Elméleti philosophia.

Gyakorlati philosophia, névszerint észjog és erkölcstan; a vallás és történet philosophiája.

A philosophia történelme és birálata.

Nevelés- és oktatás-philosophia.

B) *Társadalmi tudományok.*

Államtudományok és történelmök.

Statisztika.

Ethnographia.

Törvények elmélete és története.

Nemzetek joga.

Közjog.

Magánjog.

Egyházi jog.

Jogtudomány történelme.

Összehasonlító jogtudomány.

C) *Történelmi tudományok.*

Történetirás elmélete.

Emberiség. és művelődés történelme.

Egyetemes és különös történetirás, polgári és egyházi, főkép hazai.

Politikai földrajz, nemzedékrend- és időtan, továbbá régiség-, érem-, oklevél-, czimer- és pecséttan.

A hazai történelem felvilágosítására szolgáló közirományok, oklevelek s egyéb történeti emlékek nyomozása, kútfők gyüjtése, kiadása, bármely nyelven legyenek irva.

Életrajzok, s itt is különösen a hazaiak.

III. Mathematikai és természettudományok osztálya.

A) *Mathematika.*

Tiszta mathesis.

Mechanika, elméleti természettan és elméleti csillagászat

B) *Természettudományok.*

Ásványtan, földtan, természeti és mathematikai földrajz, növénytan, állattan, anthropologia.

Kisérleti természettan, physikai csillagászat, meteorologia, vegytan.

Boncz- és élettan.

C) *Alkalmazott mathematikai és természettudományok.*

Politikai számtan.

Geodaesia.

Géptan, műtan, bányászat, építési és hajózási tudományok.

Hadtudományok.

Gazdasági tudományok.

Orvosi tudományok.

II.

Tagok.

2. §. Minden osztály az Alapszabályok 14—16. §§-ai által meghatározott számú tiszteleti, rendes és levelező-tagokból áll.

3. §. *A tiszteleti tagok* erkölcsi kötelességei az Alapszabályok 14. §.-ból folynak. Elvárja tőlök az Akadémia, hogy ülésein minél gyakrabban megjelenjenek, és érdekeit buzgóan előmozdítsák.

4. §. *A rendes tagok* kötelességei, az Alapszabályok 15. §. alapján, a következők:

a) Időnként szaktudományuk előbbvitelére szolgáló értekezéseket tartani, és folytonosan részt venni az Akadémia munkásságában.

b) A szakjokban feltünő nevezetesebb haladásokat, valamint a tudományosság előmenetelére szolgálható tényeket és adatokat és észleleteket az illető osztályban ismertetni, különösen pedig, a mi a hazában a tudományt, nemzeti nyelvet s művészetet illetőleg figyelemreméltó történik, bejelenteni.

c) A tudományok magyar nyelven gyarapítására az Akadémián kivül is törekedni.

d) A vélemény-adásra hozzájok utasított mindennemű nyomtatott vagy kézirati munkákat, pályairatokat, találmányokat, fölfedezéseket, javaslatokat megvizsgálni, s irott jelentést tenni rólok.

e) Minden egyéb, az osztálytól a szabályok értelmében nyert megbizásokban eljárni.

5. §. *A levelező tagok* az illető osztály által velök vélemény-adás végett közölt tárgyakról jelentést tesznek, valamint a tudományosság előmenetelére szolgálható tényeket, adatokat, észleleteket az illető osztálylyal közlik, s különösen azt, a mi a hazában a tudományt, nemzeti nyelvet s művészetet illetőleg figyelemre méltó történik, bejelentik; végre irodalmi munkásságukkal a hazai tudományosság előmozdítására törekesznek.

6. §. Az Akadémia tagjai tartoznak *tudományos dolgozataik jegyzékét* évenkint a főtitkári hivatalhoz beküldeni, a végre, hogy az Almanachban közrebocsáttassék.

7. §. Az Akadémia tagjai fölkéretnek, hogy *önbiographiai följegyzéseiket,* pecsét alatt, a főtitkári hivatalhoz küldjék be, hogy azokat haláluk után fel lehessen használni.

III.

Titkárok.

8. §. A *főtitkár* teendőit az Alapszabályok 45. §-a határozza meg. *a*) Az ülések jegyzőkönyveit három nap alatt elkészíti, és az elnök által kijelölt tagokkal hitelesítteti; nyomatékosb indítvány esetében az indítványozó hitelesítőnek jelöltetik ki. *b*) Mind ezen, mind az osztálytitkárok által hozzá beadott jegyzőkönyveket a szükséges számu példányokban letisztáztatja. *c*) Az illető határozatokat a jegyzőkönyv hitelesítésétől számítandó 8 nap alatt okvetetlen végrehajtja, akadály esetében az elnököt értesíti. A végrehajtásról könyvet visz, melybe a végrehajtandó pont rövid tartalma, a végrehajtás módja s ideje pontosan feljegyzendő. *d*) A jegyzőkönyv azon szakaszát, melynél fogva valamely ügyben választmány bizatik meg, kiíratja, s az illető választmányi elnöknek legfeljebb 8 nap alatt, sürgetős esetben hamarabb is, saját aláirásával, megküldi, hogy ez a kiküldött tagokat egybehivathassa, s a választmány a jegyzőkönyvileg kijelölendő zárnapra jelentését beadhassa. *e*) A függőben levő tárgyakat, be nem adott jelentéseket stb. nyilván tartja, elintézésöket koronkint sürgeti, s ha eredménye nem lenne, az Akadémiának

jelentést tesz. *f*) A levelezést vezeti. Ez, a mennyiben az Akadémia nevében, külföldi intézetekkel és tudósokkal folytattatik, két nyelven szerkesztendő, t. i. az eredeti magyar szöveg mellett, mely mint olyan aláiratik, oldallag latinul, vagy azon tudományos testületek nyelvén, melyekhez a levél az Akadémia nevében intéztetik. *g*) Szerkeszti az Akadémia Évkönyvének a közülési tárgyakat tartalmazó részeit, Értesítőjét, Almanachját s minden nyomtatványát, melyek nem az osztályok vagy bizottságok gondjai alá tartoznak. *h*) Az Akadémia levéltárára felügyel, s belőle a tagoknak csak térítvény mellett kölcsönöz. *i*) Az akadémiai kiadások költségeit a költségvetés alapján utalványozza, s erről könyvet vezet. Az utalványozás körül követendő eljárást az igazgató-tanács ügyrendje szabályozza. *k*) Az Akadémia vagyoni ügyei körül az igazgató-tanács ügyrendjében megállapított teendőket végezi. *l*) Gondoskodik arról, hogy a főtitkári hivatal tisztviselői és az akadémiai javítók kötelességeiket pontosan teljesítsék. *m*) A főtitkár az Akadémia palotájában tartozik lakni, az igazgató-tanácstól számára kijelölt szabad lakásban. *n*) Az ünnep-, vasárnapok és a szünet kivételével köteles naponkint délelőtt az irodában két hivatalos elfogadó órát tartani, valamint az összes- és osztályülések napján is délután 4—5-ig, s egyszersmind kivánatos, hogy az osztályülésekben rendesen részt vegyen. *o*) Szünete 2 hónapra terjed, julius és augusztusra. Ez idő alatt az osztálytitkárok helyettesítik, még pedig oly módon, hogy az osztálytitkárok, az akadémiai elnök beleegyezésével, felosztják egymás közt a két havi időt, s egymást felváltva teljesítik a helyettesítést.

9. §. Az *osztálytitkárok,* kik az alapszabályok 50. §-a értelmében, az osztály előadói, jegyzői és szerkesztői: *a*) Az osztályülés jegyzőkönyvét, ülés után 24 óra alatt elkészítvén, hitelesíttetik, s beküldik a főtitkárhoz, hogy a szükséges példányokban leirassa. Egy példány az osztály használatára marad. *b*) Az osztály hatásköréhez tartozó határozatokat nyolcz nap alatt foganatosítják. *c*) Szerkesztik az osztály kiadványait. *d*) A főtitkár által hozzájok áttett mindennemű hivatalos iratokról és beadványokról iktató, valamint az általok kiadott irományokról s az osztálybeli levelezésről kiadó-könyvet vezetnek. *e*) Mint az osztályelnök megbizottjai, ők gondoskodnak az osztály-értekezlet havonkinti, vagy szükség esetében rendkivüli egybehivá-

sáról. *f)* Jegyzőkönyvét szintén vezetik és határozatait végrehajtják. *g)* Gondoskodnak arról, hogy osztályuk ülésein tudományos előadásban hiány ne legyen; e végre az osztályértekezletet jóeleve figyelmeztetik; szükség esetén egyes tagokat is felszólítnak. *h)* Az üléseken előforduló tárgyak sorrendjét elkészítik, és kellő időben a hirlapoknak megküldik. *i)* Gondoskodnak arról, hogy a pályamunkák birálói jelentéseiket idején elkészítsék, hogy a pályázatok felett a kitűzött határnapon dönteni lehessen. *k)* Figyelemben tartják az osztály kiadásait, és az osztály költségvetése terhére kifizetendő számlákat s utalványokat ellenjegyzik, illetőleg azok utalványozására a főtitkárt felhivják.

IV.

Elhúnyt tagok végtisztelete és emlékezete.

10. §. Elhúnyt tagjait az Akadémia a következő végtiszteletben részesíti: *a)* Az Akadémia palotájára gyász-lobogót tűz ki.; *b)* Ha a haláleset Budapesten fordúl elő, az Akadémia tagja részt vesznek a temetésen, és ha ez az akadémiai ülés idejére esnék, az ülés más napra halasztatik el. *c)* Ha az elhúnyt tag oly szegénységben halna el, minélfogva tisztességes eltemetése sem lenne eszközölhető, erről az Akadémia gondoskodik.

11. §. Az Akadémia elhúnyt tagjai emlékezetét háromféle módon tiszteli meg: *a) Rövid gyászjelentéssel,* a melylyel az elhúnyt tag halálát valamely barátja vagy a főtitkár a legközelebbi összes ülésben az Akadémiának tudomására hozza. *b) Nekrologgal,* mely az elhúnyt életéhez s irói pályájához tartozó adatokat tartalmazza. Erről az osztálytitkárok gondoskodnak. Kiadatik az Almanachban. *c) Emlékbeszéddel,* mely az elhúnyt életét, munkálkodását és hatását szónoki előadásban terjeszti elő. Ez az Értekezésekben, és ha a közülésen tartatott, az Évkönyvekben adatik ki. *d)* Az Akadémia az iránta és a tudomány körül kiválóan érdemesült elhúnyt tagjainak *arczképét* saját palotája termeiben elhelyezi. Ezt csak a nagygyűlés döntheti el, titkos szavazás útján.

V.

Tagválasztás.

12. §. Minden akadémiai tag csak a saját osztályába, a saját tudományszakával foglalkozó egyéneket ajánlhat tagokul.

Az ajánló tagok az ajánlott egyén minősítvényét, az Alap-

szabályok 15. és 16. §§-ai értelmében, a szakképzettség, a magyar nyelven kifejtett tényleges és folytonos tudományos munkásság kimutatásával és az ajánlott irodalmi munkáinak felsorolásával, írásban indokolják. Minden ajánlás egy tag aláírásával mutattatik be. Az irodalmi munkák, ha kevésbbé ismeretesek, az ajánlathoz csatolandók. Pusztán gyakorlati, habár tudományos képzettségen alapúló munkásság, nem tekinthető elegendő jogczímnek a rendes, levelező és kültagok választásánál. A tiszteleti tagságra nézve az Alapszabályok 14. §-a az irányadó.

Az írásbeli ajánlatot márczius 31-ig a főtitkári hivatalhoz kell beküldeni. E határidőn túl azon évre ajánlatok el nem fogadtatnak.

A beérkezett ajánlatokat a főtitkár átteszi az illető osztályhoz, és egész terjedelmökben közzéteszi az Értesítő áprilisi füzetében.

Egy héttel a nagygyűlés előtt az ajánlatok, a főtitkár által, tudomás végett, a többi osztályokkal kölcsönösen közöltetnek.

A nagygyűlés első napján, mindegyik osztály a saját tagjai által ajánlottakra, titkos szavazattal szavaz, és azokat, a kik legalább kétharmad szótöbbséget nyertek, mint az osztály ajánlottait, indokolt jelentésben az összes Akadémia elé terjeszti. Tiszteleti, rendes és levelező tagot csak annyit ajánlhat az osztály, a hány hely az illető osztályban betöltendő.

Az osztályoknak e jelentései a nagygyűlés második napján felolvastatnak.

A nagygyűlés harmadik napján az összes Akadémia tiszteleti és rendes tagjai, titkos szavazattal és $^2/_3$ szótöbbséggel választják meg a tagokat. — A szavazás sorshuzás útján megállapítandó sorrendben, osztályonkint, előbb a tiszteleti, azután a rendes és levelező, végre a kültagokra történik, az ajánlottaknak az osztályban nyert szavazataik sorrendjében, golyózás által.

Mindegyik tag csak annyi levelező tagot ajánlhat, a hány hely üresedésben van. A szavazás papirlapok által titkosan történik. Minden jelenlevő tagnak joga van annyi tagra szavazni, a hány hely betölthető. Az oly szavazólap, mely a meghatározott számnál több nevet tartalmaz, egyátalán nem vétetik figyelembe.

VI.

Akadémiai ülések.

13. §. Az Akadémia hetenkint egyszer, u. m. hétfőn délután 5 órakor tart ülést; szükség esetén, vagy valamelyik osztály kivánatára, többször és más napon is tarthat.

14. §. Minden hónap utolsó hétfőjén *összes ülés*, a többi hétfői napokon pedig felváltva *osztályülések* tartatnak; úgy, hogy a nyelv- és széptudományok után a philosophiai, társadalmi és történelmi, ezek után pedig a mathematikai és természettudományok osztályülése következzék; e sor aztán ujra kezdődik.

VII.

Összes ülés.

15. §. A rendes összes ülések tárgyai:

a) Emlékbeszédek elhúnyt tagok felett.

b) A tagok elhúnytáról szóló gyászjelentések bemutatása és ezzel kapcsolatban az osztályokhoz intézendő felhivás, hogy az emlékbeszédekről gondoskodjanak.

c) Az akadémiai igazgató-tanács, osztályok, bizottságok, a hatóságok, társulatok, intézetek és magánosok részéről az Akadémia elé terjesztett ügyek bejelentése és elintézése.

d) Az egész Akadémiát érdeklő indítványok megvitatása, illetőleg azok tárgyalására bizottságok kiküldése, és a bizottsági jelentések megvitatása. Az indítványok irásban nyujtatnak be. A tárgyalásukra kiküldött bizottságoknak az indítványozók mindenkor tagjai.

e) Az állandó bizottságok tagjainak megválasztása az Alapszabályok 35. §-a értelmében.

f) Nem-tagok részére, hogy értekezéseiket az Akadémia osztályülésein személyesen felolvashassák, az engedély megadása.

g) Az akadémiai költségvetésnek, valamint az osztályok és bizottságok kivánatainak, a deczemberi ülésből fölterjesztése az igazgató-tanácshoz.

h) A deczemberi ülésen a jövő évi ülések sorrendjének bemutatása.

i) Az Ügyrend módosítása.

k) Uj jutalom-alapítványok szabályzatának megállapítása.

l) A nagygyülés által az összes ülésre bizott pályázati ügyek elintézése.

m) Könyvküldemények és egyéb ajándékok bejelentése.

n) A főkönyvtárnoki tisztre ajánlás. Üresedés esetében, a könyvtári bizottság indokolt javaslatot terjeszt elő, a melynek meghallgatása után az összes-ülés, titkos szavazással, absolut többséggel, a belső tagok sorából, szabadon megválasztja azt az egyént, a kit a Teleki-nemzetségnek kinevezés végett ajánl.

o) Oly esztendőkben, a mikor a gróf Karátsonyi-drámai-jutalom odaitélendő, a márcziusi összes-ülésen felolvastatik a pályázatról szóló jelentés, s ennek alapján az ülés eldönti a pályázat sorsát.

p) Oly esztendőkben, a mikor a Péczely-alapítványból kihirdetett regény jutalom odaitélendő, az októberi összes-ülésen felolvastatik a pályázatról szóló jelentés, és ennek alapján az ülés eldönti a pályázat sorsát.

VIII.

Rendkivüli összes-ülések.

16. §. A pályamunkák beküldésére kitüzött határnapot követő legelső osztályülés előtt összes-ülés tartatik, a melynek tárgya a pályamunkák bemutatása. A jeligés levelek az Akadémia és az elnök pecsétjeivel lepecsételt borítékokba tétetnek, és megőrzés végett a főtitkárnak adatnak át. A pályamunkák megbirálásáról az illető osztályok gondoskodnak.

17. §. Márczius 19-én, mint gróf Teleki József nevenapján, összes-ülés tartatik, melynek egyedüli tárgya a gróf Teleki-pályázatról szóló birálati jelentés felolvasása, és annak alapján a jutalom odaitélése.

A mennyiben a jutalom a 136. §. értelmében föltételesen itéltetett oda, a jutalmazott munka jeligés levele eltétetik. Ha szerzője fél év alatt jelentkezik, a levél a jelentkezést követő összes-ülésen felbontatik. Ha nem jelentkezik, a levél az októberi összes-ülésen elégettetik.

18. §. Az október havi első osztályülést összes-ülés előzi meg, a szünet alatt beérkezett tárgyak bejelentése végett.

19. §. Valahányszor szükségesnek mutatkozik, az elnökség rendkivüli összes-ülést hirdet. Ez esetben a fővárosban tartózkodó tagokhoz meghívók küldetnek, az ülés tárgyainak megjelölésével.

20. §. Az összes-ülések nyilvánosak, de valahányszor az elnök szükségesnek látja, az ülést zártnak nyilatkoztatja.

21. §. Szavazattal a tiszteleti és rendes tagok birnak. Három tag kivánatára az elnök titkos szavazást rendel el. Absolut többség dönt.

IX.

Osztályülések.

22. §. Az *osztály-ülések tárgyai* szorosan szakbeli előadások és közlések, melyek az illető tudomány előmozdítását eszközölhetik.

a) Ily értekezések és emlékiratok az illető osztály köréből, s azok fölött szóbeli eszmecsere.

b) Nagyobb kézirati munkákból egyes szakaszok közlése, az egésznek ismertetésével.

c) Mindennemű érdekes közlemények, melyek a tudományok s illetőleg a szépművészetek haladását tárgyazzák, tehát ide vágó figyelemreméltó esetek; vizsgálódások, tapasztalatok, melyek akár az eddigi tanok megerősítésére vagy megvilágítására, akár új nézetek megállapítására szolgálnak.

d) Találmányok bemutatása és fölfedezések bejelentése.

e) Nagy figyelmet érdemlő bel- és külföldi munkák ismertetése.

f) Bel- és külföldi nagyhirű, s a tudomány veszteségével elhúnyt férfiak munkálkodása és hatásuknak méltatása, ha nem voltak is az Akadémia tagjai.

g) Az osztályértekezletek közérdekű határozatainak bejelentése.

h) Az osztályok körébe tartozó bizottságok működéséről és határozatairól szóló jelentések.

23. §. Minden tagnak joga van előadását, bizonyos ülésnapra, az illető titkárral bejegyeztetni. Ha az ekkép jelentkezők száma kelleténél nagyobb volna, az előadás idejére nézve, a körülményekhez képest, az osztálytitkár, vagy az osztály-értekezlet intézkedik.

24. §. Az osztályülési tudományos előadásokra nézve:

a) A felolvasó köteles előadni értekezését a részére enge-

dett *egy óra* alatt, vagy egészen felolvasván azt, ha terjedelme engedi, vagy vázlatban terjesztvén elő, mutatványok közlése mellett. A vázlat szóbeli ismertetés is lehet. Az értekezésnek több ülésben folytatólagos előadása, csak az osztály kivánatára történhetik. Köteles továbbá a felolvasott értekezésnek a szerző által elkészített kivonatát, még az ülés folytán, az Értesítő számára beadni.

b) Nem-akadémikusok, kik valamely értekezést az Akadémia előtt fel kivánnak olvastatni, azt csak az osztályértekezlet helybenhagyásával, s valamelyik osztálybeli tag útján tehetik. Ha pedig személyesen akarnak előadást tartani, erre minden egyes esetben az Akadémia engedélyét kell kikérniök, melyet az illető osztály előterjesztése alapján, az összes-ülés ad meg.

c) Minden értekezés kirendelt birálók szavazata alapján vétetik fel az «Értekezések» czimű akadémiai közlönybe.

d) Az előadott munkáról szabadon rendelkezhetik a szerző. Ha azonban az előadó tag által másutt adatnék ki, fentartja magának az Akadémia azt saját közlönyében is kiadatni, s ez esetben díj nélkül. Csak a közülési emlékbeszédek és pályázati jelentések tesznek e tekintetben kivételt.

25. §. Ha valaki fontosabb indítványt szándékozik tenni, jókor bejelenti az illető titkárnak, hogy az előrajzba fölvétessék; köteles ezt egyszersmind az Értesítő számára, még az ülés folytán, irásban is beadni.

26. §. Ha valamely elfogadott indítvány bővebb kidolgozására bizottság küldetik ki: az indítványozó mindenkor részt vesz benne.

27. §. Minden tagnak csak saját osztálya üléseiben van döntő szavazata; tanácskozó szavazattal azonban, valamint előadási joggal is, részt vehet bármely osztály ülésében.

28. §. Oly kérdésekre nézve, melyek természetöknél fogva több osztályt érdekelnek, fenmarad az összes-ülésre hivatkozás.

X.
Osztályértekezletek.

29. §. Minden osztály havonkint egy, szükség esetén több osztály-értekezletet tart.

Ez értekezletek czélja az osztály kebelében szerves mun-

kásságot fejteni ki, az osztályüléseket előkészíteni, az osztálynak benső, úgyszólván házi, nemkülönben szaküguyeit is fesztelen körben megvitatni, s az ülés határozata folytán tudományos tárgyak körül bizottságilag eljárni, jelesül:

a) Gondoskodik az értekezlet az ülésekben előadandó tárgyakról.

b) Megvizsgáltatja egy tagjával, a nem-tag által felolvasásra benyujtott értekezést, s elfogadás esetén elő is adatja.

c) Megállapítja, hogy valamely nem-tag olvashat-e az ülésben személyesen.

d) A főtitkártól hozzá áttett, vagy a szerzőtől egyenesen benyujtott kéziratokat egy tagjával megbiráltatja; s véleményt ad, érdemes-e azokat az osztályülésben előterjeszteni.

e) Lehetőleg oda törekszik, hogy az osztály tudomány-szakainak világszerte való haladása főbb mozzanatairól az ülésben időnkint szemle tartassék.

f) Általában ellenőrködik, hogy az ülésekben a tudomány állásához és méltóságához illő előadások tartassanak.

g) Minden, az osztályt illető tudományos és belügyek iránt mint véleményező, előkészítő, javaslattevő lép fel, s tanácskozása eredményét az ülés határozata alá terjeszti.

h) Formulázza a pályakérdéseket.

i) Pályamunkáknál birálókat jelöl, s a hol szükséges, egyesíti véleményöket.

k) Gondoskodik az osztály elhúnyt tagjai fölött tartandó emlékbeszédekről.

l) Gondoskodik az Értekezések során kiadandó munkálatok megbirálásáról.

m) Javaslatba hozza és az összes-ülés elé terjeszti a maga költségvetését. Az igazgató-tanács által megszavazott összegeket a kijelölt czélokra fordítja.

n) Az osztály körébe tartozó állandó bizottságok költségvetéseit az Akadémia elé terjeszti.

o) Az osztályelnöki vagy osztálytitkári tiszt üresedése esetén, azt ideiglenesen a legközelebbi nagygyűlésig betölti.

p) Az összes-ülés felhivására a bizottságokba az osztály részéről tagokat választ, és erről az összes-ülésnek jelentést tesz.

Az osztályértekezleteket az osztályelnök hivja egybe. Az illető osztály tagjaihoz meghivók küldetnek. Ha fontosabb tárgy lesz napirenden, az a meghivókon kitétetik.

Az osztályértekezleteken csak az illető osztály tagjai vannak jelen. A tiszteleti, rendes és levelező tagok egyenlő szavazattal birnak. Absolut többség dönt. Három tag kivánatára az elnök titkos szavazást rendel.

30. §. Az osztály, nagygyűlési értekezletében választja saját elnökét, állandó bizottságait, és ajánl osztálytitkárt.

XI.

Nagygyűlés.

31. §. A nagygyűlés rendesen május hó folytán tartatik.

Az elnökség határozza meg, hogy mely napokon tartassék meg a nagygyűlés.

32. §. Egy hónappal előbb a nagygyűlés ülésének sorrendjét a főtitkár, körlevélben, az Akadémia összes beltagjainak tudomására hozza.

33. §. A nagygyűlés üléseiben közönség nem jelenhet meg.

34. §. A nagygyűlés első napján mindegyik osztály nagygyűlési értekezletet tart. Ennek tárgyai:

a) A nagyjutalom és Marczibányi-jutalom odaitélése tárgyában javaslattétel;

b) A pályamunkák birálatainak bemutatása;

c) Uj pályakérdések formulázása;

d) Osztályelnök választása;

e) Osztálytitkár kijelölése;

f) Az állandó bizottságok tagjainak kijelölése;

g) Az osztályba ajánlott tagok fölött szavazás.

35. §. A nagygyűlés második napján az összes Akadémia tart ülést. Tárgyai:

a) A nagy-jutalom és Marczibányi-jutalom odaitéléséről szóló osztályi javaslat felolvasása és a két jutalom odaitélése;

b) A pályázatok eldöntése;

c) A jutalmazott pályamunkák jeligés leveleinek felbontása, a többi jeligés levelek elégetése;

d) Az osztályok által formulázott új pályakérdések bejelentése;

e) Az osztályok tagajánlatainak bemutatása;

f) Az elhúnyt tagok arczképeinek a képes teremben való felvétele iránt, a 11. §. *d*) pontja értelmében, határozás;

g) Tagoknak, saját kérelmökre, egyik osztályból a másikba áthelyezése, azon osztály véleménye alapján, a melybe fölvétetni óhajtanak;

h) Az ünnepélyes közülés programmjának bemutatása.

36. §. A nagygyűlés harmadik napján az összes Akadémia második ülését tartja, melynek tárgyát a nagygyűlés hatásköréhez tartozó választások és a netán függőben maradt ügyek képezik.

XII.
Elegyes ülés.

37. §. Mikor az elnök vagy másodelnök állása, akár a három évi cyclus leteltével, akár halálozás vagy lemondás következtében betöltendő, vagy főtitkár választandó, a nagygyűlés harmadik napján elegyes ülés tartatik. Szükség esetén, az elnökök és a főtitkár választása végett, nagygyűlés idején kivül is megtartható az elegyes ülés; ez esetben a meghivó levelek egy hónappal előbb, az ülés tárgyának megjelölése mellett, küldendők szét.

38. §. Az alapszabályok 61. §-ában jelzett esetben, az alapszabályok változtatása iránt, a nagygyűlés idején tartandó elegyes ülés határoz.

XIII.
Közülés.

39. §. A közülés tárgyai:

a) Elnöki megnyitó beszéd;

b) Főtitkári jelentés az Akadémia munkálkodásáról; az eldöntött és kihirdetett pályázatokról; az elhúnyt és megválasztott tagokról;

c) Emlékbeszéd az Akadémia elhúnyt tagjai fölött;

d) Tudományos előadások.

40. §. A közülésen felolvasandó emlékbeszédeket és előadásokat az Akadémia és az osztályok elnökeiből s titkáraiból alakított bizottság állapítja meg.

XIV.

Állandó bizottságok.

41. §. Az állandó bizottságok a következők: *a*) Nyelvtudományi; *b*) Irodalomtörténeti; *c*) Classica-philologiai; *d*) Történelmi; *e*) Archaeologiai; *f*) Nemzetgazdasági; *g*) Mathematikai és természettudományi; *h*) Hadtudományi; *i*) Könyvkiadó *k*) Könyvtári bizottság.

42. §. E bizottságok közűl: a nyelvtudományi, az irodalomtörténeti és classica-philologiai az I. osztály, a történelmi, archaeologiai és nemzetgazdasági a II. osztály, a mathematikai és természettudományi, valamint a hadtudományi a III. osztály kifolyásának tekintendők, s az illető osztályhoz a következő viszonyban állanak:

a) A bizottságok tagjait az illető osztály, nagygyűlési osztályértekezletén, a megfelelő tudományszakkal foglalkozó akadémiai tagok sorából jelöli ki, és a legközelebbi összes-ülés elé terjeszti, a mely a bizottságok tagjait három évre megválasztja. Ha a három év tartama alatt új bizottsági tagok választása mutatkoznék szükségesnek, ez bármely összes-ülésen, az illető osztály ajánlatára, vagy közvetetlenűl megtörténhetik; de az ekkép megválasztott tagok megbizatása az egész bizottságéval egy időben jár le.

b) A megalakult bizottságok, szintén három esztendőre, megválasztják elnöküket a tiszteleti vagy rendes tagok, és előadójokat a tiszteleti, rendes, vagy levelező tagok sorából. Az előadónak évi tiszteletdíjt rendelnek. Az előadó a bizottság ülésein a jegyzőkönyvet vezeti, határozatait foganatosítja, jelentéseit szerkeszti, kiadványaira felügyel, a bizottság terhére kifizetendő számlákat és utalványokat ellenjegyzi, illetőleg azok kifizetésére a főtitkárt felhivja.

c) A bizottságok oly szakférfiak sorából, kik nem tagjai az Akadémiának, segédtagokat hivhatnak meg; a kiket az osztály útján, megválasztás végett, az összes-ülés elé terjesztenek. De ezeknek csak tanácskozó szavazatuk van.

d) A bizottságok évenkint kétszer: az Akadémia nagygyűlése előtt, s az év végén, részletes jelentést mutatnak be működésükről az osztálynak. Az év végén készítendő jelentéshez a jövő évi munkásság tervrajza és a költségvetés csatoltatik. E jelentések kinyomatnak az Értesítőben.

43. §. A *könyvkiadó* és *könyvtári* bizottságok az összes Akadémia kifolyásainak tekintendők.

1. A *könyvkiadó* bizottság tagjai: az Akadémia elnökei és titkárai, továbbá minden osztály által a nagygyűlési osztályértekezleten három évre választandó és a nagygyűlésen megerősítendő két-két akadémiai tag.

2. A *könyvtári* bizottság tagjai: az Akadémia elnökei és főtitkára, az osztályok elnökei és titkárai, s az Akadémia főkönyvtárnoka. Azon esetben, a mikor a főkönyvtárnok egyúttal osztályelnöki tisztet is visel, az illető osztály egy tagot

3. E bizottságok évenkint kétszer, a szükséghez képest többször is, jelentést tesznek az Akadémiának.

XV.

Nyelvtudományi bizottság.

44. §. A nyelvtudományi bizottság működése körét teszi:

A) A szorosabb magyar nyelvtudomány, melynek feladata:

I. A magyar nyelv tudományos ismeretét eszközölni, és szigorú kritikával kidolgozott munkálatokban közrebocsátani.

II. A gyűjtött és gyűjtendő nyelvanyagot, a nyelv természetes fejlődéséhez alkalmazott rendszerben előadni, következésképen nyelvtanokról és szótárakról gondoskodni, különösen a tájszótár szerkesztését folytatni, s a mesterműszótárét megindítani.

III. A műnyelv alakulását szemmel tartani, s általában az irodalmi nyelvművelést olyképen ellenőrizni, hogy egyrészt hiá-

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

nyos nyelvismeretből folyó erőszakos szóképzéssé ne fajuljon; másrészt pedig az idegen nyelvek hatása a magyar nyelvnek grammatikai, különösen syntaktikai szerkezetét meg ne hamisítsa; végre az eddig elkövetett nyelvrontások lehető orvoslására törekedni.

B) A tágabb értelemben vett magyar nyelvtudomány, melynek feladata:

I. A magyarral hasonalkotásu altáji nyelveket behatóan tanulmányozni, s a mennyiben lehető, ismeretöket nyelvtanok és szótárak útján előmozdítani.

II. Ez ismereteket tudományosan feldolgozni, kiváló tekintettel arra, hogy a magyar nyelv tényeinek földerítésére vagyis tudományos megfejtésére szolgáljanak.

III. Más, bár nem hasonalkotásu nyelveknek, a melyek a magyarral történelmileg érintkeztek, reá gyakorolt hatását feltüntetni.

C) Az irodalomtörténet, melyre nézve a bizottság teendője:

I. Az alapszabályok 3. §-a értelmében az irodalom emlékeinek fölkeresése és megismertetése.

II. A magyar nyelvemlékek kiadása.

D) Az Akadémiától hozzá áttett ügyek elintézése.

A bizottság egyébiránt fentartja magának, hogy a müködésének *A*), *B*) alatti tervrajzából folyó egyes adatokat időrőlidőre, a rendelkezésére álló anyagi eszközökhöz képest, maga határozza meg.

A nyelvtani, szótári és irodalmi munkálatok körében előállítandó egyes munkákról a bizottság alkalmilag előterjesztéseket tesz az osztályhoz, és szükség esetében, az elnökséghez és igazgatósághoz.

A bizottság állandó, rendes, folytonos kiadásainak tárgyai: 1. Régi nyelv- és irodalmi emlékek gyüjteménye. 2. Kisebb anyagok és dolgozatok, a melyek a bizottság Közleményeiben jelennek meg.

XVI.

Irodalomtörténeti bizottság.

45. §. Az irodalomtörténeti bizottság föladata:

a) A magyar irodalomtörténeti kútfők fölkeresése, gyűjtése, kiadása; különös figyelmet fordít az irók levelei, naplói, följegyzései kiadására, bármely nyelven irattak, s azokat «Irodalomtörténeti Adattár» czím alatt, lehető teljességben igyekszik közrebocsátani.

b) Régibb irók kritikai kiadása, életrajzzal és jegyzetekkel. A már megindított «Régi magyar költők tára» mellett megindít egy ujabb folyamot, melybe régibb iróink kiadatlan vagy csak egy pár példányban fenmaradt munkái vétetnek föl, vagy a legkitünőbb irók teljes és kritikai kiadásai bocsáttatnak közre. A munkák nem történeti sorrendben adatnak ki, hanem a körülmények szerint, s nem tesznek egymással kapcsolatos gyüjteményt.

c) Könyvészeti és irodalomtörténeti munkák iratása, felhivás és megbizás útján, s kiadásuk eszközlése.

XVII.

Classica-philologiai bizottság.

46. §. A classica-philologiai bizottság feladata:

I. A görög és római classicusoknak magyarra fordítása. Ezekből rendszeres gyüjteményt indít meg, melybe csak olyan fordításokat vesz föl, melyek mind a tudományos, mind az irodalmi követeléseknek lehetőleg megfelelnek.

II. Görög és római irodalomtörténeti munkák iratása és kiadásuk eszközlése.

III. Szövegkiadások, melyek önálló kritikai apparatuson alapulnak, vagy oly szövegé, mely a fordítással szembeállítva bocsáttatik közre.

IV. A philologiának hazánkbeli történetére vonatkozó adatok gyűjtése és feldolgozása.

V. A classicus irodalomnak a magunk irodalmára vonatkozó hatásának kiderítése.

VI. A magyarországi latin irodalom terén való kutatások és publicatiók.

E bizottság elé tartozik egyátalában minden classica-philologiai ügy, mely az Akadémia körében előfordúl. Ide tétetnek át az Akadémiába beküldött mind azon munkák, melyek az ó-kor két classicus népének nyelvét és irodalmát illetik. A bizottság gondoskodik megbirálásukról, s ha az Akadémiához méltóknak ítéli, az I. osztálynak, illetőleg az egész Akadémiának, kiadásra vagy támogatásra ajánlja.

XVIII.

Történelmi bizottság.

47. §. A történelmi bizottság feladata a magyar történelem kútfőinek fölkeresése, gyüjtése, kiadása. E végre *a*) levelezésbe bocsátkozik nyilvános és magán könyv- és levéltárak birtokosaival, őreivel, egyes gyüjtőkkel és történetkedvelőkkel, az itt-ott fenmaradt kútfőszerű emlékekről való tudomás, regesták, hű másolatok szerzése végett. Különösen *b*) kötelességének tartja nem csak a rögtön kiadandókat gyüjteni, s közzétételöket azonnal eszközölni, hanem különben is mindent felhalmozni, a mi a reá bizott czélok elérésére szolgálhat; jelesül:

A) A Történelmi Tárban, melynek főczélja a magyar történeti kútfők ismeretének előmozdítása s *kisebb kútfők* közlése. Ilyenek különösen: 1. Megyék, városok s kisebb községek községi életére, jogviszonyaira és szerkezetére vonatkozó iratok, mint statutumok, jegyzőkönyvek, jövedelmi és költség-kimutatások. 2. Családok, uradalmak, egyházmegyék, káptalanok, szerzetek és egyházi községek történetére vonatkozó iratok, tehát az ok- és alapítványlevelek, végrendeletek, nemzedékrendi jegyzetek, jószágbecsűk és jövedelmi kimutatások, egyházlátogatásról szóló jelentések, anyakönyvek és nekrologiumok kivonatai stb. 3. A földmívelés, műipar és kereskedelem történetére vonatkozó emlékek, mint urbáriumok, czéhszabályok, árszabások, vásári kiváltságok stb. 4. A törvényhozás, közigazgatás, országos pénzügy és jogszolgáltatás történetét felvilágosító jelentések, utasí-

tások, magán-naplók, összeirások, nevezetesebb pörök és itéletek. 5 A külviszonyokat felderítő állami szerződések, békekötések s rájok vonatkozó követségi utasítások, jelentések. 6. Egyes nevezetesebb eseményekre és személyekre vonatkozó okmánysorok, levelezések. 7. Régi kéziratokban és könyvekben található historiai följegyzések, továbbá kisebbféle naplók. 8. Tudományos intézetek történeti emlékei. 9. Felirások. 10. Levél-, könyv- és kézirattárak historiai kéziratainak és okmányainak ismertetése, kivonatai, regesták alakjában. 11. Utasító, ismertető sorozata a Magyarországot s régi tartományait illető, külföldön megjelenő historiai kútfőknek, úgy szintén külföldi munkákban találtató magyar historiai kútfőközlések kivonatai. 12. Az Akadémiához érkező okmányok tartalomjegyzékes folyó sorozata.

B) A Magyar Történelmi Emlékekben. Ezek főosztályai: *a*) Okmánytárak, egyes nagyobb korszakok, vidékek, hatóságok, családok, vagy tárgyak szerint, oklevelekből s másnemű hivatalos és történeti érdekű magán-irományokból, melyek eddig vagy egészben, vagy részeikben kiadatlanok, vagy kézen nem forgó, főkép külföldi munkákban jelenvén meg, iróink előtt nagyobbrészt ismeretlenek; vagy ha nálunk megjelentek is, részint nem jutottak még be okleveles gyüjteményeinkbe, részint igen hibásan adattak ki. *b*) Kútfőszerü történetirók. *c*) Országgyűlési irományok: acták, naplók, kiadatlan törvényszövegek. *d*) Magyarország diplomácziai emlékei.

C) A történelmi bizottság feladatával szoros kapcsolatban lévő külön munkák.

XIX.

Archaeologiai bizottság.

48. §. Minthogy a magyarországi műemlékek ideiglenes bizottsága a műemlékek fölkeresését, lajstromozását, lerajzolását, fentartását és helyreállítását feladatául tűzte ki, s e czélja elérésére országos javadalmazást nyer, a magyar nemzeti múzeum pedig az őskori lelhelyek kutatásáról s az ingó műemlékek fentartásáról és gyűjtéséről gondoskodik: az ar-

chaeologiai bizottság feladata tudományos kiadványokra szorítkozik. A bizottság kiadja jelesül:

1. Az *Archaeologiai Értesítőt*, melynek czélja a hazai és külföldi archaeologiai és műtörténelmi mozzanatokat a közönséggel megismertetni, és kisebb archaeologiai s műtörténelmi czikkeket közölni.

2. Az *Archaeologiai Közleményeket*, melyekben nagyobb archaeologiai és műtörténelmi értekezések közöltetnek, különös tekintettel a Magyarországban talált, vagy a hazai gyűjteményekben őrzött emlékekre.

3. A *Magyarországi Régészeti Emlékeket* (Monumenta Hungariae archaeologica), melyekben egyes emlékek s vidékek tüzetes archaeologiai monographiái jelennek meg.

Mind a három kiadvány, kivált az utóbbi, illustratiókkal jelen meg.

A bizottság, a mennyire a pénzviszonyok engedik, külön archaeologiai s műtörténelmi munkákat is ad ki.

XX.

Nemzetgazdasági bizottság.

49. §. A nemzetgazdasági bizottság feladata általában a nemzetgazdasági tudomány fejlődését és haladását figyelemmel kisérni és ismertetni; különösen pedig munkássága körébe fölvenni azon fontosabb kérdéseket, a melyek Magyarország nemzetgazdasági fejlődésére befolyást gyakorolnak; végre azon statisztikai adatokat, melyek a magyar koronához tartozó országok közgazdasági viszonyaira vonatkoznak, más államok adataival is egybevetve, feldolgozni, s közzétételök által Magyarország nemzetgazdasági fejlődésének lehetőleg hű ismertetését eszközölni.

A bizottság folyóiratban, és a mennyiben a pénzviszonyok engedik, önálló munkákban bocsátja közre munkálkodásának eredményét.

A bizottság feladataihoz tartozik: a nemzetgazdasági szakba vágó pályakérdések formulázása.

XXI.

Mathematikai és természettudományi bizottság.

50. §. E bizottság feladata a hazában a mathematikai és természettudományi buvárkodást előmozdítani, és különösen Magyarországot természettudományi tekintetben átvizsgáltatni és megismertetni. Ehhez képest kiterjeszti működését az osztály körébe tartozó minden tudományszak előmozdítására, mégis különös tekintettel van hazánk természeti viszonyainak tanulmányozására, megismertetésére és leirására. Kutatásokat, buvárlatokat tétet; kirándulásokat, utazásokat eszközöl; tárgyakat gyűjtet, melyek a főváros valamelyik országos intézetének gyűjteményében helyeztetnek el; egyes tudósokkal tervezett munkálatokat foganatosíttat; ha szükségesnek látja, e végre pályázatot is hirdet; alkalmat szolgáltat a tudomány magasabb köréhez tartozó búvárlatok keresztülvitelére.

A kutatások és dolgozatok eredményét saját közlönyében, vagy az osztály egyéb kiadványaiban teszi közzé.

XXII.

Hadtudományi bizottság.

51. §. A hadtudományi bizottság feladata:

a) a hadtudományok fejlődési folyamatának figyelemmel kisérése;

b) a magyar hadtörténelmi események tanulmányozása és szakszerü ismertetése;

c) a hadművészetnek a magyar nemzetnél való fejlődésére vonatkozó adatok gyűjtése, feldolgozása és kiadása;

d) hadtudományi remekművek magyarra fordíttatása és kiadása.

A hadtudományi bizottság az *a*) alatt említett feladatának «Általános Katonai Évkönyv»-ek, — a *b*) és *c*) alatt említett feladatának pedig «Magyar Hadtörténelmi Füzetek» kiadása által felel meg, és a mennyire a viszonyok engedik, a valóban örök becsü hadtudományi remekműveket magyarra fordíttatja és kiadja.

XXIII.

Könyvkiadó bizottság.

52. §. Az Akadémiának két czélt tűznek ki alapszabályai: a tudomány *művelését és terjesztését.* Ez utóbbi feladat megoldására van hivatva a könyvkiadó bizottság, mely e czélból eredeti és fordított munkákat ad ki. Ezek megválasztásában irodalmunk legszembetünőbb hiányainak betöltése és a művelt közönség igényeinek kielégítése képezi a főszempontokat.

E czélból előfizetés útján könyvkiadó-vállalatot indít meg, mely három különálló sorozatból áll; ezek:

I. A történelem

II. Az irodalom

III. A jog- és államtudományok körét karolják át. (A természettudományok körét egyelőre a Természettudományi Társulat hasonló irányu vállalatának engedi át, mely az Akadémia segélyezésével jelen meg.)

XXIV.

Könyvtári bizottság.

53. §. A könyvtári bizottság feladata:

a) A könyvtár kezelése, rendezése, kiegészítése és lajstromozása tárgyában rendelkezni, a fő felügyeletet gyakorolni, és esetleg javaslatait az Akadémia elé terjeszteni.

b) Az újabb könyvek szerzése iránt az Akadémia egyes osztályai és bizottságai, úgyszintén a könyvtárnok részéről előterjesztendő javaslatokat és kivánatokat tárgyalni.

c) A vidéki akadémiai tagok és a Budapesten lakó nemtagok kölcsönkérése tárgyában határozni.

d) A könyvadományozásokat és a csere-viszonyokat illető kérvények és előterjesztések tárgyában javaslatokat tenni.

e) Működéséről évenkint rendszeres jelentést tenni az Akadémiának.

XXV.

Akadémiai Évkönyvek.

54. §. Az Évkönyvekbe szánt, előbb az illető osztály-ülésben egész kiterjedésökben, vagy kivonatosan felolvasott, s osztályilag megvizsgált és elfogadott értekezések legott az elfogadás után, és — a mennyiben külön füzetet alkothatnak — egyenkint is, külön czímlappal kinyomatva jelennek meg; félretétetvén belőlök bizonyos példányszám, hogy a mikor az ilyen, egyenkint közzétett kiadványok 50—60 ívre gyűltek, gyűjtőczím és tartalomjegyzék hozzáadásával, mint évkönyvi kötetet, ki lehessen adni ujra és együtt, a következő négy osztályban:

a) Az elsőbe a közülési tárgyak vétetnek fel.

b) A többi három, a három osztály ülésein felolvasott legkiválóbb értekezéseket tartalmazza, a melyek t. i. nagyobb fontosságú vizsgálatok eredményeit foglalják magokban, és formai tekintetben is megfelelnek a magasabb irodalmi igényeknek. Ezeket az osztálytitkárok szerkesztik.

XXVI.

Akadémiai Értesítő.

55. §. A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője kisebb füzetekben folytonosan megjelenő olyan folyóirat, melyben az akadémiai ülések, időrendben, az osztályok elkülönzése, vagy szakszerinti csoportosítása nélkül, következnek egymásra. E közlöny folytonos egészet alkot, melynek füzetei a naptári évvel kezdődnek és záródnak, egy évfolyam egy kötetet tevén. A füzetek folyó számot kapnak.

Az Értesítő szerkesztője a főtitkár.

Tartalmát teszik:

a) Az osztály-ülésekben előadott minden értekezés kivonata (egy-egy kivonat legfeljebb 8 nyomtatott lapra terjedhet), továbbá az ülésen felolvasott könyvismertetések és előterjesztések.

b) A közülésben felolvasott értekezések kivonatai, ha szintén maga az értekezés az Évkönyvekben jelen is meg.

c) Kisebb emlékbeszédek.

d) Az Akadémia mindennemű (osztály-, összes- és igazgatósági) üléseinek és nagygyűléseinek tárgyalásai; a közönség elé nem való dolgok elhagyásával.

e) A kiadás végett beadott művek és értekezések birálatai vagy egészben, vagy tartalmas kivonatban. El nem fogadott művek és értekezések birálatai azonban csak úgy közöltetnek, ha általános irodalmi becsök van, és ha a közönségre s irókra nézve tanulságosak.

f) Pályaművek birálatai.

g) Az Akadémiának ajándékozott s külföldi intézetek részéről cserébe küldött könyvek jegyzéke.

h) Minden kivonat, indítvány, jelentés stb.

Minden ülés előtt kitétetik az elnöklő neve, de a jelenvoltak névsora elmarad.

Az Értesítőhöz rajz, ábralap s ilyetén melléklet nem járul.

XXVII.

Akadémiai Értekezések.

56. §. Az *Értekezések* czimű közlöny, az Akadémia I. és II. osztályának ülésein felolvasott vagy felolvasottnak vett s a birálók által elfogadott értekezéseket tartalmazza, a mennyiben ezek nem az Évkönyvekbe vannak szánva. (Az Akadémia és a szerzők rendelkezési jogát a 24. §. *d*) pontja szabályozza.)

57. §. Az értekezésekben megjelent minden egyes értekezés külön füzetet képez, melynek czímlapja a borítékon kettős czímet visel: fölül a gyűjtő czím áll; alább mint főczím az értekezés czíme nagyobb alakban és a szerző neve stb. Minden értekezés önállónak tekintetvén, benn a fehér lapon saját czímét viseli, s kettős lapszámozással van ellátva. Mikor az egy csoporthoz tartozó értekezések 30—40 ívre gyűlnek, külön czímlap és tartalomjegyzék nyomatik a kötethez.

Az értekezések a szükséges ábrákkal s egyéb mellékletekkel jelennek meg.

Az értekezések, a hat fő tudomány szerint, hat osztályra vannak elkülönítve, jelesül:

1. Értekezések a nyelv- és széptudományok
2. Értekezések a philosophiai
3. Értekezések a társadalmi
4. Értekezések a történelmi
5. Értekezések a mathematikai, és
6. Értekezések a természettudományok köréből.

Külön osztályt képeznek az Akadémia ülésein felolvasott Emlékbeszédek.

E felosztás szerint a füzetek külön folyószámot kapnak.

58. §. Az értekezésekbe szánt minden dolgozat, az illető osztálytitkárnak adatik át. A kellő birálatról az osztály gondoskodik.

59. §. E mellett fentartatik a szerkesztők ellenőrzési joga, mint felelősségök kifolyása, mely szerint semmi olyas nem vétethetik föl az Értekezésekbe, a mi az Akadémia szabályaiba ütköznék. Ha a szerző az osztálytitkár kifogásaiba bele nem nyugszik, az ügy osztály-értekezlet elé terjesztetik.

60. §. A mathematikai és természettudományi Értekezések sorába való fölvételnél nem egyedül a dolgozat tudományos értéke dönt. Csak oly értekezések vétetnek föl, melyeknél a tartalom kifejtésére az osztály külön Értesítőjében (lásd 63. §.) engedhető hely nem elégséges, és a melyeknek terjedelmesen történendő közzététele az Akadémia és a tudomány érdekében fekszik, és a rendelkezésre álló rendes fedezet keretén belül lehetséges.

61. §. Az értekezések terjedelme öt ívet meg nem haladhat. A dolgozatok kellőleg kidolgozott tudományos értekezések legyenek. Feldolgozatlan anyaghalmaz, csak megérintett s külön mellékletül felhordott oklevelek, és sajtó alá adandó munkákból való mutatványok az Értekezésekben nem foglalhatnak helyet.

62. §. Az Akadémia megvárja a szerzőktől, hogy értekezéseiket hibátlanúl, tisztán és olvashatólag irva adják be legott az előadás után. Csak fontos akadályok teszik megengedhetővé, hogy valamely értekezés időrenden kívül, utólag iktattassék be.

XXVIII.

Mathematikai és természettudományi Értesítő.

63. §. A M. T. Akadémia III. osztálya, tudományos munkálatait két folyóiratban teszi közzé: az Értesítőben és az Értekezésekben; az Értesítő némileg a «Comptes rendus»-nak, az Értekezések a «Mémoire»-oknak felelvén meg. (Lásd 60. §.)

Az Értesítő a III. osztály által választott szerkesztő-bizottság vezetése alatt áll. E bizottság az osztálytitkár elnöklete alatt 8 tagból alakúl (egy-egy a mathematikára, kisérleti s elméleti physikára, chemiára, zoologiára, botanikára, mineralogia- és geologiára, végre egy az orvosi tudományokra); szükség esetén a III. osztály más tagjait is véleményadás végett meghívhatja, és saját tagjai köréből választja az Értesítő szerkesztőjét.

Az Értesítő füzetekben, szükség szerint ábrákkal, rendszerint két héttel a III. osztály ülései után, jelen meg; egy-egy évfolyam' októbertől júniusig terjed.

Az Értesítő közleményei az ülésekben előterjesztett munkálatok kivonatai, melyek a dolgozat tudományos gondolatmenetét és tartalmát, a mennyiben a megértésre szükséges, részletezve, de a mennyire e mellett lehetséges, rövid fogalmazásban adják. Az egyes czikkek rendszerint egy nyomtatott ívnél nem lehetnek nagyobbak, a szerkesztő-bizottságnak azonban jogában áll, terjedelmesebb dolgozat fölvételét is megengedni. Ha pedig egy ívnél kisebb terjedelmű, egész kiterjedésében az Értesítőbe jő.

Minden előadó köteles az Értesítőnek szánt kivonatot, az ülés folyama alatt benyújtani, különben az Értesítőben csak az előadás czíme lesz közzétéve. Az ily kivonat utólagos közlése az Értesítő valamelyik későbbi füzetében, csak a szerkesztő-bizottság külön határozata alapján történhetik.

Hogy valamely közlemény úgy tartalomra, mint terjedelemre nézve megfelel-e a követelményeknek, a felett első sorban a szerkesztő-bizottság határoz. Ha a szerző e határozattal nincs megelégedve, munkája a rendes úton lesz birálandó, és ha elfogadtatik, utólagosan felveendő az Értesítőbe, hol

ily esetben először csak az előadás czíme lesz följegyezve, úgy mintha a szerző nem nyujtott volna be kivonatot.

Ha valamely szerző közleményét az Értesítőbe akarja fölvétetni, a nélkül, hogy tartalma az Akadémia ülésén külön előadatnék, az illető, akár tagja az Akadémiának, akár nem, dolgozatát az ülés előtt a III. osztály titkárának átküldi. A titkár az ily dolgozatoknak csak czímét jelenti be az ülésen, és azután átteszi a szerkesztő-bizottsághoz, mely elfogadás esetében a dolgozatot az Értesítőben kiadja.

Az Értesítő szerkesztőjének tiszteletdíja 300 frt; az Értesítőbe fölvett közlemények ívenként 30 frttal díjaztatnak, azon eset kivételével, midőn a közlemény az Értekezésekben megjelenendő nagyobb dolgozat kivonata.

XXIX.

Akadémiai Almanach.

64. §. Az évenkint, október havában, kiadandó Almanach tárgyai:

a) Polgári és csillagászati naptár.

b) Alapszabályok és ügyrend.

c) Az akadémiai tagok névsora és irodalmi munkálataik felsorolása.

d) A nagygyűlés elé terjesztett főtitkári és pénztári jelentések.

e) Az elhúnyt tagok névsora eleitől fogva.

f) Az utolsó évben elhúnyt tagok nekrologjai.

g) Az akadémiai kiadványok sora.

XXX.

Nyomtatás végett beadott kéziratok megvizsgálása és kiadása.

65. §. Az Akadémia csak oly kéziratokat kíván saját költségén kiadni, melyek akár eredetiek, akár fordítások legyenek, jóval fölülmúlván a középszerűt, az irodalom bármely ágának is díszére s előmenetelére szolgálnak; végre előadás és nyelv tekintetében is megütik a mértéket.

66. §. A bírálók a következőkre figyeljenek:

I. Ha a munka tudományos és *a*) eredeti: a szükséges előkészületek czélirányos használása mellett, helyes rendszerrel és a mennyire lehet, kimerítőleg adja elő tárgyát;

b) ha fordítás: vagy azon megjegyzéssel adatik ki, hogy az eredetinek mind magában vett, mind a mi szükségeinkhez mért becséről hozassék határozat, vagy csak a fordítás és nyelv minőségéről; és itt nem szóhoz tapadó, hanem az értelmet híven és világosan visszaadó fordítás kivántatik.

II. Ha a munka szépirodalmi és *a*) eredeti: csak úgy fogadható el, ha vagy magában igen jeles, vagy az illető irodalmi ágnak, jelen állapotában, érezhető előmenetelére s gyarapítására szolgálhat.

b) Ha fordítás: ismét vagy az eredetinek becse felől is, vagy csak a fordítás minőségéről kivántatik itélet. Fordítástól azt kivánja az Akadémia, hogy az eredetinek — mind értelmét s kifejezése formáját, mind hangját, s a mennyire lehet, egész külső minéműségét tekintve — hű másolata legyen, hibátlan, keresetlen, tárgyhoz szabott szép nyelven.

67. §. E tekinteteket állandóan szem előtt tartó, nem szerfelett bő, de okokkal támogatott s határozottan kifejezett vélemények váratnak az iránt, ha vajjon:

a) minden észrevétel nélkül egyszerűen elfogadhatónak tartja-e a véleményadó a kéziratot, vagy

b) elfogadandónak tartja ugyan jelen állapotában is, de némely észrevételeket kiván a kézirat szerzőjével közöltetni, emennek tetszése szerint leendő figyelembevétel végett, vagy

c) csak bizonyos észrevételek tekintetbe-vétele után, és igy föltételesen tartja-e a kéziratot elfogadhatónak, vagy

d) kereken visszautasítandónak.

68. §. A föltétellel vagy a nélkül elfogadott kéziratokról a vizsgálók észrevételei, használat végett az illető szerzőkkel közöltetnek.

69. §. Ha valamely kézirat eredeti gyanánt adatik be, s a vizsgálatból kitetszik, hogy fordítás vagy plagium, az ilyet az Akadémia egyszerűen mellőzi.

70. §. Az Akadémiának minden kiadványában az Akadémia helyesirása használtatik.

71. §. Ha valamely szerző olyan munka kiadhatása végett, mely tárgyánál fogva csekély kelettel biztat, pénzbeli segedelemért folyamodik: a munka szigorú vizsgálat alá vétetik, s ha megjelenése az irodalom és tudomány előmozdítására szolgálónak bizonyúl be, az igazgatóság segélypénzt rendelhet.

72. §. Nem akadémiai tagoktól, bármely munka csak az osztályértekezlet útján terjeszthető az Akadémia elé. Minden ily munka a főtitkárhoz küldendő be, a ki azt az osztálytitkárokhoz teszi át, s ezek azt megvizsgálás végett az osztályértekezlet elé terjesztik. Azonban, renden kivűl, az akadémiai tagok, bármely nem akadémiai tag munkáját ajánlhatják az osztályértekezletnek birálatra. Az osztályértekezlet intézkedik a birálatról, és miután az bemutattatott, esetről-esetre határoz az iránt, vajjon a birálat az összes ülés elé terjesztessék-e.

73. §. *A kör négyszögítését, a szögletnek három egyenlő részre metszését és az örök-mozgó* feltalálását tárgyazó értekezések vizsgálatlanúl visszautasíttatnak.

XXXI.

Kézirat-tulajdonjog.

74. §. Az Évkönyvek- és Értekezésekben díj mellett kiadott dolgozatok, megjelenésöktől számítandó egy esztendeig az Akadémia kizárólagos tulajdonai.

75. §. Minden egyéb, az Akadémiától díj mellett külön kiadott munka tíz évig az Akadémiáé.

76. §. Az Akadémia tulajdonát képező értekezéseknek és munkáknak fordításban való közrebocsátásához az Akadémia engedélyét kell kikérni. Kivételt csak a közülési tárgyak képeznek. A könyvkiadó bizottságtól kiadott fordításoknál a tulajdonjog, a törvényben megállapított idő alatt, az Akadémiáé.

77. §. Oly irományok, melyeket az Akadémia saját használatára s nem kiadásra szerkesztett, megegyezése nélkül, ki nem adhatók.

78. §. A jutalmat nem nyert pályamunkák kéziratai öt évig az Akadémia levéltárában maradnak; azután a könyvtárnak adatnak át. De a tulajdonjog a szerzőé marad.

79. §. Az Akadémia költségén kiadott munkák sem testületeknek, sem magánosoknak nem ajánlhatók.

XXXII.

Tisztelet-díjak.

80. §. Az *Évkönyvekben* megjelenő emlékbeszédek és értekezések tiszteletdíja, ívenkint 40 frt, a mely azon esetre is kifizettetik, ha az illető munkák előbb másutt megjelentek.

81. §. Az *Értesítőben* kiadott birálati jelentések, nekrológok és oly akadémiai előadások kivonatai, melyek sem az Évkönyvekben, sem az Értekezések során meg nem jelennek — és két lapnál nagyobb terjedelműek, de nyolcz lapot meg nem haladnak — laponkint két forinttal díjaztatnak.

82. §. Az *Értekezések* során megjelenő dolgozatok tiszteletdíja ívenkint 30 frt.

83. §. Egyéb önálló munkák, vagy rajzos mellékletek tiszteletdíját az illető osztályok és bizottságok, esetről-esetre állapítják meg.

84. §. A szerzők az Akadémia részéről külön kiadott munkájokból 25 példányt; a gyűjteményes munkák azon füzeteiből, illetőleg köteteiből, melyekben dolgozataik megjelennek, — a mennyiben kivánják — 5 példányt kapnak. A gyűjteményes munkákba fölvett dolgozataikból, saját költségökön, 25 példány különnyomatot rendelhetnek.

XXXIII.

Az Akadémia jutalmai.

1. Nagyjutalom és Marczibányi-mellékjutalom.

85. §. Az Akadémia minden esztendőben 200 aranyat, mint nagyjutalmat, és a Marczibányi alapítványból (lásd 87. §.) 50 aranyat, mint másodjutalmat tűz ki, a melyekre felváltva az

Akadémia köréhez tartozó tudományok terén, hét évi időkörben megjelent munkák pályáznak.

A tudományok sorrendje a következő: 1890-ben a mathematikai (1883—1889-ről), 1891-ben a philosophiai (1884—1890-ről), 1892-ben a társadalmi tudományokra (1885—1891-ről), 1893-ban a nyelvtudományi (1886—1892-ről), 1894-ben a széptudományokra (1887—1893-ról), 1895-ben a történelmi tudományokra (1888—1894-ről) és 1896-ban (1889—1895-ről) a természettudományokra kerül a sor.

86. §. A sorrendben levő tudományszak terén, a lefolyt hét évi időkörben megjelent munkák közül az nyeri el a jutalmat, mely az illető osztály itélete alapján a legkitünőbb, és egyszersmind a tudomány terén jelentékeny haladást tett, vagy a melynek formai tekintetben nagy irodalmi értéke van. Ha ilyen munka nem találtatik, a nagy-jutalom ki nem adható.

87. §. A *Marczibányi-jutalom*. Puchói és csókai Marczibányi Imre 1815. évben kelt végrendeletében 500 váltó forint évi járadékot alapított oly czélból, hogy az évenkint, a nyomtatásban megjelent legjobb magyar munka szerzőjének adassék. Ez alapítványhoz később a Marczibányi-család több tagja járulván, az ezek által adott összegek 1845-ben, midőn azokat az Akadémia saját kezelése alá vette, már 9195 váltó forintra mentek. E tőke kamataiból és a fentebb említett évi járadékból az Akadémia két jutalmat tűz ki, az egyiket 50 aranyból állót, mint Marczibányi mellék-jutalmat, mely évenkint azon munkának itéltetik oda, mely a nagyjutalommal kitüntetett munkához értékre legközelebb áll; — vagy a mikor a nagyjutalom ki nem adatik — a sorrenden levő tudományszak terén megjelent munkák közűl viszonylag legjobbnak itéltetett; a másikat, 40 aranyból állót, melyről alább lesz szó.

88. §. Az Akadémia a nagygyűlésen kihirdeti, hogy milyen szakú s mely időkörben megjelent munkák pályáznak a következő nagygyűlésen a nagy-jutalomra, és a Marczibányi-díjra; felszólítván mind azokat, kiknek az e körbe eső munkájok nyomtatásban megjelent, hogy azt bizonyos kitűzött határidőig az akadémiai főtitkárhoz küldjék be, följegyezvén röviden, a mit

munkájok kiváló vonásának tartanak. E figyelmeztetés azonban korántsem zárja ki azt, hogy a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, szintén pályázhasson.

89. §. A nagy-jutalmat és a Marczibányi-jutalmat, az illető osztálynak, a nagygyűlési osztályértekezleten történt megállapodása értelmében, a nagygyűlés itéli oda.

90. §. Nyerhet nagy-jutalmat bármely munka, mely a következő (91.) szakaszban ki nem vétetik; különben megjegyzendő:

a) Hogy ha valamely, több kötetből álló munka kiváló jelességű, egyes részei is jutalmazhatók; de hasonló körülmények között mindenkor a teljes munka nyeri el a jutalmat.

b) Egyes iróknak összegyűjtve kiadott olyféle jeles munkái, melyek részenkint vagy darabonkint már ezelőtt megjelentek; ide nem értvén mindazonáltal a valóságos második kiadásokat.

c) Oly munkák, melyek valamely nagyobb gyűjtemény részét teszik, de külön is megjelentek.

d) Fordítás csak remek nyerhet jutalmat, és nagyjutalomra érdemesíthető eredeti mű hiányában.

e) Ha meghalt iró munkája itéltetnék legjobbnak, minden egyes esetben különösen határoztatik meg, kiadassék-e az elhúnyt örököseinek a jutalom, vagy ne?

91. §. Nem nyerhetnek nagyjutalmat:

a) A több iró dolgozataiból álló gyűjtemények s az ilyen gyűjteményekben előforduló egyes dolgozatok. — Gyűjtemények alatt nem értetnek az Akadémia Évkönyvei és Értekezései.

b) A külön megjelent munkák puszta második kiadása. Oly jeles nagyobb munkák azonban, melyek először gyűjteményben jelentek meg, ezután külön is kiadattak, e külön kiadásban nem tekintetnek puszta második kiadásnak.

c) Az Akadémia bármely jutalmában részesült munkák; kivéve a Szilágyi-jutalmat.

92. §. Minden munka azon évben tekintetik megjelentnek, a mely a czímlapon áll. Azon esetre, ha valamely munkán kétféle évszám állana, a későbbi tartatik elhatározónak; a mely munkán pedig évszám épen nem fordúl elő, az maga zárja ki magát a jutalomért pályázható munkák sorából.

2. Bézsán József alapítványa.

93. §. Néhai Bézsán József hazánkfia végrendeletileg 40,000 forint alapítványt tett az Akadémia részére. Ez összeg 1874. folytán be is fizettetett azon kivánat kifejezésével, hogy az összeg kamataiból időnkint egy, legalább ezer osztrák értékű forintból álló jutalom tűzessék ki a természetrajzi, physikai, vegytani, mathematikai és ezekkel rokon tudományok köréből feladott kérdés legjobb megoldására; és egy másik, szintén annyi összegű jutalom, a történelmi, archaeologiai, philosophiai, és ezekkel rokon tudományokból vett kérdés legjobb megoldására; a kérdések kijelölése és kitűzése, valamint a jutalmak odaítélése is természetesen az Akadémiát illetvén.

E végrendelet értelmében az Akadémia

a) 3—3 évenkint (1890., 93., 96) egy-egy 1200 forintból — aranyban — álló jutalmat tüz ki; még pedig (1890.) az I. osztály az irodalomtörténet, műtörténet és aesthetika köréből, (1893.) a III. osztály a végrendeletben megnevezett tudományok köréből vett, és (1896.) a II. osztály hasonlóan a végrendeletben megnevezett tudományok köréből vett kérdés legjobb megfejtésére.

b) A jutalom csak általános (absolut) becsű munkának adatik ki. A mely jutalom a maga évében ki nem adatott, arra kérdés nem tűzhető ki többé.

c) A jutalmat nyert munka tulajdoni joga a szerzőé marad; azonban egy év alatt köteles kiadni művét; ha ezt nem teszi, az első kiadás joga az Akadémiát fogja illetni.

3. Első Magyar Biztosító-Társaság alapítványa.

94. §. E társaság 1860. máj. 26-ki közgyülésén elhatározta, hogy évenkint 300 frtot fog az Akadémia rendelkezésére bocsátani, 200 frtot pedig évenkint tőkésíteni, míg az egész 10,000 frtra föl nem szaporodik. Úgy az évi 300 forint, mint később a 10,000 frtnyi tőke kamatai is, az Akadémia belátása szerint, statisztikai és nemzetgazdasági czélokra, különösen pályakérdések kitűzésére fordítandók. A társaság be nem várván, míg a 200 frt évi járulék tőkésítése által a 10,000 forintnyi alapítvány

létre jő, 1879. márczius hó 15-én tartott közgyülésében elhatározta, hogy a 6,100 frtra emelkedett tőkét 10,000 frtra kiegészíti, és 5%-os magyar földhitelintézeti záloglevelekben az Akadémiának kifizeti. E határozat foganatosíttatván, a 10,000 frtnyi alapítvány befizettetett.

Az alapítvány évi 500 frtnyi kamatának, az alapítvány szellemében való felhasználásáról, a nemzetgazdasági bizottság javaslatára, az Akadémia minden esztendőben a nagygyűlésen határoz.

Midőn az Akadémia ez alapból jutalmat tűz ki, ez az Első m. általános biztosító társaság nevében adatik ki.

4. Bulyovszky Gyula alapítványa.

95. §. Néhai Bulyovszky Gyula végrendeletileg 2000 frt alapítványt tett az Akadémia részére, azzal a rendelkezéssel, hogy annak kamataiból két-évenkint 200 frt jutalom tüzessék ki ódai költeményre, megemlíttetvén, hogy az alapító végrendeletileg kifejezett óhajtása értelmében kivánatos, hogy az óda tárgya lehetőleg a magyar nemzet hazafias küzdelmeinek érzelem- és eszmeköréből vétessék.

Ehhez képest az Akadémia két évenkint, nagygyűlésén tűzi ki a 200 frt pályadíjt. A jutalom csak önálló becsű műnek adatik ki. Ha ily mű a pályázók között nem volna, a jutalom a következő évre ismét kitűzetik, s ha akkor sem akadna jutalomra érdemes munka, a következő évben esedékessé váló 200 frthoz csatoltatik, s 400 frt pályadíj tűzetik ki. Ha a pályázat akkor is sikertelen volna, a jutalom az Akadémia szabad rendelkezésére marad.

Az Akadémia a jutalmat esetleg szorosabban meghatározott tárgyú ódai pályázatra is kitűzheti, ha annak tárgya a fentebb meghatározott körbe sorozható.

5. Bük László alapítványa.

96. §. Felső-pulyai Bük László birtokos 1882. ápril 15-én kelt alapító levelével 320 hold kiterjedésű tótii erdőbirtokát a M. Tudom. Akadémiának birtokába bocsátotta, oly feltétel alatt,

hogy azt az Akadémia adja el, az árából befolyó pénzt tőkésítse, s kamatait évenkint a tőkéhez csatolja, mindaddig, mig az összeg akkorává növekszik, hogy annak három évi kamata elegendő legyen egy-egy nagyobb monographiának megjutalmazására. Akkor azután e sorrendben minden három évben készíttessék el egy-egy monographia. Még pedig :

1. A Hunyadiak kora folytatásául II. Ulászló és II. Lajos kora a mohácsi vészig.

2. Magyarország három részre osztásának története egy pontos földabroszszal, mely hazánk akkori képét ábrázolja.

3. A protestantismus behozásának, megalakulásának, fejlődésének története Magyarországon, Erdélyben és a hódoltságban, a XVI. és XVII. században, a szatmári békéig, tekintettel az iskolázás történetére s egyszersmind annak kitüntetésével, hogy a szabad vallásgyakorlat hogyan fejlődött a három különböző terűleten.

4. Erdély históriája a nemzeti fejedelmek alatt, tekintettel a művelődés történetére.

5. A török uralkodás története hazánkban.

6. Magyarország története a XVI. században, a mohácsi vésztől a bécsi békéig.

7. Magyarország története a XVII. században a bécsi békétől a karloviczi békéig.

8. A Rákóczy-felkelés története.

9. Magyarország és Erdély története II. József trónralépteig.

Óhajtja és megmásíthatatlanul kivánja, hogy ama sorrendben, a mint alapító levelében következnek, készíttessenek e monographiák, egyik a másik után, még pedig az Akadémia tetszése szerint vagy nyilt pályázat, vagy egyenes megbízás útján, a mint ezt az Akadémia koronkint könnyebben eszközölhetőnek fogja találni. A jutalom mindig csak absolut becscsel biró munkának adható ki. Ha valamelyik kérdésre nyilt pályázat útján nem érkezik felelet, s megbízás útján sem készül el, — a kérdés mindaddig tüzessék ki, míg annak eredménye lesz. Többire nézve az Akadémia pályázati feltételeit kivánja megtartatni.

Akkor, midőn mind a kilencz monographia elkészült, az egész alapítványi összeg teljesen és végleg az Akadémia szabad rendelkezésére bocsáttatik, oly módon, hogy a kamatokat tetszése szerint fordíthatja tudományos munkák készíttetésére.

Az Igazgató Tanács 1885. márczius 29-én tartott ülésében a tótii birtoknak 7500 frton eladását, és ezen összegből a birtok kezelésére fordított 500 frtnyi költségnek levonását határozván el, a fenmaradt 7000 frt képezi a Bük László-féle alapítványt.

1. Ezen alapítványból minden három esztendőben (1891., 1894., 1897.) egy ezer forint fordíttatik az alapító levélben megjelölt történeti monographiák jutalmazására.

2. Az Akadémia minden egyes esetben a II. osztály javaslatára határoz a fölött, vajjon a monographia megirására nyilt pályázat hirdettessék-e, vagy pedig egyenes megbizás adassék.

3. Ha nyilt pályázat hirdettetik, a tervrajzok megbirálás végett a Történelmi bizottsághoz tétetnek át.

4. Ha a nyilt pályázat eredménytelen marad, egyenes megbizás adatik.

5. A megbizást a II. osztály a Történelmi bizottság javaslatára adja.

6. Mind a két esetben a megbizandó szakférfiúval egyetértőleg megállapíttatik a munka elkészülésének határideje. Ha a határidőig a munka el nem készül, az osztály határoz a fölött, vajjon ujabb határidő tűzessék-e ki, vagy új megbizás adassék.

7. Mind a két esetben a munka szabályszerű birálat alá bocsáttatik, és a jutalom csak absolut becscsel biró munkának adatik ki.

8. A munka a szerző tulajdona marad, és a mennyiben az Akadémia adja ki, a szerzőnek a rendes tiszteletdíjra is igénye van.

6. Dóra Szilárd alapítványa.

97. §. Dóra Szilárd, bécsi nagykereskedő hazánkfia, kétezer forintból álló, s az 1867-ki máj. 27-én tartott összes-ülésben elnökileg bejelentett alapítványt bocsátott az Akadémia ren-

delkezésére, olyformán, hogy a nevezett összeg tőkésített kamatából, három-évenkint (1890. 93.) ötven darab arany pályadíj tűzessék ki a kereskedelem körébe vágó tudományos értekezésre.

A jutalom csak önálló, tudományos becscsel biró munkának itéltetik oda. Ha ilyen nem érkezik be, az 50 arany jutalom a következő jutalomhoz csatoltatik. A mennyiben e megkettőztetett jutalomra sem pályáz önálló becsű munka, a jutalom az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik.

A jutalmazott munkát szerzője tartozik kiadni; ha ezt egy év alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

A pályakérdések minden három év elteltével a nagygyűlésen tűzetnek ki.

7. A pesti hazai első takarékpénztár-egyesületnek Fáy András nevére tett alapítványa.

98. §. (1.) A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület, alkotója Fáy András érdemei kegyeletes elismeréseül, nevére alapítványt tett, melynek állaga egyszer-mindenkorra változhatatlanul húszezer forintban, osztrák értékben, évi kamata pedig minden levonás, de viszont a kamatok kamatozása nélkül ezer forintban osztr. ért. állapíttatott meg. Az alább következő határozmányok szerint ki nem adott dijak szintén kamatoztatás, de egyszersmind levonás nélkül is, jelen szabályzat értelmében leendő felhasználásukig, az alapító takarékpénztárnál maradnak és kezeltetnek. Ezen alapítvány kezelését a pesti hazai első takarékpénztár magának tartotta fenn, a jutalmak kihirdetését és odaítélését a M. Tud. Akadémia gyakorolja.

99. §. (2.) A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület ezen alapítvány kamataiból minden három évben, pályázat útján 3000 frt jutalmat tűz ki, magyar nyelven irt oly szaktudományos munkák jutalmazására, melyek az illető szaktudomány európai színvonalát emelik vagy legalább fölérik, s a hazai tudományosságnak hasznos szolgálatot tesznek.

100. §. (3.) Azon szaktudományt, melyben a pályakérdés kitűzendő, a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület jelöli ki.

azonban az ekkép kijelölt szaktudomány köréből a pályakérdést az Akadémia állapítja meg, formulázza és hirdeti ki.

101. §. (4.) A pályamunkák birálatát az Akadémia szabályai értelmében eszközli, s a jutalmat a 2. pontban körűlirt kellékeknek megfelelő munkának az Akadémia nagygyűlése itéli oda.

102. §. (5.) Szépirodalmi, szépművészeti föladatok e jutalom tárgyai nem lehetnek. Fordított munkák nem pályázhatnak.

103. §. (6.) Ha a pályázat útján kiirt jutalom, megfelelő pályamunka hiányában, kiadható nem volna, az akkép lesz felhasználandó, hogy abból két, és pedig egy 2000 frt, és egy 1000 frtos díj alkottatik, és újabb nyilvános pályázat mellőzésével egyes szakférfiak megbízandók lesznek, hogy ezen dijakért külön-külön, egy-egy munkát készítsenek azon szaktudományi körből vagy kérdésről, mely nekik kitűzetik.

104. §. (7.) Azon szaktudományi körök, melyekből a megbizás útján megoldandó kérdések veendők, a pesti hazai első takarékpénztár-egyesűlet által jelöltetnek ki, a kérdéseket az Akadémia állapítja meg, formulázza, s ezek megoldására a megbízásokat egyes hazai szakférfiaknak szintén ő adja. Az ily megbízás útján készült munkák birálata és jutalmazása az Akadémia által szintén a jelen szabályok 2. és 4. pontja értelmében történik.

105. §. (8.) Ha az ily megbizás útján készült munkák a 2. pontban körülírt kellékek hiányában jutalomra nem érdemesíttetnének, azon esetben, a 6. pontban körülírt eljárás ismételtetik, azaz a kitűzött jutalomdíjak más, szintén a pesti hazai első takarékpénztár-egyesűlet által kijelölendő szaktudomány körében újabb megbízások útján megirandó szakmunkák díjazására lesznek fordítandók, s ezen eljárás a 6. és 7. pont értelmében mindaddig ismételtetik, míg a jutalom, a jelen szabályok értelmében, kiadható lesz.

106. §. (9.) A 3000 frt pályadíj 3 évenkint mindenkor kitűzetik, tekintet nélkül arra, hogy az azt megelőző díj vagy díjak már kiadattak-e vagy sem.

107. §. (10.) A 3000 frt pályadíjjal jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, köteles azonban azt egy év alatt legalább

300 példányban kinyomatni, s három nyomtatott példányát a pesti hazai első takarékpénztár-egyesületnek díjtalanul átadni. A jutalom csak ezen feltételek teljesítése után fizettetik ki

108. §. (11.) Ha a M. T. Akadémia az ezen szabályzat szerint reá ruházott jogok gyakorlatában, bármely oknál fogva, akadályozva lenne, azok a pesti hazai első takarékpénztár-egyesületre visszaszállanak.

109. §. (12.) Ezen szabályok csak a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület beleegyezésével módosíthatók. A netalán szükséges módosítás a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület vagy a M. T. Akadémia kezdeményezésére, a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület és a M. T. Akadémia küldötteinek együttes tanácskozmányában vétetik tárgyalás alá; ezen tanácskozmány eredménye fölött azonban a határozás egyrészről a M. T. Akadémiának, másrészről a pesti hazai első takarékpénztár-egyesületnek tartatik fönn.

8. Farkas-Raskó-alapítvány.

110. §. Farkas István pécsi lakos, Farkas-Raskó alapítvány czimen végrendeletileg 2000 frtot hagyományozott az Akadémiának, oly czélból, hogy hirdettessék évenkint pályázat egy hazafias költeményre, s a pályaművek közűl a műbecscsel biró leghazafiasbnak pályadíjúl adassanak ki a kamatok (100 forint) minden év ápril 6-án. A hagyomány az Akadémia pénztárába befizettetett.

Az Akadémia e jutalomra nézve a következőket állapítja meg:

1. A Farkas-Raskó jutalom minden évben kitűzetik hazafias költeményre, mely lehet hymnus, óda, elégia, dal, ballada, költői beszélyke, sőt tanköltemény és satira is. Az I. osztálynak joga van minden egyes esetben az előszámlált műfajok közűl csak egyre tűzni ki a jutalmat.

2. A pályaművek beküldésének határnapja minden év szeptember 30-ka. A pályázat eredménye a következő márczius havában tartandó összes-ülésen tétetik közzé, a jutalom pedig ápril 6-kán adatik ki.

3. A pályaművek megbirálásában az I. osztály által választandó három akadémiai tag jár el, a kik magok közűl megbíznak egyet, a ki a többség nézetét pártolja, hogy indokolt jelentést tegyen az összes-ülésnek a pályázat eredményéről.

4. A jutalom csak önálló becsű műnek adatik ki; ki nem adás esetében az Akadémia tőkéjéhez csatoltatik.

5. A jutalmazott mű a szerző tulajdona marad, a ki azt önállóan, vagy valamely folyóiratban két hónap alatt tartozik kiadni; ellenkező esetben a tulajdonjog az Akadémiára száll.

9. Fekésházy Mihály alapítványa.

111. §. A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi minisztérium részéről, az ennek kezelése alá bocsátott Fekésházy alapítványból, a Magyar Tudományos Akadémia javaslata alapján, minden ötödik évben ötszáz forintnyi jutalom adatik ki egy nem magyarok számára, a hazában divatozó bármely nyelven (a magyaron kivül) írt, a magyar nyelv és irodalom megismertetésére rendelt, s nyomtatásban megjelent tan-, kézi- vagy olvasó könyvnek; — mire a hazai írók időről-időre figyelmesekké tétetnek. Azon esetben, ha az Akadémia véleménye szerint ily jutalomra érdemes könyv nem találtatnék, a minisztérium az Akadémia útján ily könyvekre pályázatot hirdet vagy megbízást ad. A jutalmat nyert pályamunka, vagy a megbízás útján készüit munka tulajdonjoga iránt a minisztérium esetről-esetre határoz.

10. Gorove László és István alapítványa.

112. §. Gattájai Gorove László 1839. február 18-án kelt alapító-levelével egyezer pengő forintot alapított a végből, hogy kamataiból az Akadémia pályakérdéseket tűzzön ki, felváltva az erkölcstudomány, széptan és a magyar műveltségtörténet köréből. Ez alapítványt az alapító fia Gorove István akad. tiszt. tag, 1872. július 7-én alkotott végrendeletében oly összegre emelte, a melynek kamataiból évenkint száz arany jutalmat lehessen kitűzni. Ez intézkedéséhez képest a végrendelet végre-

hajtója 1881. november 28-án, 10,278 frtot fizetett be az Akadémia pénztáránál.

Az Akadémia e szerint, minden esztendőben, Gorove-díj czím alatt, száz arany pályadíjat fog kitűzni. A pályakérdést az I. és II. osztály felváltva ily sorrendben tüzi ki: 1891., 1894., 1897. stb. az I. oszt. széptani; 1892., 1895., 1898. stb. a II. osztály magyar műveltségtörténeti; 1890., 1893., 1896. stb. ugyancsak a II. osztály erkölcstudományi kérdést.

A jutalom csak önálló, tudományos becscsel biró munkának itéltetik oda. A mennyiben ily munka nem érkezik be, a jutalom ki nem adatik, és az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik. A jutalmazott munkát a szerző köteles kiadni; ha ezt egy esztendő alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

11. Gróf Karátsonyi Guidó alapítványa.

113. §. Gróf Karátsonyi Guidó 1858. márczius 30. kelt alapító levelével 10.000 forintot alapított, oly végből, hogy annak kamatai a legjobb színdarab szerzőjét illessék. E jutalomdíj két évre tüzetik ki, mindenkor 200 aranyban, megoszthatatlanúl; oly módon, hogy a pályaművek beadásának állandó határnapja minden második, páratlan számú év (1891., 1893. stb.) szeptember 30-ika, a jutalom kiadásáé pedig a következő páros évek márcziusi összes ülése.

114. §. A jutalomért felváltva, egyik versenyzési időszakon komoly drámai művek pályáznak, a melyeken nemcsak szomorújátékok, hanem másnemű, u. m. történeti, regényes, polgári színművek, drámai erkölcsrajzok stb. is értetnek; — a következő pályázási időszakon viszont vígjátékok, ide értvén a vígjáték valamennyi faját.

115. §. A nyelvtudományi osztálynak joga van e jutalom mindkét nemének, minden egyes esetben, közelebbi minősítését meghatározni, mely drámai irodalmunk és színpadunk állapotához képest szükségesnek vagy kivánatosnak mutatkozik.

116. §. A pályaművek megbírálásában az osztály által választandó öt akadémiai tag jár el. Ezek közös értekezleten

szótöbbséggel határozzák el, melyik mű nyerje el a jutalmat, melyik dicsértessék meg. Ezután választanak magok közűl oly tudósítót, a ki a többség nézetét pártolja, a ki saját felelőssége alatt értekezik az egész pályázatról, és ennek, a közmegállapodás szerint, alapos okok kiséretében adja elő eredményét.

117. §. A jutalom a viszonylag legjobb műnek csak úgy adatik ki, ha egyszersmind drámai, színi és nyelvi tekintetben is becsesnek, s így kitüntetésre méltónak bizonyúl be.

118. §. Ha ilyen magában is kitünő mű nem akad, s igy a jutalom sem adható ki: a fenmaradt kétszáz arany a legközelebbi jutalomdíjhoz csatolandó, mely azonban a 113. §. szerint újolag két-két évre tűzetik ki. Ily esetben 400 db. arany lesz a pályadíj.

Ha a jutalmat másodízben sem lehetne kiadni, a ki nem adott 400 arany az Akadémia rendelkezésére marad, s a nyelv- és széptudományi osztály javaslata alapján, a drámai irodalom emelését eszközlő művek előállítására vagy utólagos megjutalmazására fordítandó, még pedig:

a) vagy a 400 aranv jutalom esedékessé váltát megelőző öt év alatt fölmerült, drámai, színi és nyelvi tekintetben becses és pályadíjt nem nyert szinmű utólagos megjutalmazására, mire nézve az Akadémia I. osztályának e czélra esetenkint választandó öt tagú bizottsága tesz véleményes javaslatot; *b*) vagy a dramaturgia körébe tartozó elméleti vagy irodalomtörténeti feladatok megfejtésének pályázás vagy megbízás útján eszközlésére; ha pedig ilyenek a 400 arany jutalom esedékessé váltát megelőző öt évben már nyomtatásban megjelentek volna, ezek utólagos jutalmazására; *c*) vagy végre ó- vagy újabbkori classicus drámai művek kitünő fordításának eszközlésére, szintén megbizás vagy pályázás útján; ha pedig ilyenek a 400 arany jutalom esedékessé váltát megelőző öt évben már nyomtatásban megjelentek, ezek utólagos jutalmazására.

119. §. A jutalmazott színmű a szerző tulajdona marad, s vele szabadon rendelkezhetik. Ha azonban három hónap alatt ki nem nyomatná művét: a kiadás joga az Akadémiára száll. A megbízás útján készített műfordítások és dramaturgiai művek

a szerző, illetőleg fordító tulajdonát képezik, a ki tartozik egy esztendő alatt munkáját kinyomatni, ha ezt nem teszi, az Akadémiának joga van azt tiszteletdíj nélkül kiadni.

12. Kereskedelmi csarnok Széchenyi-adománya.

120. §. A magyar kereskedelmi csarnok 1880. május 17-én tartott ülésében elhatározá, hogy gróf Széchenyi István emlékszobrának leleplezése alkalmából, a nagy férfiú emléke iránti kegyeletének kifejezésére, mind addig, míg a csarnok fönnáll, három évenkint ezer magyar frankot ajánl föl oly czélból, hogy az Akadémia minden három évben «A magyar kereskedelmi csarnok Széchenyi-adománya» czím alatt, a kereskedelmet közvetetlenűl érdeklő tudományos kérdésre pályázatot hirdessen. A pályakérdést a nemzetgazdasági bizottság javaslatára, és a II. osztály fölterjesztésére, az Akadémia tűzi ki. A pályadíj csak absolut tudományos becsű munkának itéltetik oda. Ha ilyen nem érkezik be, a pályakérdés újból kitüzendő. Ha a másodízben kihirdetett jutalomra önálló becsű munka nem érkezik, a jutalom az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik.

A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, a ki azonban köteles azt egy év lefolyása alatt közrebocsátani, és egy példányt a' kereskedelmi csarnoknak beküldeni. Ha a szerző egy év alatt ki nem adja, a munka az Akadémia tulajdonába megy át.

13. Kóczán Ferencz alapítványa.

121. §. Túzbereki Kóczán Ferencz 1887. június 6-án kelt alapító levelében 12,000 forintot alapított oly czélból, hogy kamatából 100 db. arany adassék évenkint, a pályatársai között legjobb magyar történeti színmű szerzőjének; és 2000 forintot, melynek évi 100 frt kamatából e pályázat bírálói díjaztassanak.

Ehhez képest: *1.* Az Akadémia évenkint a pályázó szinművek tárgykörét akkép jelöli ki, hogy e körök kisebb korszakokban, az ősmondákon kezdve, az egész magyar történelmet

felöleljék 1848-ig. Csak akkor áll szabadságában az Akadémiának, korszak kijelölése nélkül is, általában magyar történeti színművekre tűzni ki a jutalmat, ha a korszakok chronologiai rendben egyszer már kitűzettek.

2. A színművek lehetnek tragédiák, vígjátékok és középfajú drámák; a mondai alapon írt színművek ép úgy nincsenek kizárva a pályázatból, mint a csak történeti hátterűek. Súly fektetendő a színszerűségre, a verses forma előnyéül tekintetik a műnek, hasonló vagy közel hasonló társak fölött.

3. A jutalom a viszonylag legjobb műnek is mindig kiadatik, még pedig megosztatlanúl. Ha egyetlen pályamű sem érkezik, a ki nem adott jutalom a következő évihez csatoltatik.

4. Ha valamelyik évben a jutalom, sikerültebb pályaművek nem létében, oly színműnek adatnék ki, mely a birálók véleménye szerint nem áll irodalmi színvonalon, ugyan e tárgykör mindaddig újra kitűzendő, míg a jutalmat oly színmű nem nyeri, mely megüti az irodalom szinvonalát.

5. Ha már négy-öt oly színmű jutalmaztatott, melyek legalább az irodalom színvonalán állanak: *Magyar Történeti Színműtár a Kóczán-alapítványból* czím alatt egy gyűjtemény indítandó meg (I., II., III. stb. kötet megjelölésével a czímlapon), melyben az így jutalmat nyert színművek kiadandók. A szerzőnek jutalmat nyert színműve tulajdona marad, s így ki is adhatja bármikor, azonban e gyűjtemény számára díj nélkül tartozik átengedni. A gyűjtemény kiadhatása végett, a körülmények szerint, egy vagv két évre a pályázat felfüggesztetik, s a ki nem adott jutalomból s birálói díjból fedeztetnek a kiadások költségei. A netalán fenmaradt összeg, valamint a kiadásból netalán befolyó jövedelem, részint az aranyak vásárlásánál előforduló árfolyami különbözetek fedezésére, részint pedig a birálóknak szánt összeg pótlására fordítandók.

6. A Kóczán-jutalomért versenyző pályamunkák beadásának állandó határnapja május 31., a jutalom kiadásáé pedig az erre következő deczember 3., az alapító nevenapja.

7. A pályaművek megbírálásában az osztály által választandó három akadémiai tag jár el. Ezek közös értekezleten határozzák el, melyik mű nyerje el a jutalmat, melyik dicsértessék meg. Ezután választanak magok közűl oly előadót, a ki a többség nézetét pártolja, s a ki saját felelőssége alatt értekezik az egész pályázatról, és ennek közmegállapodás szerint, alaposan okadatolva adja elő eredményét. Ha a jutalom oly műnek adatik ki, mely nem áll irodalmi színvonalon, e körülmény a jelentésben megemlítendő, minthogy az ily színművek a kiadandó Színműtárba föl nem vétetnek.

8. A bírálók az Akadémia által újabban elfogadott mód szerint díjaztatnak, az e czélra letett 2000 frt alapítvány kamataiból, s részben a Színműtár esetleges jövedelméből.

14. Lévay Henrik alapítványa.

122. §. Kisteleki Lévay Henrik, az Első magyar általános biztosító-társaság alapító tagja és vezérigazgatója, 1878. jún. 27. kelt levelében 10,000 forint alapítványt tett oly czélból hogy az Akadémia annak évi ötös kamatát jutalomkérdések kitűzésére fordítsa. Ez alapítványból, mely az 1888-diki év folyamán 5%-os magyar papírjáradék kölcsön kötvényekben fizettetett be:

Minden évben 500 frtnyi jutalom tűzetik ki, felváltva nemzetgazdasági és mezőgazdasági kérdésekre; továbbá a hazai történetből és irodalomtörténetből vett essay-szerű monographiákra.

A tudományok sorrendje a következő:

1890-ben az I. osztály, a magyar irodalomtörténetből vett monographiára;

1891-ben a II. osztály, nemzetgazdasági kérdésre;

1892-ben a II. osztály, a hazai történetből vett monographiára;

1893-ban a III. osztály, mezőgazdasági kérdésre tűzi ki a jutalmat.

Az osztályoknak szabadságukban áll: akár zárt jeligés levél mellett pályázatot hirdetni, akár nyilt ajánlatok és tervrajzok beküldésére hívni föl a szakférfiakat.

A mennyiben a zárt pályázatoknál nem érkeznék pályamunka, vagy a beérkezettek közűl egy sem volna önálló becsű; nyilt pályázatoknál pedig elfogadható ajánlat nem érkeznék: az illető osztály a ki nem adott jutalmat a következő jutalomhoz csatolhatja; vagy pedig a kitűzött jutalomkérdés megoldásáról, illetőleg a monographia kidolgozásáról, megbízás útján gondoskodik.

Ha a megkettőztetett, vagy másodízben kihirdetett jutalomra önálló becsű munka nem érkezik, a jutalom az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik.

A jutalmazott munkát szerzője kiadni tartozik; ha ezt egy év leforgása alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

15. Lukács Krisztina nevére Lukács Móricz által tett alapítvány.

123. §. Lukács Móricz, 1881. november 5-én elhúnyt akadémiai tiszteleti tag, végrendeletében 20,000 forint névértékű záloglevelet, mint alapítványi tőkét, hagyományozott az Akadémiának, oly czélból, hogy «a tőke kamataiból évenkint Lukács Krisztina-féle jutalom czím alatt díj tűzessék ki valamely tudományos kérdés vagy feladat, nemcsak relativ, de absolut becsű megoldására».

E szerint az Akadémia a Lukács Krisztina-féle alapítványból minden esztendőben ezer forint jutalomdíjt tűz ki valamely tudományos kérdés megoldására, és pedig felváltva minden esztendőben más-más tudomány köréből. A tudományok sorrendje a következő:

1890. nyelvtudomány,
1891. történeti tudomány,
1892 társadalmi tudomány,
1893. bölcselettudomány,
1894. természettudomány,

1895. mathematikai tudomány,

1896. széptudomány.

Az illető osztály, a melyhez a sorrendben következő tudományszak tartozik, nagygyűlési értekezletén formulázza a tudományos feladatot; megállapítja, vajjon annak megoldására zárt vagy nyílt pályázat hirdetendő-e, és kitűzi a határnapot. Határozatát a nagygyűlés elébe terjeszti.

A jutalmat csak önálló becsű munka nyerheti el. A jutalmazott munka szerzője köteles azt egy esztendő alatt kiadni; ha ezt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll. A jutalmazott munka czímlapján ki lesz tüntetve, hogy a Lukács Krisztina-féle jutalmat elnyerte.

Ha a pályázat eredménytelen marad, azaz önálló becsű munka nem érkezik, az Akadémia, az illető osztály javaslatára, határoz a fölött, vajjon az ezer forint jutalmat más kérdésre tűzze-e ki, vagy pedig a legközelebbi alkalommal, mikor ugyanazon tudományszakra kerül a sor, 2000 forint jutalmat tűzzön ki.

A mennyiben a másodízben kihirdetett vagy ily megkettőztetett jutalomra se érkeznék érdemes munka, a jutalomösszeg az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik.

16. Marczibányi Imre alapítványa.

124. §. A Márczibányi alapítványból (lásd 87. §.) minden második esztendőben az Akadémia, az I. osztály javaslatára, a magyar nyelvtudomány köréből veendő pályakérdésre 40 arany jutalmat tűz ki. A jutalom csak önálló, tudományos becsű munkának adatik ki. A mennyiben ily munka nem érkezik be, a jutalom ki nem adatik, és az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik. A jutalmazott munkát a szerző kiadni tartozik, ha ezt egy esztendő lefolyása alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

17. Gróf Nádasdy Tamás nevére, gróf Nádasdy Ferencz által tett alapítvány.

125. §. Ifj. gr. Nádasdy Ferencz 1857. jan. 11. kelt alapítólevelében, korán elhúnyt testvére Tamás nevére 5000 forintot

alapított, oly czélból, hogy annak kamatjai a legjobb elbeszélő költemény szerzőjének megjutalmazására fordíttassanak. Ehhez képest minden páratlan számú évre (1891., 1893. stb.) száz aranyból álló jutalom hirdettetik a legjobb elbeszélő költeményre. Tárgya lehet történeti, mondai vagy a jelen életből vett. Szükséges, hogy a mű lelemény, jellemrajz, compositió, költői tárgyalás, nyelv és versbeli technika tekintetében költészetünk díszére szolgáljon. Ha ilyen önálló becsű mű nem akadna a pályázó művek között, a díj ki nem adatik, hanem újra kihirdetendő. A mennyiben a másodízben kihirdetett pályázatnál önálló becsű munka nem érkezik, a jutalom az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik.

A koszorúzott mű a szerző tulajdona marad, ki e művet egy esztendő alatt közrebocsátani tartozik. Ha ezt nem teszi, az Akadémiának joga van díj nélkül kiadni.

18. Oltványi Pál alapítványa.

126. §. Oltványi Pál, földeáki lelkész, 1870-ben, úrbéri papirokban 1200 forintot bocsátott a M. Tud. Akadémia rendelkezésére, olyformán, hogy ez összeg tőkésített kamataiból négyévenkint pályadíj tűzessék ki a magyarországi kath. egyház történetéből vett tudományos feladatra.

A jutalom csak absolut tudományos becsű munkának adatik ki.

Ha a jutalom egy alkalommal ki nem adatik, a közelebb kitűzendő pályadíjhoz csatolandó.

A jutalmazott munka a pályanyertes tulajdona marad, a ki a műből, ha kinyomatja, 3 példányt, ha pedig 2 év alatt ki nem nyomatja, egy másolatot köteles a csanádi püspökség levéltárába beküldeni.

19. Péczely József alapítványa.

127. §. Péczely József akadémiai rendes tag, 1841. ápr. 13-kán kelt alapító levelével 5000 pengő forintot ajánlott fel,

oly föltételek mellett, «hogy ezen summa az évenkinti kamatokból mindaddig növekedni engedtessék, míg évi kamataiból, (a Társaság alaptőkéje növelésére fordítandó hatodnak levonása után) száz aranyos jutalom formáltathatik, mely évenkint, egyik esztendőben a magyar (legszélesebb értelemben vett) történettudományból fölteendő kérdés legjobb megfejtőjének; másikban egy, tárgyát ugyancsak a magyar történetből vett, drámairónak adassék; kéretvén az Akadémia, hogy mindkettőben a bíráskodást, az elsőben a kérdés-feladást is, vállalja magára, s mindent a jutalmak körül általa gyakorolni szokott módon végezzen; kikötvén még különösen: *a*) hogy a történettudományi kérdés kidolgozására mindenkor két esztendő engedtessék; *b*) hogy a drámai jutalomért nemcsak az azon esztendőben, melyen épen a jutalmazás sora van, hanem az előbbiben megjelent minden föntebb meghatározott tárgyú drámák is vívhatnak; *c*) számba csupán magyar nyelven írt munkák jöhetnek; *d*) mindegyik jutalom csak úgy adathatik ki, ha lesz mű, melyet arra az illető akadémiai bizottság érdemesnek itél; ellenkező esetben a történettudományi jutalom fordíttassék mindenkor az Akadémia, — a drámai pedig a pesti nemzeti színház pénzalapjának szaporítására; *e*) ha pénzváltozás, vagy akármely véletlen eset által valamikor a tőkepénznek híja esnék, függesztessenek föl a jutalmazások mindannyiszor és mindaddig, mig a tőke magamagát kiegészíti; *f*) ha eljő az idő, melyben a magyar játékszín teljes kifejlésével, a nemzeti színköltő elégséges ösztönt és jutalmat találand a nemzet, a mívelt nagy közönség részvétében: meghatározni ezen időpontot, s azontúl a drámai jutalmat más, a kor szükségeinek inkább megfelelő, szellemileg rokon czélra fordítani, az Akadémiától függjön; *g*) ha az Akadémia megszűnne, valamint egyedűli, úgy teljes joga legyen az Akadémia akkori igazgatóságának ezen alapítványról, szabad tetszése szerint, de csak valamely hazai tudományos intézet javára rendelkezni.»

Az igazgatóság ezt az alapítványt elfogadta, — és az ötezer pengő forintnyi összeg az Akadémia pénztárába befizettetett. Az

igazgató Tanács 1880. október 23-kán tartott ülésében elhatározta, hogy a fölszaporodott összeg kamataiból évenkint ezer arany forint, az alapító szándékával öszhangzóan, jutalmazásokra fordíttassék. A jutalom szabályai következők:

1. Az ezer forintnyi jutalom fölváltva egyik esztendőben az *első osztályt*, másik esztendőben a *második osztályt* illeti.

2. Az Akadémia abból indulva ki, hogy ma már a nemzeti színköltő elégséges ösztönt és jutalmat találhat a nemzet, a mívelt nagy közönség részvétében, különösen más költői ágak mívelőinek sokkal kedvezőtlenebb helyzetét tekintve; továbbá, hogy az Akadémiánál kizáróan a magyar történelmi drámára új pályadíj tűzetett ki (Kóczán-alapítvány) s a Karátsonyi- és Teleki-pályázaton is versenyezhetnek a magyar történelemből irt színművek: elérkezettnek látja az időt, hogy a Péczely-alapítvány kamatainak történelmi drámák jutalmazására szánt fele része más, a kor szükségeinek inkább megfelelő, szellemileg rokon czélra fordíttassék. Ennélfogva a jutalommal oly műág mívelését és emelését kivánja előmozdítani, mely hatásra s így művészeti és ethikai fontosságra nézve vetekszik a drámával, s a melynek gyámolítására és helyes irányzására nézve eddig Akadémiánknál jutalom nincsen. Ez: a regény, közelebbről a magyar történelmi regény, melynek mívelése a történelmi tanulmányokat s a történelmi ismeretek terjesztését is elősegítvén: jutalmakkal való támogatása az alapító czélzatainak megfelel.

3. A regény-pályázat föltételei a következők:

a) A Péczely-pályadíjra első sorban a magyar történelmi tárgyú vagy hátterű regények pályázhatnak. Ha ezek közt jutalomra érdemes munka nem találkozik, másod sorban pályázhatnak a magyar társadalmi életből irt regények, még pedig akár komolyak, akár húmorosak vagy szatirikusak.

b) Pályaműnek tekintetik minden, a kijelölendő évkörben, nyomtatva, akár önállóan, akár folyóiratban vagy hirlapban megjelent eredeti magyar történelmi vagy társadalmi életből irt regény.

c) Minden munka azon évben tekintetik megjelentnek, mely első kiadásának (külön nyomtatvány, folyóirat vagy hirlap)

czímlapján van. Kelet nélkül megjelent művek ki vannak zárva a pályázatból.

d) Ha a jutalom elhúnyt iró munkájának itéltetnék oda, az csak özvegyének és gyermekeinek adatik ki; a mennyiben pedig az iró özvegyet és gyermekeket nem hagy maga után, az Akadémia esetről-esetre dönti el, vajjon a jutalmat más rokonoknak és örökösöknek kiadja-e.

e) A jutalom nem osztható meg.

f) A pályadíj csak úgy adatik ki, ha a biráló bizottság a pályaművek között jutalomra méltót talál. Még pedig első sorban a magyar történelmi regények vétetnek tekintetbe, s csak ha ezek között a biráló bizottság jutalomra érdemes munkát nem találna, következik a sor a magyar társadalmi életből irt regényekre. A pályadíj, ha egyáltalában nem lenne kiadható, az Akadémia pénzalapjához csatoltatik.

g) A pályaművek megbirálását az I. osztály által megválasztandó három akadémiai tag teljesíti, kik közös értekezleten szótöbbséggel határozzák el, melyik mű nyerje el a jutalmat, melyik dicsértessék meg. Ezután választanak magok közűl oly előadót, a ki a többség nézetét pártolja, a ki saját felelőssége alatt értekezik az egész pályázatról, és ennek a közmegállapodás szerint alapos okokkal támogatva adja elő eredményét. A jutalom mindig a kijelölt két évet követő évben őszszel adatik ki, az akadémiai szünetet követő első összes ülésen.

4. *A történettudományi pályázat* föltételei pedig a következők:

a) A pályakérdés a legszélesebb értelemben vett magyar történettudomány köréből veendő, minélfogva a hazai történelem segédtudományai: az archaeologia, a diplomatika, heraldika stb. nincsenek kizárva. E történelmi pályakérdések minden második esztendőben (90., 92., 94. stb.), a nagygyűlésen hirdettetnek ki.

b) A pályamunkák elkészítésére két esztendő engedtetik.

c) A jutalom a nagygyűlésen itéltetik oda, s csak absolut tudományos becsű munkának adatik ki.

d) A ki nem adott jutalom nem tűzhető ki újra: az összeg az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik.

e) A jutalmazandó munka a szerző tulajdona marad, a ki köteles egy év alatt kiadni művét, ha ezt nem teszi, az Akadémia föl van jogosítva, a munkát külön tiszteletdíj nélkül kiadni.

20. Dr. muraközi Rózsay József alapítványa.

128. §. Dr. muraközi Rózsay József a M. T. Akadémia levelező tagja, budapesti gyakorló és sz. Rókus-kórházi főorvos, végrendeletileg 5000 frtnyi összeget hagyott az Akadémiának, oly czélból, hogy annak kamataiból két-évenkint valamely orvosi vagy természettudományi munka jutalmaztassék. Az alapítvány az örökösökkel kötött és az Igazgató Tanács által jóváhagyott egyezség alapján 15% levonással az Akadémia pénztárába befizettetett. Az Igazgató Tanács határozata alapján a befizetett összeg addig kamatoztatik, míg az 5000 frtra meg nem nő. Igy az első jutalmazásra a kamatok 1892-ben válnak esedékesekké.

Az Akadémia a jutalmazásra a következőket állapítja meg:

1. Ez alapítvány kamatai két-évenkint felváltva egy orvosi és egy természettudományi munka jutalmazására fordíttatnak. Az első két éves cyclus kezdődik 1890-ben az évi nagygyűléssel, és lejár az 1892-iki nagygyűléssel, melyen a jutalmazás orvosi munka díjazásával kezdődik. A következő két éves cyclusok aztán így következnek: 1893—1894-ig természettudományi, 1895—1896-ig orvosi, 1897—98-ig természettudományi cyclus s így tovább.

2. E czélból az Akadémia III. osztálya a cyclust megkezdő nagygyűlést megelőzőleg négy hónappal (tehát első ízben 1890. januárban) nyilt pályázatot hirdet, oly ajánlatok megtételére, melyek az orvosi vagy természettudományok valamely fontosabb kérdésének megoldását czélzó észleletek és kisérletek tervezeteit tartalmazzák, egyszersmind annak is kijelölésével, hogy a pályázó, kitűzött feladatát mily segédeszközökkel, mily nyilvános vagy magán laboratoriumban vagy intézetben szándékozik megfejteni. A benyujtott tervezetek megbirálása után a legjobb és

legfontosabb kérdésre vonatkozó terv benyujtóját, ha annak kivitelére kellő kilátás mutatkozik, a végrehajtással megbizza, a megbizás a két évi cyclust megkezdő nagygyülésen kihirdettetik.

3. A megbizott észleleteinek és kisérleteinek eredményét összeállítva és irásban kidolgozva, a két évi cyclust befejező nagygyűlés előtti február végeig, az Akadémia főtitkári hivatalához benyujtja. A benyujtott dolgozatot a III. osztály birálat alá veszi s kedvező eredmény esetén jutalmazásra ajánlja. A jutalmazás a cyclust bezáró nagygyűlésen kihirdettetik.

4. Csak saját észleleteken és kisérleteken alapuló oly önálló becsű dolgozatok tarthatnak igényt a jutalomra, melyek a tudományt ténylegesen új ismeretekkel gazdagítják.

5. A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, tartozik azonban annak tartalmát a III. osztály Értesítőjében, kimerítő kivonatban, közzétenni.

6. Ha a nyilt pályázat sikertelen maradna, akár azért, mert pályázó nem jelentkeznék, akár azért, mert a benyujtott munka jutalomra nem tartatnék érdemesnek: az esedékes két évi kamatok, a megelőző négy év folyamán megjelent vagy ismeretessé lett legjobb és legönállóbb becsű magyar orvosi, illetőleg természettudományi értekezés-, munka-, fölfedezés- vagy találmánynak jutalmazására itéltetik oda. E négy év a kétéves cyclust bezáró nagygyűlést megelőző január 1-étől visszafelé számított negyedik év január 1-ével kezdődik.

21. Rökk Szilárd alapítványa.

129. §. Az Akadémia néhai Rökk Szilárd alapítványának kamatait felváltva egyik évben az I., a másik évben a II. osztálynak bocsátja rendelkezésére, oly utasítással, hogy az illető osztály esetről-esetre a magyar nyelvtudomány, illetve a történettudomány szükségleteit megfigyelvén, az összeget a két tudományszak körében, nyilt pályázat vagy megbízás útján létesítendő munkáknak díjazására, vagy végre valamely már tényleg benyújtott munkának kiadására fordítsa.

22. Sámuel Alajos alapítványa.

130. §. Néhai Sámuel Alajos prépost 1856. kelt végrendeletében 1000 forintot hagyományozott oly czélból, hogy annak

kamatait évenkint a legjobb nyelvtudományi értekezés szerzője kapja. A kamatokat az Akadémia 15 aranyra egészítvén ki, a nagygyűlésen évenkint 15 darab arany, oly szorosan nyelvészeti értekezésnek adatik ki, melyet a közelebb lefolyt évben megjelent nyelvészeti értekezések között a nyelvtudományi osztály legjobbnak itél, akár külön, akár gyűjteményben jelent meg. Kivétetnek mindazáltal: *a*) változatlan második kiadások; *b*) olyan dolgozatok, melyekben a tárgy személyekkel van összeszőve; *c*) akadémiai vagy más jutalmat nyert pályamunkák.

23. Szilágyi István alapítványa.

131. §. Nemes Szilágyi István, gombkötőmester és pestvárosi képviselő, 1862-dik évi május 3-án kelt végrendeletében, a Magyar Tudományos Akadémiának 2000 forintot hagyományozott oly föltétellel, hogy e tőke mindenkor tíz éven át kamatoztassék, és az egybegyűlt kamatok s a kamatok kamatai minden tizedik év lefolytával az Akadémia részéről jutalomkép adassanak ki azon irónak, ki e tiz év alatt legjobb történeti munkát irt Magyarországról. Ez alapítványi tőke a végrendelkező halála után, 1864. aug. 1-én az Akadémia pénztárába befizettetett. Az Akadémia e jutalomra nézve a következőket állapítja meg:

a) E jutalomra igényt tarthatnak a jutalom kiadását megelőző tíz év alatt (1884—1893., 1894—1903. stb.) magyar nyelven nyomtatásban megjelent munkák, melyek Magyarország történetét tárgyalják, és pedig akár az ország teljes történetét, akár az egyes korszakok történetét tartalmazzák. Ha kétség merülne föl, vajjon valamely munka e jutalomra igényt tarthat-e, a kérdés a II. osztály értekezletén titkos szavazattal, absolut többséggel döntetik el.

b) Minden munka azon évben tekintetik megjelentnek, a mely év a czímlapon áll.

c) A második és utóbbi kiadások szintén elnyerhetik e jutalmat, a mennyiben a korábbi kiadás még nem nyerte el.

d) E jutalom kiadatik oly munkáknak is, melyek az Akadémiától bármely más jutalmat nyertek.

e) Ha e jutalom elhúnyt iró munkájának itéltetnék oda, az Akadémia esetről-esetre határozza meg, vajjon az az örökösöknek kiadassék-e.

f) E jutalom nem osztható meg.

g) E jutalom, az illető tíz év alatt megjelent munkák közül a viszonylag legjobbiknak, mindenesetre kiadatik.

h) E jutalmat, a II. osztály javaslata alaján, a nagygyűlés itéli oda.

24. Szőnyi Pál alapítványa.

132. §. Néhai Szőnyi Pál lev. tag hagyatéki ügyeinek rendezése után 1888. január havában befizettetett 11,500 forintnyi alapítványa, melynek rendeltetése, hogy a magyar ásványtani irodalom emelésére szolgáljon.

Az 1888. május 19-dikén tartott összes ülés határozata értelmében az alapítvány kamatai mindaddig a tőkéhez fognak csatoltatni, míg az 1,200 frt évi kamatot hoz. Az alapítvány szabályai akkor fognak megállapíttatni.

25. Sztrokay Antal nevére Sztrokay Lujza által tett alapítvány.

133. §. Molnár Jánosné, Sztrokay Lujza asszony, atyja, nemescsói Sztrokay Antal akadémiai rendes tag nevére, emlékének megörökítéseűl, egyezer arany alapítványt tett. Ennek kamataiból az Akadémia, minden két esztendőben, száz arany díjt tűz ki a jog- és államtudomány körébe tartozó pályamunka készítésére; vagy pedig a két év alatt e szakban megjelent legkitünőbb munka jutalmazására. Az Akadémia, a II. osztály javaslata alapján, határoz a fölött, vajjon a száz arany pályakérdés kitűzésére vagy utólagos jutalmazásra fordítandó-e.

a) Ha pályakérdést tűz ki az Akadémia, a jutalom csak önálló, tudományos becscsel biró munkának itéltetik oda. Ha a jutalomra érdemes pályamunka nem érkezik, ugyanazon kérdés száz aranynyal másodízben hirdetendő ki, vagy pedig a száz arany a következő jutalomhoz csatolandó. Ha a másodízben kihirdetett pályázatra önálló becsű munka nem érkezik, a jutalom az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik. A jutalmazott munkát szerző tartozik kiadni: ha ezt egy év lefolyása alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

b) Mikor az Akadémia a száz arany díjt utólagos jutalmazásra fordítja, ez szintén csak önálló becsű munkának itéltetik oda.

Ha ugyanazon nagygyűlésen a nagyjutalom a jog- és államtudományi szak legjelesebb munkájának itéltetnék, a melyet a Sztrokay-jutalom is megilletne: e jutalom azon munkának itéltetik oda, a mely amahhoz becsre legközelebb áll. Ha az Akadémia társadalom-tudományi nagyjutalmát megszüntetné, a Sztrokay-díj mindig utólagos jutalmazásra fog fordíttatni.

26. Gróf Teleki József alapítványa.

134. §. Gróf Teleki József, az Akadémiának évek hosszú során át volt első elnöke, 1854. kelt végrendeletében 12,000 forintot hagyományozott a végből, hogy ennek kamatjából 100 arany adassék évenkint, a pályatársai között legjobb színdarab írójának. E száz aranyból álló jutalom évenkint adatik ki, még pedig egymást követő két-két évben, az érte pályázó legjobb szomorújátéknak, és szintén egymást követő két-két évben a legjobb vígjátéknak; tehát 1889—90. szomorújátékok, 1891—1892. vígjátékok pályáznak. Amazok sorában csak valódi tragoediák fogadtatnak el, a középfajok kizárásával: emezekében tiszta vígjátékok, tehát a bohózatok mellőzésével.

135. §. A Telekijutalomért versenyző pályamunkák beadásának állandó határnapja szeptember 30-dika, a jutalomkiadásé az erre következő márczius 19-dike, a dicsőült alapító nevenapja.

136. §. A pályamunkák megvizsgálásában, az alapító végintézkedéséhez képest, vegyes bizottság jár el, mely egy akadémiai tiszteleti tag elnöklete alatt, két akadémiai és két nemzeti színházi tagból áll. Ez intézkedésből azon vezérnézete tűnik ki a dicsőült alapítónak, hogy e művek a költői becscsel színszerűséget párosítsanak.

137. §. Az e jutalomért pályázó szomorújátékok mindenesetre versekben legyenek írva, még pedig lehető gonddal és szigorral. A verses forma vígjátékban is előnyéül tekintetik a műnek hasonló, vagy közel hasonló becsű társak fölött.

138. §. A jutalom a viszonylag legjobb műnek is mindig kijár, még pedig megosztatlanúl.

139. §. A jutalom odaítéléséről szóló jelentést a bizottság többségét képező tagok egyike szerkeszti; s oly esetben, midőn a birálók egy művet sem találnak jutalomra érdemesnek, ez a jelentés azon megjegyzéssel tétetik közzé, hogy haza iró, a rosszaló itélet daczára is, fel akarja venni a díjat, félév alatt jelentse ebbeli szándékát a főtitkári hivatalnál. Ha az iró jelentkezik, a nevét rejtő jeligés levél felbontatván, részére a jutalomdíj azonnal utalványoztatik. Ha ellenben a mondott félévi határidő alatt a pályanyertes iró nem jelentkeznék: a nevét rejtő jeligés levél elégettetvén, a pályadíj a következő évi jutalomdíjhoz csatoltatik.

140. §. A jutalmat nyert mű előadásra a nemzeti színház sajátja, kiadásra az iróé.

27. Ullmann Károly nevére, Ullmann Imre és testvérei által tett alapítvány.

141. §. Ullmann Imre és testvérei, atyjoknak Ullmann Károly budapesti nagykereskedőnek elhúnyta alkalmából, 1880. május 4-dikén 3000 frt osztrák arany-járadékot bocsátottak az Akadémia rendelkezésére, oly czélból, hogy ez összegnek három évi időközben fölszaporodó kamatait, megboldogúlt atyjok nevét viselő jutalomdíj alapítására használja föl, és a kitűzendő kérdést a nemzetgazdasági tudományok köréből válaszsza. A kérdést a nemzetgazdasági bizottság javaslatára, és a II. osztály fölterjesztésére, az Akadémia tűzi ki. A pályadíj (360 forint aranyban) csak absolut tudományos becsű munkának itéltetik oda. Ha a másodízben kihirdetett jutalomra önálló becsű munka nem érkezik, a jutalom az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik. A jutalmazott munkát szerzője kiadni tartozik, ha ezt egy év leforgása alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

A jutalomdíj minden három év elteltével (1891., 1894.) tűzetik ki.

28. Vitéz József alapítványa.

142. §. Vitéz József, udvari ügyvivő, 1816-ban végrendeletileg 1000 váltó forintot hagyományozott, oly czélból, hogy kamatai

tudományos pályakérdések kitűzésére fordíttassanak. Az alaptőkét az országos pénztár kezeli, mely évenkint, kamat fejében, 42 forintot szolgáltat át az Akadémiának, a mely négy évenkint negyven arany pályadíjat tűz ki. A pályakérdést felváltva a II. osztály a magyar történettudomány, és a III. osztály a természettudományok köréből veszi. A jutalom csak önálló, tudományos becsű munkának itéltetik oda.

A mennyiben ily munka nem érkezik, a jutalom ki nem adatik és az Akadémia alaptőkéjéhez csatoltatik. A jutalmazott munkát a szerző kiadni tartozik; ha ezt egy év lefolyása alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

XXXIV.

Általános pályázati szabályok.

143. §. Minden rendű pályairat, a kitett határnapig az Akadémia főtitkárához küldendő; azon túl semminemű ily munka el nem fogadtatván. A «kitett határnapig» kifejezést úgy kell értelmezni, hogy a postán feladott pályaművekre nézve e határnapon nem a beérkezés, hanem a postára-adás napja értetik. Minden oly pályamű tehát, a melynek postai jegye mutatja, hogy a beküldési határnapon már postára volt adva, pályázatra bocsáttatik, ha később érkeznék is be az Akadémiához.

144. §. A pályamű idegen kézzel, tisztán írva, lapszámozva és kötve legyen.

145. §. A szerző nevét, polgári állását és lakhelyét tartalmazó pecsétes levelen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokón áll. A pecsétes levélben netalán följegyzett kikötések, föltételek, vagy a versenyügyben régtől fogva szokásos eljárástól való eltérések iránti kivánatok tekintetbe nem vétetnek.

146. §. Álnév alatt pályázónak a jutalom ki nem adatik.

147. §. Bármely, ha csak formai szabálynak is elhanyagolása, elejti a pályázót a jutalomtól.

148. §. Ha a jelígés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka saját kezeirása a szerzőnek, műve elesik a jutalomtól.

149. §. Az Akadémia minden rendű tagjai, az Ügyrendben tárgyalt bármely jutalmakért versenyezhetnek.

150. §. A jutalmat nem nyert pályairatok kéziratai az Akadémia levéltárában maradnak, s csak engedély mellett másolhatók le.

151. §. A szerzőnek tilos akár levél útján, akár másképp közlekedni a bírálókkal. Ha a jelígés levélkék felnyitása után napfényre kerűlne a közlekedés, a kézirat elesik a jutalomtól. Az ilyen érintkezésről netalán értesített bíráló köteles az összes ülésnek jelentést tenni róla, lepecsételt levélben, mely ott a jutalom kiosztásakor felbontatik.

152. §. A mindennemű pályamunkák beküldési határnapját követő legközelebbi ülésben — mely ha osztályülés, mindannyiszor egyszersmind összes ülés is lesz — a főtitkár bemutatja a pályamunkákat. Mihelyt ezek formaság tekintetében elfogadtattak, s jelígés leveleik közös borítékban lepecséltettek, azonnal átadatnak az illető osztályoknak, a melyek legott összeülnek, kebelökből bírálókat választanak, s a legközelebbi akadémiai összes ülésnek, jóváhagyás végett, a bírálókat bejelentik.

153. §. Az Akadémia minden egyes esetben, melyben valamely pályázat eszközlése vagy kezelése iránt megkerestetik, a szükség és körülmények szerint határozza el annak el- vagy el-nemfogadását, valamint az ily rendkívüli pályázat külön föltételeit és szabályait is.

154. §. A már egyszer bármely jutalomra beküldött pályamunkát, szerzője többé vissza nem vonhatja.

155. §. A mely pályamunka fordításnak, vagy plagiumnak bizonyúl be, egyszerűen mellőztetik.

156. §. A bírálók, a részökről akár jutalomra és mellékjutalomra, akár dicséretre ajánlott pályamunkák iránt, külön, részletes és okokkal támogatott véleményt terjesztenek az osztály elé. Az ilyen vélemény közölhető is az illető szerzőkkel, de a tudósításnak a kereken elmellőzöttekről szóló részei nem adatnak ki.

157. §. A pályaművekről az osztályok összesített véleményei tétetnek közzé; a közülésben mindazonáltal a véleményekből csak kivonatos jelentések olvastatnak fel.

XXXV.

Edl- és Holczer-féle ösztöndíj-alapítvány.

158. §. Néhai dr. Edl Kálmán, saját és fivére Holczer Miklós nevére 16,000 forintnyi alapítványt tett végrendeletileg az Akadémiánál, oly módon, hogy ez alapítvány kamataiból évenkint két ösztöndíj (300—300 frt) adassék egy orvosi és egy polytechnicumi növendéknek; amaz «dr. Edl Kálmán», emez «Holczer Miklós ösztöndíj» nevezet alatt; a kamatból fönmaradó részt pedig az Akadémia szabad rendelkezésére bízta, azon kéréssel mégis, hogy ha ez a rész netán magyar tudományos munkák díjazására használtatnék fel, a díjazásban a természettudományi munkáknak, főkép az orvosi szakműveknek, elsőségök legyen.

159. §. I. *Az Edl-ösztöndíj föltételei* :

a) Az alapító akarata szerint: csak a tanfolyam két utolsó évében (4. és 5.) lévő és csak katholikus vagy helvét hitvallású növendék díjaztatik. Egyenlő képzettségű és érdemű folyamodók közt elsőbbsége van a katholikusnak.

b) A díjazott tartozik a 4. és 5-dik tanévet Bécsben végezni, s egy osztályt a közkórházban szorgalmasan látogatni.

c) A díjazott tartozik az 5-dik évben a birálatot megálló két orvosi értekezést irni, legyen az elméleti tárgy, vagy személyesen észlelt érdekes kórfolyam, s valamelyik budapesti magyar orvosi szaklapban kiadni.

d) Ha a díjazott megfelel kötelezettségének, és a 4-dik vagy 5-dik év lefolytával valamely szaktudományban külön képzettséget akar szerezni: az Akadémia az ösztöndíj élvezetét még egy évre meghosszabbíthatja.

e) Ha az illető meg nem felel kötelezettségének, az ösztöndíjtól időközben is elesik.

II. *A Holczer-ösztöndíj* föltételei ugyanazok de itt az kivántatik, hogy a díjazandó magát Zürichben képezze ki; és hogy valamely technikai vagy mathematikai s természettudományi tárgyról értekezést írjon, s egy megfelelő budapesti magyar szaklapban közzé tegye.

160. §. Közös föltételek mind a két ösztöndíjra nézve:

a) A folyamodás a főtitkári hivatalhoz küldessék be mindenkor július 25-ig bezárólag. Melléklendő az iskolai bizonyítvány (könyvecske) a lefolyt iskolai évről.

b) Az, a ki az erre kinevezett állandó bizottság itélete nyomán ösztöndíjra érdemesnek találtatik, erről a főtitkár által értesíttetik, s az összeg felét Bécsbe vagy Zürichbe menetele előtt, másik felét pedig a jövő iskolai félév kezdetén kapja meg, az ottani tanintézetben nyert bizonyítvány (könyvecske) alapján.

XXXVI.

A Kazinczy-alap.

161. §. Az 1859. év október 27-én tartott Kazinczy-díszlakoma alatt indítványozta gróf Dessewffy Emil a Kazinczy-alap létesítését.

Az általa sajátkezüleg irt aláírási ív így hangzik:

«Aláírási ív egy Kazinczy-alapra. *Rendeltetése: a dicsőült nagy hazafi és iróhoz méltóan fejezni ki irányában a nemzet hálját.*

Ezen egész ügy vezetésére és intézésére fölkéretnek az aláírók által gr. Dessewffy Emil, br. Eötvös József, Deák Ferencz, Ürményi József, b. Kemény Zsigmond, Kazinczy Gábor.

Az említett hazafiak mindegyike feljogosíttatik halála esetére maga helyett mást jelölni ki és nevezni a föntebbiek közé.»

Az íven 75 aláírás olvasható. Az aláírt összeg 5386 frt.

Ezzel a Kazinczy-alap intéző bizottsága meg volt alakítva, és már november 2-án a gyűjtőívek szétküldésével megkezdette működését. Az aláírási íveken a gyűjtés czélja és az alap rendeltetése következőképen volt körülirva:

«Azon czélból, *hogy Kazinczy Ferencz nemzetiségünk és irodalmunk emelésére tett érdemeinek emléke maradandó legyen*, hogy utódai közűl azok, kik szegénységgel küzködnek, fölsegíttessenek, és hogy Széphalom, hol fáradozott és hamvad, idegen kézből megmentve biztosíttassék ezen eset megújulása ellen, és fennálljon mint a nemzet hálájának emléke, aláírtak...»

Az alap pénztára kezelésére Tóth Lőrincz akadémiai pénztárnok kéretett föl, a kinek kezéhez az aláírásokból befolyt 49,638 forint 96 kr.

A bizottság, az aláírási felhivásban jelölt feladatával összhangzóan, hármas czélt tűzött ki magának: a széphalmi birtok megszerzését; Széphalmon Kazinczy-emlék létesítését; a Kazinczy-utódok segélyezését.

E hatáskörében egészen függetlenűl járt el. És bár a bizottság elnöke és pénztárnoka az Akadémiánál is ugyanazt a tisztet viselték, a bizottság és az Akadémia között egyáltalában semmiféle kapcsolat nem állott fenn.

Mindazáltal gr. Dessewffy Emil, mikor Kazinczy Bálinttól a széphalmi és alsó-regmeczi birtokrészeket megvásárolta, tekintettel a politikai viszonyokra, az 1861. ápril 2-án kelt szerződést «a Kazinczy nevet viselő alapítványt intéző és a fölött őrködő M. T. Akadémia képviseletében» kötötte meg. Az eladók megengedik, hogy az eladott fekvőségek «a Kazinczy-alapítványt intéző M. T. Akadémia, mint *tulajdonos* nevére telekkönyvileg átirassanak». A szerződés szerint a vételár fele «*a vevő M. T. Akadémia által, az intézkedése alatti Kazinczy-alapítványból*» fizettetett ki. Sőt a szerződést gróf Dessewffy Emil irta alá «*A M. Tud. Akadémia képviseletében, annak ez idő szerinti elnöke.*»

A szerződés a zemplén- és abaújmegyei birtokrészekre vonatkozván, a sátoralja-újhelyi és kassai telekkönyvi irodákhoz jutott. Az előbbi a rudabányácskai birtokrészeket a M. Tud. Akadémia, mint «a Kazinczy-alapítványt intéző tulajdonos nevére» — az utóbbi az alsó-regmeczi és kisbányácskai (széphalmi) birtokrészeket «a Kazinczy-alapítvány részére» kebelezte be.

Gróf Dessewffy Emil, a legnemesebb szándék által vezéreltetve, és bölcs előrelátásból — de az Akadémia megkérdezése nélkül — intézkedett.

Az Igazgató Tanács 1872. október 27-ki ülésének jegyzőkönyvében kinyilatkoztatja, hogy »az Akadémia vagy annak Igazgató Tanácsa, mint olyan, sem a gyűjtésbe, sem a gyűjtött

összegről való rendelkezésbe be nem folyt, jegyzőkönyveiben semmi ilynemű intézkedésnek nyoma nincs».

Mint a Kazinczy-birtok megvásárlása, úgy annak kezelése és a Kazinczy-utódok segélyezése tárgyában is, a Kazinczy-bizottság egészen függetlenül járt el.

Az Akadémiában először az 1867. október 7-diki összes ülésen fordult elő ezen ügy. Olvastatott Zemplén megye levele, melyben az Akadémiát fölkéri, hogy gondoskodását irányozza Széphalom felé, és eszközölje ott egy mauzóleum építését.

Az ügy áttétetett a nyelvtudományi osztályhoz, mely deczember 2-án tartott ülésében azt javasolta, hogy kéressék föl az Akadémia elnöke: szólítsa fel a Kazinczy-bizottságot, hogy működéséről «a Bérczy Károly halála által elmaradt tudósítást további rendelkezés végett, az Akadémiával közölje». — Az összes ülés 1868. január 27-én elfogadta e javaslatot. De a felszólalásnak eredménye nem volt.

Az Igazgató Tanács 1868. márczius 26-ki ülésében, mikor Kazinczy Ferencz kézirati maradványainak megvásárlására a kivánt összeg megszavazása forgott szőnyegen — «ügyrokonságnál fogva» — mint a jegyzőkönyv mondja — szóba hozatott a Kazinczy-féle háznak megmentése és emlék-szerű kiépítése, s miután a pusztulásnak indult ház haladék nélküli intézkedést igényelt, s ezen felül már gyűlt is össze e czélra 50,000 forintnyi tőke, szükségesnek találtatott egy kisebb bizottság kiküldetése, mely az ügyállásról, a tervről és annak kiviteléről, valamint a tőke további kezeléséről az Igazgatóságnak benyujtandó véleményt adjon». E bizottság tagjaivá: gr. Cziráky János, b. Sennyey Pál és Kubinyi Ágoston választattak.

E bizottság — valószínűleg azért, mert a kellő okiratkészlet nem állott rendelkezésére — nem nyujtott be véleményt, és az Igazgató Tanács az alap kezelése tárgyában mitsem határozott.

Mindazáltal 1869. május 30-án b. Eötvös József az Igazgató Tanácstól kért és nyert felhatalmazást, hogy a Kazinczy-alap egy részét az emléképület befejezésére fordíthassa.

És 1870. elején Tóth Lőrincz a Kazinczy-alap pénztárát, az Akadémia vagyonát kezelő M. Földhitelintézetnek szolgáltatta át.*)

Az Igazgató Tanács újolag bizottságot küldött ki, mely az alapítványra vonatkozó számadások, aláirási ívek, naplók és irományok átvétele után 1872. február 27-dikén terjesztette elő jelentését, mely az alapítvány vagyoni állapotát kiderítve, a birtok eladását ajánlotta — «mivel az alap jövedelme az évdíjasok segélyzésére és az emlék befejezésére s fentartására nem elegendő».

Az Igazgató Tanács az elnökséget az eladás foganatosítására felhatalmazta, és az emléképület befejezése iránt intézkedett. Ezzel az alap kezelését *tényleg* átvette. — De az ügyet végleg elintézettnek nem tartotta.

Ugyanis az 1872. október 27-diki ülésen felolvastatván Zemplén megye irata, a Kazinczy-alap kezelésének egy, az Akadémiának is számadásra köteles megyei bizottságra ruházása iránt; válaszában kifejté, hogy az Igazgató Tanács, báró Eötvös József kérésére «határozta magát arra, hogy e, mondhatni gazdátlan alapítvány ügyét megvizsgálja, — azt pedig, hogy kezelését is átvegye, a vizsgálat eredményétől függeszté föl. Attól fogva hozzá kezdett e minden irányban bonyolódott ügy tisztázásához, melynek zavarait nevelte az, hogy a volt bizottság jegyzőkönyvei, jegyzője halála után, nem voltak feltalálhatók — az alapvagyon számadásait kezdettől fogva megvizsgáltatta, és most kötelességének tartja az ügy tisztázását és rendezését folytatni és bevégezni».

1873. január 12-én megújíttatott a birtok eladására vonatkozó határozat, de az eladás nem sikerült. Az Igazgató Tanács

---

*) E szerint az összes *bevétel* volt: . . . . . 65,015 frt 06 kr.

A *kiadás* *a*) Széphalom megszerzésére	20,436 „	12 „
b) A mauzóleumra	20,828 „	68 „
c) A Kazinczyak segélyezésére	12,850 „	67 „
d) Kezelési költségekre	382 „	08 „
	54,497 frt	55 kr.

a birtok bérlete iránt időnkint intézkedett; az alap készpénz-maradványából befejezte a mauzóleum építését, és a Kazinczy-utódoknak, a körülményekhez képest, segélyösszegeket utalványozott.

Az 1875. ápril 25-ki ülésen az elnökség az árverés kihirdetésével és az emlékkert végleges rendbehozásával megbízatott.

A birtok eladása most sem sikerűlt. És 1876. január 23-án az Igazgató Tanács, «miután a Kazinczy-pénzalap az építési költségek által már csaknem egészen fölemésztetett, a birtok jövedelme pedig az épület fentartására s a kert létesítésére és jó karban tartására is alig elegendő» — az utódoknak nyújtandó segélyezést teljesen megszüntette.

Ily módon a birtok bérleti jövedelméből évenkint fölösleg maradt fenn, a mely 1882. végéig 6,597 forintra gyült fel.

E szerint az Igazgató Tanács, első feladatát, az alap pénzügyi s gazdasági ügyeinek rendezését, sikeresen megoldotta.

Az alap további rendeltetésére és kezelésére nézve, az Igazgató Tanács 1883. márczius 11-diki ülésében a következő határozatokat hozta:

Az adományok gyűjtesére kibocsátott íveken olvasható fölhívás értelmében, az alapnak hármas rendeltetése van:

1. Kazinczy Ferencz emlékét megörökíteni;
2. Kazinczy Ferencz szegénységgel küzdő utódait fölsegíteni;
3. Széphalmot, mint a nemzet hálájának emlékét föntartani.

E hármas czéllal összhangzólag, a széphalmi birtok tiszta jövedelme, mely a jelen körülmények között 900 forintra tehető:

a) a széphalmi mauzóleum föntartására és a kert diszítésére;

b) Kazinczy emlékének irodalmi megörökítésére; végre

c) egy oly alap létesítésére fog fordíttatni, a melyből Kazinczy Ferencz egyenes fiutódai ösztöndíjakban részesüljenek.

A széphalmi mauzóleum föntartására s a kert diszítésére szükségelt költségek levonása után fönmaradó összeg két egyenlő részre osztatik, az egyik az ösztőndíjalaphoz csatoltatik, a másik az I. osztálynak a kijelölt czélra rendelkezésére bocsáttatik.

Ugyanezen a módon használtatik föl a megtakarított tőke, a melyből a mauzóleumban és kertben tervezett diszítési munkálatok befejezése után, a mauzóleumban rendezendő ünnepélyen kiosztandó iskolai pályadíjakra, a sárospataki ref. collégiumnak, a sárospataki állami tanítóképezdének és a sátoraljaújhelyi gymnasiumnak 25 arany fog átadatni.

XXXVII.

Könyvkiadó hivatal.

162. §. Az Akadémia összes kiadványainak elárusítása az akadémiai könyvkereskedés feladata.

163. §. Az Akadémia kiadványai díjtalanúl és bérmentve megküldetnek:

a) Az *akadémiai elnököknek* és a *főtitkárnak* az Akadémia összes kiadványai.

b) A *beltagoknak* az Évkönyvek, Almanach, Értesítő, Emlékbeszédek és saját osztályuknak értekezései; továbbá a más osztályok értekezései és a saját osztályukhoz tartozó bizottságok, valamint a tárgyuknál fogva közelebbről érdekelt bizottságok kiadványai is, ha eziránt a főtitkári hivatalnál ideje korán jelentkeznek.

c) A *külltagoknak*, a mennyiben megkérdezve óhajtásukat nyilvánítják, ugyanazon kiadványok évenkint egyszer, ezenkivül az «Ungarische Revue» minden füzete megjelenése után azonnal.

d) Az *osztályelnökök* és *titkárok* az illető osztályok és bizottságok minden kiadványát kapják; a *bizottsági tagok* szintén az illető bizottságok kiadványait; a kik valamely munkát az Akadémia megbizásából bíráltak, azt megjelenésekor megkapják hivatalból; az *osztály tagjai* megkapják osztályuk kiadványait, ha a megjelenéstől számított három hónap alatt esetről-esetre a főtitkári hivatalnál jelentkeznek: minden akadémiai tag, a mennyiben a föntebbi kedvezményeket igénybe nem veheti, az Akadémia valamennyi kiadványait, a főtitkár utalványára, fele áron kapja.

e) A hazai és külföldi tudományos *intézeteknek* és *társulatoknak*, — részint ajándékúl, részint cserevíszony alapján — a könyvtári bizottság ajánlatára, az összes ülés határozatával

megállapított kiadványok évenkint egyszer küldetnek meg, szintúgy:

f) a hirlapoknak és szakközlönyöknek, a melyek sorozatát, minden év elején, a könyvtári bizottság állapítja meg.

XXXVIII.

Könyvtári szabályok.

I. A köz-olvasóterem szabályai.

1. §. A M. Tud. Akadémia könyvtárának köz-olvasóterme nyitva áll nem csák az akadémiai tagok, hanem mindenki előtt, a ki tudományos czélból óhajt olvasni, azzal a megszorítással, hogy a főgymnasiumok és reáliskolák tanuló ifjuságából csak a VII. és VIII. osztály tanulói nyernek bejárási jogot, ha igazgatóik bizonyító levelével vannak ellátva.

2. §. Az 1. §-ban megnevezett közönség számára, a köz-olvasóterem naponkint délutáni 3 órától 7 óráig áll nyitva.

3. §. Az akadémiai tagok, egyetemi tanárok és külföldi vendégek számára a köz-olvasóterem a délutáni órákon kívül nyitva áll naponkint délelőtti 11 órától d. u. 1 óráig.

4. §. A könyvtár zárva van a közönség előtt:

a) vasárnapokon, újév napján, továbbá húsvét, pünkösd és karácsony két-két napján;

b) az akadémiai köz-ülés napján;

c) július 1-től augusztus 31-ig.

5. §. A könyvtár köz-olvasótermét látogató vendégek nyomtatott kérő lapokra írják a könyv czímét, saját nevöket és lakásukat. Az ekkép betöltött lap a könyvtártiszt kezei közt marad.

6. §. Rendszerint csak egy kötet adatik ki olvasás végett egyszerre. Midőn azonban valamely munkának sikeres használata vagy a tudományos czél több könyv használását teszi szükségessé, ez is megengedtetik.

7. §. Az olvasó több különböző munkát is kaphat egymás után; de tervetlen puszta kapkodást eláruló követelések visszautasíttatnak.

8. §. Kivonatokat, másolatokat és jegyzéseket az olvasó csak irónnal és csak saját papirosán tehet. Erre nézve a legnagyobb vigyázat és tisztaság ajánltatik, nehogy a könyveken, rajzokon, abroszokon stb. folt vagy másféle sérelem ejtessék. Viaszszal vagy olajjal itatott, vagy szalma-papiroson át rajzolni, javításokat és jegyzéseket könyvekbe irni, leveleket behajtani, végre könyveket alátétűl használni tilos.

9. §. Ha az olvasó sérelmet ejt valamely munkán, a kár teljes megtérítésével tartozik; s míg ezt nem teljesíti, nem használhatja a könyvtárt.

10. §. Az olvasóteremben a legnagyobb csend legyen. Az egymás között, vagy akár a tisztekkel fenhangon való beszélgetés, és a rendnek bárminemű megzavarása tilos.

11. §. A tisztviselők és szolgák kötelesek az olvasóval udvariasan bánni, óhajtásaikat a szabályok határai között készséggel teljesíteni; viszont az olvasóktól is amazok irányában illedelmes viselet váratik.

II. Az akadémiai könyvtár könyveinek kikölcsönzését illető szabályok.

1. §. A könyvtár tisztviselősége a Budapesten lakó akadémiai tagoknak és egyetemi tanároknak, azon órákban, a melyekben a könyvtár rendesen nyitva áll, a két havi szünet alatt pedig minden hétfőn déli 11—12 óra között egy hónapra adhat ki könyveket használat végett, nyomtatott s a kölcsönvevőktől aláirandó térítvény mellett.

2. §. Az egy hónap elteltével, a kölcsönvevő maga tartozik visszaküldeni a kivett könyvet, szabadságában állván azt, ha időközben más kölcsönvevő nem jelentkezett, ismét egy hónapra magához venni.

3. §. Ha a kölcsönvevő a 2. §-ban megszabott kötelességének meg nem felel, a könyvtár tisztviselősége elküldi hozzá a könyvtár egyik szolgáját, a kölcsönvett könyvekért. A kölcsönvevő minden térítvény után 20 krt fizet a szolgának.

4. §. A kölcsönvevő meghalálozása esetére a könyvtár tisztviselősége tartozik a kölcsönvett könyvek visszaszerzéséről

haladéktalanúl gondoskodni, s eljárásáról a könyvtári bizottságnak jelentést tenni.

5. §. Vidéken lakó akadémiai tagoknak csak a könyvtári bizottság megegyezésével küldhet a könyvtár tisztviselősége könyveket. A könyvkérést tárgyazó levél ideiglenes térítvénynek tekintetik. A küldött könyvekhez csatolt formaszerinti térítvényt a kölcsönvevők aláírásukkal ellátva, posta fordultával, tartoznak bérmentesen visszaküldeni, valamint két hónap leteltével a kölcsönvett könyveket is saját költségökön és megfelelő értékbiztosítással. A kik e kötelességöknek meg nem felelnek, azoknak a könyvtár nem kölcsönöz ki többé könyveket.

6. §. Budapesten lakó nem-tagjai az Akadémiának csupán a könyvtári bizottság megegyezésével, s általa meghatározandó biztositék mellett, kaphatnak ki könyveket.

7. §. Olyan munkák, melyekre a könyvtárban folytonosan szükség van; továbbá ritka munkák, a melyeket elveszés esetében nehéz visszapótolni; sok kötetű munkák egyes kötetei (kivéve az olyan munkákat, melyeket a könyvtár több példányban bír) és végre kéziratok, rendszerint nem adatnak ki a könyvtárból. A lehető kivételeket esetről-esetre a könyvtári bizottság határozza meg.

8. §. A kölcsönzésekről két kölcsönkönyv vitetik, a melyek egyikében a kölcsönadott könyvek címe, másikában a kölcsönvevők neve iratik ki vezérszóúl; mindkettőbe a kölcsönadás napja és a visszatérítés határideje bejegyeztetik. A térítvények gondosan őrzendők, s csak a könyvek sértetlen visszaadása után adatnak vissza.

III. Irodalomtörténeti okiratokat illető szabályok.

1. §. Az Akadémia kézirattárában őrzött irodalomtörténeti vonatkozású újabbkori (1772-től) kéziratoknak, u. m. magyar irók kiadott és kiadatlan munkáinak, naplóinak, jegyzeteinek, levelezéseinek kiadása, az irodalomtörténeti bizottságnak van fentartva.

2. §. Ezeknek akár egész terjedelemben, akár kivonatban közzétételét, egyeseknek csak kivételes esetekben, maga a bizottság engedheti meg.

3. §. Az Akadémia mindazáltal e kéziratoknak tudományos értékesítésétől nem akarván a szakférfiakat elzárni, a fönnemlített kéziratoknak tanulmányozását történeti és irodalomtörténeti munkák iróinak megengedi; olyképen, hogy azok, úgy a fölhasználás czélját és módját, mint a fölhasználandó kéziratokat irásban jelentik be a bizottság elnökének, a ki az engedélyt szintén irásban adja ki. Ez irásbeli bejelentést akadémiai tagok közvetetlenűl, mások pedig egy akadémiai tag ajánlásával intézik a bizottság elnökéhez, a ki az általa adott engedélyeket a bizottságnak utólag tudomására hozza.

4. §. A mennyiben az elnök saját felelősségére nem volna hajlandó az engedélyt megadni, a kérvényt a bizottság elé terjeszti.

5. §. Élő irók munkáit és levelezéseit csak az illetők irott engedélyével teheti közzé, és bocsátja a tanulmányozók rendelkezésére.

6. §. A kéziratok fölhasználása, nem-akadémiai tagoknak, csak a könyvtár helyiségében engedhető meg.

AZ IGAZGATÓ TANÁCS ÜGYRENDE.

I.

Általános határozatok.

1. §. Az Igazgató Tanács, az Alapszabályok értelmében, kezeli az Akadémia vagyonát és intézi pénzügyeit. E szerint gondoskodik arról, hogy az Akadémia vagyona megőriztessék, gyümölcsözzön, a magán áldozatkészség és az állami támogatás igénybevételével gyarapodjék, és az alapítók szándékai szerint használtassék.

2. §. Megfelelő módon intézkedik, hogy a be nem fizetett alapítványok biztosíttassanak, kamatjaik rendesen fizettessenek. A mennyiben az alapítók vagy örököseik kötelezettségeiknek nem tesznek eleget, a törvényes eljárás megindítását elhatározza.

3. §. Elfogadja az uj alapítványokat, adományokat és hagyományokat; az ezekhez netalán hozzácsatolt föltételeket megvizsgálja; a kiállítandó alapító oklevelek és kötelező iratok szövegét megállapítja, illetőleg azok megállapításához hozzájárul; készpénzben vagy egyéb értékekben kiszolgáltatandó adományok és hagyományok átvételét eszközli.

4. §. A jelzálogilag biztosított alapítványok befizetése után : törlési engedélyt megadja.

5. § Az Akadémia pénzeinek elhelyezéséről intézkedik, a vásárlandó értékpapirokat kijelöli.

6. §. Az Akadémia értékpapirjait, pénztárát és számadásait saját kebeléből kiküldendő bizottság által megvizsgálja;

e bizottság jelentését tárgyalja; a mennyiben a kezelés kifogástalannak bizonyúlt, a fölmentést megadja.

7. §. Megállapítja az Akadémia költségvetését.

8. §. Gondoskodik az előre nem látott szükségletek födözéséről.

9. §. Az Akadémia ügyészének jelentéseit, a jogügyi bizottság javaslatai alapján, tárgyalja, azt utasításokkal ellátja, költségszámláit megvizsgáltatja.

10. §. Az Akadémia palotájára és bérházára nézve a tulajdonos jogait gyakorolja és kötelességeit teljesíti. Gondoskodik arról, hogy az épületek minden veszélytől meg legyenek óva, és díszben fentartassanak, és lehetőleg jövedelmezővé tétessenek.

11. §. Minden esztendőben az épületeket építész által megvizsgáltatja; a szükségesnek mutatkozó nagyobb javítások- és átalakításokról költségvetést készíttet, s foganatosításukat elrendeli.

12. §. A palotában és bérházban kibérlendő helyiségek bérösszegét megállapítja. A befolyó jövedelemről minden év végén jelentést készíttet.

13. §. Az Akadémia tisztviselőinek és szolgáinak, a körülményekhez képest, ingyen-lakásokat engedélyez.

14. §. Megszabja az Akadémia rendes tagjainak, tisztviselőinek, szolgáinak fizetését, lakbérét, egyéb illetményeit és jutalomdíjait.

15. §. A munkaképtelenné vált, vagy önhibájokon kívül elbocsátott tisztviselők és szolgák nyugdíja, esetleg végkielégítése iránt intézkedik.

16. §. Választja titkos szavazattal, absolut többséggel, azon igazgató-tagokat, a kik nem az Akadémia köréből választandók; továbbá ugyanazon módon az ügyészt és gondnokot.

17. §. Az elegyes ülésben részt vesz az elnökök és a főtitkár választásában.

18. §. Az Akadémia vagyoni állásáról jelentést készíttet, mely évenkint a nagy gyűlés idején kinyomatik.

19. §. Évenkint négy rendes ülést tart:

a) a januáriusi összes ülés előtt a költségvetést állapítja meg, és a számadások megvizsgálása iránt intézkedik;

b) husvét előtt a számadások megvizsgálásáról szóló és az ügyészi jelentést tárgyalja;

c) husvét után az üresedésben levő igazgatói helyeket betölti; a nagygyűlés elé terjesztendő jelentést megállapítja;

d) az októberi összes-ülés előtt, a szünet alatt beérkezett ügyek iránt intézkedik.

A mikor a szükség kivánja, az elnökség rendkivüli ülést hív össze, a melynek főbb tárgyai a meghivókon fölemlítendők.

20. §. A jegyzőkönyvet a főtitkár vezeti, és az ülést követő három nap alatt, az elnök által kijelölt két igazgató-tag hitelesíti.

21. §. A határozatokat az elnökség foganatosítja és erről a következő ülésben jelentést tesz.

II.

Állandó bizottságok.

22. §. Az Igazgató Tanácsnak három állandó bizottsága van:

a) A *pénzügyi* bizottság az Akadémia vagyoni állására vonatkozó ügyeket, jelentéseket tárgyalja, a költségvetést előkészíti, az akadémiai számadásokat megvizsgálja; a könyvkiadó hivatal és a házgondnok könyveinek és számadásainak átvizsgálásáról gondoskodik.

b) A *jogügyi* bizottság az Akadémia jogügyei fölött ellenőrzést gyakorol; az akadémiai ügyész jelentéseit tárgyalja; midőn fontosabb esetekben az ügyész utasítást kér, az elnökség ezen bizottság véleményét kéri ki, s ennek alapján intézkedik.

c) Az *építészeti* bizottság az Akadémia palotája és bérháza körül teendő fontosabb intézkedéseket tárgyalja. Intézkedik a palotának és bérháznak évenkint szakértők által megvizsgáltatásáról.

23. §. Az állandó bizottságok, üléseikről jegyzőkönyvet vezetnek, és azt az Igazgató Tanács elé terjesztik.

III.

Földhitelintézet.

24. §. Az Akadémia alaptőkéjét, jövedelmeit és pénztárát a Magyar Földhitelintézet — 1869. június 19-én tett hazafias szellemű ajánlata értelmében — kezeli.

25. §. Az Akadémia összes értékpapirjai, alapítványi levelei, szerződései stb. ez intézet pénztári helyiségében, külön szekrényben őriztetnek. Azokról jegyzék vezettetik, melynek egy-egy példánya a főtitkári hivatalban és az akadémiai ügyésznél őriztetik. Az értékpapirokban történt változásokról minden évben kimutatás készíttetik.

26. §. Az Akadémia pénzügyi állapotának hű visszatükrözése czéljából, a Földhitelintézet, a kettős könyvvezetési rendszernek megfelelőleg, vezeti könyveit. A pénztári könyvet pótolja az intézet könyveiben az Akadémia részére nyitott folyó számla, mely az Akadémia nevében történt mindennemű bevételezést és kifizetést feltüntet.

27. §. A folyó számlán az Akadémia javára mutatkozó egyenleg, úgyszintén az intézet által, szükség esetén, nyújtandó előleg után, a koronkint fennálló intézeti kamatláb számíttatik.

28. §. A Földhitelintézet veszi át az országos dotatiót, a házbért, a künn levő alapítványok kamatait, beváltja az értékpapirok szelvényeit.

29. §. Evidentiában tartja az Akadémia minden rendű követeléseit.

30. §. Minden év végén az Igazgató-Tanács elé terjeszti:

a) a vagyonmérleget;

b) a veszteség- és nyereményszámlát;

c) az alapítványok állásáról, a befizetett és hátralékos kamatokról szóló kimutatást;

d) az utolsó év lefolyása alatt az Akadémia javára tett alapítványok, adományok és hagyományok jegyzékét;

e) a következő évben várható bevételek előirányzatát.

31. §. Az Akadémia értékpapirjainak és zárszámadásainak megvizsgálását, minden esztendő elején, az Igazgató-Tanács által kiküldött bizottság eszközli, melynek jelentése alapján a fölmentés megadatik.

32. §. A rendes tagok, tisztviselők és szolgák rendes fizetéseit és járandóságait, a főtitkári hivatal által minden év elején közlött kimutatás értelmében — fizetési könyvre szolgáltatja ki.

33. §. Az Akadémia egyéb fizetéseit a főtitkár, vagy akadályoztatása esetén az elnök által rendelt helyettesének, kivételes esetekben, az elnökség utalványára eszközli.

IV.

Főtitkári hivatal.

34. §. A főtitkári hivatalban utalványozási könyv vezettetik, mely a főtitkári segéd kezei között van. Minden évben a budget egyes rovatainak, szükség esetén a rovatok egyes czímeinek külön lapok nyittatnak. Minden lap élére iktattatik a budget megfelelő tétele; továbbá: előjegyeztetnek azon összegek, melyek az illető rovat terhére, fizetési könyvekre fizettetnek ki. Az utalványozott összegek egyidejűleg az utalvány kiadásával bevezettetnek. Minden hónapban az utalványozott tételekről szóló kimutatás közöltetik a Földhitelintézettel, hogy így a két könyv megegyezzen.

35. §. Az utalványokat a főtitkár, ennek hosszabb időre terjedő távolléte alatt, az elnök által rendelt helyettes; a főtitkár javára kiállított utalványokat pedig az elnök írja alá, — a kiadások természete szerint: az osztálytitkárok, bizottsági előadók, szerkesztők, főkönyvtárnok, házgondnok, könyvkiadó hivatali tisztviselő, ellenjegyzése mellett.

36. §. A főtitkár kötelessége a fölött őrködni, hogy a kiadások a költségvetésben megállapított összeget meg ne haladják; továbbá, hogy ezek az Igazgató Tanács által kijelölt czélokra fordíttassanak.

37. §. A főtitkár az utalványozást megtagadja, ha az előirányzott összeg ki van már merítve; és ha kétségei vannak az iránt, vajjon a kivánt összegek nem fordíttatnak-e idegen czélokra; mikor ez utóbbi eset fordúl elő, három nap alatt tartozik az elnöknek jelentést tenni.

38. §. Előlegeket a tisztviselőknek és szolgáknak az elnök, a főtitkár ajánlatára engedélyez: ha fontos okok, hosszas betegségek, a családban előforduló haláleset stb. forognak fenn. Az előleg, mely az egy évi rendes fizetés harmad-

részét meg nem haladhatja, tíz egyenlő havi részletben fizetendő vissza. Új előleg csak akkor kérhető, ha az előbbi már teljesen törlesztve van.

39. §. Irói tiszteletdíjakra a főtitkár, az osztálytitkár, illetőleg a bizottsági előadó ajánlatára, utalványozhat előleget, a benyujtott kézirat kétharmadának erejéig.

V.

A költségvetés.

40. §. Az osztályok és bizottságok a lefolyt év dotatiójának felhasználásáról szóló jelentéseiket és jövő évi munkatervöket január 10-ig a főtitkári hivatalhoz benyújtják.

41. §. Ugyanazon határnapig az építési bizottság és a főtitkár is elkészíti előterjesztését a jövő év többi szükségleteiről.

42. §. A költségvetési előterjesztések kivonatosan kinyomatnak.

43. §. A mint a Földhitelintézet benyújtotta a vagyonmérleget, a nyereség- és veszteség-számlát, az Akadémia elnöke összehívja a pénzügyi bizottságot, mely előirányzatot készít:

1. Az Akadémia bevételeiről;

2. Az Akadémia bevételeiből az alaptőkéhez csatolandó összegről;

3. Az Akadémia kiadásainak következő rovatairól:

a) személyes járandóságok,

b) az Akadémia épületeinek költségei,

c) ügyvédi, irodai, vegyes kiadások,

d) adó,

e) kamatok az Akadémia által kezelt alapok után.

44. §. A pénzügyi bizottság ülése után összehivatik az elnökök és titkárok értekezlete, mely a rendelkezésre maradó összeg határai közt előirányzatot készít az Akadémia kiadásainak tudományos vonatkozású részleteiről. U. m.:

a) Az Évkönyv és Értesítő szükségleteiről;

b) az osztályok és bizottságok dotatiójáról;

c) az Akadémiát közösen illető tudományos vállalatok segélyezéséről;

d) a jutalmakról;

e) a könyv- és kézirattárról.

45. §. A pénzügyi bizottság és az akad. költségvető bizottság előirányzatai, az osztályok és bizottságok munkaterveivel, zárt összes ülés elé terjesztetnek.

46. §. Az Akadémia határozatai az Igazgató Tanács elé terjesztetnek, mely a budgetet megállapítja.

47. §. A megállapított budget ujból az Akadémia összes ülése elé terjesztetik.

(Az Akadémia 1888. május 28-diki összes ülésének 106. sz. határozata.)

VI.

Ügyész.

Az ügyész általános feladatai:

48. §. A M. T. Akadémia ingó és ingatlan vagyonának, valamint az ezen vagyont illető mindennemű jogoknak teljes épségben megőrzése, biztosítása, érvényesítése, nemkülönben az idő folytán gyakorlatból netán kimaradt jogok visszaszerzése, biztosítása és érvényesítése iránt teendő mindennemű intézkedések.

49. §. A M. T. Akadémiának bármely törvényhatóság birói, közigazgatási, pénzügyi vagy egyéb hatósága előtti jogi képviselete. A M. T. Akadémiát érdeklő peres és perenkívüli ügyek közvetetlen vezetése.

50. §. Jogvélemények adása mind azon ügyekben, melyek az Akadémia ingó és ingatlan vagyonát érdeklik.

51. §. Jogyügyletek kötésénél s az ezek folytán kiállítandó okiratok tervezeténél és kiadványozásánál közreműködés.

Ezek képezik a M. T. Akadémia ügyészének rendszerinti általános feladatát.

Különös feladatai:

a) Régibb, nem biztosított alapítványoknál, nemkülönben kint levő régibb, nem biztosított hagyományoknál, a lehetőségig oda hatni, hogy azok kellően *biztosíttassanak*, illetőleg beszol-

gáltassanak a M. T. Akadémia javára — (tehát szabályos okirat-kötvény beszerzése, telekkönyvi bekeblezések stb. által).

b) A már biztosított régibb alapítványoknál vagy pedig az újabb, de még nem biztosított alapítványoknál, hagyományoknál is törekedjék arra, hogy az évi alapítványi kamatok mindenkor pontosan fizettessenek, és illetőleg, hogy a hagyományok összege mielőbb a M. T. Akadémia szabad rendelkezése alá jusson, a mennyiben pedig ez rövid idő alatt remélhető nem lenne, intézkedni kell, hogy a hagyomány a fizetésre kötelezett örökös vagy örökösök ellen a M. T. Akadémia javára szabályszerűen biztosíttassék.

Az *a*) és *b*) pontokban foglalt föladatok az esetek sokféleségénél fogva különböző módon lévén betölthetők, a körülményeknek és czélszerűségnek leginkább megfelelő intézkedések megtétele az ügyész belátására bizatik.

c) Mihelyt a M. T. Akadémia ügyésze azon meggyőződésre jut, hogy az Akadémia bármely követelése, — legyen az alapítvány, hagyomány vagy adomány — a kellő biztosítást — fedezetet elnyerte, e körülmény a M. T. Akadémia Igazgató Tanácsának a jogügyi bizottság útján bejelentendő, oly czélból, hogy az Igazgató Tanács — a mennyiben az ügyészi előterjesztést elfogadja — a kellő biztosítást elnyert követelést, mint activumot a M. T. Akadémia vagyon-állagába fölvétethesse, míg viszont, ha az Akadémia bármily jellegű követelése, mely eddig a vagyonállagban activum gyanánt szerepelt, a több irányban megkisérlett behajtási eljárások daczára «*teljesen behajthatatlannak*» bizonyúl — indokolt ügyészi előterjesztés teendő a jogügyi bizottság útján a M. T. Akadémia Igazgató Tanácsához oly czélból, hogy a vagyonállagból a behajthatatlannak bizonyúlt követelés összege töröltessék.

d) Minden fontosabb ügyben, jelesül alapítványok hátralékos kamatainak per útján való behajtása, alapítványi tőkék felmondása, úgy ezeknek, mint a hagyományoknak per útján való behajtása, a M. T. Akadémia javainak terheltetése, elidegenítése (eladás vagy csere útján), birtokok haszonbérbe adása stb. eseteiben a M. T. Akadémia Igazgató Tanácsának utasítása a jogügyi bizottság útján *előlegesen és idejekorán* kikérendő.

Nem szükséges azonban az Igazgató Tanács előleges utasításának kieszközlése akkor, midőn az előleges engedély kieszközlése által előállható késedelem az akadémiai javak s az ezekkel járó jogok veszélyeztetésével járna, pl. birtokháborítások, bér- és haszonbér-hátralékok behajtása, alapítványok vagy hagyományok biztosítása stb., mely esetekben az ügyész a jogügyi bizottság és Igazgató Tanács előleges jóváhagyásának kikérése nélkül, de későbbi bejelentés kötelezettsége mellett, *mindazonáltal az elnökségnél, esetleg főtitkári hivatalnál rövid úton tett bejelentés és nyert jóváhagyás után*, saját hatáskörében intézkedik. Különösen minden, a törvények által megengedett, előleges biztosítási, végrehajtási, zálogolási s a M. T. Akadémia javára szolgáló telekkönyvi bekebelezések stb. eseteiben. Az ügyész ezen intézkedéseket az Akadémia érdekében megtenni nemcsak jogosítva, de felelősség terhe alatt kötelezve is van.

Hagyatéki vagy egyéb fontosabb ügyekben a biróságon kívül vagy biróság előtt kötni szándékolt egyezségek, nemkülönben a M. T. Akadémia telekkönyvileg szerzett jogaira vonatkozó lemondási, törlési stb. nyilatkozatok tartalma idejekorán bejelentendő a jogügyi bizottság útján a M. T. Akadémia Igazgató Tanácsának, úgyszintén a folyamatban levő perektől való elállás és a jogérvényes birói itélettel eldöntött ügyeknek perujítással újból megindítása is stb.

A peres és peren kivüli eljárásokban előforduló jogorvoslatok igénybe-vétele az ügyész belátására bizatik.

e) Ügyeljen az ügyész arra, hogy a M. T. Akadémiát illető fizetések az Akadémia vagyonát kezelő Magyar Földhitelintézet pénztáránál — az Akadémia folyó számlája javára — akár közvetetlenül, akár postai úton történjenek.

A mennyiben ez pl. peres eljárásoknál, vagy a biróilag tárgyalt hagyatéki ügyek eseteiben elérhető esetleg nem lenne, a M. T. Akadémia részére tett fizetéseket az ügyész fölveheti ugyan, tartozik azonban a M. T. Akadémiát illető pénzt vagy pénzértéket, a mennyiben kezeihez fizettetnék, *legkésőbb 3 nap alatt a Magyar Földhitelintézet pénztárába teljes összegében beszolgáltatni* és pedig minden egyes esetben kisérő irat mellett,

mely a befizető nevét, lakhelyét, a fizetés jogczímét (visszatérő fizetéseknél az időt is, melyre a fizetés történik) röviden tartalmazza, hogy a fizetés az illető főkönyvi lapon szabályszerüen, külön elkönyvelhető legyen.

Az ügyész kész kiadásai, költségei külön megállapítás tárgyát képezvén, nincs jogosítva azokat a hozzá más czímen befolyt összegből levonni.

f) Minthogy a M. T. Akadémia vagyoni összes ügyeire vonatkozó eredeti okmányok, okiratok, alapító levelek, bérszerződések stb. a Magyar Földhitelintézetnél őriztetnek, a kellő nyilvántartás czéljából kivánatos, hogy a még függőben levő, be nem fejezett ügyekre vonatkozó okmányok, okiratok, alapítólevelek, bérszerződések stb. legalább egyszerű másolatban az ügyészi irattárban is meglegyenek.

Tartozik az ügyész a közbenjötte mellett a M. T. Akadémia ügyeiben fölvett s azokra vonatkozó eredeti okiratokat — a mennyiben azokat a jogügyi bizottság útján az Igazgató Tanács elé nem terjeszthetné — további megőrzés végett a Magyar Földhitelintézethez elismervény mellett, haladék nélkül átszolgáltatni, s erről jelentését a legközelebbi alkalommal a jogügyi bizottság útján az Igazgató Tanácsnak megtenni.

A mennyiben birói vagy egyéb eljárásoknál az ügyésznek oly okmány eredetijére lehet szüksége, mely a Magyar Földhitelintézetnél őriztetik, e körülmény az akadémiai főtitkárnak vagy helyettesének rövid úton szóval bejelentendő, s a vonatkozó eredeti okirat (okiratok) az ügyésznek a főtitkár, vagy helyettese által láttamozott elismervénye mellett lesz egyedül kiadható a Magyar Földhitelintézet által.

Az átvett okiratot tartozik a használat után — elismervényének visszavétele mellett — haladék nélkül a Magyar Földhitelintézethez beszolgáltatni.

g) A mennyiben vidéken a biróság (hatóság) előtti vagy biróságon (hatóságon) kivűli tárgyalásoknál, eljárásoknál az Akadémia ügyésze a személyes megjelenésben akadályozva lenne, vagy az ügy csekélyebb fontossága az ő személyes megjelenését nem kivánná (mire nézve az elnök, esetleg a főtitkár

utasítása kikérendő) és a mennyiben az illető vidéki helyen, vagy annak közelében teljesen megbizható helyettest nem ismerne — a helyettes ügyvéd megválasztásában az illető helyre nézve illetékes kir. törvényszék elnökének kérje ki tanácsát.

h) Ha az ügyész rendes lakhelyéről távozni kiván, tartozik távozását, ennek idejét és tartózkodási helyét a főtitkárnak bejelenteni s egyúttal kijelölni azon személyt, a ki távolléte alatt a halasztást nem tűrő ügyekben őt helyettesíteni hivatva van.

i) Az ügyész rendes jelentéseit a jogügyi bizottság útján *évnegyedenkint* irásban tartozik a M. T. Akadémia Igazgató Tanácsa elé terjeszteni.

Ezen jelentéseibe foglalja a M. T. Akadémiát érdeklő összes ügyek állását lehető röviden, de mégis részletezve.

Ugyanekkor kér utasításokat a jövő eljárásokra.

Halasztást nem tűrő ügyekben az Elnökségtől kér utasításokat s ahhoz terjeszti be jelentését.

k) A jogügyi bizottság ülésein rendesen, az Igazgató Tanács ülésein meghívásra jelen van, költségekről és kész kiadásokról szóló jegyzékét *félévenkint* az Elnökséghez terjeszti be felülvizsgálat és megállapítás végett.

Ezen jegyzéke a lehetőséghez képest okiratokkal fölszerelendő. Postai ajánlat mellett küldött levelek, beadványok postadíjainak igazolására a hiteles postakönyvet kivánatra fölmutatja.

Egyebekben a Magyar Tudományos Akadémia Igazgató Tanácsának ügyrendje, jelesül annak VI. 48—50. §-ai s az egyes esetekben elnyerendő utasítások szolgálnak irányadóúl.

Az Akadémia ügyészségének belső (iratkezelési) ügyrendére szolgálnak:

A) A «*Följegyzési könyv*», mely mind azt röviden tartalmazza, a mi az Akadémia ügyeit érdeklőleg az ügyész kezeihez jön s általa végeztetik, s ekkép az ügyészi működésnek rendes és folytonos áttekintését — naplóját — tartalmazza. Ezen könyvbe — mintegy iktató könyvbe — bevezetendő minden érkező birói határozat, végzés, akadémiai utasítás, beadvány, levél stb. valamint följegyzendő minden az Akadémia érdekében végzett eljárás és intézkedés. Ezen napról napra vezetett könyv

a következő rovatokat tartalmazza: 1. sorszám, 2. a följegyzendő tárgy vagy eljárás rövid megjelöléssel, 3. az ügyre vonatkozó fejleményi napló száma (l. alább).

E följegyzési könyv, eltekintve attól, hogy az ügyészi működésnek időrend szerinti feltüntetését tartalmazza, még a nyilvántartásnak is egyik segédeszközét képezi.

B) A «*Fejleményi napló*». Minden új ügy, mely az Akadémia ügyészével közöltetik vagy hozzá utasíttatik, legyen az bármily természetű, fejleményi naplóba vezettetik, mely az ügy fejlesztésére vonatkozó intézkedéseket időrend szerint, rövid kivonatban tűnteti ki.

A fejleményi naplóba időrendi sorozatban és folyó sorszám alatt bevezetendő az illető ügyre nézve úgy az ügyész által tett intézkedések mindegyike, mint a beérkező birói vagy hatósági határozatok, végzések, beadványok, levelek stb. rövid tartalma utalással a följegyzési könyv megfelelő sorszámára.

A fejleményi napló tehát a következő rovatokat tartalmazza: *a*) sorszám, *b*) érkezés, vagy intézkedés ideje, *c*) a följegyzési könyv megfelelő sorszáma, *d*) a tárgy vagy intézkedés rövid megjelölése.

Könnyebb iratkezelés végett a beérkező határozatokra, végzésekre, levelekre, fogalmazványokra stb. ráírandó mindig 1-ször a megfelelő ügynapló száma, 2-szor a naplóbeli folyószám, a melyhez tartozik.

Ekkép ellátva, az egyes ügyekre vonatkozó iratok, a napló mellett gondosan megőrzendők.

Adó- és illetékügyekre, valamint egyéb kisebb jelentőségü ügyekre egy-egy fejleményi napló nyitása elégséges, melybe az adó- és illetékügyek és kisebb jelentőségű «vegyes» ügyek a fentebbi módon bevezettetnek.

C) *Név- és tárgymutató* a fejleményi naplókhoz, az ügyek könnyebb feltalálása végett.

D) A határnapokat és határidőket feltüntető *lejárati könyv*, melybe minden nyilvántartatni kivánt tény vagy körülmény az illető nap lapjára bevezettetik, végre

E) A költségeket és kész kiadásokat, nemkülönben a nyert előlegeket feltüntető *jegyzék*.

Az ügyész a rendes tiszteletdíjon felül igényt tarthat költségmegtérítésre:

a) A bélyegért.

b) A kocsikiadásokért.

c) Vidéken működés alkalmával útiköltség és 10 forint napidíj.

d) A periratoknak és mellékleteknek letisztázásáért ívenként 1 forint.

(Az Igazgató Tanács 1888. okt. 28-iki ülésének határozata.)

VII.

Házgondnok.

52. §. Közvetetlenül az Akadémia másodelnökének van alárendelve.

53. §. A házgondnok fő kötelessége az Akadémia palotájában és bérházában a biztosság, rend és tisztaság felett őrködni.

54. §. Köteles magának teljes helyismeretet szerezni, hogy a mutatkozó vagy előforduló hiányokat észrevegye, és helyreállításuk iránt javaslatot tegyen.

55. §. Különös gondot fordít a csatornákra, víz- és légszeszvezetékekre, a vízfűtési szerkezetre és kéményekre, valamint a felsővilágítású tetőszerkezetekre.

56. §. Felelős az összes bútorok, háziszerek és eszközök megőrzéséért s jókarban tartásáért. Azokról leltárt készít, ezt folytonosan kiegészíti. Ezen leltárt, valamint számadásait és költségelőirányzatát, az elnökség útján, az építészeti bizottság elé terjeszti.

57. §. Köteles tűzbiztossági szempontból a legkiválóbb őrködésre.

58. §. A szolgaszemélyzetre felügyel, azt kötelességeinek pontos teljesítésére szorítja, körében a fegyelmet fentartja, a hanyag, engedetlen viseletű szolgát meginti. A mennyiben az intés eredménytelen, a főtitkár útján az elnökségnek jelentést tesz.

59. §. Az Akadémia bérbe adandó helyiségeinek értékesítéséről gondoskodik.

60. §. Ellenőrzi, hogy a házbérek évnegyedenkint pontosan fizettessenek.

61. §. Az Akadémia ülésein megjelenik, hogy a fűtésre, világításra és rendre felügyeljen.

62. §. Gondoskodik arról, hogy az ülésekre az illető helyiségek kellően rendben legyenek.

63. §. Házi kiadásokról könyvet vezet. Negyedévenként számadást mutat be. Az 50 forintnál magasabb számlákat utalványozás végett a főtitkári hivatalhoz teszi át. Az 1 forintnál magasabb tételeket okiratilag igazolja.

64. §. A gondnoki teendők mellett az Akadémia könyvraktárának felügyeletét végzi.

65. §. A mennyiben ezen kettős tiszte megengedi, az Elnökök és a főtitkár által rábizandó irodai ügyeket végezi.

66. §. Az Akadémia bérházában vagy a palotában lakik.

67. §. Az Akadémián kivül más hivatalt nem vállalhat.

68. §. Évenkint négyheti szabadságot élvez.

(Az Igazgató Tanács 1887. január 30-diki ülésének 7. sz. határozata.)

AZ AKADÉMIAI IRODA ÜGYRENDJE.

A főjavítnok.

1. A kéziratokat (a folyóiratok kivételével), melyek az Akadémia részére sajtó alá adandók, átveszi. A mennyiben a főtitkár, az osztálytitkárok, előadók és szerkesztők kívánják, köteles a kéziratokat sajtó alá bocsátásuk előtt átnézni és nyelvtani szempontból kijavítani. Az így kijavított kéziratot bemutatja annak, a kitől a megbizást kapta, és csak jóváhagyása után küldi nyomdába.

2. A nyomdába küldött kéziratokról külön iktató könyvet vezet. Ebben minden osztálynak, bizottságnak külön lapja van. Ide beiktatja a kézirat címét, terjedelmét, az átvétel, a nyomdába küldés és a nyomtatás befejezésének napját. Mikor a nyomtatás befejeztetett, kiszámítja a megillető tiszteletdíjat, és ezt bejelenti a főtitkárnak. Az utalványozandó összeget — esetleg az előlegeket is — följegyzi.

3. Az akadémiai javítnokok által corrigált íveknek utolsó revisióját végezi.

4. Az Akadémia kiadásában megjelenő minden munkának és folyóiratnak (még ha a correcturát a szerző vagy szerkesztő végzi is) czímlapját és borítékát a főjavítnok a főtitkárnak bemutatja, az ár megállapítása és a hirdetések iránt való intézkedés végett.

5. A czímlap és borítéknak nyomdába visszaküldésével egyidejüleg a könyvkötőhöz utalványt intéz, a melynek erejénél fogva ez a nyomtatott készletet a nyomdától átveszi, és a befűzött példányokat beszállítja:

a) a főtitkári hivatalnak megőrzés végett;

b) az illető nyomdának a hatóságok, intézetek, akadémiai beltagok és szerzők részére expediálás végett;

c) az akadémiai könyvkereskedőnek elárúsítás és a hirlapokhoz szétküldés végett;

d) az akadémiai könyvraktárnak.

6. Átvizsgálja a nyomdák számláit.

7. Gondoskodik az Almanach, Értesítő, Évkönyv tartalmát képező kéziratok megőrzéséről és sajtó alá adásáról.

8. Hivatalos órái köznapokon 9—1-ig.

9. Szabadságideje egy hónap az akadémiai szünet alatt.

Az Akadémia javítnokai.

1. Az akadémiai kiadványokat corrigálják.

2. Kötelesek, a mennyiben netán nyelvtani hibákat és irály föltünő pongyolaságot vesznek észre, a főtitkárt figyelmeztetni.[1]

3. Szükség esetén akadémiai iratok másolására is igénybe vehetők.

4. Hivatalos óráik köznapokon 9—1-ig.

5. Szabadságidejök egy hónap az akadémiai szünet alatt.

Akadémiai irattárnok.

1. Átveszi az Akadémiához érkező ügyiratokat, küldeményeket. Az iratokat rövid kivonattal látja el, beiktatja az iktatókönyvbe, bemutatja a főtitkárnak.

Átveszi az Akadémia által expediálandó fogalmazásokat, gondoskodik lemásoltatásukról, átolvassa a tisztázatot, bevezeti az iktatókönyvbe, ennek expediálásáról gondoskodik, a fogalmazatot pedig rövid kivonattal ellátva, elhelyezi az irattárba, hol az összes ügyiratok idő rendszerint dobozokba gyűjtetnek, és nem helyeztetnek többé mint eddig a jegyzőkönyvek mellé.

A leveleket és küldeményeket átadja az irodaszolgának. Ellenőrzi a posta- és kézbesítési könyvet.

Minden hónap végén a főtitkárnak kimutatást készít a függőben levő ügyekről, s a válasz nélkül maradt iratokról.

2. Átveszi az akadémiai jegyzőkönyveket, gondoskodik hitelesítésökről, a kiirandó czikkek lemásoltatásáról, a jegyzőkönyvnek is a nyomda részére egy példányban lemásoltatásáról.

A végrehajtási könyvbe bevezeti minden ülés határozatait, és a végrehajtásukra vonatkozó intézkedéseket.

Minden hónap végén kimutatást nyujt be a főtitkárnak a még végre nem hajtott határozatok felől.

3. A főtitkár rendeletére megirja az utalványokat, és beiktatja az utalványkönyvbe. Gondoskodik expeditiójokról. Úgy a posta mint a kézbesítési könyvben külön lap nyittatik az utalványoknak. Azok, kik személyesen veszik át az utalványt, elismervényt irnak alá átvételökről.

Minden hónap végén kimutatást készít az egyes rovatok terhére történt utalványozásokról. Ez közöltetik a földhitelintézettel, az elnökséggel és az osztályokkal. A mikor valamely még egészen ki nem nyomatott munkáért a tiszteletdíj részben előre fizettetik, ezt evidentiában tartja.

4. Gondoskodik az ülések kihirdetéséről, a meghívók szétküldéséről, az üléstermek fütése és vílágítása felől. Rendelkezik, hogy az irodaszolga az üléseken szolgálatot tegyen.

5. Átveszi a pályamunkákat, elismervényt állít ki azokról. Az iktató könyv külön részében minden pályázat számára külön lapot nyit, a melybe beérkezésök időrendje szerint beiktatja a pályamunkák czímét és jeligés leveleit. A pályamunkákat a levéltárban elzárja. A határidő letelte után az iktató könyvből kiiratja a czímeket és jeligés leveleket a főtitkár részére. Átteszi a pályamunkákat elismervény mellett az osztályok titkáraihoz. Gondoskodik, hogy a bírálóknak pontosan megküldessenek.

6. A könyvtáraktól tudományos használatra érkező könyvek és kéziratok az ő felügyelete alatt állanak. Gondoskodik, hogy a határidő letelte után pontosan visszaküldessenek.

7. Az ajándék-könyveket külön helyen őrizi. Minden összes ülés előtt két nappal az irnok által bevezetteti külön e czélra szolgáló iktatókönyvbe, a hol minden intézetnek, melylyel az Akadémia csereviszonyban áll, és minden nyomdának, mely köteles példányokat küld, külön lapja van. Az irnok által az

összes ülés számára kimutatást készíttet. Az összes ülés után a könyveket a könyvtárba küldi le.

8. A kisebb postai és egyéb kiadásokra pénzt kezel, a melyről a főtitkárnak számol.

9. A folyó ügyek elintézése után fönmaradó szabad idejét a levéltár régi állagának, a főtitkár utasítása szerint, rendezésére fordítja.

10. Hivatalos órái köznapokon 9—1-ig; ünnep- és vasárnapon 10—12-ig; hétfőn 3—6-ig. Rendkivüli esetekben köteles ezen időn kivűl is a főtitkár rendelkezésére állani.

11. Szabadságideje egy hónap az akadémiai szünet alatt.

Irodatiszt.

1. Kezeli a főtitkári hivatal kézi raktárát, a melyben minden akadémiai kiadvány 4 példánya megőriztetik.

2. Vezeti és kiigazítja az akadémiai ajándékkönyvek és tagilletmények törzskönyvét, a melyben rovatokban föl van tüntetve, mily intézetek, tagok stb részére mily kiadványok küldendők szét.

3. Gondoskodik az ajándékkönyvek czimszalagjainak kinyomatása és az expeditióval megbizott nyomdák között szétosztása felől.

4. A könyvraktár felügyelőjének segédkezik az akadémiai kiadványok átvételénél, kiszolgáltatásánál, a leltár készítésénél.

5. Expediálja a főtitkár rendelkezésére a könyvküldeményeket.

6. A könyv-reclamátiókat, valamint az átvételi elismervényeket kezeli.

7. A szünet alatt összeállítja a külföldi tudományos társulatokat és költagokat illető könyvküldeményeket, valamint a rendkívüli ajándék-küldeményeket. Gondoskodik expeditiójokról.

8. A főtitkári irodában irnoki teendőket is végez.

9. Hivatalos órái köznapokon 9—1-ig. És hetenként két napon délután 3—5-ig. a könyvraktárban szükséges teendők végzése.

10. Szabadságideje egy hónap az akadémiai szünet alatt.

Hazai és külföldi intézetek, melyeknek az Akadémia kiadványai megküldetnek.

a) **Azon hazai intézetek és társulatok sorozata, a melyeknek az Akadémia kiadványai megküldetnek.**

Arad. Kir. főgymnasium.
» Állami főreáliskola.
» Kölcsey-egylet.
Aszód. Evang. algymnasium.
Baja. Főgymnasium.
Balázsfalva. Gör. kath. főgymnasium.
Békés-Gyula. Békésmegyei mívelődés-történeti egylet.
Belényes. Gör. kath. főgymnasium.
Beszterczebánya. Kir. kath. főgymnasium.
» Evang. gymnasium.
Bonyhád. Evang. főgymnasium.
Brassó. Kath főgymnasium.
» Evang. főgymnasium.
» Közép kereskedelmi iskola.
Budapest. M. Nemzeti Múzeum könyvtára.
» M. kir. Egyetem könyvtára.
» M. kir. miniszterelnökség könyvtára.
» Vallás- és közoktatásügyi miniszt. könyvtára.
» Orsz. képviselőház könyvtára.
» Egyetemi olvasókör.
» Műegyetem könyvtára.
» M. kir. honvéds. Ludovica Akadémia.
» Tanárképző intézet főgymnasiuma.
» M. kir. egyetemi kath. főgymnasium II. ker.
» Kegyes tanítórendi főgymnasium. IV. ker.
» Ágost. hitv. ev. főgymnasium. IV. ker.
» Kir. kath. főgymnasium. V. ker.
» Reform. főgymnasium. IX. ker.
» Állami főreáliskola. II. ker.
» Állami főreáliskola. V. ker.
» Községi főreáliskola IV. ker.
» Községi főreáliskola. VIII. ker.

Budapest. M. kir. orsz. statisztikai hivatal.
» Nemzeti szinészeti tanoda.
» Magyarhoni földtani társulat.
» Kereskedelemügyi m. kir. minisztérium statisztikai osztálya.
» Magyar Történelmi társulat.
» Központi papnövelde könyvtára.
» Országos minta-rajztanoda.
» M. k. természettud. társulat.
» M. nemzeti Múzeum érem- és régiség osztálya.
» Főváros statisztikai hivatala.
» Országos magyar iparegyesület.
» Magy. kir. földtani intézet.
» Fővárosi tanító-testület.
» Budai állami tanító-képezde.
» Nemzeti szinház könyvtára.
» Állami közép-ipartanoda.
» Történeti Seminarium.
» Philologiai Seminarium.
» M. k. országos levéltár.
Csik-Somlyó. Kath. főgymnasium.
Csurgó. Helv. hitv. főgymnasium.
Debreczen. Reform. főiskola.
» Országos gazdasági intézet.
Déva. Állami főreáliskola.
» Hunyadmegyei régészeti és tört. egylet.
Eger. Érseki joglyceum.
» Kath. főgymnasium.
Eperjes. Kir. kath. főgymnasium.
» Evang. collegium.
Esztergom. Sz. B. R. főgymnasium.
Fehértemplom. Állami főgymnasium.
Fiume. M. kir. állami főgymnasium.
Gospić. Gymnasium.
Győr. Állami főreáliskola.
» Kir. jogakadémia.

Győr. Kath. főgymnasium.
Gyulafehérvár. Batthyányi-könyvtár.
» Alsó-fehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egylet.
Herény. Observatorium.
Hódmezővásárhely. Ref. főgymnasium.
Igló. Ágost. hitv. ev. főgymnasium.
Jászberény. Kerületi kath. főgymnasium.
Kalocsa. Érseki főgymnasium.
Kaposvár. Állami főgymnasium.
Kassa. Kir. jogakadémia.
» Premontr. r. főgymnasium.
» Állami főreáliskola.
» Felső-magyarországi múzeum-egylet.
Kecskemét. Helv. hitv. jogakadémia.
» Kegyes tanítórendi főgymnasium.
» Állami főreáliskola.
Késmárk. Ágost. hitv. kerületi lyceum.
Kiskúnhalas. Helv. hitv. főgymnasium.
Kolozsvár. M. kir. egyetem könyvtára.
» Kath. főgymnasium.
» Helv. hitv. főiskola.
» Unitar. főgymnasium.
» M. irodalomtört. tanszék könyvtára.
Körmöczbánya. Állami főreáliskola.
Kubin. *(Alsó-)* Csaplovics-könyvtár.
Léva. Kegyesrendi gymnasium.
Losoncz. Kir. főgymnasium.
» Közkönyvtár.
Löcse. Állami főreáliskola.
» Kir. főgymnasium.
» Magyarországi Kárpát-egylet.
Lugos. Kir. kath. főgymnasium.
Magyar-Óvár. Gazdasági akadémia.
» Mosonmegyei történelmi és régészeti társulat.
Marosvásárhely. Teleki-könyvtár.
» Ref. főiskola.

Máramaros-Sziget. Helv. hitv. főiskola.
Medgyes. Evang. főgymnasium.
Miskolcz. Helv. hitv. főiskola.
» Kath. algymnasium.
Nagybánya. Főgymnasium.
Nagybecskerek. Községi főgymnasium.
Nagyenyed. Ref. Bethlen-főiskola.
Nagykanizsa. Kath. főgymnasium.
Nagykálló. Állami főreáliskola.
Nagykőrös. Helv. hitv. főgymnasium.
Nagy-Szalonta. Nagygymnasium.
Nagyszeben. Állami főgymnasium.
» Evang. főgymnasium.
» Verein für Sieb. Landeskunde.
» Verein für Naturwissenschaften.
» Erdélyi román irodalmi és népművelődési egylet.
Nagy-Szombat. Érseki főgymnasium.
Nagyvárad. Kir. jogakadémia.
» Állami főreáliskola.
» Premontr. r. főgymnasium.
» Biharmegyei régészeti egylet.
Naszód. Gör. kath. főgymnasium.
Nyitra. Kath. főgymnasium.
Páncsova. Állami reálgymnasium.
Pápa. Helv. hitv. főiskola.
Pécs. Állami főreáliskola.
» Püspöki joglyceum.
» Kath. főgymnasium.
Pozsony. Városi főreáliskola.
» Kir. jogakadémia.
» Kir. kath. főgymnasium.
» Ágost. hitv. lyceum.
» Verein für Naturwissenschaften.
» Kereskedelmi akadémia.
Pozsony-Szentgyörgy. Kegyesr. algymnasium.

Rimaszombat. Egyesült protestáns főgymnasium.
Rozsnyó. Kath. főgymnasium.
» Ágost. hitv. főgymnasium.
Sárospatak. Reform. főiskola.
Segesvár. Evang. főgymnasium.
Selmeczbánya. Ágost. hitv. főgymnasium.
Sepsi-Szt-György. Ref. Székely-Mikó-főiskola.
» » Székely nemzeti múzeum.
Sopron. Evang. ker. lyceum.
» Szent-Benedekrendi főgymnasium.
» Állami főreáliskola.
Sümeg. Reáliskola.
Szabadka. Községi főgymnasium.
Szarvas. Ágost. hitv. főgymnasium.
Szatmár. Kir. kath. főgymnasium.
Szászváros. Ref. Kún-iskola.
Szeged. Somogyi könyvtár.
» Kegyesrendi főgymnasium.
Székelyudvarhely. Ref. Collegium.
» Kath. főgymnasium.
» Állami főreáliskola.
Székely-Keresztúr. Unitarius középtanoda.
Székesfehérvár. Főgymnasium.
» Községi főreáltanoda.
Szombathely. Főgymnasium.
» Vasmegyei régészeti egylet.
Temesvár. Állami főreáliskola.
» Főgymnasium.
» Délmagyarországi természettud. társulat.
» » tört. és régészeti társulst.
Torda. Unitarius gymnasium.
Trencsén. Kir. kath. főgymnasium.
Trsztena. Kir. kath. algymnasium.
Ungvár. Kir. kath. főgymnasium.
Ujvidék. Kir. kath. főgymnasium.
» Matica Srbska.

Vácz. Kegyesrendi főgymnasium.
Zágráb. Kir. egyetem könyvtára.
» Múzeum könyvtára.
» Akadémia könyvtára.
» Horvát archaeol. társaság.
Zenta. Gymnasium.
Zombor. Kir. főgymnasium.
» Bács-Bodrogmegyei történelmi társulat.

b) **Azon külföldi intézetek és társulatok sorozata, melyeknek az Akadémia kiadványai megküldetnek.**

Altenburg. Historische und Antiquarische Gesellschaft.
Amsterdam. K. Akademie von Kunsten en Wetenschappen.
Athen. Egyetemi és nemzeti könyvtár.
Augsburg. Histor. Kreisverein im Regierungsbezirke Schwaben u. Neuburg.
Baltimore. Johns Hopkins University.
Basel. Naturforschende Gesellschaft.
Bécs. Akademischer Verein der Naturhistoriker.
» Alterthumsverein.
» K. k. Naturhistorisches Hofmuseum.
» K. k. Centralcommission zur Erhaltung und Erforschung der Baudenkmäle.
Bécs. A bécsi Pázmány-intézeti magyar irodalmi iskola.
» A bécsi műegyetem mellett fennálló olvasó-kör.
» K. k. Geographische Gesellschaft.
» Kaiserl. Akademie der Wissenschaften.
» Geologische Reichsanstalt.
» K. k. Zoologisch-Botanische Gesellschaft.
» Seminarium für Oesterreichische Geschichtsforschung.
Bécs. K. k. Hofbibliothek.
» K. k. Universitätsbibliothek.
» K k. Haus-, Hof- und Staats-Archiv.
» Kriegsarchiv.
» Naturwiss. Verein an der Universität.

Belgrád. Société Savante Serbe.
Bergen. Bergens Museum.
Berlin. Kön. preuss. Akademie der Wissenschaften.
» Gesellschaft für Erdkunde
» Porosz statisztikai hivatal.
Bern. Schweizerische Naturforschende Gesellschaft.
Bonn. Verein der Altherthumsfreunde im Rheinlande.
Bordeaux. Société des Sciences physiques et naturelles.
Breslau. Verein für Geschichte u. Alterthum Schlesiens.
Brünn. Bibliothek des Mähr.-Schles. Landes-Ausschusses,
» Historisch-statistische Section der k. k. Mährisch-Schlesischen Gesellschaft für Ackerbau, Natur- u. Landeskunde.
Brüssel. Académie Royale des Sciences et Belles-lettres.
» Société Numismatique Belge.
Bukarest. Román akadémia.
Calcutta. Asiatic Society of Bengal.
Catania. Accademia Gioenia di Scienze Naturali.
Cherbourg Société des Sciences Naturelles et Mathématiques.
Christiania. Société des Sciences.
» Université Royale de Norvége.
Danzig. Naturforschende Gesellschaft.
Darmstadt. Historischer Verein für das Herzogthum Hessen.
Dijon. Acad. des Sciences et Belles-lettres.
Dorpat. Estnische Gelehrte Gesellschaft.
» Meteorol. Observatorium.
Dresda. Kön. sächsischer Alterthums-Verein.
Dublin. Royal Society.
Edinburg. Royal Society.
» R. College of Physicians.
Firenze. Società Italiana di Antropologia e di Etnologia.
» Bibliotheca Nazionale Centrale.
» Accademia della Crusca.
» R. Soprintendenza degli Archivi Toscani.
» R. Istituto di Studi Superiori Storico-pratici.
Frankfurt am Main. Physikalischer Verein.

Genf. Société de Physique et d'Histoire Naturelle.
Giessen. Grossherz. Universitäts-Bibliothek.
Görlitz. Oberlausitzische Gesellschaft.
Göttingen. Kön. Gesellschaft der Wissenschaften.
Graz. Histor. Verein für Steiermark.
» Akad. Olvasóegylet.
» Histor. Seminarium an der k. k. Universität.
Halle a/Saal. A magyar tanulók könyvtára.
» Bibliothek der Deutschen Morgenländischen Gesell.
Harlem. Société Hollandaise des Sciences.
» Fondation de P. Teyler van der Hulst.
Helsingsfors. Finska Vetenkaps-Societeten.
» Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
» Societas pro Fauna et Flora Fennica.
» Suomalais-Ugrilainen Seura (Société finno-ougrienne.)
Helsingsfors. Kotikielen Seura (Gesellschaft für Heimatsprache.)
Innsbruck. A cs. kir. Egyetem könyvtára.
» Ferdinandeum für Tyrol.
Jena. Bibliotheka Hungarorum.
» Statistisches Bureau.
» Thüring. Verein für Geschichte u. Alterthumskunde.
Kiel. Schleswig-Holstein-Lauenburgische Gesellschaft für vaterländische Geschichte.
Klagenfurt. Histor. Gesellschaft für Kärnthen.
Königsberg. Physikalisch-Ökonomische Gesellschaft.
Kopenhaga. Académie Royale.
» Société des antiquaires du Nord.
Krakó. K. Akademie der Wissenschaften.
Laibach. Histor. Verein für Krain.
Lansing. (Michigan) Agricultural College.
Leiden. Musée néerlandais d'antiquités.
Leipzig. Kön. S. Ges. der Wissenschaften.
Lemberg. Ossolinskisches Institut.
Liége. Institut Archéologique Liégeois.

Linz. Museum Francisco-Carolinum.

Lissabon. Academia Reale des Scienzias.

London. Society of Antiquaries.

» R. Institution of Great Britain.

» R. Astronomical Society.

» Royal Asiatic-Society.

» Royal Geographical Society.

» Royal Society.

Lüneburg. Alterthumsverein.

Luxembourg. Section Historique de l'Institut.

Madrid. Akademia Reale des Scienzias exactas.

Mainz. Verein für Erforschung Rheinischer Geschichte u. Alterthümer.

Manchester. Literary and Philosophical Society.

Meckl.-Schwerin Verein für Mecklenb. Geschichte und Alterthumskunde.

Modena. Status Archivum.

Montpellier. Académie des Sciences.

Montreal. Natural History Society.

Moszkva. Société d'Archéologie.

» Société Imperiale des Naturalistes.

München. K. Bayerische Akademie der Wissenschaften.

» Historischer Verein für Oberbayern.

Namur. Société Archéologique de Namur.

Nápoly. Reale Accademia di Archeologie.

» Grande Archivio di Stato.

» R. Accademia delle Scienze fisiche e mathem.

» R. Accademia delle Scienze morali e politiche.

» Biblioteca Nationale.

New-York. American Geographical Society.

Nürnberg. Germanisches Museum.

Odessa. Société des Naturalistes de la nouvelle Russie.

Oldenburg. Alterthumsverein.

Paderborn. Verein für Geschichte und Alterthumskunde Westphalens.

Paris. Bibliothèque de l'Institut de France.

Paris. Administr. de la Revue Générale.
» Annuaire Géologique Universel.
Pétervár. Académie Imp. des Sciences
» Commission Imp. Archéologique.
» Observatoire Phisique Central.
» Soc. Imp. Géographique de Russie.
Philadelphia. American Philosophical Society.
» American Acad. of Natural Sciences.
Prága. Verein Böhmischer Mathematiker.
» Museum des Königreiches Böhmen.
» Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen.
» K. Böhm. Gesellsch. der Wissenschaften.
» Verein Böhmischer Philologen.
Regensburg. Historischer Verein für die Oberpfalz.
Riga. Gesellsch. für Geschichte und Alterthumskunde der russischen Ostseeprovinzen.
Riga. Società Geografica Italiana.
Róma. Istituto di Corrispondenza Archeologica.
» Accademia dei Lincei.
» Vatikáni könyvtár.
» Societa Geografica Italiana.
Salzburg. Vaterländ. Museum Carolino-Augusteum.
San-Francisco. Academy of Sciences.
San-Louis. Academy of Sciences.
Spalato. K. k. Archaeologisches Museum.
Stockholm. Académie R. des Sciences.
Strassburg. Kais. Universitäts- und Landes-Bibliothek.
» Histor. Litter. Zweigverein des Vogesenclubs
Stuttgart. Würtembergischer Alterthumsverein.
Tokyō. Imperial University of Japan.
Triest. Società Adriatica di Scienze Naturali.
» Museo civico di Storia Naturale.
Ulm. Verein für Kunst und Alterthümer.
Velencze. Archivio Generale.
» Istituto R. Veneto delle Scienze ed Arti.
Washington. United States Geological Survey.

Washington. Departement of Agricultura of the United States of America.

Washington. Smithsonian Institution.

Weimar. Statist. Bureau der vereinigten Thüring. Staaten.

Wiesbaden. Verein für Nassauische Alterthumskunde.

Zürich. Bibliothek des Ungarischen Vereines.

Az akadémiai kiadványok ajándék-példányainak szétküldése.

1. Az Akadémia összes kiadványai a belföldi tagoknak, hatóságoknak és intézeteknek azonnal megjelenésök után, keresztkötés alatt, postán megküldetnek.

2. A kiadványok szétküldése azon nyomda-intézet által eszközöltetik, a melynél nyomatnak. A szétküldéssel járó költségek (minden darab után egy krajczár) az Akadémia által megtéríttetnek. A czímszalagok az Akadémia költségén nyomatnak.

3. Az összes hazai felső iskolák és főgymnasiumok az Akadémia minden kiadványát kapják.

4. A főreáltanodáknak és gazdasági akadémiáknak: az Almanach, az Értekezések, az I. és III. osztály kiadványai, a Nemzetgazdasági és Természettudományi Bizottságok kiadványai küldetnek meg.

5. Egyéb tanintézetek, a mennyiben az Akadémiához fordulnak, évenkint egyszer részesülnek a rendelkezésre álló könyvkészletből ajándék-küldeményekben, a melyek a szünet alatt állíttatnak össze és a tanév kezdetén expediáltatnak. Azon tanintézetek, melyek a 3. és 4. csoporton kivűl állanak, és ekkorig az Akadémia határozatából állandóan részesűltek könyv-ajándékokban, ezentúl ujabb kérvény nélkül is részesülnek.

6. Az Akadémia összes kiadványai megküldetnek: a Magyar Nemzeti Múzeumnak két példányban, a képviselőház, a miniszterelnökség, közoktatásügyi minisztérium, a budapesti egyetemi olvasókör könyvtárának, az alsó-kubini Csaplovics-, a gyulafehérvári Batthyányi-, a szegedi Somogyi-, a marosvásárhelyi Teleki- és a losonczi közkönyvtárnak, a nagyszebeni Verein für sieb. Landes

kunde, az újvidéki szerb Matica, a zágrábi Akadémia és Múzeum, a bécsi Egyetem és Akadémia részére, úgyszintén a cs. és kir. udvari könyvtárnak.

7. A hazai történelmi, régészeti és természettudományi társulatok felhatalmaztatnak, hogy a nyomtatott kérőlapok útján egyenesen az akadémiai könyvkereskedéstől ingyen szerezhessék be a körükhöz tartozó akadémiai kiadványokat.

8. A külföldi tudományos intézeteknek, melyekkel az Akadémia csereviszonyban áll, minden esztendőben egyszer, az akadémiai szünet folyamán, küldetnek meg az akadémiai kiadványok. Ezen intézetek három csoportba osztályoztatnak, a szerint, a mint *a*) minden kiadványt kapnak, *b*) az I. és II osztály s bizottságaik, *c*) a III. osztály és bizottságai kiadványait kapják.

9. Az Ungarische Revue és a Naturwiss. Berichte egyes füzetei külön küldetnek meg a külföldi intézeteknek és tagoknak.

10. A költagokat illető egyéb kiadványok évenkint egyszer küldetnek szét.

Akadémiai pályázatok.

I. Nagyjutalom és Marczibányi mellék-jutalom.

1890-ben Mathematikai tudomány 1883—1889-ről.

II. Bézsán-jutalom. 1200 frt.

1890-ben Irodalomtörténet, Műtörténet vagy Aesthetika.

III. Bulyovszky-jutalom. 200 frt.

1892. Ódai költeményre.

IV. Biztosító-Társaság alapja. 500 frt.

Minden esztendőben nemzetgazdasági föladatra. Nem szükségkép pályázat útján.

V. Bük-jutalom. 1000 frt.

1891., 1894. Magyar történeti monographia.

VI. Dóra-jutalom. 50 arany.

1890., 1893. Kereskedelmi kérdésre.

VII. Fáy-jutalom. 3000 frt.

1892., 1895. A pesti hazai első Takarékpénztár által meghatározandó szakból.

VIII. Farkas-Raskó-díj. 100 frt.

Minden évben hazafias költeményre.

IX. Fekésházy-jutalom. 500 frt.

Idegen nyelvű kézikönyvekre.

X. Gorove-jutalom. 100 arany.

1890-ben Erkölcstudomány.

XI. Karátsonyi-jutalom. 200 arany.

1891-ben Komoly drámára.

XII. Kereskedelmi csarnok jutalma. 1000 frank.

1890., 1893. Kereskedelmi kérdésre.

XIII. Kóczán-jutalom. 100 arany.

Minden évben magyar tört. szinműre.

XIV. Lévai-jutalom. 500 frt.

1890-ben Irodalomtörténeti monographia.

XV. Lukács-jutalom. 1000 frt.

1890-ben Nyelvtudomány.

1891-ben Történettudomány.

XVI. Marczibányi-jutalom. 40 arany.

1890-ben Nyelvtudomány.

XVII. Nádasdy-jutalom. 100 arany.

1891., 1893. Költői elbeszélés.

XVIII. Oltványi-jutalom. 250 frt.

1890., 1894. Magyar kath. egyháztörténet.

XIX. Péczely-jutalom. 1000 arany forint.

1890-ben Magyar történettudomány.

1891. Regény utólagos jutalmazása.

XX. Rózsay-jutalom. 500 frt.

1890—1892. Orvosi munka utólagos jutalma.

1892—1894. Természettudományi munkáé.

1894—1896. Orvosi munkáé.

XXI. Sámuel-díj. 15 arany.

Minden esztendőben egy nyelvtud. értekezés utólagos jutalma.

XXII. Szilágyi-jutalom. 1000 frt.

1894-ben Magyar történelem. (Utólagos jutalmazás.)
1904-ben Ugyanaz.

XXIII. Sztrokay-jutalom. 100 arany.

1890., 1892. Jog- és államtudomány.

XXIV. Teleki-jutalom. 100 arany.

1891., 1892. Vígjáték.

XXV. Ullman-jutalom. 360 forint aranyban.

1891., 1894. Nemzetgazdasági tudomány.

XXVI. Vitéz-jutalom. 40 arany.

1891-ben Magyar történelem.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIAI

NÉVKÖNYV.

Elnökség.

Elnök: B. EÖTVÖS LÓRÁND (Vásáros-Naményi), bölcselettudor, a m. kir. tudományegyetemen a felsőbb természettan nyilvános rendes tanára, a természettani intézet igazgatója. *Elnökké választatott 1889. május 3. Levelező taggá 1873. május 21., rendessé 1883. május 17. L. Budapesten, VIII. ker. Eszterházy-utcza 3. sz.*

Másodelnök: FRAKNÓI VILMOS, bölcselettudor, szekszárdi apát, nagyváradi kanonok, az országos közoktatási tanács tagja, a délmagyarországi, a békésmegyei, felsőmagyarországi és pozsonyi régészeti egyletek tiszteleti tagja. *Másodelnökké választatott 1889. május 3. Lev. taggá vál. 1870. május 25., rendessé 1873. május 21. A főlitkári tisztet viselte 1879. május 22-től 1889-ig. L. Budapesten, az Akadémia palotájában.*

Igazgató-tanács.

1855. ápr. 19-én vál.

SZÖGYÉNY-MARICH LÁSZLÓ (Magyar-Szögyéni és Szolga-Egyházi), a sz. mm. és bölcselet tudora, országbiró, az aranygyapjas-rend vitéze, ő cs. és ap. kir. Felsége valóságos belső titkos tanácsosa és aranykulcsos híve, a cs. Lipót-rend nagykeresztese. *L. Csóron, Fehérmegyében.*

1858. decz. 19-én vál.

Gr. APPONYI GYÖRGY (Nagy-Apponyi), ő cs. és ap. kir. Felsége valós. belső titkos tanácsosa, és aranykulcsos híve, a cs. Lipótrend nagykeresztese. *L. Pozsonyban.*

1860. okt. 14-én vál.

B. VAY MIKLÓS (Vajai), a magyar főrendiház elnöke, m. kir. koronaőr, ő cs. és ap. kir. Felsége valós. belső titkos tanácsosa és aranykulcsos híve, a Szent-István-rend nagykeresztese, a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület főgondnoka. *L. Budapesten, Angol királynő-szálloda, és Golopon, u. p. Tállya.*

1866. jan. 21-én vál.

Gr. SZÉCSEN ANTAL (Temerini), ő cs. és apost. kir. Felsége val. belső titkos tanácsosa és udvari főmarsallja, az aranygyapjas-rend vitéze, a Szent-István-rend közép-keresztese, a M. Történelmi Társulat első elnöke, a Kisfaludy-társaság tiszteleti tagja. *Tiszt. taggá vál. 1877. máj. 24. L. Bécsben.*

1867. márcz. 17. vál.

SIMOR JÁNOS, bibornok, esztergomi érsek, Magyarország herczeg-primása, fő és titkos kanczellára, az apostoli sz. szék szül. követe, ő cs. és ap. kir. Felsége valóságos belső titkos tanácsosa, Esztergom vármegye örökös főispánja, a Szent-István és Szent-Január-rend nagykeresztese, római gróf, hittudor, a m. k. tudomány-egyetem hittani karának bekeblezett tagja. *L. Esztergomban.*

1868. márcz. 17-én vál.

HAYNALD LAJOS, bibornok, a kalocsai és bácsi törvényesen egyesült egyházmegyék érseke, Szent-István apostoli király és a cs. Lipót-rend, nemkülönben a belga Lipót-rend s a szász-herczegi Erneszt-féle ház-rend nagykeresztese, ő császári és apostoli királyi Felségének valóságos belső titkos- s a könyvvizsgálással, a tanulmányok vezetésével, a hitterjesztéssel, s a búcsúk és szent ereklyék ügyével megbizott római szent gyülekezetek tanácsosa, római gróf, Róma város nemes polgára, császári és királyi tiszteletbeli udvari káplán, hittudor, a katholika religio római akadémiájának tagja, az Accademia dei Nuovi Lincei római társulatnak, a San Luca-féle római képzőművészeti akadémiának, az Institut égyptien, a palermói tud. akad.,

a Bukarestben levő romániai akadémiának, a természetvizsgálók Lipót-Károly-féle császári német akadémiájának Gerbert névvel, a magyar természetbuvárok budapesti egyesületének, a rajnai poroszországi és vestfáliai természetbuvárok társulatának, a franczia nemzeti cherbourgi, az erdélyi nagyszebeni természettani, a belgiumi, brandenburgi, regensburgi és összes thüringai növénytani, a bécsi állat- és növénytani társulatoknak, a szt. Czeczíliáról nevezett római zeneakadémiának, a párisi philologiai társulatnak, a budapesti m. kir. egyetem hittani karának bekebelezett és a triesti állatvédőtársulat tagja, a magyarországi műemlékek országos bizottságának kültagja, a löveni egyetemen a természettudományok tiszteletbeli tudora, Baja és Erzsébetváros szab. kir. városok tiszteletbeli polgára, papi arany érdemkeresztes, stb. *Tiszt. taggá vál. márcz. 18. 1868. L. Kalocsán.*

1872. május 24-én vál.

STOCZEK JÓZSEF, kir. tan., bölcselett., okleveles mérnök, a m. főrendiház tagja, a vas-koronarend III. oszt. lovagja, a kir. József-műegyetem érdemesült igazgatója és rectora, a műszaki természettan rendes tanára, az orsz. közoktatási tanács alelnöke, a m. kir. középtanodai tanárképző-intézet igazgatója, az orsz. középtanodai tanárvizsgáló bizottság elnöke, a magyar mérnök- és építész-egylet, a kir. magyar természettudományi társulat és az országos középtanodai tanáregylet tiszteletbeli tagja. *Másodelnök volt 1886. május 6-dikától 1889. május 3-ig. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé okt. 9. 1860. L. Budapesten, Üllői-út 7. sz.*

1873. május 21-én vál.

PULSZKY FERENCZ (Cselfalvai és Lubóczi), bölcselettudor, a könyvtárak és múzeumok országos főfelügyelője, a M. Nemzeti Múzeum igazgatója, a m. képzőművészeti társulatnak elnöke, a képzőművészeti országos tanácsnak, úgy szintén az őstörténelmi és embertani congressusok alelnöke, a Kisfaludy-Társaságnak, a berlini anthropologiai társulatnak, a római archaeologiai társulatnak, a békésmegyei, délmagyarországi és felvidéki régészeti

egyletek tagja. *Levelező taggá választatott 1838. szept. 7-én, tiszteleti taggá 1841. szept. 3-án. L. Budapesten, a Nemzeti Múzeum épületében.*

1876. jún. 8-án vál.

THAN KÁROLY, kir. tan., a vaskoronarend III. oszt. lovagja, vegyészettudor, a m. k. tud. egyetemnél a vegyészettan ny. r. tanára, a vegytani intézet igazgatója, a királyi magyar természettudományi társulat volt elnöke, annak tiszteletbeli és választmányi tagja; az országos középtanodai tanárvizsgáló bizottságságnak, a budapesti kir. orvosegyletnek, az orsz. közegészségügyi s közoktatási tanácsnak, a m. kir. központi mértékhitelesítő bizottságnak rendes, a cherbourgi «Société des sciences naturelles» levelező, a berlini «Deutsche chemische Gesellschaft» külső, a magy. és osztr. gyógyszerész-egyletnek, a barsmegyei gyógyászegyletnek és a gráczi magyar körnek tiszteleti tagja, a m. k. egyet. orvostanhallgatók segély-egyletének dísztagja, a gyógyszerészettan-hallgatók segélyegyletének tiszteletbeli elnöke, a m. k. egyetem bölcseleti karának volt dékánja és a tud. egyetem volt rektora. *Lev. taggá vál. okt. 9. 1860., rendessé máj. 25. 1870. L. Budapesten, VIII. ker. Múzeum-körút 4. sz.*

1876. jún. 10-én vál.

Gr. ANDRÁSSY GYULA (Csikszentkirályi és Krasznahorkai) ő cs. és apost. kir. Felsége valóságos belső titkos tanácsosa, I. oszt. spanyol grand, az aranygyapjas-rend lovagja, Sz.-István-rend nagykeresztese, a porosz fekete sas-rend, az orosz Szt-András-rend és a többi császári orosz rendek, az olasz Annunciata-rend, a bajor Hubertus-rend, a szász rutakorona-rend, a würtembergi korona-rend, a franczia becsületrend, a belga Lipót r., a görög megváltó r., a portugalli torony- és kard r., a török Osmanié r. (brillánsokban), a badeni hűség r., a németalföldi oroszlán r. nagykeresztese, a souv. Johannita-rend Baillija és nagykeresztese, a svéd Serafin r. lovagja, a siami korona r. és a perzsa Shah arczkép (brillánsokban) birtokosa, cs. és kir. altábornagy, stb. *Tiszt. taggá választatott máj. 4. 1888. L. Budapesten, II. ker. Alsó fő-útcza 11. sz. és Terebesen.*

1878. jún. 14-én vál.

SZÁSZ KÁROLY, bölcselettudor, az egyetemes irodalomtörténet egyetemi magántanára, a dunamelléki ev. ref. egyházkerület püspöke, a budapesti ev. ref. egyház lelkésze s a Kisfaludy-Társaság másodelnöke. *Levelező taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé ápr. 14. 1869. L. Budapesten, Kálvintér 7. sz.*

1881. febr. 20. vál.

JÓZSEF (Károly, Lajos), cs. és magyar- s csehországi kir. herczeg, ausztriai főherczeg, a magyar kir. honvédség főparancsnoka, az arany gyapjas-rend, a magyar kir. Sz.-István rend, a würtembergi korona, a hannoverai Sz.-György-, a belga Lipót-, a portugalli kard s torony-, a hassiai Lajos-, a szász-weimari fehér sólyom-, az oldenburgi házi s érdem-, a nassaui arany oroszlán, a szász herczegi Ernő s szerb királyi Takowa-rend nagykeresztese, az orosz sz. András-, Newsky Sándor-, szent Anna, a porosz fekete és vörös sas-rend első osztályú s a bajor sz. Hubert-rend lovagja, a katonai érdemkereszt tulajdonosa hadidíszítménynyel, a cs. kir. 37. sz. gyalogezred tulajdonosa, lovassági tábornok. *Tiszt. taggá választatott május 4. 1888. L. Budapesten és Alcsúthon.*

1881. november 28-án vál.

TISZA KÁLMÁN (Borosjenői), m. kir. miniszterelnök, ő cs. és apost. kir. Felsége val. belső titkos tanácsosa, a Sz.-István rend nagykeresztese, országgyülési képviselő, a dunántúli ev. ref. egyházkerület főgondnoka stb. *Tiszt. taggá választatott május 4. 1888. L Budapesten a miniszterelnöki palotában.*

Gr. KÁROLYI SÁNDOR (Nagy-Károlyi), ő cs. és ap. kir. Felsége aranykulcsos híve és val. belső titkos tanácsosa. *L. Budapesten, Eszterházy-útcza 22. sz. és Fóthon.*

1883. május 17-én vál.

Gr. SZÉCHENYI BÉLA (Sárvári és Felsővidéki). *Tiszt. taggá vál. máj. 20. 1880. L. Budapesten, Lánczhíd-útcza 10. és N.-Czenken.*

HUNFALVY PÁL, kir. tanácsos, bölcselettudor, a m. főrendiház tagja; a finn irodalmi társaság lev., az észt tud. társaság tiszteletbeli, a berlini kir. tudományos akadémia lev., a párisi Société Philologique tiszteletbeli, a philadelphiai American Philosophical Society lev., a cseh kir. tudós társaság levelező, a dallasi (Texas) Trinity Historical Society tiszteletbeli, a bécsi és berlini anthropologiai társaságok lev. tagja. *L. Budapesten, az Akadémia palotájában. Lev. taggá vál. szept. 3. 1841. rendessé decz. 15. 1858.*

GYULAI PÁL, bölcselettudor, a m. főrendiház tagja és jegyzője, a Kisfaludy-Társaság elnöke, a m. kir. egyetemen, a magyar irodalom nyilv. rendes tanára. *L. Budapesten, Főherczeg Sándor-útcza 13. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé jan. 30. 1867.*

ZICHY ANTAL, a m. főrendiház tagja, a Kisfaludy-Társaság tagja, az orsz. képzőművészeti társaság alelnöke. *L. Budapesten, Wesselényi-útcza 68. sz. Lev. taggá vál. máj. 25. 1870., tiszteletivé máj. 24-én 1877.*

1883. máj. 19-én vál.

Gr. DESSEWFFY AURÉL (Tarkői és Cserneki), a Magyar Földhitelintézet elnöke, országgy. képviselő. *L. Budapesten, Andrássy-út 78. sz.*

1884. június 7-én vál.

SZLÁVY JÓZSEF (Okányi), ő cs. és apost. kir. Felsége val. belső titkos tanácsosa, koronaőr. *L. Budapesten, Eötvös-útcza 13. sz. és Zsitvaújfaluban. U. p. Verebély.*

1887. május 13-án vál.

KAUTZ GYULA, jogtudor, a cs. Lipót-rend lovagkeresztese, a budapesti tudomány-egyetemen a nemzetgazdaság és pénzügytan rendes, nyilvános, a politikai tudomány- és a magyar közjognak jogosított tanára; ugyanott az első és második alap-

vizsgálati, valamint az államtudományi államvizsgálati bizottságoknak tagja; volt egyetemi rektor; az országos statisztikai tanács tagja s az osztrák-magyar bank alkormányzója; a főrendiház tagja, a fővárosi iskolaszék elnöke, s a londoni nemzetközi statisztikai intézet tiszteleti tagja. *L. Budapesten, Zöldfa-utcza 28. sz. Lev. taggá vál. okt. 9. 1860., rendessé decz. 10. 1865.*

1888. május 2-án vál.

Gróf APPONYI SÁNDOR (Nagy-Apponyi), cs. kir. kamarás. *L. Lengyelen, Tolna-megye.*

1888. május 4-én vál.

SZABÓ JÓZSEF, a sz. mm. és bölcselet tudora, kir. tanácsos, a cs. kir. Ferencz József-rend — nemkülönben az olasz Sz.-Móricz- és Lázár-rend lovagkeresztese, a budapesti m. kir. egyetemen az ásványtan ny. r., a középtanodai tanárképző intézet rendes tanára s a tanárvizsgáló bizottság tagja; az országos közoktatási tanács állandó tagja; a m. kir. természettudományi, földrajzi s a m. földtani társulat választmányi tagja, s ez utóbbinak, úgyszintén az állat- s növényhonosító társaságnak elnöke; Budapest főváros törvényhatósági bizottságának tagja; az orsz. régészeti és embertani társulat állandó választmányi tagja; a felső magyarországi Múzeum-egylet, a Délmagyarországi természettudományi Társulat, a tisza-füredvidéki régészeti egylet tiszteleti tagja; az erdélyi «Verein für Naturwissenschaften», — valamint a «Société des scienses naturelles et mathématiques de Cherbourg» levelező tagja; az «Academia caesarea Leopoldino-Carolina» tagja; Angliában a «British Association for Advancement of Sciences», valamint a londoni geologiai társulat, a philadelphiai «Academy of natural sciences» külföldi, a bécsi cs. k. «Geologische Reichsanstalt» lev. tagja; az egyetemi bölcseleti kar volt dékánja. *L. Budapesten. V. ker. Széchenyi-utcza 1. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé jan. 30. 1867.*

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

Elnök:

HUNFALVY PÁL. (Lásd. Igazg. Tanács.) (*Elnökké választatott az osztály által 1889. április 30-án.*)

Tiszteleti tagok:

ZICHY ANTAL. (L. Igazg. Tanács.)

JOANNOVICS GYÖRGY, volt m. kir. államtitkár. *L. Budapesten, VII. ker., Király-utcza 57. sz. Lev. taggá vál. január 30. 1867., tiszteletivé máj. 19. 1881.*

JÓKAI MÓR, a Szent-István-rend lovagja, a Kisfaludy-Társaság tagja, a Petőfi-Társaság elnöke, országgy. képviselő. *L. Budapesten, Andrássy-út 118. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rend. decz. 20. 1861., tiszteletivé május 17. 1883.*

Gr. KUUN GÉZA, a főrendiház vál. tagja, az olasz koronarend középkeresztese, a szászvárosi ev. ref. collegium egyik főgondnoka, a hunyadmegyei tört. és rég. egylet elnöke, s alapító tagja, a magyar történelmi társulat, a magyar heraldikai és genealogiai társaság s a budapesti philologiai társaság alapító tagja, a vajdahunyadvári egylet tiszteletbeli elnöke, az erdélyi magyar közművelődési egyesület igazgató választmányi tagja, ugyanezen egyesület irodalmi szakosztályának elnöke s hunyadvármegyei választmánya egyik elnöke, a dévai állami iskolák gondnokságának s az erdélyi irodalmi társaság elnöke, az alsófehérmegyei történeti, régészeti és természettudományi társulat, úgyszintén a Patrono del Museo Indiano, az «Ateneo di Scienze e lettere di Bassano» tiszteletbeli tagja, a magyarországi néprajzi társaság alapító tagja, s a «Deutsche Morgenländische Gesellschaft» r. tagja. *L. Maros-Németiben. Lev. taggá vál. jan. 30. 1867., tiszteletivé május 17. 1883.*

SZVORÉNYI JÓZSEF, czisztercziszerzetbeli áldozár, az egri főgymnasium igazgatója, a Ferencz-József-rend lovagja. *L. Egerben. Lev. taggá vál. decz. 18. 1846., tiszteletivé május 6. 1886.*

JÓZSEF (Károly, Lajos), FŐHERCZEG. (L. Igazgató Tanács.)

Rendes tagok:

BALLAGI MOR, bölcselettudor, a magyarországi ev. ref. egyetemes konventnek tagja, a dunamelléki ref. egyházkerület és a pesti ref. egyházmegye tanácsbirája, Budapest főváros közigazgatási-, tanügyi-, és törvényhatósági bizottságának tagja, a budapesti VI kerületi állami tanítónőképezde igazgató-tanácsának alelnöke, királyi tanácsos. *L. Budapesten, Kinizsi-utcza 29. Lev. taggá vál. 1840. szept. 5., rendessé 1858. decz. 15.*

HUNFALVY PÁL. (L. Igazgató-Tanács.)

GYULAI PÁL. (L. Igazgató-Tanács.)

SZÁSZ KÁROLY. (L. Igazgató-Tanács.)

BUDENZ JÓZSEF, bölcselettudor, a m. kir. egyetemen az altaji összehasonlító nyelvészet rendes tanára, a helsingforsi finn irodalmi társaság (Suomalainen kirjallisunden seura), a dorpati észt tudós társaság s a szentpétervári tud. Akadémia lev. tagja, az észt irodalmi társaság (Eesti kirjameeste selts) és a párisi Société philologique tiszt. tagja. *L. Budapesten, I. ker. Naphegy-utczai 68. sz. házzal szemközt. Lev. taggá vál. decz. 20. 1861., rendessé máj. 17. 1871.*

VÁMBÉRY ÁRMIN, a magyar kir. egyetemen a keleti nyelvek és irodalmak rk. tanára, a németországi és londoni keleti társaságok tagja, a berlini földrajzi társulat tiszteletbeli tagja, a londoni Anthropological Society magyarországi titkára; a török Medsidie-rend középkeresztese; az olasz sz. Móricz és Lázár, a mexicói Notre Dame de Guadelupe, a persa Sír ü Khursid rendek tiszti jelvényeinek, nemkülönben a tudomány és művészet nagy aranyérmének birtokosa. *L. Budapesten, Ferencz-József-rakpart 33. sz. Lev. taggá vál. okt. 9. 1860., rendessé jún. 8. 1876.*

SZILÁDY ÁRON, ref. lelkész, a Kisfaludy-Társaság tagja. *L. Halason. Lev. taggá vál. decz. 20. 1861., rendessé jún. 8. 1876.*

IMRE SÁNDOR, nyug. egyetemi tanár, a III. oszt. vas-

koronarend lovagja. *L. Hódmezővásárhelytt. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé május 22. 1879.*

BEÖTHY ZSOLT, bölcselettudor, m. kir. egyetemi tanár, a Kisfaludy-Társaság tagja és titkára. *L. Budapesten, az Akadémia palotájában. Lev. taggá vál. máj. 24. 1877., rendessé jún. 5. 1884.*

SZARVAS GÁBOR, kir. főgymn. nyug. tanár. *L. Budapesten, VI. ker. Bulyovszky utcza. 6. sz. Levelező taggá vál. máj. 17. 1871., rendessé június 5. 1884.*

PONORI THEWREWK EMIL, bölcselettudor, a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen a classica philologiának nyilvános rendes tanára, a classica philologiai seminarium s a görög philologiai múzeum igazgatója, a budapesti philologiai-társaságnak tizennegyedízben elnöke, az angolországi «Gypsy Love Society» rendes, a «Berliner Gesellschaft für das Studium der neueren Sprachen» levelező, a «Bajai önképzőkör» tiszteletbeli, az országos középiskolai tanáregyesületnek választmányi, a m. k. természettudományi társulatnak, a budapesti népszerű felolvasásokat rendező társulatnak, a magyar zeneművelő társaságnak rendes tagja, az országos közoktatási tanácsnak s az országos középiskolai tanárvizsgáló-bizottságnak tagja, a középiskolai tanárképző intézet tanára. *L. Budapesten, a várban, Tárnok-utcza 12. sz. Levelező taggá vál. máj. 24. 1872., rendessé jún. 5. 1884.*

Megválasztott rendes tag:

LÉVAY JÓZSEF, a Kisfaludy-Társaság tagja, Borsod m. főjegyzője. *L. Miskolczon. Lev. taggá vál. jan. 12. 1863., rendessé máj. 17. 1883.*

Levelező tagok:

BARABÁS MIKLÓS (Markosfalvi), akadémiai képiró, a III. oszt. vaskorona-rend lovagja, a képzőművészeti társ. alelnöke. *L. Budapesten, Múzeum-utcza 3. sz. Vál. szept. 10. 1836.*

SZABÓ ISTVÁN, rozsnyómegyei áldozár, plébános, a Kis-

faludy-Társaság tagja. *L. Kazáron, u. p. Kisterenye. Vál. nov. 23. 1839.*

GONDOL DÁNIEL, nyug. miniszteri titkár. *L. Alvinczen. Vál. nov. 22. 1845.*

SZILÁGYI ISTVÁN, a máramaros-szigeti ref. főtanoda igazg. tanára. *L. M.-Szigeten. Vál. decz. 18. 1846.*

PODHORSZKY LAJOS. *L. Párisban. Vál. decz. 15. 1858.*

B. PODMANICZKY FRIGYES, ő cs. és ap. kir. Felsége val. belső titkos tanácsosa, a fővárosi közmunka-tanács alelnöke, m. kir. honvédőrnagy, országgyűlési képviselő. *L. Budapesten, Kerepesi-út 8. sz. Vál. decz. 16. 1859.*

ORMÓS ZSIGMOND (Csicséri), Temesmegye s szab. kir. Temesvár város volt főispánja; főrendiházi tag; a Lipót-rend közép-, a Szent-István-rendnek pedig lovag-keresztes vitéze; a délmagyarországi múzeum-társulat elnöke. *L. Temesvárott. Vál. decz. 20. 1861.*

TÉLFY IVÁN, bölcselettudor, a budapesti m. kir. egyetemen a classica philologia nyug. r. tanára, a hellén irodalomterjesztő athéni-társulat, az athéni Byron- és Parnassos-egyletnek, a hellén középkori kutatások konstantinápolyi társulatának, az athéni tanáregylet s népképző-társulatnak s a budapesti philologiai társaságnak tiszteleti, a párisi Association pour l'encouragement des études grècques en France, az amsterdami philhellén-társulat rendes, a páduai tudományos, irodalmi és művészeti akadémiának s a görögországi archaeologiai társaságnak Athénben levelező tagja, a budapesti egyetem bölcseleti karának öt éven át volt dékánja, köz- és váltóügyvéd. *L. Budapesten, VIII. ker. Kerepesi-út, Pannónia-szálló. Vál. jan. 20. 1864.*

BARNA FERDINÁND, múzeumi könyvtárőr. *L. Budapesten, a M. N. Múzeum épületében. Vál. márczius 18. 1868.*

VADNAI KÁROLY, a «Fővárosi Lapok» szerkesztője, a Kisfaludy-Társaság tagja, országgyűlési képviselő. *L. Budapesten, Lipót-utcza 27—31. sz. Vál. máj. 24. 1872.*

ARANY LÁSZLÓ, a Kisfaludy-Társaság tagja, a Magyar

Földhitelintézet igazgatója, orsz. képviselő. *L. Budapesten, Bálvány-utcza 7. sz. Vál. máj. 24. 1872.*

BARTAL ANTAL, a magy. kir. tanárképző intézet gyakorló főgymnasiumának igazgatója, az orsz. középiskolai tanárvizsgáló bizottság tagja és alelnöke; az orsz. közokt. tanács tagja, az orsz. középiskolai tanár-egyesületnek tiszteletbeli tagja. *L. Budapesten, VIII. ker. Trefort-utcza, a minta-gymnasium épületében. Vál. máj. 21. 1873.*

KELETI GUSZTÁV, az orsz. mintarajztanoda igazgatója, a Kisfaludy-Társaság tagja. *L. Budapesten, VI. k. Andrássy-út 71. sz. Vál. máj. 28. 1874.*

BARTALUS ISTVÁN, a Kisfaludy-Társaság tagja. *L. Budapesten, Múzeum-körút 27. sz. Vál. máj. 26. 1875.*

BARNA IGNÁCZ, orvostudor; József cs. kir. főherczeg s fenséges családjának fogorvosa; egyetemi volt m. tanár. *L. Budapesten, IV. ker. Szervita-tér 3. sz. Vál. jún. 8. 1876.*

GOLDZIHER IGNÁCZ, egyet. m. tanár, a budapesti izr. hitközség titkára. *L. Budapesten, VII. ker. Holló-utcza 4. sz. Vál. jún. 8. 1876.*

VOLF GYÖRGY, főgymn. tanár. *L. Budapesten, VI. ker. Nagy János-utcza 24. sz. Vál. máj. 24. 1877.*

SIMONYI ZSIGMOND, philosophia doktora, a budapesti m. kir. egyetemen a magyar nyelvtudomány ny. rendes tanára, a «Finn Irodalmi-Társaság» s a helsingforsi «Finn-Ugor Társaság» levelező tagja. *L. Budapesten, VI. ker. Andrássy-út 48. sz. Vál. máj. 22. 1879.*

BÁNÓCZI JÓZSEF, tanár. *L. Budapesten, Vörösmarty-utcza 13. sz. Vál. máj. 22. 1879.*

CSIKY GERGELY, a Kisfaludy-Társaság tagja. *L. Budapesten, VIII. ker. Szentkirályi-utcza 22. sz. Vál. máj. 22. 1879.*

Gr. ZICHY ÁGOST (Vásonkői), jogtudor, ő cs. és apost. kir. Felsége val. és belső titkos tanácsosa, fiumei kormányzó. *L. Fiumében. Vál. máj. 20. 1880.*

BOGISICH MIHÁLY, Esztergom főmegyei áldozár, budavári plébános, Szt.-Pálról nevezett herpályi czimz. prépost, kerületi alesperes, tanfelügyelő, a m. kir. egyetemen az egyházi

zenetörténet magántanára. *L. Budapesten, I. ker. Országház-útcza 3. sz. Vál. máj. 20. 1880.*

HEINRICH GUSZTÁV, bölcselettudor, a m. kir. egyetemen a német philologia nyilv. r. tanára, az országos közoktatási tanács és a Kisfaludy-Társaság tagja. *L. Budapesten, az Akadémia palotájában. Vál. máj. 20. 1880.*

ÁBEL JENŐ, bölcselettudor, a budapesti egyetemen a classica philologia ny. rendes tanára, a budapesti philol. társaság első titkára. *L. Budapesten, Nagy János-útcza 25. sz. Vál. jún. 1. 1882.*

SZIGETI JÓZSEF, a Nemzeti szinház s a Kisfaludy-Társaság tagja. *L. Budapesten, VII. ker. Erzsébet-körút 7. sz. Vál. jún. 1. 1882.*

SZÁSZ BÉLA, a kolozsvári egyetemen tanár. *L. Kolozsvárott. Vál. máj. 17. 1883.*

SZINNYEI JÓZSEF (ifjabb), bölcselettudor, a magyar nyelvészet és irodalomtörténet nyilvános rendes tanára a kolozsvári tudomány-egyetemen, a középiskolai tanárképző intézet tanára, a középiskolai tanárvizsgáló bizottság tagja, a helsingforsi Finn Irodalmi társaságnak (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) és a Finn-Ugor Társaságnak (Suomalais-Ugrilainen Seura) levelező tagja, a budapesti Philologiai Társaságnak választmányi tagja. *L. Kolozsvártt. Vál. jún. 5. 1884.*

BAKSAY SÁNDOR, ev. ref. lelkész, solti esperes, a Kisfaludy-Társaság tagja. *L. Kún-Szent-Miklóson. Vál. jún. 5. 1884.*

PECZ VILMOS, bölcselettudor, főgymnasiumi tanár, egyetemi magántanár, a Budapesti Philologiai Társaság első titkára. *L. Budapesten, IV. ker. Havas-útcza 6. sz. Vál. máj. 16. 1887.*

Dr. HALÁSZ IGNÁCZ, főreáliskolai tanár. *L. Székes-Fehérvárott. Vál. máj. 4. 1888.*

Megválasztott levelező tagok:

LEHR ALBERT, főgymnasiumi tanár. *L. Budapesten, VII. ker. Nefelejts-útcza 8. b. sz. Vál. jún. 1. 1882.*

PÁLFFY ALBERT, a Kisfaludy-Társaság tagja. *L. Budapesten, Sándor-útcza 25. sz. Vál. jún. 5. 1884.*

BERCZIK ÁRPÁD (Jászói), m. kir. miniszteri tanácsos, a vaskorona-rend harmadosztályú lovagja, a Kisfaludy-Társaság rendes tagja. *L. Budapesten, Kerepesi-út 24. sz. Vál. máj. 4. 1888.*

MIKSZÁTH KÁLMÁN, országgy. képviselő. *L. Budapesten, VII. ker. Dohány-útcza 28. Vál. máj. 3. 1889.*

VAJKAY KÁROLY, a budapesti kir. itélő-tábla elnöke, a m. főrendiház tagja. *L. Budapesten, IV. ker. Kecskeméti-útcza 9. sz. Vál. máj. 3. 1889.*

Külső tagok:

RAWLINSON CRESWICKE HENRIK baronet, K. C. B. altábornok, az indiai tanács, s a Royal Society tagja, és a Royal Geographical Society elnöke. *Londonban. Vál. decz. 16. 1858.*

AHLQVIST ÁGOST, a helsingforsi egyetemen a finn nyelv és irodalom tanára. *Helsingforsban. Vál. decz. 16. 1859.*

RENAN ERNŐ, a franczia Institut tagja. *Párisban. Vál. decz. 16. 1859.*

STIER TEOPHIL. *Zerbstben, anhalti herczegségben. Vál. okt. 9. 1860.*

RAJA RAJENDROLÁLA MITRA, a bengali Asiatic Society alelnöke, s több európai tudós egyesületek tagja. *Calcuttában. Vál. decz. 10. 1865.*

Br. SCHLECHTA OTTOKÁR, cs. kir. követségi tanácsos, a cs. k. keleti Akadémia igazgatója. *Bécsben. Vál. decz. 10. 1865.*

OPPERT GYULA, a franczia Institut tagja. *Párisban. Vál. decz. 10. 1865.*

MIKLOSICH FERENCZ, cs. udvari tanácsos, a bécsi cs. Akadémia tagja, és a bécsi egyetemen a szláv nyelvészet és irodalom tanára. *Bécsben. Vál. máj. 24. 1872.*

OVERBECK JÁNOS, egyet. tanár. *Lipcsében. Vál. máj. 21. 1873.*

LEITNER G. W. a lahorei collegium igazgatója. *Lahorában. Vál. máj. 21. 1873.*

MÜLLER MIKSA, az oxfordi egyetemen az új nyelvek és irodalmak tanára. *Oxfordban. Vál. máj. 28. 1874.*

ASCOLI ÉZSAIÁS, tanár. *Milanóban. Vál. máj. 26. 1875.*

UJFALVY KÁROLY, tanár. *Párisban. Vál. jún. 8. 1876.*

DONNER OTTÓ, egyetemi tanár. *Helsingforsban. Vál. jún. 8. 1876.*

EBERS GYÖRGY, az aegyptologia tanára. *Lipcsében. Vál. máj. 24. 1877.*

MÜLLER FRIGYES, a nyelvészet tanára a bécsi egyetemen. *Bécsben. Vál. jún. 14. 1878.*

TEZA EMIL, a nyelvtudomány tanára a páduai egyetemen. *Páduában. Vál. máj. 22. 1879.*

DE GUBERNATIS ANGELO. *Florenczben. Vál. május 20. 1880.*

BUTTLER DUNDAS EDE, a British Museum tisztviselője, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Londonban. Vál. máj. 19. 1881.*

DE GOEJE M., leydeni tanár. *Leydenben. Vál. jún. 1. 1882.*

GENETZ ARVID, lyceumi tanár Finnországban. *Helsingforsban. Vál. jún. 5. 1884.*

TAINE HIPPOLYT, a franczia akadémia tagja. *Párisban. Vál. máj. 28. 1885.*

JONES W. HENRIK, angol iró. *Mumby Vicarage, Alford, Lincolnshire. Angolországban Vál. máj. 6. 1886.*

ILMINSZKI MIKLÓS (Nikolaj Ivanovics), a kázáni tanítóképző-intézet igazgatója. *Kázánban (Oroszország). Vál. máj. 4. 1888.*

Dr. RADLOFF VILMOS, a szentpétervári császári tudományos akadémia tagja. *Szent-Pétervárott. Vál. máj. 4. 1888.*

MISTELI FERENCZ, egyetemi tanár. *Baselben. Vál. máj. 3. 1889.*

SCHUCHARDT HUGÓ, egyetemi tanár. *Gráczban. Vál. máj. 3. 1889.*

MAHÉSACHANDRA NYAYARATNA, a sanscritt collegium igazgató-tanára. *Calcuttában. Vál. máj. 3. 1889.*

II. A bölcseleti, társadalmi és történeti tudományok osztálya.

Elnök:

PULSZKY FERENCZ (l. Igazg. Tanács). *Vál. az osztály által, április 30. 1889.*

Tiszteleti tagok:

PULSZKY FERENCZ. (Lásd Igazg. Tanács.)

HORVÁT BOLDIZSÁR, jogtudor, országgyűlési képviselő, a Kisfaludy-Társaság rendes tagja. *L. Budapesten, Andrássy-út 96. sz. Lev. taggá vál. decz. 20. 1861., tiszteletivé márcz. 18. 1868.*

Gr. SZÉCSEN ANTAL. (L. Igazg. Tanács.)

BRASSAI SÁMUEL, kir. tanácsos, az erdélyi orsz. Múzeum igazgatója, a kolozsvári kir. Ferencz József-egyetem nyug. tanára. *L. Kolozsvárott. Lev. taggá vál. szept. 7. 1837., a mathematikai és természettud. osztályból áttétetett jan. 19. 1864., rendes taggá vál. decz. 10. 1865., tiszteletivé máj. 13. 1887.*

B. RADVÁNSZKY BÉLA, Zólyommegye főispánja. *L. Sajó-Kazán. Lev. taggá vál. május 22. 1879., tiszteletivé május 13. 1887.*

TISZA KÁLMÁN. (Lásd Igazgató-Tanács.)

Gr. ANDRÁSSY GYULA. (Lásd Igazgató-Tanács.)

Br. NYÁRY JENŐ (Nyáregyházi), cs. és kir. kamarás, aranysarkantyús vitéz, miniszteri osztálytanácsos, a főrendiház jegyzője, a királyi orsz. legfőbb fegyelmi biróság tagja, a portugalli Krisztus-rend csillagos középkeresztese, a belga Lipót-rend tiszti keresztese, a braziliai Rózsa- és az olasz Szt. Móricz- és Lázár-rendek, valamint a török Medjidie-rend II. osztályú lovagja, az országos régészeti és embertani társulat másodelnöke, a hunyadvári egylet alelnöke, a m. történelmi társulat, a budapesti heraldikai és genealogiai társulat és a gömörmegyei múzeum-egyesűlet igazgató-választmányi, továbbá a békésmegyei régészeti és művelődéstörténelmi, a tiszafüredvidéki régészeti, és

a felsőmagyarországi régészeti társulatok tiszteleti, és a M. Földhitelintézet felügyelő bizottsági tagja. *L. Budapesten, Zöldfa-utcza 44. sz. Lev. taggá vál. május 17. 1883., tiszteletivé máj. 3. 1889.*

Rendes tagok:

TÓTH LŐRINCZ, jogtudor, a m. kir. curia tanácselnöke, a Ferencz József-rend csillagos középkeresztese, a Kisfaludy-társaság rendes s a Petőfi-Társaság és az aradi Kölcsey-egylet tiszteleti tagja, a budapesti jogászegylet igazgató választmányi tagja, a budapesti h. h. község egyháztanácsának tagja; több ízben volt országgyűlési képviselő. *L. Budapesten, Király-utcza 99. sz. Lev. taggá vál. szept. 10. 1836., rendessé decz. 15. 1858.*

WENZEL GUSZTÁV (Kövesdi), kir. tanácsos, bölcseleti s jogtudor, a pesti egyetemen a magyar magán- és bányajog s a jogtörténet nyug. tanára, a dél-szláv történeti és régiségtani, a felső-luzsiczai tudós társaságok, a morva-sziléziai cs. kir. társulat történeti és statiszt. osztályának, s az erdélyi országismertető egyesületnek tagja. *L. Budapesten, Hunyadi-utcza 50. sz. Lev. taggá vál. decz. 18. 1846., rendessé decz. 15. 1858.*

KAUTZ GYULA. (L. Igazgató-Tanács.)

SZABÓ KÁROLY, bölcselettudor, az erdélyi múzeum könyvtárnoka, a kolozsvári kir. Ferencz József-egyetem tanára. *L. Kolozsvárott. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé május 17. 1871.*

SALAMON FERENCZ, bölcselettudor, a Kisfaludy-Társaság tagja, a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen a magyar történelem ny. r. tanára. *L. Budapesten, Damjanics-utcza 52. sz. Lev. taggá vál. decz. 16. 1859., a nyelv- és széptud. osztályból áttétetett jan. 13. 1863., rendes taggá vál. máj. 17. 1871.*

SZILÁGYI SÁNDOR, a m. történeti társulat főtitkára, s a budapesti m. kir. t. egyetemi könyvtár igazgatója. *L. Budapesten, IV. ker. Ferencziek-tere 5. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé máj. 21. 1873.*

KNAUZ NÁNDOR, szerfeli apát, esztergomi főegyházi kanonok. *L. Esztergomban, a könyvtári épületben. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé máj. 21. 1873.*

FRAKNÓI VILMOS. (Lásd Elnökség.)

NAGY IVÁN (Felső-Győri). *L. Horpácson, u. p. Nagy-Oroszi. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé máj. 21. 1874.*

KELETI KÁROLY, bölcselettudor, miniszt. tanácsos, az országos statisztikai tanács tagja és előadója; a cs. Lipót-rend lovag-keresztese, az orosz Szaniszló-rend II. osztályának birtokosa, a portugalli Miasszonyunk de Villa Vicosa című rend középkeresztese; a nemzetközi statisztikai congressus állandó bizottságának elnöke, az Institut Egyptien, az Academia panormitana scientiarum ac literarum, a Statistical Society és a nizs-gorodszki gubernium statisztikai bizottságának költagja; a közoktatási tanács, az államtudományi vizsgáló bizottság tagja; egyetemi magántanár; a kereskedő ifjak társulatának tiszteleti, a földrajzi társulat, a nemzet-gazdasági egylet választmányi, a budapesti kereskedelmi és iparkamara levelező, a m. kir. természettudományi társulat s a fővárosi bizottság tagja. *L. Budapesten, I. ker. Tábor-utcza 2. sz. Lev. taggá vál. márcz. 18. 1868., rendessé máj. 26. 1875.*

PESTY FRIGYES, kir. tanácsos, a magyar Történelmi társulat alapító és igazgatóválasztmányi tagja, a magyar Földrajzi társaság, a Délmagyarországi régészeti és történelmi Múzeum-társulat, a magyar heraldikai és genealogiai társaság választmányi, a békésmegyei mívelődéstörténelmi egylet- és a bácsbodrogmegyei történelmi társulat tiszteletbeli; a stájerországi cs. k. gazdasági társaság, a fermói accademia araldico-genealogica italiana levelező, a párisi Institut d'Afrique és a sanfranciscói pacific-parti magyar társas és kölcsönös segélyegylet tiszteleti tagja. *L. Budapesten, VII. ker. István-tér 15. sz. Lev. taggá vál. decz. 16. 1859., rendessé máj. 24. 1877.*

PAULER GYULA, m. kir. országos levéltárnok, jogtudor, köz- és váltóügyvéd, a budapesti jogtudományi államvizsgálati bizottságnak, s a magyar történelmi társulat választmányának s a hunyadmegyei tört. és régészeti társulat tiszt. tagja. *L. Budapesten, II. ker. Lánczhid-utcza 2. sz. Lev. taggá vál. máj 25. 1870., rendessé május 24. 1877.*

THALY KÁLMÁN, szab. kir. Debreczen város I. ker. ország-

gyűlési képviselője; miniszteri osztálytanácsos; a török császári Medjidjie-rend csillagos nagy-commandeurje; az olasz királyi Sz.-Móricz és Lázár-rend lovagtisztje; a magyar történelmi társulat alelnöke s alapító tagja; a műemlékek orsz. bizottságának, továbbá a nemzeti múzeumi orsz. bizottságnak beltagja; a tiszántúli helv. hitv. egyházkerület világi tanácsbirája; a milanói és a torinói kir. tudom. akadémiák külföldi tagja; a pozsonymegyei régészeti és történelmi egyesület elnöke; a békés- és biharmegyei régészeti és történelmi társulat tiszteleti, a pozsonyi Toldy-kör igazg. választmányi tagja, stb. *L. Budapesten, IX. ker. Üllői-út 21. sz. és Pozsonyban, Apácza-utcza 13. sz. a. Lev. taggá vál. 1864. január 20., rendessé május 20. 1880.*

HAJNIK IMRE, jogtudor, a budapesti m. kir. tud. egyetemen a jogtörténelem nyilv. rendes tanára, az orsz. közoktatási tanács-, a vallás- és tanulm. alapok ellenőrző bizottságának tagja. *L. Budapesten, IV. ker. Ferencziek-tere 2. sz. Lev. taggá vál. május 17. 1871., rendessé május 20. 1880.*

TORMA KÁROLY, bölcselettudor, a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen a régiség és éremtan ny. r. tanára, a római Istituto di corrispondenza archeologica levelező, a bukuresti Academia Romana, a hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat s a tiszafüred-vidéki régészeti egylet tiszteleti tagja, a magyar történelmi társulat, a budapesti philologiai s a magyar heraldikai és genealogiai társaság választmányának tagja, a magyarországi műemlékek országos bizottságának bel-, s az erdélyi múzeum-egylet igazgató-tagja stb. *L. Budapesten, Zöldfa-utcza 40. sz. Lev. taggá vál. december 20. 1861., rendessé május 19. 1881.*

APÁTHY ISTVÁN, kir. tanácsos, a III. oszt. vaskorona-rend lovagja, jogtudor, köz- és váltó-ügyvéd, a budapesti kir. tud. egyetemen a váltó-, kereskedelmi, európai nemzetközi és tengerjog nyilv. rendes, a törvénykezési rendtartás jogosított tanára; az ügyvédvizsgáló, a II. alap- és a jogtudományi államvizsgálati bizottság tagja, a letenyei kerület orsz. képviselője, a fővárosi bizottság tagja, a budapesti kereskedelmi és iparkamara lev. tagja, az I. magyar iparbank elnöke, a kisbirtokosok országos földhitel-

intézetének igazgatósági tagja. *L. Budapesten, Vámház-körút 13. sz. Lev. taggá vál. máj. 21. 1873., rendessé június 5. 1884.*

SCHVARCZ GYULA, jénai bölcselettudor, a londoni Geological Society, Ethnological Society, Anthropological Society, a Société Géologique de France, és az Académie Nationale stb. tagja, az Országos Köznevelési Egyesület elnöke, a k. magyar természettudományi társulat és a magyarhoni földt. társ. alapító tagja, orsz. képviselő. *A III. osztályból áttétetett jún. 5. 1884. L. Székes-Fehervártt. Lev. taggá vál. január 20. 1864., rendessé máj. 13. 1887.*

VÉCSEY TAMÁS, jogtudor, a budapesti m. kir. egyetemen a római jog nyilv. rendes tanára, hites köz- és váltóügyvéd, a magyar jogászegylet választmányi tagja. *L. Budapesten, VIII. ker. Múzeum-utcza 3. sz. Lev. taggá vál. máj. 19. 1881., rendessé máj. 3. 1889.*

PAUER IMRE, sz. m. és bölcselettudor, a budapesti m. kir. tud. egyetemen a philosophia ny. rendes s a paedagogia jogosított tanára, az országos középiskolai tanárvizsgáló-bizottság tagja. *L. Budapesten, VI. ker. Teréz-körút 56. sz. Lev. taggá vál. máj. 28. 1874., rendessé máj. 3. 1889.*

Megválasztott rendes tagok:

NAGY IMRE (Alsó-Szopori), a m. kir. curia birája. *L. Budapesten. Múzeum-körút 10. sz. Lev. taggá vál. máj. 25. 1870., rendessé máj. 6. 1886.*

KÁLLAY BÉNI (Nagy-Kállói), cs. és kir. közös pénzügyminiszter, ő cs. és ap. kir. Felsége val. belső titkos tanácsosa és aranykulcsos híve, a Szt.-István-rend lovagkeresztese, a Takowa szerb kir. rendnek nagykeresztese, több más külföldi rend középkeresztese. *L. Bécsben. Lev. taggá vál. jún. 14. 1878., rendessé május 4. 1888.*

JAKAB ELEK, m. kir. orsz. allevéltárnok, az erdélyi román irodalmi és népművelődési társulat tiszteleti, a British and Foreign Unitarian Association lev. tagja, okleveles ügyvéd, a budai m. kir. állami polgári tanító-képezde igazgató tanácsosa.

L. Budapesten, I. ker. Döbrentei-útcza 6. sz. Lev. taggá vál. máj. 25 1870., rendessé május 3. 1889.

KÁROLYI ÁRPÁD, egyetemi magántanár, a bécsi cs. és kir. titkos állami levéltár alleveltárnoka. *L. Bécsben, Neubau, Schottenhofgasse 3. sz. Lev. taggá vál. május 20. 1878. rendessé máj. 3. 1889.*

Levelező tagok:

KARVASY ÁGOST, kir. tanácsos, nyugalmazott m. kir. egyetemi tanár és hites ügyvéd. *L. Bécsben, Wohllebengasse 15. sz. Vál. decz. 18. 1846.*

SZÜCS ISTVÁN, köz- és váltóügyvéd, nyugalmazott m. kir. törvényszéki biró, a jogtudományi államvizsgálati bizottság tagja, a debreczeni ev. ref. egyház főgondnoka, a debreczeni ref. kollégium helyi gondnoka, a tiszántúli ev. ref. középiskolai felügyelő-tanácsnak, valamint az egyházkerületi tanügyi bizottságnak is tagja, a debreczeni ref. főiskolai gazdasági tanács elnöke. *L. Debreczenben. Vál. decz. 18. 1846.*

Gr. ANDRÁSSY MANÓ (Krasznahorkai és Csik-Szentkirályi), valóságos belső titkos tanácsos, országgyűlési képviselő. *L. Budapesten, V. ker. Mérleg-útcza 11. sz. Vál. december 11. 1858.*

MÁTYÁS FLÓRIÁN, *L. Pécsett. Vál. decz. 15. 1858. A nyelv- és széptudom. osztályból áttétetett máj. 16. 1883.*

FINÁLY HENRIK LAJOS, a történelmi tudományok ny. r. tanára a kolozsvári m. k. tud. egyetemen, az erdélyi múzeum-egylet titkára, a múzeumi régiség- és éremtár őre, a római Istituto di Corrispondenza Archeologica levelező tagja, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnöke, az erdélyi orsz. gazdasági egylet és a román népmívelő egylet tiszteleti tagja; a történelmi társulat, a szebeni «Verein für Siebenbürgische Landeskunde» és egynéhány más közhasznú egylet fizető rendes tagja. *L. Kolozsvárott. Vál. decz. 15. 1858. A nyelv- és széptudományi osztályból áttétetett máj. 18. 1881.*

KERKAPOLY KÁROLY, ő cs. és ap. kir. Felsége val. belső titkos tanácsosa, a cs. Lipót-rend nagykeresztese, a budapesti

magy. kir. egyetemen a politikai tudományok tanára. *L. Budapesten, IX. ker. Csillag-utcza 8. sz. Vál. decz. 16. 1859.*

FALK MIKSA, bölcselettudor, országgyűlési képviselő, a «Pester Lloyd» szerkesztője. *L. Budapesten, V. ker. Dorottya-utcza 14. sz. Vál. decz. 20. 1861.*

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD, bölcselettudor, köz- és váltójogi ügyvéd, a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen Magyarország történelmének ny. r. tanára, és a gymn. tanárvizsgáló bizottság tagja. *L. Budapesten, IV. ker. Sörház-utcza 6. sz. Vál. decz. 20. 1861*

HOFFMANN PÁL, jogtudor, hites ügyvéd, a vaskorona-rend III. oszt. vitéze, a budapesti m. kir. egyetemen a római jog ny. r. tanára, a párisi Société de législation comparée tagja. *L. Budapesten, Szervita-tér 1. sz. Vál. jan. 13. 1863.*

Dr. BARSI JÓZSEF, az országos statisztikai tanácsnak tagja. *L. Budapesten, I. ker. Attila-utcza 25. sz. Vál. máj. 25. 1870.*

LUBRICH ÁGOST, a budapesti m. kir. egyetemen a felsőbb nevelés-tudomány nyilv. rendes tanára. *L. Budapesten, VIII. ker. Alföldi-utcza 10. sz. Vál. máj. 17. 1871.*

DOMANOVSZKI ENDRE, a bölcselettudomány nyugalmazott tanára. L. *Budapesten, Klauzál-utcza 4. sz. Vál. máj. 17. 1871.*

BALÁSSY FERENCZ, egri kerületi esperes és maklári lelkész, a Kemény Zsigmondról nevezett szépirodalmi társulat rendes s a m. történelmi társ. választm. tagja. *L. Makláron. Vál. máj. 24. 1872.*

PÓR ANTAL, apát, a pozsonyi társas egyház kanonokja. *L. Pozsonyban. Vál. május 24. 1872.*

MATLEKOVITS SÁNDOR, valóságos belső titkos tanácsos, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium ny. államtitkára, országgyűlési képviselő, jogtudor, köz- és váltóügyvéd, a Szt. István-rend középkeresztes vitéze, a cs. Lipót-rend lovagkeresztes vitéze, a norvég északi csillag, az olasz korona, a szerb Takowa-rend nagykeresztese, a belga Lipót-, a franczia becsület-, a spanyol III. Károly-rend középkeresztese, a norvég Olaf és a bajor korona kiskeresztese. *L. Budapesten, VII. ker. Dohány-utcza 12. sz. Vál. május 21. 1873.*

ORTVAY TIVADAR, csanádegyházmegyei áldozópap és szentszéki ülnök, képesített egyetemi tanár, a pozsonyi kir. jog- és államtudományi kar ny. rendes tanára, a pozsonyvármegyei régészeti és történelmi egyesületnek alelnöke és alapító tagja, a békésvármegyei régészeti és művelődés-történeti társulat tiszteleti, a magyar történelmi társulat, a délmagyarországi régészeti és történelmi társulat, a magyar heraldikai és genealogiai társaság igazgató választmányi tagja, a pozsony-városi statisztikai hivatal tagja, a Szent-István-társulat irodalmi társaságának tagja. *L. Pozsonyban. Vál. máj. 26. 1875.*

HAAN LAJOS, békéscsabai ev. lelkész, a Ferencz-József-rend lovagja, a magyarhoni ágostai hitvallásúak egyetemes egyházi főjegyzője, a dorpati tudós társaság lev., a m. történelmi társulat s a magyar genealogiai és heraldikai társaság igazgató-választmányi tagja, a békésmegyei régészeti és mívelődéstörtén. egylet másodelnöke. *L. Békés-Csabán. Vál. máj. 24. 1877.*

ZSILINSZKY MIHÁLY, Csongrád vármegye főispánja, a magyar történelmi, földrajzi, az országos régészeti és embertani, továbbá a heraldikai tud. társaságoknak igazgató választmányi tagja; a paedagogikai társaságnak alelnöke; az országos kisdedvédő egyesületnek osztályelnöke; a békésmegyei mívelődéstörténelmi egyletnek tiszt. tagja, a kir. magyar természettudományi társulatnak r. tagja; a békési ev. esperességnek és a csabai ev. egyháznak felügyelője, stb. *L. Szentesen és Budapesten, Szentkirályi-utcza 30 sz. Vál. jún. 14. 1878.*

GYÖRGY ENDRE, orsz. képviselő. *L. Budapesten, V. ker. Ferencz József rakpart 24. sz. Vál. május 22. 1879.*

KŐRÖSI JÓZSEF, a Ferencz-József-, és több külföldi rend lovagja, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója, egyetemi magántanár, az orsz. statisztikai tanács és a nemzetközi statisztikai congressus állandó bizottságának, továbbá a nemzetközi demografiai bizottság és az «Institut international de Statistique» a belgiumi «Commission Centrale de Statistique» lev., a philadelphiai orvosi egyetem tagja, a párisi «Société de Statistique», és a manchesteri «Statistical Society» lev. tagja, a nischnynowgorodi kormányzóság statisztikai bizottságának költagja, a

magy. közegészségi egyl. ig. választm. tagja, a párisi «Société de médecine publique et d'hygiène professionelle», az ugyanott székelő «Société d'hygiène», a brüsszeli «Société royale d'hygiène», a milanói «Società italiana d'igiene», a bordeauxi «Société d'hygiène publique», a madridi «Sociedad española de higiene», a montreali «Société d'Hygiène de la Province de Quebec» (Canada), a párisi Soc. de l'hygiène de l'enfance lev., a sz.-pétervári oktatási múzeum beltagja, a budapesti és aradi kereskedelmi és iparkamarák lev. tagja. *L. Budapesten, VI. ker. Andrássy-út 48. sz. Vál. máj. 22. 1879.*

MYSKOVSZKY VIKTOR, a kassai állami főreáliskolánál az ábrázoló mértan és az építészet rendes tanára, műépítész, a magyar mérnök és építész-egylet rendes tagja, a magyar történelmi-, az országos magy. képzőművészeti-, az országos embertani és régészeti társulatok tagja; a felsőmagyarországi múzeum régészeti osztályának őre; az orsz. magyar iparmúzeum felügyelő-, a magyarországi műemlékek országos bizottságának-, a bécsi «Central Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunstdenkmale-», a milanói «Collegio Internationale di Scienze ed arti» levelező tagja; a párisi 1878. évi közkiállítás ezüst-, s a székesfehérvári 1879. évi kiállítás arany-érmének tulajdonosa, a kassai keresk. és iparkamara kültagja, az országos magyar iparművészeti társulat kassai képviselője, s a Kárpát-egylet rendes tagja. *L. Kassán. Vál. máj. 20. 1880.*

KOZMA FERENCZ, Kolozsmegye kir. tanfelügyelője. *L. Kolozsvártt, Nagy-utczá 34. Vál. máj. 20. 1880.*

MAJLÁTH BÉLA, a M. N. Múzeum könyvtárőre, a magy. tört. társ., földrajzi társ., az állat- és növény-honosító társaság választmányi, a magyarországi földtani társulat levelező, a bécsi és németországi embertani és régészeti társulatok rendes, a magyarországi anthropol. és régészeti társulat választmányi tagja. *L. Budapesten, a M. Nemzeti Múzeum épületében. Vál. május 20. 1880.*

DANKÓ JÓZSEF, pozsonyi prépost, bélakúti apát, barsi főesperes, esztergomi főegyházi kanonok és pápai praelatus, hittudor, a bécsi és budapesti egyetem hittani karának bekebelezett taggá stb. *L. Pozsonyban. Vál. május 19. 1881.*

CZOBOR BÉLA, nagyvárad-egyházmegyei lat. szert. áldozár, bölcselettudor, a műemlékek orsz. bizottságának előadója, a keresztény műarchaeologia és symbolika magántanára a budapesti kir. m. tud.-egyetemen, a székesfehérvári sz.-szék ülnöke, a szerb kir. sz. Száva-rend középkeresztese, a portugal királyi sz. Jakab- és a «Miasszonyunk de Villa Viçosa»-rendek lovagja, az orsz. régészeti és embertani társulat osztály-elnöke, a felső-magyarországi és a biharmegyei régészeti és történelmi egylet tiszteletbeli, a m. történelmi és iparművészeti társulatok igazgató-választmányi, a lissaboni «Real Associacao dos Architectos e Archeologos Portugezes» lev. tagja, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa. *L. Budapesten, VI. ker. Lendvay-utcza 12. sz. Vál. máj. 19. 1881.*

Dr. SZENTKLÁRAY JENŐ, csanád-egyházmegyei áldozár, török-becsei plébános, bölcselettudor, kép. egyetemi magántanár, a belgrádi szerb tudós társaság és a Szent-István-Társulat tudom. és irodalmi osztályának, valamint a m. heraldikai és genealogiai s a magy. ethnologiai társulatok igazgató választmányának, a békésmegyei és bács-bodrogi régészeti és mívelődés-történelmi társulatok tiszteleti tagja. *L. Török-Becsén, Torontálmegyében. Vál. június 1. 1882.*

CSONTOSI JÁNOS, a Nemzeti Múzeum könyvtárának segédőre, a m. történelmi, valamint a m. heraldikai és genealogiai társulatok igazgató-választmányi tagja, s a Magyar-Könyvszemle szerkesztője. *L. Budapesten, Múzeum-utcza 6. sz. Vál. május 17. 1883.*

Dr. THALLÓCZY LAJOS, cs. és kir. kormánytanácsos a cs. és kir. közös pénzügyminisztériumban. *L. Bécsben, Alleegasse 23: Hofkammer-Archiv. Vál. május 17. 1883.*

Dr. PULSZKY KÁROLY (Cselfalvai és Lubóczi), az országos képtár őre, orsz. képviselő. *L. Budapesten, az Akadémia palotájában. Vál. máj. 17. 1883.*

Dr. LÁNG LAJOS, m. kir. pénzügyminiszteri államtitkár, egyetemi tanár, országgyűlési képviselő. *L. Budapesten, Vigadó-tér 1. sz. Vál. máj. 17. 1883.*

KŐVÁRY LÁSZLÓ, a heraldikai társaság választmányi, a

történelmi társaság alapító, az erdélyi múzeum-egylet alapító és választmányi, Kolozsvár város bizottságának virilis, s a kolozsvári unitárius főtanoda felügyelő gondnoka. *L. Kolozsvártt. Vál. máj. 17. 1883.*

HAMPEL JÓZSEF, a budapesti egyetemen rk. tanár, a M. N. Múzeum régiségtárának őre. *L. Budapesten, a M. N. Múzeum épületében. Vál. jún. 5. 1884.*

BALLAGI ALADÁR, a budapesti egyetemen rk. tanár. *L. Budapesten, Kinizsi-utcza 29. sz. Vál. jún. 5. 1884.*

BUNYITAY VINCZE, váradi t. kanonok, szentszéki biró, püspökségi könyvtárnok, a műemlékek országos bizottságának, a nagyváradi jogakadémián az államtudományi államvizsgálati bizottság kültagja, a magyar történelmi társulat, az országos embertani s régészeti társulat, a magyar heraldikai s genealogiai társaság igazgató választmányi tagja, a békésmegyei művelődéstörténelmi egylet tiszteletbeli, a vatikáni okirattár szerkesztő bizottságának s a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja. *L. Nagyváradon. Vál. jún. 5. 1884.*

Dr. FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ, bölcselettudor, a M. N. Múzeum levéltárnoka, egyetemi magán-tanár; a magyar történelmi társulat igazgató választmányi tagja; a magyar heraldikai és genealogiai társaság titkára és folyóiratának szerkesztője. *L. Budapesten, a N. Múzeum épületében. Vál. jún. 5 1884.*

HORVÁT ÁRPÁD, bölcseleti és jogtudor, h. ügyvéd, a budapesti tudomány-egyetemen az oklevél- és czímertan ny. rendes tanára, a m. történelmi társulat választmányi tagja. *L. Budapesten, Képiró-utcza 7. sz. Vál. jún. 5. 1884.*

KOVÁTS GYULA, jogi tudor, hites ügyvéd, volt kir. itélő táblai biró, a budapesti egyetemen az egyházi jog nyilv. rend. tanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság alelnöke, a jogtudományi államvizsgálati bizottság tagja. *L. Budapesten, IV. ker. Magyar-utcza 6. sz. Vál. jún. 5. 1884.*

PLÓSZ SÁNDOR, a budapesti egyetemen a váltójog, kereskedelmi jog és polg. törvényjog r. tanára. *L. Budapesten, IV. k. Zsibárus-utcza 1. sz. Vál. jún. 5. 1884.*

HEGEDŰS SÁNDOR, országgyűlési képviselő. *L. Budapesten, IV. ker. Egyetem-útcza 6. sz. Vál. máj. 28. 1885*

CSAPLÁR BENEDEK, kegyes tanító-rendi áldozár, tiszteleti kormánytanácsos, a rend történetirója s házi könyvtárnoka, a magyar történelmi társulat igazgató választmányi, s a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja. *L. Budapesten, IV. ker. Városháztér, a kegyes tanító-rendek épületében. Vál. máj. 6. 1886.*

Dr. CONCHA GYŐZŐ, az alkotmányi és közigazgatási politika nyilvános rendes tanára a kolozsvári egyetemen. *L Kolozsvártt. Vál máj. 6. 1886.*

WLASSICS GYULA, jogtudor, ügyvéd, főügyészi helyettes, a budapesti ügyvédvizsgáló és jogtudományi államvizsgálati bizottságok, a magyar jogászgyűlés állandó bizottságának, a franczia «Législation comparée» társaság és a német jogászgyűlés tagja. *L. Budapesten, VI. ker. Andrássy-út 95. sz. Vál. május 6. 1886.*

Br. ORBÁN BALÁZS, országgyűlési képviselő. *L. Budapesten, Havas-útcza 4. sz.; és Szejkefürdő, u. p. Székely-Udvarhely. Vál. máj. 13. 1887.*

PULSZKY ÁGOSTON (Cselfalvai és Lubóczi), jogtudor, a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen az észjog és az államtudományi encyclopaedia ny. r. tanára; a jog- és államtudományi kar volt dékánja; a hadi diszítménynyel ellátott III. osztályú vaskoronarend lovagja; országgyűlési képviselő; a Szécsény-vidéki gazdasági egyesület t. elnöke; a nógrádmegyei gazdasági egyesület másodelnöke; a nógrádi evang. esperesség egyházi biróságának elnöke; Nógrád vármegye bizottsági tagja, stb. *L. Budapesten, Szentkirályi-útcza 39. sz. Vál. május 13. 1887.*

MEDVECZKY FRIGYES (Medveczei), bölcselettudor, a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen a philosophia nyilv. rendes tanára; az országos közoktatási tanács és középtanodai tanárvizsgáló bizottságnak tagja. *L. Budapesten, IV. ker. Zöldfa-útcza 32. sz. Vál. május 13. 1887.*

GRÜNWALD BÉLA (Bártfai), országgyűlési képviselő. *L. Budapesten, IV. ker. Só-utcza 18. Vál. máj. 4. 1888.*

Dr. JEKELFALUSSY JÓZSEF (Jekel- és Margitfalvi), aligazgató-miniszteri osztálytanácsos az orsz. m. kir. statisztikai hivatalban, jog- és államtudományi tudor, köz- és váltóügyvéd, a Ferencz József-rend lovagja, a tudomány-egyetemen az államvizsgálati, továbbá a statisztikai szakvizsgálati bizottságnak, az országos statisztikai tanácsnak és a nemzetközi statisztikai intézetnek (L'institut international de statistique) tagja. *L. Budapesten, VI. ker. Teréz-körút 54. sz. Vál. máj. 4. 1888.*

TÉGLÁS GÁBOR, főreáliskolai igazgató, az országos régészeti és embertani társulat választmányi tagja, a hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat múzeumi igazgatója. *L. Déván. Vál. május 4. 1888.*

Dr. BALLAGI GÉZA, jogakadémiai tanár. *L. Sárospatakon. Vál. május 4. 1888.*

Dr. ACSÁDY IGNÁCZ, a magyarországi hirlapirók nyugdíjintézetének igazgatósági tagja. *L. Budapesten, IV. ker. Curia-utcza 3. sz. Vál. máj. 4. 1888.*

Dr. SZÁDECZKY LAJOS, magántanár a m. kir. tudomány-egyetemen, a M. Történelmi Társulat választmányi tagja és segéd-titkára, a budapesti tudományegyetemi könyvtár tisztviselője. *L. Budapesten, IV. ker. az egyetemi könyvtár épületében. Vál. május 4. 1888.*

Külső tagok:

CANTU CAESAR, a milánói állami levéltár igazgatója, több tudományos társaság tagja. *Milánóban, Vál. deczember 16. 1858.*

FLEGLER SÁNDOR, bölcselettudor és tört. tanár. *Nürnbergben. Vál. decz. 16. 1858.*

ROSCHER VILMOS, kir. egyetemi tanár. *Lipcsében. Vál. decz. 2. 1860*

DUDIK BÉDA FERENCZ, a raigerni sz. Benedek-rendű káptalan tagja Morvában, Morvaország történetirója, a cs. és kir.

Ferencz József-rend lovagja, s több külföldi rendjel birtokosa, számos külföldi tudományos társ. és egylet tagja. *Brünnben. Vál. jan. 20. 1864.*

MOMMSEN TIVADAR, kir. egyetemi tanár. *Berlinben. Vál. jan. 30. 1867.*

JANET PÁL, a franczia Institut tagja. *Párisban. Vál. márcz. 18. 1868.*

Dr. ENGEL ERNŐ, a porosz statisztikai hivatal főnöke. *Lössnitzben, Drezda mellett. Vál. ápr. 14. 1869.*

ARNETH ALFRÉD, cs. és kir. valós. belső titkos tanácsos, a bécsi tud. akadémia elnöke, bölcselettudor stb., a cs. és kir. titkos levéltár igazgatója. *Bécsben. Vál. máj. 24. 1872.*

BIRK ERNŐ, cs. udv. tanácsos, a cs. udv. könyvtár igazgatója, bölcselettudor, a bécsi tud. akad. tagja. *Bécsben. Vál. máj. 24. 1872.*

BOCK FERENCZ, kanonok. *Aachenben. Vál. máj. 24. 1872.*

FIEDLER JÓZSEF, cs. osztálytanácsos, a bécsi cs. és kir. titkos levéltár aligazgatója, a bécsi tud. akadémia tagja. *Bécsben. Vál. máj. 24. 1872.*

WIESELER FRIGYES, egyetemi tanár. *Göttingában. Vál. máj. 24. 1872.*

GLADSTONE EDUARD VILMOS, Nagy-Brittania volt miniszterelnöke. *Londonban. Vál. máj. 21. 1873.*

PATTERSON ARTHUR, az angol nyelv tanára a m. kir. egyetemen. *L. Budapesten, II. ker. Hunfalvy-utcza, a Szépkilátáshoz. Vál. máj. 21. 1873.*

GNEIST RUDOLF, kir. egyetemi tanár és a német birodalmi gyűlés tagja. *Berlinben. Vál máj. 28. 1874.*

SAYOUS EDUÁRD. *Besançonban. Vál. máj. 26. 1875.*

ZELLER EDUÁRD, a berlini kir. egyetemen a philosophia tanára. *Berlinben. Vál. máj. 26. 1875.*

ESQUIROU de PARIEU. *Párisban. Vál. jún. 8. 1876.*

KUNIK ERNŐ, a szentpétervári cs. múzeum igazgatója. *Szentpétervártt. Vál. jún. 8. 1876.*

LEVASSEUR EMIL, nemzetgazdasági iró. *Párisban. Vál. máj. 24. 1877.*

VILLARI PASQUAL, történetiró. *Florenczben. Vál. május 24. 1877.*

GIESEBRECHT VILMOS, egyetemi tanár. *Münchenben. Vál. jún. 14. 1878*

GINDELY ANTAL, bölcselettudor, egyetemi tanár. *Prágában. Vál. jún. 14. 1878.*

SICKL TIVADAR, cs. udvari tanácsos, bölcselettudor, egyetemi tanár. *Bécsben. Vál. jún. 14. 1878.*

BERTRAND SÁNDOR, múzeumi igazgató. *St.-Germainben. Vál. máj. 20. 1880.*

HILDEBRAND JÁNOS, múzeumi őr. *Stockholmban. Vál. máj. 20. 1880.*

LEPKOVSZKY JOZSEF, bölcselettudor, az achaeologia egyetemi tanára. *Krakkóban. Vál. május 20. 1880.*

CHANTRE ERNŐ, a lyoni Musée des sciences naturelles aligazgatója. *Lyonban. Vál. május 19. 1881.*

D'OLIVECRONA KANUT, a svéd királyi legfőbb itélőszék birája és több tudós társaság tagja. *Stockholmban. Vál. máj. 19. 1881.*

TEIXEIRA DE ARAGAÓ A. C. a kir. portugalli t. akadémia tagja, a katonai közegészségtan tanára, a kir. palotában létező nagy érem- és régiséggyűjtemény igazgatója. *Lissabonban. Vál. máj. 19. 1881.*

CAPASSO BERTALAN, a nápolyi állami levéltár igazgatója. *Nápolyban Vál. június 5. 1884.*

VITKOVITS GÁBOR, főiskolai tanár. *Belgrádban. Vál. május 28. 1885.*

BODIO LAJOS, az olasz kir. statisztikai hivatal főigazgatója. *Rómában Vál. május 13. 1887.*

ZAKRZEWSKI VINCZE, a krakkói Jagello-egyetemen a történelem ny. rendes tanára; a krakkói tud. egyetem rendes tagja, stb. *Krakkóban. Vál. május 13. 1887.*

RENÉ DE MAULDE, a Société d'Histoire Diplomatique főtitkára. *Párisban. Vál. máj 3. 1889.*

III. A mathematikai és természettudományok osztálya.

Elnök:

THAN KÁROLY (l. Igazgató Tanács). *Választatott az osztály által 1889. április 30-án.*

Tiszteleti tagok:

HAYNALD LAJOS (l. Igazgató Tanács).

HOLLÁN ERNŐ, ő cs. és ap. kir. Felsége val. belső titkos tanácsosa, nyugalmazott cs. kir. altábornagy, a főrendiház tagja, a cs. Lipót-rend közép-keresztese, a magyar mérnök- és építészegylet elnöke. *L. Budapesten, IV. Kecskeméti-útcza 5. sz. Lev. taggá vál. decz. 15. 1858., rendessé decz. 20. 1861., tiszteletivé máj. 24. 1872.*

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN, pannonhalmi Sz.-Benedek rendű áldozár; bölcselettudor; a pozsonyi Akadémiában 10 évig, a magyar tud. egyetemen 38 évig a természettannak volt nyilv. rendes, s jelenleg nyugalmazott tanára; a magyar tud. egyetemnek volt rektora, s a bölcseleti karnak volt dékánja; kir. tanácsos; a vaskorona-rend III. oszt. lovagja; a kir. m. természettudományi, a magyar földrajzi, a Sz.-István és Sz.-László társulatoknak, valamint az Országos iparegyesűletnek és az Erdélyrészi magyar közmívelődési egyesűletnek rendes tagja. *L. Győrött. Lev. és rendes taggá vál. decz. 15. 1858., tiszteletivé máj. 21. 1873.*

Gr. SZÉCHENYI BÉLA (Lásd Igazg. Tanács).

SEMSEY ANDOR, a m. kir. természettudományi társulat tiszteleti tagja. *L. Budapesten, Főherczeg-Sándor-útcza 12. sz. Vál. jún. 1. 1882.*

KONKOLY T. MIKLÓS, a III. oszt. vaskorona-rend lovagja, bölcs. tudor, a londoni Astronomical Society, az Association scientifique de France, az Astronomische Gesellschaft, a k. m. természettudományi társulat tagja, a bécsi Photographische

Gesellschaft, s a bécsi Electrotechnischer Verein tagja, az ó-gyallai csillagda tulajdonosa s vezetője. *L. Ó-Gyallán. Lev. taggá választatott jún. 8. 1876., tiszteletivé jún. 5. 1884.*

Báró PODMANICZKY GÉZA. *L. Kis-Kartalon, u. p. Aszód. Tiszteleti taggá választatott május 3-án 1889.*

Rendes tagok:

Dr. TÖRÖK JÓZSEF, kir. tanácsos, orvos- és sebésztudor, a debreczeni ref. főiskolában akadémiai tanár, volt miniszteri tanácsos az egészségügyi osztálynál 1849-ben, a magyar orvosok és természetvizsgálók XXII-ik, Debreczenben tartott, nagygyűlésének volt alelnöke; a pesti orvosi kar, a budapesti orvos-egylet, a kir. magyar természettudományi társulat, a magyarhoni földtani társulat, a kolozsvári orvos-természettudományi társulat r. tagja. *L. Debreczenben. Lev. taggá választatott okt. 7. 1843., rendessé decz. 15. 1858.*

NENDTVICH KÁROLY, kir. tanácsos, orvostudor, szemész- és szülészmester, a vaskorona-rend III. oszt. lovagja, volt orsz. képviselő, a m. orvosok és természetvizsgálók XVIII. nagygyűlésének volt alelnöke, ugyanezen gyűlések állandó központi választmányának elnöke; a magyar kir. műegyetemnél az ált. műszaki vegytan nyugalmazott tanára, ugyanezen intézet volt rectora, a pesti orvosi kar, a királyi m. természettudományi társulat, a m. mérnök- és építész-egylet, az orsz. m. ipar-egyesület választmányi, a pozsonyi természettud., a budapesti m. és bécsi birodalmi földtani, a jénai ásványtani és pfalczi gyógyszerészi és iparműi társulatok lev. tagja. *L. Budapesten, I. ker. Zergelépcső 1. sz. Levelező taggá vál. nov. 22. 1845., rendessé, decz. 15. 1858.*

STOCZEK JÓZSEF (l. Igazgató Tanács).

SZABÓ JÓZSEF (l. Igazgató Tanács).

KRUSPÉR ISTVÁN, a m. k. József-műegyetemen a gyakorlati mér- és iparműtan rendes tanára, a m. k. természettudom. társulat rendes tagja. *L. Budapesten, VIII. ker. Röck-Szilárd-*

útcza 21. sz. Lev. taggá vál. decz. 15 1858., rendessé május 25. 1869.

THAN KÁROLY (l. Igazg. Tanács).

MARGÓ TIVADAR, a cs. ausztr. Lipót-rend lovagja, sz. mm. bölcselet-, orvos- és sebésztudor, szülészmester, a kir. m. tud. egyetemen az állattan és összehasonlító boncztan ny. rendes, a szövettan rendkivüli tanára, egyszersmind tanár a középiskolai tanár-képző intézeten, az egyetemi állattani és összehasonlító boncztani intézet és gyűjteménytár igazgatója; az országos közoktatási tanács és országos közegészségi tanács rendkivüli tagja; a középtanodai tanárvizsgáló bizottság tagja, a gyógyszerészeti első szigorlati vizsgáló bizottság elnöke, a budapesti kir. orvosegylet rendes tagja, a kir. m. természettud. társulat volt alelnöke, annak alapító s választmányi tagja, s állattani bizottságának elnöke; a bécsi csász. kir. «Zoologisch-Botanische Gesellschaft» rendes tagja; Angliában a «British Association for the Advancement of Sciences» külső tagja; a bölcseleti kar volt dékánja, a tud. egyetem volt rektora. *L. Budapesten, Múzeum-körút 7. sz. Lev. taggá vál. október 9. 1860., rendessé május 25. 1870.*

HAZSLINSZKY FRIGYES, az eperjesi collegiumban a math. és természettudomány tanára és igazgató. *Lakik Eperjesen. Lev. taggá vál. január 13. 1863., rendessé máj. 24. 1872.*

FRIVALDSZKY JÁNOS (Frivaldi), kir. tanácsos, a magy. nemz. Múzeum természetosztályának igazgató-őre, a kir. m. természettudományi társulat s a m. orvosok és természetvizsgálók központi választmányának tagja; a magyarhoni földtani társulatnak, a pozsonyi természetvizsgáló egyletnek, a természetvizsgálók Lipót-Károly-féle császári német Akadémiájának Dejean névvel, a bécsi csász. és királyi állat-növénytani, úgyszintén a berlini és stettini rovarászati társulatoknak rendes s levelező tagja. *L. Budapesten, a M. N. Múzeumban. Lev. taggá vál. decz. 10. 1865., rend. máj. 21. 1873.*

SZILY KÁLMÁN (Nagy-Szigethi), a m. k. József-műegyetemen az elméleti természettan és analytikai mechanika ny. r. tanára. *Lakik Budapesten, Andrássy-út 108. sz.*

Levelező taggá vál. deczember 10. 1865., rendessé május 21. 1873.

HANTKEN MIKSA (Prudniki), magy. kir. min. osztálytanácsos, a palaeontologia nyilv. rendes tanára a budapesti m. kir. egyetemen, a magy. földtani és az állat- és növényhonosító társulat, valamint a Kárpát-egyesület alapító, a selmeczi gyógyászati és természett. egylet tiszteleti, a magyar földrajzi társ. rendes és választmányi, a kir. magy. természettudományi, a nagyszebeni természettudományi és a bécsi állat- és növénytani társulat rendes, a bécsi cs. és kir. földtani intézet és a R. Accademia Valdarnese de Poggio lev. tagja. *L. Budapesten, VI. ker. Eötvös-utcza 9. sz. Lev. taggá vál. jan. 20. 1864., rendessé máj. 28. 1874.*

SCHENZL GUIDO, bölcselettudor, stiriai admonti sz. Benedek rendű kanonok és áldozár, a vaskorona rend III. oszt. lovagja, h. p. szentszéki tanácsos, a meteorol. és földdelejességi magy. kir. közp. intézet ny. igazgatója, a magy. országos statisztikai tanács, a kir. magy. természettudományi, az ausztriai meteorol. társulat s az orosz «Société Impériale des Naturalistes de Moscou», a stiriai természettudományi társaság, és a római «Accademia pontificia di nuovi Lincei» rendes, az emdeni (Hannover) természetbúvárló társulat tiszteletbeli, a magy. földrajzi társaság s a cs. és kir. ausztr. földtani intézet levelező tagja, stb. *L. Admontban, Stájerországban. Lev. taggá választatott márcz. 18. 1868., rendessé június 8. 1876.*

JENDRÁSSIK JENŐ, bölcseleti és orvos-sebésztudor, szülészmester és műtő, a cs. vaskoronarend III. oszt. lovagja; a magy. kir. egyetemen az élet- és felsőbb boncztan ny. r. tanára, a magy. kir. természett. társulat tagja. *L. Budapesten, Eszterházy-utcza 5. sz. Lev. taggá vál. jan. 13. 1863., rendessé máj. 20. 1880.*

B. EÖTVÖS LORÁND (Lásd Elnökség).

FODOR JÓZSEF, orvos-sebésztudor, szemész- és szülészmester, a budapesti m. kir. tud. egyetemen a közegészségtan és orvosi rendészettan nyilv. rendes tanára, a m. kir. természet-

tud. társulat első titkára. *L. Budapesten, Fhg. Sándor-utcza 9. sz. Lev. taggá vál. jún. 14. 1878., rendessé máj. 17. 1883.*

HUNYADY JENŐ, göttingai bölcselettudor, a m. kir. József-műegyetem r. tanára, a tanárképző intézet tanára, s az orsz. közép-iskolai tanárvizsgáló bizottság tagja. *L. Budapesten, Só-utcza 6. sz. Lev. taggá vál. jan. 30. 1867., rendessé máj. 17. 1883.*

MIHALKOVICS GÉZA, orvos-sebésztudor, szemész- és szülészmester, a tájboncztan és a fejlődéstan ny. r. tanára a budapesti m. kir. tud. egyetemen. *L. Budapesten, József-körút 69. sz. Lev. taggá vál. máj. 22. 1879., rendessé jún. 5. 1884.*

KRENNER JÓZSEF, a kir. József-műegyetem tanára, a m. n. múzeumnál az ásványosztály őre. *L. Budapesten, a M. N. Múzeum épületében. Levelező taggá vál. máj. 28. 1874., rendesssé május 28. 1885.*

Dr. HŐGYES ENDRE, a budapesti m. kir. tudományegyetemen az ált. és kisérl. kór- és gyógytan nyilv. rendes tanára. *L. Budapesten, Kálvin-tér 4. sz. Lev. taggá vál. jún. 1. 1882. rendessé máj. 3. 1889.*

Dr. KÖNIG GYULA, a kir. József-műegyetemen a mennyiségtudomány rendes tanára. *L. Budapesten, Andrássy-út 47. sz. Lev. taggá vál. máj. 20. 1880., rendessé máj. 3. 1889.*

JURÁNYI LAJOS, orvostudor, a m. kir. tudomány-egyetemen a növénytan nyilv. rendes tanára, az orsz. közoktatási és közegészségügyi tanács rk. tagja. *L. Budapesten, az egyetemi fűvész-kertben. Lev. taggá vál. máj. 17. 1871., rend. jún. 1. 1882.*

Levelező tagok:

UDVARDY CHERNA JÁNOS, hites mérnök, a frauendorfi kertmívelő társaság tiszt. tagja. *L. Egerben. Vál. márcz. 9. 1832.*

KACSKOVICS LAJOS, nyug. kir. törvényszéki biró. *L. Söjön, u. p. B.-Gyarmat. Vál. szept. 7. 1837.*

ARENSTEIN JÓZSEF, bölcselettudor, a bécsi philos. kar tagja s volt dékánja, a cs. Ferencz-József-rend közép keresz-

tese, a franczia becsületrend vitéze, a svéd Wasa-rend I. oszt. és az orosz cs. sz. Szaniszló-rend középkeresztese; a Danebrog-rend, a hollandi oroszlán-rend s a belga Lipót-rend lovagja; több bel- és külföldi tud. társ. és egyletek tagja. *L. Stuppach-Gloggnitzban (Alsó-Ausztria). Vál. decz. 20. 1847.*

TOMORI ANASZTÁZ, bites mérnök, a nagykőrösi főgymnasium tiszt. tanára. *L. Budapesten, Lónyay-útcza 14. sz. Vál. decz. 15. 1858.*

BERDE ÁRON (Laborfalvi), a kolozsvári kir. Ferencz-József egyetemen a nemzetgazdaságtan ny. r. tanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság elnöke és az unitáriusok kolozsvári főiskolájának inspector curatora. *L. Kolozsvártt. Vál. decz. 15. 1858.*

GALGÓCZY KÁROLY, hites ügyvéd, magyar gazdasági egyesületi okleveles gazda, az országos magyar gazdasági egyesület alapító és választmányi, az erdélyi gazdasági egyesület alapító, a hevesmegyei és kecskemétvidéki gazdasági egyesület tiszteleti, az állat- és növényhonosító társaság választmányi tagja, állami tanítóképzőintézeti tanácstag, Pest-Pilis-Solt-Kiskúnmegye tiszt. főjegyzője stb. *L. Budapesten, IV. ker. Szerb-útcza 2. sz. Vál. decz. 15. 1858.*

GÖNCZY PÁL, a vallás- és közoktatási minisztérium nyug. államtitkára, a pesti h. h. egyház iskolai felügyelője, a k. m. természettudományi s földtani társulat r., a magyar gazdasági egyesület alapító-tagja. *L Budapesten, IX. ker. Kálvintér 7. sz. Vál. decz. 15. 1858.*

NAGY JÓZSEF, orvostudor és szülészmester, Nyitravármegye főorvosa, a k. m. természettudományi, a m. földtani, a bécsi állat- és növénytani, s a pozsonyi természettudományi egyesület tagja. *L. Nyitrán. Vál. decz. 15. 1858.*

LUTTER NÁNDOR, bölcselettudor, kegyestanító-rendi áldozár, kir. tanácsos, a budapest-fővárosi tankerület főigazgatója, az orsz. magy. gyorsirászat-vizsgáló bizottság elnöke, az orsz. közoktatási tanács állandó tagja, az orsz. statisztikai tanács tagja, a magy. természettudományi, képzőművészeti és földtani

társulatok tagja. *L. Budapesten, II. ker. Ilona-utcza 4. sz. Vál. decz. 15. 1859.*

XANTUS JÁNOS, a m. n. Múzeum ethnographiai osztályának őre, több tudományos társaság tagja. *L. Budapesten, Damjanics-utcza 54. sz. Vál. decz. 15. 1859.*

KONDOR GUSZTÁV, a sz. mm. és bölcselet tudora, okleveles mérnök, a magy. kir. tud. egyetemen az elemi mennyiségtan ny. rendes, a csillagászat helyettes tanára, a bölcseleti kar volt dékánja, a kir. magy. természettudományi társulat, az országos középiskolai tanáregylet, és a budapesti I. ker. állami tanítóképezde igazgató tanácsának rendes tagja. *L. Budapesten, V. ker. Rudolf-rakpart 3. sz. Vál. decz. 20. 1861.*

MARTIN LAJOS, bölcselettudor, a kolozsvári kir. Ferencz-József egyetem tanára, a k. m. term. tud. társ., a kolozsvári orvos-term. tud. egylet rendes tagja. *L. Kolozsvártt. Vál. decz. 20. 1861.*

CHYZER KORNÉL, orvostudor, szülészmester, Zemplénmegye főorvosa, a Ferencz-József r. lovagkeresztese, az országos közegészségi tanács rendkívüli, a budapesti k. orvosegylet, a bécsi cs. és k birodalmi földtani intézet levelező, a k. m. természettudományi társulat, a bécsi cs. és kir. állat-növénytani társulat és a Société entomologique de Belgique rendes-, a magyar orvosi könyvkiadó társulat igazgató, az eperjesi Széchenyi-kör tiszteleti, a magyar földtani társulat tagja. *L. S.-A.-Ujhelyen. Vál. decz. 20. 1861.*

PETTKÓ JÁNOS (Felső-Dritomai), cs. k. bányatanácsos s a selmeczi bányász-akadémia nyugalmazott tanára. *L. Pozsonyban Vál. decz. 20. 1861.*

DUKA TIVADAR, orvostudor, az angol kir. bengáliai hadseregben főorvos, a londoni kir. orvosi és sebészi egylet és a Pathological Society, valamint a Royal Asiatic Society of Great Britain et Ireland igazgató tanácsának tagja; m. k. budapesti orvosegyleti tag. *L. Londonban, 55. Nevern Square, South Kensington. Vál. jan. 13. 1863.*

HOLLÓSY JUSZTINIÁN, bölcselettudor, sz. Benedek rend-

beli, a bold. szűz Máriáról czímzett dömölki apát. *L. Kis-Czellen. Vál. jan. 13. 1863.*

MARKUSOVSZKY LAJOS, orvostudor, a cs. vaskoronarend III. oszt. lovagja, m. kir. miniszteri tanácsos. *L. Budapesten, Nádor-útcza 13. sz. Vál. jan. 13. 1863.*

CORZAN-AVENDANO GÁBOR, a pesti kir. főgymnasiumban a mennyiségtan tanára, a természettudományi társulat tagja. *L. Budapesten, V. ker. a főgymn. épületében. Vál. jan. 20. 1864.*

DIVALD ADOLF. *L. Kismártonban. Vál. jan. 20. 1864.*

POÓR IMRE, orvostudor, szülész; a bőrbetegségek és bujakórtan nyilv. rendk. tanára a budapesti m. kir. tudom. egyetemen, főorvos a pesti közös kórházban, a budapesti kir. orvos-egylet s a kir. m. természettudományi társulat rendes tagja. *L. Budapesten. IV. ker. Vámháztér 6. sz. Vál. jan. 20. 1864.*

B. MEDNYÁNSZKY DÉNES. *L. Rakoviczon, Nyitramegyében. Vál. decz. 10. 1865.*

Dr. AKIN KÁROLY. *L. Bécsben. Vál. márcz. 18. 1868.*

BATIZFALVY SÁMUEL, orvos-sebésztudor és szülész; a budapesti orvos-sebészeti és orthopaediai magángyógyintézet igazgató tulajdonosa; a budapesti tudományegyetemen a testegyenészet m. tanára; a jászkún ker. orvos-, a debreczeni torna- és a budapesti izr. nőegylet tiszteletbeli, a budapesti állat- és növényhonosító társulat, a magyar irók segélyegylete, a Stefánia szegénygyermekkórház, az országos közegészségi egyesület, a budapesti kir. orvos-egylet s a budapesti nemz. tornaegylet alapító tagja és volt elnöke; nemkülönben a m. orvosok és természetvizsg. nagygyűlésének volt titkára és alelnöke, ugyan e gyűlések állandó központi választmányának tagja; a kir. magyar természettudományi társulat örökítő tagja és volt másodtitkára; a budapesti orvosi kör orvosi szakosztályának volt elnöke, Budapest főváros törvényhatósági és egészségügyi bizottságának tagja; 1848—49-ki volt honvéd főtiszt; a magyar földrajzi társulat rendes tagja stb. *L. Budapesten, Aréna-út 66. sz. Vál. márcz. 18. 1868.*

HIRSCHLER IGNÁCZ, orvostudor és szemészmester, a

magyar főrendi-ház tagja, s az országos közegészségi tanács rendes tagja. *L. Budapesten, Akadémia-útcza 6. sz. Vál. ápr. 14. 1869.*

WARTHA VINCZE, m. kir. József-műegyetemi tanár. *L. Budapesten, VIII. ker. Stáczió-útcza 44. sz Vál. máj. 21. 1873.*

KOCH ANTAL, bölcselettudor, a kolozsvári kir. Ferencz József-egyetemen az ásvány- és földtan tanára. *L. Kolozsvárott Vál. máj. 15. 1875.*

LENGYEL BÉLA, bölcselettudor, az alkalmazott vegytan nyilv. rendes tanára a budapesti magy. kir. egyetemen. *L. Budapesten, Múzeum-körút 4. sz. Vál. jún. 8. 1876.*

BÖCKH JÁNOS, a m. földtani intézet főgeologja. *L. Budapesten, Üllői-út 29. sz. Vál. jún. 8. 1876.*

KERPELY ANTAL (krassai lovag), a III. osztályú vaskorona-rend lovagja, m. kir. pénzügyminiszteri tanácsos. *L. Budapesten. IV. ker. Zöldfa-útcza 44. sz. Vál. máj. 24. 1877.*

HORVÁTH GÉZA, orvos- és sebésztudor, a m. k. állami rovartani állomás főnöke, a romániai kir. korona-rend tisztje, a k. m. természettudományi társ., s a budapesti állat- és növényhonosító társaság választmányi tagja; a magyar orvosok és természetvizsgálók állandó központi választmányának tagja; a horvát természettudományi társulat, a Société française d'Entomologie, a moszkvai Société impériale des Naturalistes s a bécsi cs. kir. állat- és növénytani társaság, valamint a párisi, brüsszeli, berlini és stettini entomologiai társulatok rendes tagja; a stockholmi Entomologiska Föreningen külső tagja; a flórenczi Reale Accademia dei Georgofili levelező tagja; a felső-magyarországi múzeum-egylet és a zemplénmegyei orvos-gyógyszerész egyesület tiszteleti tagja. *L. Budapesten, VI. ker. Délibáb-útcza 15. sz. Vál. máj. 24. 1877.*

RÉTHI MÓR, bölcselettudor, a kir. József műegyetem tanára. *L. Budapesten, Lónyay-útcza 14. sz. Vál. jún. 14. 1878.*

SCHULHOF LIPÓT, a párisi csillagászati observatorium segéde. *L. Párisban. Vál. jún. 14. 1878.*

PÉCH ANTAL, kir. bányaigazgató, miniszteri tanácsos, a selmeczi bányakerület igazgatója, a cs. vaskoronarend III. osz-

tályú lovagja, a cs. Lipót-rend lovagkeresztese, több tudományos társulat tagja. *L. Selmeczen. Vál. május 22. 1879.*

FRÖHLICH IZIDOR, bölcselettudor, az elméleti természettan ny. r., a kisérleti természettan jogosított tanára a budapesti m. k. tudomány-egyetemen, a m. kir. természettudományi társulat választmányi, az erdélyi «Verein für Naturwissenschaften» levelező tagja. *L. Budapesten, Eötvös-utcza 26. c. sz. Vál. május 20. 1880.*

BALLÓ MÁTYÁS, főreáltanodai tanár, fővárosi hivatalos vegyész; a berlini vegyészeti társulat tagja. *L. Budapesten, IV. k. Reáliskola-utcza 7. sz. Vál. május 20. 1880.*

THANHOFFER LAJOS, kir. tanácsos, orvos- és sebész-tudor, műtő, a m. kir. egyetemen nyilv. rk., az állatorvosi tanintézeten ny. r. tanár. *L. Budapesten, IV. ker. Ferencz József-rakpart 13. sz. Vál. május 20. 1880.*

BEDŐ ALBERT, országos főerdőmester, miniszteri tanácsos, az országos erdészeti egyesület első alelnöke, az állandó erdészeti államvizsgáló bizottság elnöke, a horvát-szlavon-dalmát-országi beruházási bizottság tagja, az országos magyar gazdasági egyesület, a földrajzi társulat és a székely egylet választmányi tagja, Selmecz-Bélabánya és Ungvár városok díszpolgára, a galicziai erdészeti egyesület tiszteleti tagja, a budapesti kereskedelmi és iparkamara levelező tagja, az osztrák csász. Lipót- és vaskorona-rend, s a franczia becsületrend lovagja, a japáni felkelő-nap-rend III. osztályu jelvényének birtokosa. *L. Budapesten, Alkotmány-utcza 10. sz. Vál. május 20. 1880.*

KANITZ ÁGOST, bölcselettudor, a kolozsvári kir. Ferencz József-egyetemen a növénytan tanára. *L. Kolozsvártt. Vál. május 20. 1880.*

SCHULLER ALAJOS, kir. József-műegyetemi tanár. *L. Budapesten, IX. ker. Soroksári-utcza 19. sz. Vál. május 20. 1880.*

PLÓSZ PÁL, orvos-sebésztudor, a m kir. tud egyetemen az élet- és kórvegytan ny. rk. tanára, a kórvegytani intézet igazgatója. *L. Budapesten, Üllői-út 4. sz. Vál. május 20. 1880.*

KÁPOLNAI PAUER ISTVÁN, m. kir. honvéd-ezredes. *L. Budapesten. VII. Wesselényi-utcza 47.*

Dr. ENTZ GÉZA, m. kir. Józsefműegyetemi tanár. *L. Budapesten, VIII. Eszterházy-utcza 11. sz. Vál. máj. 17. 1883.*

KLEIN GYULA, a kir. József-műegyetemen a növénytan ny. r. tanára, az országos középiskolai tanárvizsgáló bizottság tagja, a bécsi «Gartenbau Gesellschaft» levelező és a kir. m. Természettud. Társulat választmányi tagja. *L. Budapesten, IX. ker. Pipa-utcza 6. sz. Vál. május 17. 1883.*

Dr. KORÁNYI FRIGYES, a budapesti egyetemen a gyakorlati belgyógyászat ny. r. tanára, a II. belgyógyászati kóroda igazgatója. *L. Budapesten, VII. ker. Erzsébet-körút 56. sz. Vál. június 5. 1884.*

MOCSÁRY SÁNDOR, a M. N. Múzeum álattári osztályának első segédőre s a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése központi választmánya egyesített természettudományi, gazdasági és társadalmi szakosztályának jegyzője. *L. Budapesten, VI. ker. Szerecsen-utcza 20. sz. Vál. június 5. 1884.*

HELLER ÁGOST, főreáliskolai tanár. *L. Budapesten, II. ker. Jégverem-utcza 1. sz. Vál. május 13. 1887.*

INKEY BÉLA, földbirtokos. *L. Szent-Lőrinczen, u. p. Szombathely. Vál. május 13. 1887.*

RÓNAI HORVÁTH JENŐ, m. kir. honvédszázados, a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián a harczászat és hadtörténelem tanára, a japáni fölkelő-nap-rend lovagja, a M. Történelmi Társulat s több más tudományos egyesület tagja. *L. Budapesten, IX. ker. Lónyay-utcza 9. sz. Vál. május 4. 1888.*

DADAY JENŐ (deési), bölcselettudor, okleveles középtanodai tanárjelölt, M. N. Múzeumi segédőr, budapesti tud. egyetemi magántanár, a kir. m. Természettudományi Társulat alapító s az erdélyi országos Múzeum-egylet rendes tagja. *L. Budapesten, VIII. ker. Nap-utcza 13. sz. Vál. május 3. 1889.*

Megválasztott levelező tagok:

HOFFMANN KÁROLY, a m. geologiai intézet főgeologja. *L. Budapesten, Múzeum-utcza 19. sz. Vál. május 17. 1871.*

BIELZ ALBERT, m. kir. tanfelügyelő. *L. Nagyszebenben. Vál. május 21. 1873.*

KHERNDL ANTAL, műegyetemi r. tanár. *L. Budapesten, VIII. ker. Mária-útcza 29. sz. Vál. június 5. 1884.*

LÓCZY LAJOS, a budapesti m. kir. műegyetemen a geologia tanára. *L. Budapezten, VI. ker. Andrássy-út 64. sz. Vál. május 4. 1888.*

PASZLAVSZKY JÓZSEF, okleveles középiskolai tanár, az orsz. középiskolai tanáregyesület s a budapesti állat-növényhonosító társaság választmányi tagja, a k. m. természettudományi társulat másodtitkára, a magyarhoni földtani társulat, a magyarországi kárpátegyesület, az országos közegészségi egyesület s a bécsi k. und k. Zoologisch-Botanische Gesellschaft rendes tagja, a budapesti II. ker. reáliskolán a természetrajz rendes tanára. *L. Budapesten, II. ker. Fő-utcza 4. sz. Vál. május 4. 1888.*

ANTAL GÉZA (Magyar-Déllői), orvos-sebésztudor, szülészmester, műtő, nyilvános rk. tanár a budapesti m. kir. tudományegyetemen, Rókus-kórházi főorvos, az orsz. közegészségi tanács rk. tagja, a budapesti kir. orvosegyesület és a m. kir. természettudományi társulat alapító tagja. *L. Budapesten, IV. ker. Sebestyén-tér 8. sz. Vál. május 3. 1889.*

Dr. SCHENEK ISTVÁN, kir. bányatanácsos és akad. tanár. *L. Selmeczbányán. Vál. május 3. 1889.*

Dr. SCHULEK VILMOS, a budapesti m. kir. tudományegyetemen az elméleti és gyakorlati szemészet nyilv. rendes tanára, a szemészeti kóroda igazgatója. *L. Budapesten, V. ker. Sas-útcza 23. sz. Vál. május 3. 1889.*

Külső tagok:

BUNSEN RÓBERT VILMOS, bölcselet- és orvostudor, badeni nagyherczegi tanácsos, a heidelbergi egyetemen a vegytan r. tanára, számos tudományos társaság tagja. *Heidelbergben. Vál. decz. 16. 1858.*

DANA JAKAB, a massachusettsi geologiai társulat elnöke. *New-Havenben (Connecticut), Éjszak-Amerikában. Vál. jan. 13. 1863.*

HAUER FERENCZ, cs. udvari tanácsos, a birodalmi cs.

és kir. földtani intézet igazgatója, bölcselettudor, a bécsi tud. akadémia tagja stb. *Bécsben. Vál. decz. 10. 1865.*

OWEN RIKÁRD, tanár. *Londonban. Vál. jan. 30. 1867.*

ASCHERSON P., a kir. Múzeum őre. *Berlinben. Vál. ápr. 14. 1869.*

SCACCHI ARCHANGELO, a nápolyi egyetem tanára, s az egyetem rektora. *Nápolyban. Vál. május 17. 1871.*

HELMHOLCZ HERMANN, egyetemi tanár. *Berlinben. Vál. május 24. 1872.*

LUDWIG KÁROLY, egyetemi tanár. *Lipcsében. Vál. máj. 24. 1872.*

HYRTL JÓZSEF, nyug. egyetemi tanár. *Bécsben. Vál. máj. 21. 1873.*

PETZVAL JÓZSEF, bölcselettudor, udv. tanácsos, a bécsi egyetemen a mathesis nyug. tanára, a cs. Ferencz József-rend lovagkeresztese. *Bécsben. Vál. május 21. 1873.*

THOMSON VILMOS, a glasgowi egyetemen a természettan tanára s a Royal Society tagja. *Glasgowban. Vál. május 21. 1873.*

VIRCHOW RUDOLF, a berlini egyetemen a kórboncztan, az általános kór- és gyógytan tanára. *Berlinben. Vál. május 21. 1873.*

DES CLOISEAUX A., a franczia Institut tagja, sorbonnei tanár. *Párisban. Vál. máj. 26. 1875.*

DE CANDOLLE ALFONS, fűvész. *Genfben. Vál. június 8. 1876.*

Dr. TODARO ÁGOSTON, a növénytan tanára a palermói egyetemen. *Palermóban. Vál. június 14. 1878.*

FOUQUÉ F., a geologia és mineralogia tanára a «Collége de France»-on. *Párisban. Vál. máj. 22. 1879.*

RECLUS ELIZEUS, franczia geográf. *Párisban. Vál. május 19. 1881.*

PASTEUR LAJOS, vegyész. *Párisban, Vál. máj. 19. 1881.*

CAYLEY ARTUR, a cambridgei egyetemen a mathematica tanára. *Cambridgeban. Vál. máj. 19. 1881.*

HERMITE KÁROLY, a párisi Institut tagja. *Párisban Vál. máj. 19. 1881.*

BERTHELOT MARCELLIN, a vegyészet tanára. *Párisban. Vál. június 1. 1882.*

TOPINARD PÁL, az anthropologia tanára. *Párisban. Vál. június 1. 1882.*

ATKINSON E. T., az Asiatic Society of Bengal elnöke. *Calcuttában. Vál. máj. 4. 1888.*

HOFMANN ÁGOST VILMOS, egyetemi tanár. *Berlinben. Vál. máj. 3. 1889.*

ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGOK.

I. Nyelvtudományi bizottság.

(Felállíttatott 1856-ban.)

Joannovics György t. t. elnök.
Ballagi Mór r. t.
Barna Ferdinánd l. t.
Budenz József r. t. előadó.
Frecskay János.
Goldziher Ignácz l. t.
Gyulai Pál ig. és r. t.
Heinrich Gusztáv l. t.
Hunfalvy Pál ig. és r. t.
Lehr Albert l. t.
Dr. Munkácsi Bernát.
Simonyi Zsigmond l. t.
Szarvas Gábor r. t.
Szilády Áron r. t.
Szinnyei József l. t.
P. Thewrewk Emil r. t.
Vámbéry Ármin r. t.
Volf György l. t.

II. Irodalomtörténeti bizottság.

(Felállíttatott 1879-ben.)

Szász Károly ig. és r. t. elnök.
Ábel Jenő l. t.
Arany László l. t.
Ballagi Aladár l. t.
Ballagi Mór r. t.
Bánóczy József l. t.

Beöthy Zsolt r. t.
Fraknói Vilmos r. t.
Gyulai Pál ig. és r. t.
Heinrich Gusztáv l. t.
Nagy Gyula.
Salamon Ferencz r. t.
Szabó Károly r. t.
Szarvas Gábor r. t.
Szilády Áron r. t. előadó.
Szilágyi István l. t.
Szilágyi Sándor r. t.
Thewrewk Emil r. t.
dr. Váczy János.
Volf György l. t.
Zichy Antal t. t.

III. Classica-philologiai bizottság.

(Felállíttatott 1883-ban.)

Zichy Antal ig. és tt. elnök.
Ábel Jenő l. t.
Baksay Sándor l. t.
Ballagi Mór r. t.
Barna Ignácz l. t.
Bartal Antal l. t.
Csengery János.
Csiky Gergely l. t.
Finály Henrik l. t.
Gyulai Pál ig. és r. t.
Hunfalvy Pál ig. és r. t.
Imre Sándor r. t.
Komáromy Lajos.
Lehr Albert l. t.
Némethy Géza.
Pecz Vilmos l. t.
Salamon Ferencz r. t.
Szabó István l. t.

Szarvas Gábor r. t.
Szász Károly ig. és r. t.
Télfy Iván l. t.
P. Thewrewk Emil r. t. előadó.
Torma Károly r. t.
Vécsey Tamás l. t.

IV. Történettudományi bizottság.

(Felállíttatott 1854-ben.)

Fraknói Vilmos r. t. elnök.
Csontosi János l. t.
Fejérpataky László l. t.
Hajnik Imre r. t.
Károlyi Árpád l. t.
Knauz Nándor r. t.
Nagy Gyula.
Nagy Imre r. t.
Nagy Iván r. t.
Pauler Gyula r. t.
Pesty Frigyes r. t. előadó.
B. Radvánszky Béla t. t.
Salamon Ferencz r. t.
Szilágyi Sándor r. t.
Thallóczy Lajos l. t.
Thaly Kálmán r. t.
Wenzel Gusztáv r. t.

V. Archaeologiai bizottság.

(Felállíttatott 1858-ban.)

Pulszky Ferencz ig. és t. t. elnök.
Gr. Andrássy Manó l. t.
Ballagi Aladár l. t.
Czobor Béla l. t.
Dankó József l. t.
Dobóczky Ignácz.
Finály Henrik l. t.

Fraknói Vilmos r. t.
Fröhlich Róbert.
Hampel József l. t. előadó.
Lanfranconi Grazioso Enea.
Majláth Béla l. t.
B. Nyáry Jenő t. t.
Ormós Zsigmond l. t.
Ortvay Tivadar l. t.
Pasteiner Gyula.
Pesty Frigyes r. t.
Pulszky Károly l. t.
Radisich Jenő.
Ráth György.
Réthy László.
Szendrey János.
Szilágyi Sándor r. t.
Thaly Kálmán r. t.
Torma Károly r. t.
Wenzel Gusztáv r. t.
Wosinszky Mór.

VI. Nemzetgazdasági bizottság.

(Felállíttatott 1860-ban.)

Kautz Gyula r. t. elnök.
Gr. Apponyi Albert.
Barsi József l. t.
Bedő Albert l. t.
Gr. Dessewffy Aurél ig. t.
Enyedy Lukács
Falk Miksa l. t.
Fenyvessy Adolf.
Fodor József r. t.
Földes Béla.
Galgóczy Károly l. t.

Gerlóczy Gyula.
György Endre l. t.
Halász Imre.
Hegedűs Sándor l. t.
Heltai Ferencz.
Herich Károly.
Jekelfalnsy József l. t.
Kállay Béni r. t.
Keleti Károly r. t.
Kerkapoly Károly l. t.
Kerpely Antal l. t.
Kovács Gyula.
Kőrösi József l. t. előadó.
Kőváry László l. t.
Láng Lajos l. t.
Lukács Antal.
Lukács Béla.
Máday Izidor.
Mandello Károly.
Matlekovics Sándor l. t.
Medveczky Frigyes l. t.
Pisztory Mór.
Pólya Jakab.
Széll Kálmán.
Tisza István.
Tolnay Lajos.
Vargha Gyula.
Vécsey Tamás l. t.

VII. Mathematikai és természettudományi bizottság.

(Felállíttatott 1860-ban.)

Haynald Lajos ig. és t. t. (rendszeres növénytan) elnök.
Szabó József r. t. (földtan) alelnök.
Bedő Albert l. t.
B. Eötvös Loránd r. t. (elméleti természettan) előadó.

Fodor József r. t.
Frivaldszky János r. t. (állattan).
Fröhlich Izidor l. t.
Galgóczy Károly l. t. (gazdasági tudományok).
Hunyady Jenő r. t.
Jurányi Lajos r. t. (növényszerv- és élettan).
Krenner József r. t. (ásványtan).
Kruspér István r. t. (csillagászat).
Lengyel Béla l. t. előadó.
Margó Tivadar r. t. (összehasonlító boncztan).
Szily Kálmán r. t. (kisérleti természettan).
Than Károly ig. és r. t. (vegytan).

VIII. Hadtudományi bizottság.

(Felállíttatott 1883-ban.)

Hollán Ernő t. t. elnök.
Fodor József r. t.
Frőhlich Izor l. t.
Hampel József l. t.
Rónai Horváth Jenő, l. t. előadó.
Keleti Károly r. t.
Majláth Béla l. t.
Pauler Gyula r. t.
Salamon Ferencz r. t.
Schvarcz Gyula r. t.
Szilágyi Sándor r. t.
Szvetics József ezredes.
Thaly Kálmán r. t.
Thewrewk Emil r. t.
Zsoldos Ferencz ezredes.

IX. Könyvkiadó bizottság.

(Felállíttatott 1874-ben.)

Báró Eötvös Loránd r. t. elnök.
Fraknói Vilmos r. t. másodelnök.
Beöthy Zsolt r. t.

Gyulai Pál r. t.
Hunfalvy Pál r. t.
König Gyula r. t.
Pauer Imre r. t.
Pauer Gyula r. t.
Pulszky Ferencz t. t.
Szabó József r. t.
Szász Károly r. t.
Szily Kálmán r. t.
Than Károly r. t.

X. Könyvtári bizottság.

Báró Eötvös Loránd r. t. elnök.
Fraknói Vilmos r. t. másodelnök.
Budenz József r. t.
Gyulai Pál r. t.
Hunfalvy Pál r. t.
Pauer Imre r. t.
Pulszky Ferencz t. t.
Szabó József r. t.
Szilágyi Sándor r. t.
Than Károly r. t.

Tisztviselők.

Főtitkár:

Szily Kálmán r. t. *Vál. október 14. 1889.*

Osztálytitkárok:

I. osztályban: Gyulai Pál r. t. *Vál. a nagygyűlés által 1870. jan. 17.*

II. osztályban: helyettes osztálytitkár Pauer Imre r. t.

III. osztályban: Szabó József r. t *Vál. a nagygyűlés által 1870. jan. 17.*

Könyvtári hivatal:

Könyvtárnok: Hunfalvy Pál. *Kineveztetett a gr. Teleki család alapító ága által 1851. jún. 27.*

Alkönyvtárnok: Lindner Ernő. *Kineveztetett az elnök által 1867. decz. havában. Lak. Budapesten, V. ker. Mária-Valéria-utcza 14. sz.*

Könyvtári tiszt: Hellebrant Árpád. *Kineveztetett az elnök által 1878. jan. 1. Lakik Budapesten. VIII. ker. Főherczeg Sándor-utcza 13. sz.*

Ügyvéd:

Dr. Fejérpataky Kálmán. *Kineveztetett az Igazgató Tanács által 1888. április 5. Lakik Budapesten. Bálvány-utcza 7. sz.*

Főtitkári segéd és irodaigazgató:

Takács István. *Kineveztetett javítnoknak az elnök által 1863. február 9., kiadónak az elnök által 1865. január 26., főtitkári segédnek az elnök által 1870. jan. 29. Lakik Budapesten, V. Vadász-utcza 22. sz.*

Irattárnok:

Dr. Borovszky Samu. *Kineveztetett az elnök által irnoknak 1882. jan. 1., irattárnoknak 1885. január 1. Lakik az Akadémia palotájában.*

Javítnokok:

Mészáros Péter. *Kineveztetett az elnök által 1862. nov. 15. Lakik Budapesten, VIII. ker. Szentkirályi-utcza 4. sz.*

Berecz Károly. *Kineveztetett az elnök által 1874. jún. 15. Lakik az Akadémia bérházában.*

Irodatiszt:

Szentes Károly. *Kineveztetett a másodelnök által irnoknak 1870. febr. 1., irodatisztnek 1885. jan. 1. Lakik Budapesten, IV. ker. Lipót-utcza 14. sz.*

Gondnok:

Jónás Károly. *Megválasztatott az Igazgató Tanács által 1887. január 30. Lakik az Akadémia palotájában.*

Szolgák.

Richling Ferencz, kapus. *Kinevezte az elnök 1880. május 5-én. Lakik az Akadémia palotájában.*

Gulyás István (a könyvtárnál). *Kinevezte az elnök 1883. márcz. 1. Lakik az Akadémia palotájában.*

Mollah Izsák (a könyvtárnál). *Kinevezte az elnök 1866. jan. 21. Lakik Budapesten, IV. Ferencz-József rakpart 24.*

Pulay Károly (a főtitkári hivatalnál). *Kinevezte az elnök 1884. ápril 1. Lakik az Akadémia palotájában.*

Horn Antal. *Kinevezte az elnök 1884. decz. 28. Lakik Budapesten, I. ker. Gábor-utcza 4. sz.*

Az Akadémia pénzeit kezeli a Magyar Földhitelintézet, *Budapesten, Bálvány-utcza 7. sz.*

A M. T. AKADÉMIA TAGJAINAK

MUNKÁLATAI.

A M. T. AKADÉMIA TAGJAINAK MUNKÁLATAI.
1889.

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

Tiszteleti tagok:

Gr. Kuun Géza.

«Etude sur l'origine des nationalités de la Transylvanie» megjelent a «Revue d'Ethnographie» 1888-dik évf. deczemberi számában (külön lenyomatai is vannak), Páris.

«Két elnöki beszéd» megj. a «Hunyadmegyei tört. és rég. társulat» IV-dik évkönyvében. (Budapest, 1888.)

«Az erdélyi irodalmi társaság feladata». (Kolozsvárt, 1888.)

«Dora d'Istria» megj. az «Erdélyi-Múzeum-Egylet» bölcs. nyelv- és tört. szakosztálya VI. k. 1. füzetében. (Kolozsvárt, 1889.)

«Adalékok az imádság történetéhez» megj. a «Kereszt. Magvető» XXIV-dik évf. 2. és 3. füzeteiben (külön lenyomatai is vannak).

«Elnöki beszéd» megj. az «Erdélyi irodalmi társaság» első évkönyvében. (Kolozsvárt, 1889.)

«Néhány szó az állatvilágból vett nép- és törzsnevekről» megj. az «Ethnologiai Közlemények» 3-dik füzetében. (Budapesten, 1889.)

Szvorényi József.

«A magyar nép eszejárása és eszmeköre, közmondásaiban s egyéb elme műveiben elétüntetve». Megjelent az egri főgymnas. 1888/89. isk. évi «Értesítőjében» és különlenyomatban. 8r. 1—61. l.

Paedagogiai értekező beszéd: «Az álműveltség szédelgései». Paedag. beszédeinek folytatása (12-dik db.) Megjelent az egri főgymn. 1888—89. Értesítőjében. 8r. 159—176. l.

Rendes tagok:

Hunfalvy Pál.

Thukydides, tanulmány, egyszersmind Zsoldos Benő fordításának ismertetése. Felolvasta az I. osztály ülésén.

A Traianusi Dákia ruménjainak történetei. Irta Xenopol. Ismerteti Hunfalvy Pál. A Századok júniusi, júliusi és novemberi füzeteiben.

Készülőben van: A rumének általános története.

Ponori Thewrewk Emil.

Sexti Pompei Festi de verborum significatu quae supersunt cum Pauli epitome. Pars I. Budapestini. Sumptibus Academiae Litterarum Hungaricae. MDCCCLXXXIX.

Czigány nyelvtan. Irta József főherczeg. Sajtó alá rendezte, bevezetéssel és «Irodalmi Kalaúz»-zal ellátta. P. T. E. Budapest. Kiadta a Magyar Tudományos Akadémia. 1888.

Fundamentum Linguae Zingaricae J. J. M. Koritschnyák. 1806. Közli József főherczeg. Bevezetéssel kiadta P. T. E az Egyetemes Philologiai Közlöny XI. kötetében.

Görög anthologia. Megjelenik a M. Tud. Akadémiának classica-philologiai bizottságától kiadott «Görög és latin remekirók» czimű fordítási gyűjteményében. Sajtó alatt.

József főherczeg czigány nyelvtana s a czigányokra vonatkozó egyéb kutatások. 1888. febr. 20. elmondott akadémiai székfoglaló. Kivonatosan megjelent a Nemzet 1888. febr. 21. számában.

Mutatványok a görög anthologiából. A Kisfaludy-Társaságban 1886. márcz. 31. felolvasott székfoglaló. Megjelent a Kisfaludy-Társaság Évlapjai XXI. 207—214. lap.

Musique tsigane ou musique hongroise. La Revue de l'Orient 1889. Nr. 29.

The origin of the Hungarian Music. Journal of the Gypsy Lore Society. Vol. I. Nr. 6. «Egyptian Days». U. o.

Egyetemes Philologiai Közlöny. A Magyar Tudományos Akadémia nyelvtudományi bizottságának megbizásából szerkesztik Heinrich Gusztáv, P. Thewrewk Emil, Ábel Jenő. 1889-ben a XIII. évfolyama jelent meg.

Elnöki megnyitó beszédek. Egyet. Phil. Közl. XI. 292., XII. 231., XIII. 162. s k. lap.

Fordítások a görög anthologiából, Catullusból, Martialisból. U. o. a XI., XII., XIII. és a pótkötetekben.

Bion idyllje: A megszökött Eros, a Fővr. Lapokban.

«Agyafúrt» magyarázata a Természettud. Közlöny 1887. 215. füzetében.

Bodenstedt, Dionysus und seine Rebenzucht eredetijéről az Egyet. Phil. Közl. I. pótkötetében.

Egyéb apróságok az Egyet. Lapok 1888. szept. 15. s az EMKE Emléklapjában.

Levelező tagok:

Szabó István.

Az afrikai Amazonok.

Az amerikai Amazonok.

Mózes nyomai Homérnál.

Versek a Magy. Államban.

Télfy Iván.

A hellének és a világnyelv. (Egyetértés, 1888. 286. sz.)

Görögországi utam. (Egyetértés, 1888. 309., 310., 322., 327., 332 sz.)

Σχολεῖα ἐν Οὐγγαρία. (Iskolák Magyarországban.) Megjelent a Parnassos czimű athéni folyóirat október-novemberi füzetében 1888., melyet a hasonnevű társaság ad ki. Ennek 1888. évi november 23-án (decz. 5.) tartott ülésében adta elő hellén nyelven ezt az értekezést.

Herodot fordítása. 4-dik füzet. II. könyv 152., III. könyv 91. fej. Budapest, 1889. Lampel Róbert kiadása.

Goldziher Ignácz.

Mekkai utazások. (Budapesti Szemle, januári szám.)

Emlékbeszéd Fleischer Leberecht Henrik felett. (Akad. emlékbeszédek V. köt. 4. sz.)

Influences chrétiennes dans la littérature religieuse de l'Islam (Revue de l'histoire des Religions, XVIII. p. 180—200.)

Das arabische Original von Maimuni's Sefer hammizewoth (Wiener Zeitschrift f. die Kunde des Urglandes p. 77—85.)

Muhammedanisches Recht in Theorie und Wirklichkeit (Zeitschr. für vergleichende Rechtswissenschaft VIII. kötetében.)

Turâl und Haǵar in zurechtweisenden Redensarten (Zeitschr. der deutschen morgenl. Ges. XLII. kötet 4. füzetében.)

Snouck Hurgronjes Mekkawerk (Oesterr. Monatsschrift für den Orient februári számában.)

Simonyi Zsigmond.

Önálló művek:

A magyar határozók. A M. Tud. Akadémiától Lukács Krisztina jutalommal kitüntetett pályamunka. Kiadta a M. T. Akadémia 1889. (I. kötet második fele.)

A magyar nyelv. A művelt közönségnek. Két kötet 1889. (A M. T. Akadémia könyvkiadó vállalatában.)

Magyar nyelvtörténeti szótár. Szerkeszti Szarvas G. és S. Zs. I. kötet 1888/9.

Czikkek:

A Magyar Nyelvőr XVII. s XVIII. kötetében: Idegen hatások. Kombináló szóalkotás.

A Budapesti Szemlében 1889.: A magyar nyelv apologiája. A Kalevala változatai (ismertetés).

A Magyar Salonban 1888: A népnyelv és a nyelvjárások.

Heinrich Gusztáv.

Egyetemes Philologiai Közlöny, szerkeszti Ábel Jenővel és P. Thewrewk Emillel. Budapest, 1889. XIII. évfolyam.

Ungarische Revue, szerkeszti és kiadja Hunfalvy Pállal. Budapest, IX. évfolyam.

A német irodalom története (négy kötetben). Második kötet (a XVII. század végéig). Budapest, 1889. A M. T. Akadémia könyvkiadó vállalata.

Goethe Faustja, tanulmányok, irták Boyesen H. H. és Heinrich G. Budapest, 1888. A M. T. Akadémia könyvkiadó vállalata.

Lessing, Minna von Barnhelm. Kiadta és magyarázta. Budapest, 1888. Franklin.

A német irodalom rövid története középiskolák számára. Budapest, 1889. Lampel.

Deutsches Lehr- und Lesebuch für höhere Lehranstalten. III. Band; Mit einem Grundriss der deutschen Literaturgeschichte. Negyedik bővített kiadás. Budapest, 1889. Lampel.

Német olvasókönyv középiskolák számára. Első rész. Ötödik javított kiadás. Budapest, 1889. Eggenberger.

Dugonics András Toldi-drámája. Felolvasás a Kisfaludy-társaságban. «Nemzet», 1888. április 1.

Argirus. Budapesti Szemle 59. kötet.

Könyvismertetések és birálatok az említett folyóiratokban.

Pecz Vilmos.

A görög tragoedia. Első kötet: A görög tragoedia története. Budapest, kiadja a M. T. Akadémia classica-philologiai bizottsága.

C. Sallusti Crispi Bellum Catilinae et Bellum Jugurthinum Edidit Guilelmus Pecz. Budapestini. Sumptus fecit R. Lampel (Ph. Wodianer et filii).

Birálatok az Egyet. Phil. Közlönyben.

II. A bölcseleti, társadalmi és történeti tudományok osztálya.

Tiszteleti tag:

Gr. Széchen Antal.

Rafael-tanulmány. Budapesti Szemle 1889.

Rendes tagok:

Tóth Lőrincz.

Nyomtatásban.

A visszaesés okai s óvszereiről. (81 l.)

Jogtud. czikkek a lapokban. — (Nagyobb czikksorozat a rabsegélyző egyletekről.)

Akad. Emlékbeszéd Ökröss Bálint felett.

Kéziratban.

Előkészületek emlékiratokhoz, s a kir. kúria történetéhez.

Epigrammok, felolvasva a Kisfaludy-társaságban.

Kautz Gyula.

«Nemzetgazdaság- és Pénzügytan» cz. kézikönyve, továbbá «A Politikai Tudomány Kézikönyve» czímű munkája 5-dik, illetve 4-dik kiadásának, javított és bővített átdolgozásával és sajtó alá rendezésével foglalkozott.

Szabó Károly.

Önállóan:

A régi székelység. Székely történelmi és jogi tanulmányok Kolozsvár. 1889.

Székely oklevéltár. III-dik kötet. (Sajtó alatt.)

Folyóiratokban:

Egy főbenjáró per a XVI-dik században. (Történelmi tár. 1888. 2-dik füz.)

Az Erdélyi Múzeum eredeti okleveleinek kivonatai 1. 2. közlemény. (Tört. tár. 1889. 2. 3. füz.)

A zöld ág mint a székely főtisztek jelvénye. (Századok. 1889. 3. füz.)

Szilágyi Sándor.

Önállók:

Erdélyi országgyűlési emlékek. XIV. köt. 1889.

Szerkesztések:

Századok. 1889.

Történelmi Tár. 1889.

Magyar történeti Életrajzok. 1888—1889.

Közlések folyóiratokban:

Az ötvösség történetéhez Erdélyben. Archaeologiai Értesítő. IX. köt. 2. sz.

Fustel de Coulanges: Histoire des Institutions politiques de l'ancienne France. Budapesti Szemle. 145. sz.

Adalék két tüzérszertár történetéhez I. Rákóczy György idejében. Hadtörténelmi Közlemények. I. évf. 2. sz.

Szamosközy István történeti maradványai. Történelmi Tár. 1889.

Thurzó Imre követsége. Történelmi Tár. 1889.

Levelek és okiratok II. Rákóczy Gy. történetéhez. Történelmi Tár. 1889.

A «sült galamb» története. Kolozsvár. 1889. 177—179. sz.

Az erdélyrészi katholikus autonomia történetéhez Nemzet. 1889. 144. sz.

Az erdélyi katholikus autonomia keletkezése. Nemzet. 1889. 140. sz.

Hogyan pereltek a régi székelyek. Székely Naptár. 1890.

Fraknói Vilmos.

Önálló munkák:

Erdődi Bakócz Tamás élete. Budapest. 1889.

Carvajal János bibornok magyarországi követségei. Budapest. 1889. (Megjelent a M. T. Akadémia Történettudományi Értekezései során.)

Értekezések:

A várnai csata előzményei. (A Hadtörténelmi Közlemények 1889-diki folyamában.)

Debrentei Tamás zágrábi püspök párisi codexe. (A Könyvszemle 1889-diki folyamában.)

Előszó Dedek Crescensnek «A karthauziak Magyarországban» czimű munkájához.

Pauler Gyula.

Néhány szó hadi viszonyainkról a XI—XIII. században. Hadtörténelmi Közlemények 1888. 501—526. l.

Thaly Kálmán.

Önálló kötetben megjelent:

Pótlékok s betűrendes Név- és Tárgymutató II. Rákóczi Ferencz levéltára első osztály I—IX. köteteihez. Közli Thaly Kálmán. Kiadja a Magy. Tud. Akadémia történelmi bizottsága. (Archivum Rákóczianum, X-dik kötet.) Budapest, 1889. Kiadja a M. Tud Akadémia. N. 8-ad r. 252 l.

Folyóiratokban megjelent:

Adalékok II. Rákóczi Ferencz tüzérsége történetéhez. Hadtörténelmi Közlemények, 1888-diki évfolyam, III-dik füz. 343. l.

Pótlék Jávorka Ádám életrajzához. Századok, 1888-diki évf. októberi füz. 768. l.

Műveltségtörténeti adalékok a Rákóczy-korból. Történelmi Tár. 1888-iki évf. IV. füz. 789. l.

Rákóczi-féle datum nélküli hadi czikkek. (1703-ból.) Hadtörténelmi Közlemények 1888. évf. IV. füz. 651. l.

«Hol vannak a kurucz csaták?».... Ország-Világ. 1888. Karácsonyi szám.

A huszti vár leltárai. 1704—1706. Történelmi Tár. 1889. évf. 193. l.

Rodostó. (Felolvasás.) «Egyetértés» 1889. febr. 22. és 23. sz.

Érsek-Ujvár utolsó magyar várparancsnokainak utasítása 1710-ből. Hadtörténelmi Közlemények. 1889. évf. I. füz. 20. l.

Ősmagyar fegyverek és hadi szokások maradványai a kuruczvilágban. Hadtört. Közlem. u. o. 155. l.

Gr. Bercsényi-ivadékok Francziaországban. (Genealogiai táblázattal.) Turul, 1889. évf. I. füz. 39. l.

Rodostón. 1888. október 7-én. (Elégia.) «Zemplén» 1889. márcz. 24-diki szám.

Kővár vára és tartozandóságainak leltára 1705-ből. Történelmi Tár. 1889. évf. II. füz. 387. l.

Rodostó és a bujdosók sírjai. Történelmi kutatások a helyszinén. Századok. 1889. évf. június és július havi füzetek.

Vécsey Tamás.

«Sextus Caecilius Africanus jogtudós» Budapest. 1889. Kiadta a Magyar Tudományos Akadémia.

Pauer Imre.

Uj álláspont, módszer és irányelvek az ethikában. (Székfoglaló.)

Jakab Elek.

Az erdélyi 1809. insurrectió története I. közl. Hadtörténelmi Közlemények. 1889. Első szám. 49—78. l. II. közl. Második szám. 244—273. l. III. közl. Negyedik szám.

Baumgart Bálint élet- és jellemrajza. Keresztény Magvető 1888. ötödik füzet. 301—313. l.

Gróf Lázár Miklós. (Élet- és jellemrajz.) Nemzet tárczája, január 11. 1889. 2288 (11.) szám.

Vonások gróf Lázár Miklós életéből. Pesti Hirlap tárczája, január 11. 1889. 3608. szám.

Mátyás király emléke szülőföldén. Szept. 2. 1889. Pesti Hirlap tárczája, 241. szám.

Mátyás király mint szónok és hadvezér. Pesti Napló, szeptember 3. 1889. 242. szám

Ezeken kívül könyvismertetések a Századokban, kisebb tárczaczikkek a politikai lapokban, sat.

Levelező tagok:

Dr. Barsi József.*)

1830. Ὠδὴ εἰς πεντηκοδὸν ἔτος ktl. A m. kir. tudomány-egyetem 50 éves jubileumára. Kinyomatta az egyetem rectora az egyetemi nyomdában.

1832—1833. Négy kötetes káté. Németből fordították néhai Nagy János szerkesztése alatt a központi papnövelde IV. éves növendékei. Köztök van az előszó egyik jegyzetében Neumann József.

1836. A Csató Pál szerkesztette Tudománytárban egy nagyobb czikk.

1838. Levél Milánóból a «Jelenkor»-ban.

1839. «A boldog.» Népdal. A «Társalkodó»-ban. Ujra a «Gyöngyök és virágok» czimű Anthologiában, és a «Vas.-Ujság» 1857. évi folyamában.

1841. Két czikk a «Pesti Hirlapban».

*) Dolgozatai legnagyobb részt név- és jeltelenül kerültek ki a sajtó alól, egy része álnevek, egy része jelek és egyes betükkel alàirva.

1842. Két vers az Erdélyi J. kiadta «Nemzeti Almanach»-ban. (Az egyikben már előfordul a «Honvéd» szó.)

1845. Üdvözlő vers Rudnyánszky József beszterczebányai püspök beiktatására.

1846. Gyászbeszéd néhai Tarnóczy Antalné, sz. Detrich Rozália temetésén.

1847. Vers a «Nevelésről». Megjelent a néhai Schedius Lajos emlékére 1847. decz. 20-án a pesti ág. hitv. ev. egyház által rendezett ünnepélyről szóló nyomtatványban.

1850—1854. közt néhány czikk és vers az olmützi «Neue Zeit»-ben, «Anonyme Briefe eines Ungarn» a «Wanderer»-ben.

1857—59. A «Vasárnapi Ujság»-ban néhány czikk.

1859. «Az Iparosok, vagy László mester.» Pályadíjat nyert. Megjelent a «Szegedi Hiradó»-ban, s utóbb önálló kötetkében.

1860. «A szerelem és házasságról.» Pályadíjat nyert. Megjelent a «Szegedi Hiradó»-ban s Vahot Imre-féle «Napkeletben» és Kecskeméten külön füzetben.

1839—1861. A «Szegedi Hiradó»-ban hosszú sora a «Komoly leveleknek», egy sora a «Fővárosi leveleknek» s más közlések «Pesti posta» czím alatt. Sok irányczikk. Néhány vers. Gróf Széchenyi István halálára. Egy vers Mindszenti Gedeon nevenapjára. (Ebből díszpéldányokat is nyomatott Burger Zsigmond, egy-egy 4-rét lapon.)

1861. «Az angol parliament és eljárása.» Irta May Etazin Tamás, az angol alsóház segédjegyzője. A 4-ik kiadás után átdolgozva. Kiadta Ráth Mór.

1862. «A mezei gazdaság jelen állapota.» Beszéd. Irta B. Liebig Jusztus. A fordító eredeti jegyzeteivel kiadta Ráth Mór.

1864. «Az egészség négy könyve», magyar kiadása Bock K. E. könyvének «Das Buch vom gesunden und kranken Menschen.» Kiadta Ráth Mór.

1861—1865. A M. T. Akadémia statiszt. bizottsága kiadta Statisztikai Közlemények czimű folyóiratban, és

1865—1872-ig ugyancsak a M. T. Akadémia statiszt. és nemzetgazdasági bizottságának bővített közleményeiben. Minden évfolyamban több dolgozat.

1863—1869. A Csengery-féle «Budapesti Szemle» XVII—XX. és az uj folyam I—XIV. köteteiben nagyobbrészt angol és franczia munkákból és folyóiratokból fordított nagyobb dolgozatok.

1866. «Bars vármegye lakossága nyelv tekintetében.» Pályadíjat nyert. Megjelent a «Barsmegyei Hirlap» 1886. évfolyamában.

1862—1868. Számos czikk a Riedl Szende-féle «Kritikai lapokban», majd a «Kalauzban». De már előbb a Magyar Mihály-féle Kalauzban, a Falusi Gazdában, a Pesti Naplóban, a Honban, a Fővárosi Lapokban, a Hazánk és külföldben, a Divat-Csarnokban, a Zenészeti Lapokban, az Üstökösben, a Borsszem Jankóban, a Protestáns egyházi és irodalmi lapokban, az Egyházi Reformban, a Gonda-féle Évnegyedi Szemlében, a Magyar Családban, a M. Politikában, az Arany János-féle szépirodalmi Figyelőben, a Horváth Döme Részvét-lapjaiban és Kecskeméti Zsebkönyvében, de főleg sok czikk az Uj Korszakban.

1863. Az 1776. júl. 4. kelt «Függetlenségi Nyilatkozat» és az «Egyesült északamerikai államok alkotmánya». «Módosítványok» 1861. márcz. 3. és a «Déli államok alkotmánya» 1861. márczius 11. Megjelentek gr. Széchenyi Béla «Amerikai utam» czímű munkájában.

1869. «Honvéd-dal.» Zenéje Thern Károlytól. Kiadta Rózsavölgyi. «Népesedési mozgalom.» Előadás az egyetemen megnyilt statisztikai tanfolyamban. «A közoktatás statisztikája.» Szintén előadás a most érintett tanfolyamban. Mind a kettőt kiadta Ráth Mór.

1870. Az emberi öntudat jelen fokáról. Székfoglaló.

1869—1886. A «Hivatalos stat. Közlemények»-ben sok dolgozat. I. évf. V. füzete. «M.-o. elemi iskolái» 1865—67. VII. évf. III. füz. «M.-o. felső tanintézetei és középiskolái» 1870—1872-ben.

1874. Előadás a M. T. Akadémiában középiskoláinkról. Megjelent a Beöthy Zsolt-féle «Athenaeum» folyóiratban.

1870—1886. A «Statisztikai Évkönyvben» minden évben az «Egyházi és tanügy» czímű füzet. Végül:

«Utazás ismeretlen állomás felé«, megjelent a Vas. Ujság 1885. és 1887. évf., és másodszor a Nagy Miklós szerkesztette «Képes folyóiratban». Ugyanaz sajtókészen várja a III. kiadást.

Domanovszki Endre.

A «Bölcsészet története» című munkájának IV. kötete elkészült s kéziratban megvan. E kötet magában foglalja a renaissance korát.

A folyó évi Philosophiai Szemlében megjelent tőle:

Páduai Marsilius állam- és egyháztana.

Machiavelli politikája.

Pór Antal.

Önálló munkák:

Rónay Jáczint, pozsonyi prépost. Életrajzi vázlat. Pozsony-Budapest. Kiadja Stampfel Károly. 1885. 8r. 65 l.

Érdekes per a XIV. századból. Adatok Pozsony történetéhez. Pozsony. 1885. 8r. 20 l.

Ipolyi Arnold, váradi püspök élete és munkái vázlata. Pozsony-Budapest. Kiadja Stampfel Károly. 1886. 8r. 135 l.

Ipolyi Arnold, a M. Történelmi Társulat elnökének emlékezete. Budapest, 1887. 8r. 16 l.

Habsburgi Ágnes magyar királyné és Erzsébet herczegaszszony az Árpádház utolsó sarja. Budapest. Athenaeum. 1888. 8r. 68 l.

Trencsényi Csák Máté. 1260—1321. Budapest. Méhner Vilmos kiadása. 1888. 8r. 170 lap.

Történeti értekezések, dolgozatok:

Bevezetés Gentilis bibornok magyarországi követsége okirataihoz. (Latinul és magyarul). Vatikáni magyar okirattár. I. sorozat. II. kötet. 1885. 4r. I—CXX. lap.

Miklós ostiai püspök követsége Magyarországon 1301—1302. Új Magyar Sion. 1885. Két közlemény.

A pozsonyi társaskáptalani egyház leltára. Történelmi Tár 1885. Négy közlemény.

Adalék Gentilis biboros magyarországi követsége okirataihoz. Történelmi Tár. 1886.

Boldog Csáki Móricz. Katholikus Szemle, 1887.

Abbatia S. Henrici. Magyar Sion. 1887.

II. Miklós, 1308—1336. győri püspök, mely nemzetségből való volt? Századok, 1887.

A Német-Ujvári grófok elnevezése. Századok, 1888.

Philippus de Sancto Geroldo. Turul, 1888.

Kérdés László erdélyi vajda nemzetsége iránt. Turul, 1888.

Köcski Sándor. Századok, 1888.

II. Tamás esztergomi érsek. Almanach. 1889.

Amadé (Omode) nádorok. Turul, 1889.

Kálmán, győri püspök (1317—1376.) Századok, 1889.

A Nagy-Martoniak. Turul, 1889.

Viszály a pécsi káptalanban (1302—1309). Ujabb adalék Gentilis biboros követsége történetéhez Magyarországon. Történelmi Tár, 1889.

Birálatok, könyvismertetések:

Bunyitay Vincze. A nagyváradi káptalan legrégibb statütumai (Századok, 1886.)

Matijów J. Der polnisch-ungarische Streit um Galizien und Lodomerien. (Századok, 1887.)

Denifle H. Die Statuten der Juristen-Universität Bologna vom J. 1317—1347. (Századok, 1887.)

Csápori. A szabadkőmívesség. (Magyar Sion, 1887.)

Stammler Jak. Der sogenannte Feldaltar Karls des Kühnen von Burgund. (Századok, 1888.)

Kubinyi Ferencz, Diplomatarium Hontense. (Századok, 1889.)

Magdics István, Diplomatarium Ráczkeviense. (Századok, 1889.)

Nagy Imre, Gróf Zichy-család okmánytára. (Századok, 1889.)

Wertner M., Boris und Rostislav. (Századok, 1889.)

Vegyesek:

Blaskovics Ferencz. Magyar Állam. 1886. 301. sz., tárcza

Nagybátyám jegyzeteiből. Ország-Világ. 1887. Két tárczaközlemény.

Mire jó a gyermek a háznál? Téli esték, 1887.

Az osztrák katholikusok gyülése. Budapesii Hirlap, 1889.

Rónay Jáczint és a trónörökös. Magyar Sion, 1889.

Rónay Jáczint. Nekrolog. Pozsonyvidéki Lapok, 1889.

A Szent-István-Társulat. Egyházi Közlöny, 1889.

A Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztálya. Egyházi Közlöny, 1889.

Rónay Jáczint szabadkőmíves? Egyházi Közlöny, 1889. Ezeken kívül megjelentek még kisebb-nagyobb czikkek névvel, névtelenül, álnévvel a Budapesti Hirlapban, Pozsony-vidéki Lapokban, Pressburger Zeitungban, Nógrádi Lapokban s egyebütt.

Sajtó alá rendezte Ipolyi Arnold hagyatékából:

A nagy-szombati iskola a XVI. században. (Megjelent a Kath. Szemlében, 1887.)

Bedegi Nyáry Krisztina. (Megjelent a «Magyar Történeti Életrajzok» során, 1887.)

A jezsuiták viszontagságai Magyarországon a XVII. század első negyedében. (Megjelent a Magyar Sion, 1888. Két közlemény.)

Sajtókész dolgozatok:

Tarka képek a középkorból. (Történelmi csevegés.)

Nemes Magyar Pálné asszony. (Életkép a XIV. századból.)

Lipóczi és Nekcsei Demeter és Sándor. (Tanulmány a magyar Anjouk korából.)

Rénold nádor (a Rozgonyiak őse) ivadéka.

László erdélyi vajda nemzetsége.

Dudik: Mährens allgem. Geschichte.

Gyárfás: Pannonia őskeresztény emlékei, és

Bunyitay: A római szent-lélek társulat anyakönyve ismertetése.

Ortvay Tivadar.

Adalékok Pozsonymegye helytörténetéhez. Eddigelé megjelent belőle száztizenkét közlemény a Pozsonyvidéki Lapok 1889-iki évfolyamában.

Ueber Bohrung und Bohrloch der praehistorischen Steinwerkzeuge. Értekezés, mely a német és osztrák anthropologusok bécsi gyülésén 1889. augusztus 6-ikán olvastatott fel. Sajtó alatt.

A csanádi püspökök, prépostok és kanonokok javított s kiegészített névsorozata, okmányok alapján. Közzétéve a Schematismus Cleri Dioecesis Csanadiensis 1889. évi kötetében.

A pécsi egyházmegye első határai. Akadémiai értekezés. Sajtókész.

Cyprus szigetén. Úti emlék. Sajtókész.

Befejezte Magyarország egyházmegyéinek XIV-dik századi térképeit. Hat térkép.

Szerkesztette a pápai tizedjegyzékek magyarázó szövegét.

Buvárkodott a pozsonyi káptalan országos s Pozsony városi levéltáraiban.

Folytatta «Magyarország átalános és részleges leirása» czimű több kötetes művét.

Kőrösi József.

Önálló munkák:

Budapest főváros közoktatásügyi statisztikája az 1881—1884-ki tanévekről. Budapest 1889. Grill.

Ugyanez német nyelven: Unterrichts-Statistik der Hauptstadt Budapest für die Jahre 1881—1884. Berlin. 1889. Puttkammer & Mühlbrecht.

Kritik der Vaccinations-Statistik und neue Beiträge zur Frage des Impfschutzes. Zweiter, erweiterter Abdruck. Berlin, 1889. Puttkammer und Mühlbrecht.

Szerkesztés.

Bulletin annuel des finances des grandes villes. VIII. évfolyam 1884. Budapest és Páris. 1889.

Bulletin hebdomadaire de statistique internationale. Kiadja a főv. stat. hivatal. XII. évfolyam. 1889.

Statisztikai Havi Füzetek. Kiadja a főv. stat. hivatal. XVII. évfolyam. 1889.

Statisztikai Heti Kimutatások. Kiadja a fő v. stat. hivatal. XVII. évfolyam. 1889.

Értekezések.

Demologiai tanulmányok. I. A szülők korának befolyása a gyermekek halál-okára. II. A szülők korának befolyása a gyermekek életerejére. (Felolv. a M. Tud. Akad. II. oszt. ülésén, l. Értekezések a társad. tud. köréből, X. kötet. III. szám.)

A fővárosi járványok és az óvószabályok közegészségi hatásai. (Felolvasás az orsz. közegészségi egyletben. l. Egészség 1889. 2. számában.)

Ujítások az öngyilkosságok és erőszakos halálesetek megfigyelése körül (Megjelent a Statisztikai havi füzetek 1888. évf. 187. számában.)

Az élelmi czikkek drágulása a kicsinyben eladás által. (Megjelent a stat. havi füzetek 1889. évf. 189—190. számában.)

Myskovszky Viktor.

Az Archaeologiai Értesítőben:

Felvidéki műemlékeink ismertetése. VIII. 5.

Felső magyarországi építészeti műemlékek. IX. 2.

Régi mozsarainkról. IX. 1.

Serédy Gáspár emlékkápolnája Bártfa mellett. IX. 3.

A Kárpátegyesület 1889-ki évkönyvében:

Lőcse szab. kir. város középkori műemlékei

Mittelalterliche Kunstdenkmäler der kön. freien Stadt Leutschau.

A felső magyarországi múzeum 1889-ki évkönyvében:

Emlékbeszéd Dr. Henszlmann Imre felett, előadta a f. m. Múzeum-egylet 1889. május 19. tartott ünnepélyes közgyűlésén.

A f. m. múzeum új épületének tervezetét készíti.

A Kaschauer Zeitung-ban:

Zum Andenken Dr. Emerichs Henszlmann.

A Kárpátegyesület keleti osztályának f. évi augusztus hava 10-én a bártfai fürdőben tartott közgyűlésén előadta:

Bártfa város és fürdőjének múltjából.

A műemlékek orsz. bizottsága számára e következő építészeti műemlékek rajzait (30 lapot) beküldé:

Vörös-Klastrom (Claustrum Montis Coronae) Szepesmegye;
a kriegi;
maldúvi;
felkai;
palocsai (Sáros) templomok;
a markusfalvi vár és
Serédy Gáspár emlékkápolnájának a rajzát.

A párisi világkiállításon tanulmányozta a franczia renaissance stilű műemlékeket.

Munkában van:

A renaissance Magyarországban, különös tekintettel az építészeti műemlékekre.

Kozma Ferencz.

A székely-keresztúri állami tanítóképezde III. értesítvénye az 1875/6—1884/5-ig terjedő tiz évről. 1885.

A tanítóképző intézetek internát-kérdése. Különlenyomat a «Magyar Tanítóképző» 1886. évi folyamából. 1—32. l.

Közoktatásunk állapota 1885/6-ban. «Keresztény Magvető» 1887. évi I. füz.

Kolozsmegye népnevelésügyi állapota 1885/6-ban. «Család és Iskola» 1887. évi 3. sz.

Kolozsvár elemi oktatásügyi állapota 1885/6-ban. «Család és Iskola» 1887. évi 6. sz.

A vallásos nevelésről. Felolvasva a «Dávid Ferencz-egylet» gyűlésén 1888. febr. 26-án. Megjelent az «Erdélyi Hiradó» febr. 27. és 28-iki számában.

Gymnasiumi oktatásunk és a tulterhelés. «Keresztény Magvető» 1888. évi I. füz.

Kolozsvár elemi oktatásügye 1886/7-ben. «Család és Iskola» 1888. évi 2. sz.

Kolozsmegye népnevelésügye 1886/7-ben. «Csal. és Isk.» 1888. évi 3. sz.

Egy kántor, a kitől a tanítók példát vehetnek. «Család és Iskola» 1888. évi 6. sz.

Az iskolai takarékpénztárak. «Csal. és Isk.» 1888. évi 7. sz.

Gönczy Pál jubileuma. «Család és Iskola» 1888. évi 9. sz.

Visszapillantás az 1887/8. tanévi közvizsgálatokra. «Család és Iskola» 1888. évi 13. sz.

A szemcsés köthártyalob és az iskola. «Család és Iskola» 1888. évi 20. sz.

Trefort Ágoston vall. és közokt. miniszter halála alkalmából részvétirat családjához, a kolozsmegyei tanítótestület nevében. «Család és Iskola» 1888. évi 20. sz.

Gróf Csáky Albin vall. és közokt. miniszterhez üdvözlő irat, a kolozsm. tanítótestület nevében. «Csal. és Isk.» 1888. évi 20. sz.

A népnevelés. «Unitárius Közlöny» 1888. évi 1. sz.

A felnőttek oktatása. «Unitárius Közlöny» 1888. évi 10. 11. sz.

Levelek a mezőségről. I. Topographia. II. Ethnographia. III. Kultura. A «Kolozsvár» 1888. évi 173—4—5. számában.

Megnyitó beszéd a kis-sebesi EMKE-iskola megnyitási ünnepélyén. «Kolozsvár» és «Ellenzék» 1888. évi 207. számában.

Tanfelügyelői jelentés Kolozsmegye és Kolozsvár népoktatásügyi állapotáról 1887/8. tanévről. «Család és Iskola» 1889. évi 2. és 5. sz.

Rudolf trónörökös halála alkalmából részvétirat ő cs. és apostoli kir. felségéhez és a trónörökösné főherczegasszonyhoz, a kolozsmegyei tanítótestület nevében. «Család és Iskola» 1889. évi 4. sz.

Zürichi emlék. Székfoglaló az «Erd. magyar irodalmi társaság» 1889. évi májusi ülésén. Kézirat.

Kisebb közlemények a «Kolozsvár» 1888-iki évfolyamában.

Jelentés a saazi komló-kiállításról a földmivelésügyi miniszterhez. Különlenyomat a «Közgazdasági Értesítő» 1883-iki évfolyamából.

Majláth Béla.

Levéltári adatok Regéczvára történetéhez. Történelmi Tár. 1888. évf.

Jelentés a múzeumi könyvtár állapotáról 1887/8-ik évben. Magy. Könyvszemle 1888. évf.

Monumenta hung. Hist. Könyvismertetés. Turul, 1888. évf.

Gróf Széchenyi István leveleiből. Pesti Napló, 1889. évf. 43., 44. és 46. sz. Felolvastatott a M. Tud. Akadémiában 1889. febr. 11-én.

Gróf Széchenyi István levelei. I. kötet. Budapest, 1889.

Báró Nyáry Albert emlékezete. A régészeti és embertani társ. Évkönyvében 1886—1888. évről.

Sajtó alatt:

Maylad István erdélyi vajda életrajza.

Munkában:

Gróf Széchenyi István levelei II. kötet.

Liptómegyei családok 1526-ig.

Dankó József.

Die Privatbibliothek des Cardinal J. Simor, Primas von Ungarn. Centralblatt für Bibliothekswesen. Leipzig, 1888.

Albrecht Dürer: Die vier Temperamenten. Gent, 1888.

Albrecht Dürer's Glaubensbekenntniss. Eine theologisch-Kunstgeschichtliche Studie. Tübingen, 1888.

Alloquium quo salutavit I. et R. D. C. Bubla cum is munus praepositi M. E. M. S. adiret. Addita est brevissima vitae eiusdem descriptió. Strigonii, 1889.

Hosius Szaniszló bibornok és életrajzirói. Emléklap arczképével. Esztergom, 1889.

Magyar egyházi bibliografiai érdekességek. Az Ordinariusok. Budapest, 1889.

Hipler-Zakrzewski. Stan. Hosii Epistolae, Lit. Rundschau. Freiburg, 1889. 5. sz.

Dr. Szentkláray Jenő.

A horvát papok és a magyar nyelv. Pesti Napló, 1886. júl. 28.

Az 1549—1550. évi magyar kálvinista zsinatok helyéről. Szabadegyház, 1887. 4—5. sz.

A gör. kel. szerb egyház Magyarországban. Pesti Napló, 1888. nov. 7.

A középtanodai hittankönyvekről. Magyar Sion, 1888.

A lélekvilág philosophiája. Bölcseleti folyóirat, 1887.

A bölcselettörténet tudományfejlesztő hatásáról. Bölcseleti folyóirat, 1887

A gondolkodás és az akarat kölcsönhatásáról. Bölcseleti folyóirat, 1889.

Magyarország története. A történeti kutatás ujabb eredményeinek felhasználásával. Megjelent eddig: A magyar nemzet őstörténete. Őseink utolsó vándorlása és a honfoglalás. Magyarország az Árpád-házi királyok alatt. Áttekintés Magyarország köz- és magánállapota s miveltségi viszonyai fölött az Árpádok korában. Magyarország a vegyes házbeli királyok alatt. Magyarország közállapotai és miveltségi viszonyai az Anjouk alatt. (Lásd Holzwarth F. J.: «Világtörténet». Szabó Ferencz magyar kiadása, III—IV. kötet.)

Uti képek a művelt nyugatról. (Sajtó alatt.) I. kötet.

Thallóczy Lajos.

Szerkesztés:

Diplomatarium relationum reipublicae Ragusinae cum regno Hungariae. Raguza és Magyarország összeköttetéseinek oklevéltára. Összeállítá Gelcich József. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Thallóczy Lajos. Kiadja a M. Tud. Akad. tört. bizottsága. 1887. 8r. LIX + 923 l. A bevezetés: Magyarország és Raguza különnyomatban 32 l. Megjelent németül az «Ung. Revue» 1889. folv. I. és II. füzetében, olaszúl az «Archeografo Triestino» 1889. folv. II. kötetében. (Különnyomat)

Czikkek és tanulmányok:

Pray György, s a magyar korona melléktartományai. Századok. 1888. évf. 523—532. l.

Az Ál-Brankovicsok. Századok. 1888. évf. Különnyomat 1—25. l. Megjelent németül az «Ung. Revue» 1889. évf. 9. füzetében. Szerbre fordította Pavlović István, megjelent a «Ljetopisz

Maticze szrpszke» 157. kötetében, különnyomat: «Lazsni Brankovicsi». Ujvidék. 32 l.

Az illyr czimergyűjtemények. Turul. 1888. évf. Különnyomat 1—114 l.

Az Ujlakyak síremlékei. Archaeologiai Értesítő. 1889. évf. Különnyomat 1—8. l. Fénynyomatú képmelléklettel.

Adalékok a szerbeknél divatozó vampyr-hithez. Ethn. Mittheilungen aus Ungarn. 1888. évf.

Egy német utazó a magyar nyelvről. 1498. M. Nyelvőr. 1888. évfolyam.

A Bosna név jelentéséről. (Oznacsenju imena «Bosna») A sarajevoi «Glasnik» 1889. évf. 5—11. l.

Dr. C. Jireček: a bessenyőkről szóló tanulm. ismertetése u. o.

Egy cyrill-betűs magyar Miatyánkról. Akad. értekezés.

Kéziratban:

Bakics Pál, életrajz.

Nicolo D'Andreis traui krónikája.

Bunyitay Vincze.

Micz bán s a Bocskai, Sós stb. családok származása. Turul. 1889. évfolyam.

A római szentlélek-társulat anyakönyve 1446—1523. Vatikáni magyar okirattár első sorozatának ötödik kötete. I—XXVIII. 1—168. l.

Kiadás:

Dr. Schlauch Lőrincz püspök beszédei. I. és II. kötet sajtó alatt.

Csaplár Benedek.

Önállólag megjelent:

Révai Miklós élete. IV. kötet.

Közlemények folyóiratokban:

Ányos Pál kiadatlan elmélkedései. I—VII. kiadva egyenkint az «Egyházi Közlöny» czimű folyóiratban, s együtt külön nyomatban.

Mutatványok «Konarski Szaniszló élete» német fordításából a bécsi «Gemeinde Zeitung» 1889. márcz. 23., jún. 22., júl. 9., júl. 20., aug. 6., aug. 31., szept. 17-ki számaiban egy-egy fejezet a következő czimekkel:

Stanislaus Konarski's Lehrmeister und Studien in Rom.

St. K.'s Studienreise nach Frankreich.

St. K.'s Heimkehr und erstes Wirken in Polen.

St. K. als Professor in Brzezow und Warschau.

St. K. und die nationale Bewegung in Polen.

Folgen der Leszczynski-Bewegungen für St. K.

K. als Provinzial-Assistent geht an die Gründung eines adeligen Convictes in Warschau.

Concha Győző.

Ujkori alkotmányok. II. köt. 1888. 509 l.

Angol egyházi viszonyok. A «Kolozsvár» 1888. évfolyamában 6 tárcza.

Államtani problemák. A «Budapesti Szemle» júliusi füzetében.

Wlassics Gyula.

(1888—1889.)

Törvényelőkészítési munkálatok:

A birói felelősségről. Megjelent a «Nemzet» és «Pester Lloyd» 1888. nov. 6-iki reggeli számaiban.

A perorvoslatok az uj bűnvádi eljárási javaslatban. Megjelent a «Büntetőjog tára» XVII. kötet 9. számában és a «Jog» 1888. deczember 2-iki számában.

A nyomozás és elővizsgálat. Megjelent a «Jog» 1888 deczember 9-iki számában.

A magyar bűnvádi eljárás törvényjavaslata. Megjelent a «Budapesti Szemle» 1888. deczemberi füzetében.

Der Entwurf einer Strafprozessordnung in Ungarn. Megjelent a «Zeitschrift für die gesammte Strafrechtswissenschaft» Berlin és Lipcsében megjelent folyóirat IX. kötetének 6. füzetében.

A bűnvádi eljárás javaslata. Megjelent a «Jogtudományi Közlöny» 1889. január 11-iki számában.

A kir. tábla decentralisatiója. «Ügyvédek lapja» 1888. december 22-iki száma.

Birói szervezetre vonatkozó czikkek. Megjelentek a «Pester Lloyd» május 9. és 15. számaiban.

Önállóan megjelent magyar és német nyelven a «Budapesti Szemlé»-ben és a «Zeitschrift für die gesammte Strafrechtswissenschaft» folyóiratban közzétett föntebb említett munkálat.

Téglás Gábor.

Archaeologiai Értesítő: Hátszegvidéki aranylelet, 1889. év 1. szám 59—62. l. Őskori buvárlatok a Lajtán túl. U. o. 3. füz. 276—278. A kiskalani római fürdő és kőbánya Hunyadmegyében. Római kőbányászat a Torda-hasadék kijárójánál.

Századok: A történelmi korban használt barlangerősségek Hunyadmegye területén 1888. évf. 1889. évf. A fémbányászat eredete.

Ungarische Revue 1889. évf. 1. 2. Vorrömische Bergbauarbeiten in Dacien.

Erdélyi múzeumegylet kiadványai 1889. I. füzet. Ujabb feliratok az erdélyi aranyvidékről. (Verespatak, Zalatna.) Különlenyomatban is megjelent 1—7 lap. Ujabb adalékok Dácia feliratárához. IV. füzet 357—367. Király Pállal együtt.

Földtani Közlöny. 1889. évf. 4—6. füzet április—június. Római márványbánya a Bisztre völgyben. 154—160. Különlenyomatban is megjelent. Német fordítás ugyanott. A hasznos fémek nevei. 160—162. Az erdélyi bányavidék ujabb feliratai. Az érczhegységben általam kinyomozott barlangok rövid jegyzéke. V. füz.

Földrajzi Közlemények: a Retyezát környéke.

Erdészeti Lapok: A Retyezát erdőségei.

Oesterreichische Berg- und Hüttenmännische Zeitung. 1888. Praehistorische Bergwerkzeuge aus Dacien.

Ausland. 1889. 13. Neue Höhlen aus Siebenbürgen.

Ungarische Montan Industrie-Zeitung. 1889. Römische Marmorbruch bei Bukova.

Fővárosi Lapokban: A szilágy-somlyói aranykincs és apahidai kincs rövid ismertetése.

Tanáregyleti Közlöny: a nagyenyedi ev. ref. Bethlen-főtanoda uj épületének ismertetése.

Nemzet: Fehér Ipoly: Bajorország oktatásügyéről szóló művének ismertetése. A Fővárosi Lapok, Nemzet és más lapok hasábjain több ismeretterjesztő czikk.

Tanulmányok a rómaiak daciai aranybányászatáról. Székfoglaló értekezés 1 térképpel 1—61. Értekezések a történeti tudományok köréből. XIV. köt. VI. szám.

Acsády Ignácz.

Önálló munkák:

A magyar jobbágynépesség száma a mohácsi vész után. Székfoglaló értekezés. Budapest. 1889. Kiadja a M. T. Akadémia. 44 lap.

Közgazdasági állapotaink a XVI. és XVII. században. Budapest, 1889. Az Athenaeum r. társ. nyomdája. 151 lap.

Folyóiratokban:

1. Budapesti Szemle.

Erdélyi országgyülési emlékek. XIII. kötet. 1888. deczemberi füzet 463—69. lap.

Bethlen Gábor udvara. 1889. áprilisi füzet. 42—59.

2. Nemzetgazdasági Szemle.

Közgazdasági állapotaink a XVI. és XVII. században. IV. A jobbágyság és az úrbéri terhek. — V. A mezőgazd. termelés és a dézsma. 1888. okt.—decz. füzetek.

Statisztika és történetirás. 1889. júniusi füzet 441—58. lap.

3. Magyar Szalon.

Az országos levéltár. 1888. novemberi füzet.

Fordítások:

A római pápák az utolsó négy században. Irta Ranke Lipót. Harmadik kötet. 279 oldal.

Salzburg története. Richter Edétől. Az «osztrák-magyar monarchia irásban és képben» czimű vállalat harmadik kötete. 389—424. lap.

Stiria története Mayer Ferencztől és Zwiedenek-Südenhorst Jánostól. Ugyanazon vállalat negyedik kötete 94—138. lap.

Kisebb politikai és tárczaczikkek a napi lapokban.

III. Mathematikai és természettudományok osztálya.

Tiszteleti tag:

Konkoly Miklós.

A M. T. Akadémia kiadásában 1876-tól 1885-ig megjelent több mint 40 csillagászati és astrophysikai értekezése.

1870-től 1889-ig az Astronomische Nachrichten-ben, Wochenschrift für Astronomie, Sirius, Centralzeitung für Optik und Mechanik, a londoni Royal Astronomical Society Monthly Noticesben, az «Observatory»-ban, Photographische Correspondenzben több mint 150 kisebb-nagyobb értekezése.

A bécsi cs. kir. Akadémia kiadásában: Ueber das Objectivprisma és Versuche mit dem Hydroxylamin értekezései.

Az ó-gyallai csillagda évkönyvei I—X. kötet, összesen kb.: 133 ív quart, 30 táblával. (H. W. Schmiedt, Halle.)

Anleitung zur Anstellung astronomischer Beobachtungen. $58^1/_2$ ív 345 ábrával. (1883. Verlag von Friedrich Vieweg & Sohn, Braunschweig.)

Anleitung zur Himmelsphotographie. 24 ív 218 ábrával. (1887. Verlag von Wilhelm Knapp, Halle a/d. Saale.)

Nyomás alatt:

Handbuch für Spectroscopiker, körülbelül 35—40 ív, mintegy 300 ábrával. (1890. Verlag von Wilhelm Knapp in Halle.)

Népszerű előadás a Term. t. társulat estéjén: Az égitestek physicai alkotásáról, megjelent a Term. t. társulat kiadásában

Rendes tagok:

Than Károly.

A volumetrikus normaloldatok készítéséről 2-ik értek. Math. és Természett. Értesítő 1889. VII. k. 123. l.

Chemiai tankönyvek birálata és számos véleményadás a felsőbb hatóságoktól feltett szakkérdésekben.

Frivaldszky János.

Coleoptera nova ex Hungaria. Magyarországi új téhelyszárnyúak. (Természetrajzi Füzetek. XI. köt. 1889.)

Difformitates et monstrositates Coleopterorum in collectione Musaei Nationalis Hungarici. Eltorzult és túlfejlett bogár-alakok a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. (Ugyanott XII. köt. 1889.)

Dr. Chyzer Kornél.

Az önfentartásról. Előadás, melylyel a zemplénmegyei orvos-gyógyszerész egyesület nyilvános ismeretterjesztő estélyeinek második sorozatát 1888. évi november hó 11-ikén megnyitotta. S.-A.-Ujhely. 1888.

Bártfa-fürdői emlékkönyv. (A fürdőt, a város és környéke műemlékeit, a városháza, a bártfai és zborói templomok nevezetesebb műkincseit ábrázoló 36 képpel. Myskovszki Viktor rajzai és Divald Károly fényképei nyomán). Budapest és Eperjes 1889.

Kondor Gusztáv.

Die auf elementarem Wege entwickelte Theorie der Maxima und Minima. (IV. Programm der städt. Realschulen in Pest. 1857/58.)

A részletes külzeléki egyenletek egészelése. Pest, 1860.

A déllőkör különösen mint déllőtávcső használva. (Akadémiai székfoglaló értekezés. 1863.)

A Publications de l'observatoire d'Athènes ismertetése. (Magy. kir. Természettudományi Közlöny. 1863—1864.)

A magyar váltójog és üzlet-kivonata. Reáliskolák számára. Pest, 1862.

Az egyszerű könyvvitel vázlata. Reáliskolák számára. Pest. 1864.

Vámisme. Reáliskolák számára. Pest. 1865.

A fokmérésekről általában és különösen a középeurópai fokméréseknek egyik előmunkálatáról. (Magy. kir. Természettudományi Közlöny. 1865.)

Az Encke- és Faye-féle üstökösökről. (Magy. kir. Természettudományi Közlöny. 1865.)

Az égi testek színkép-elemzéseinek ujabb eredményei. (Magy. kir. Természettudományi Közlöny. 1867.)

Csillagászati Közlemények. (Magy. kir. Természettudományi Közlöny. 1867.)

Az 1868-iki nagyszerű teljes napfogyatkozásról. (Országos Középtanodai Tanáregylet Közlönye. 1868.)

Merkur átvonulása a nap korongja előtt. (Magy kir. Természettudományi Közlöny. 1869.)

Kepler törvényeinek bebizonyítására szolgáló Hagenbach-féle készülék ismertetése. (Országos Középtanodai Tanáregylet Közlönye. 1869.)

Magnetikai helymeghatározások Magyarország délnyugoti részén. (Magy. Tud. Akadémia. 1870.)

Adalékok a magyar koronához tartozó országok földmágnességi viszonyainak ismertetéséhez. (A magy. kir. term. tud. társulat megbizásából. Budapest, 1881.)

Birálat: Szabó Ignácz «A csillagászati és természettani földrajz» tankönyve felett. (Országos Középtanodai Tanáregylet Közlönye. 1869.)

Nagy Károly «Considérations sur les comètes» czímű művének ismertetése. (Magy. Kir. Term. Társulat K. 1869.)

A magyar Encyclopediában csillagászati czikkek.

Indítvány a mostani naptárak javítása ügyében. (Hon. 1869.)

Az égi testek fényének színképe és a holdon levő tőbörről. (Magy. kir. Term. Társulat Közl. 1867.)

A magy. tud. akad. Almanach polgári és csillagászati naptárának szerkesztése. (1863—1890.)

Emlékbeszéd Herschel János külső tag felett. (Magy. Tud. Akad. 1874.)

Emlékbeszèd Nagy Károly rendes tag felett. (Magy. Tud. Akad. 1876.)

Az ausztráliai expeditió ügyében. (Magy. kir. Term. Társulat Közl. 1871.)

Autographice megjelent egyetemi előadások:

Számelmélet. 1878/9. 4-ed r. 36 ív.
Elemző mértan a síkban. 1878/9. 4-ed r. 34 ív.
Algebrai analysis. 1879/80. 4-ed r. 25 ív.
Másodrendü görbe vonalok. 1879/80. 4-ed r. 30 ív.
Determinansok. 1879/80. 4-ed r. 18 ív.
Egyenletek elmélete. 1880/1. 4-ed r. 27 ív.
Elemző mértan a térben. 1880/1. 4-ed r. 26 ív.
Gömbháromszögtan. 1880/1. 4-ed r. 7 ív.
Algebrai analysis. 1881/2. 4-ed r. 29 ív.
Analytikai síkmértan. 1881/2. 4-ed r. 32 ív.
Synthetikai mértan. 1881/2. 4-ed r. 23 ív.
Számelmélet. 1882/3. 4-ed r. 28 ív.
Elméleti csillagászat. 1883/4. 4-ed r. 22 ív.
Csillagászat. 1886/7. 4-ed r. 34 ív.
Analysis. 1888/9. 4-ed r. 22 ív.

Duka Tivadar.

A hindu társadalom alaptörvényei. Előadás: A S.-A.-Ujhelyi orvos-gyógyszerészi estélyen. Ugyszintén: Európai háztartás Kelet-Indiában. Előadás ugyanott.

Grote Arthur külső tag feletti emlékbeszéd.

An Essay on the Ugor Branch of the Ural-Altaic languages. (Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain & Ireland.)

Batizfalvy Sámuel.

Emlékbeszéd. Dr. Muraközi Rózsay József a Magy. Tud. Akadémia lev. tagja felett. (Olvastatott a Magy. Tud. Akadémia 1889-iki febr. 25. tartott összes ülésén.)

Évi jelentés testegyenészeti és vizgyógyászati intézetének XXXI-dik évi működéséről.

Koch Antal.

Bánffy-Hunyad vidéke (18 zóna XXVIII jelű lap) földtani magyarázata. Kiadta a m. kir. Földt. Intézet. Budapest, 1889.

Ugyanez német nyelven, ugyanott.

Bericht über die im Sommer 1887 durchgeführte geologische Specialaufnahme des westlich von Torda gelegenen Gebietes im Torda-Aranyoser Comitate. Jahresberichte der königl. ungar. geolog. Anstalt. Budapest. 1884.

Az 1886. évi erdélyi földrengésekről jelentés. Földtani Közlöny. XIX. (1889.) 1—3. füz.

Ugyanez német nyelven, ugyanott.

A málnási hyperithén tartalmu augitandesis előfordulási viszonyairól. Orvos-Természettud. Értesítő. 1888. (XIII.) 249. l.

Ugyanez német nyelven, ugyanott. 297. l.

Sabal major, ung. sp. Erdély fossil flórájában. U. ott 1888. 272. l.

Ugyanez németűl, ugyanott. 302. l.

Negyedik pótlék Erdély ősemlősei és ősemberi eszközök leleteinek kimutatásához. U. ott 274. lap.

Ugyanez németűl, u. ott. 303. l.

A Kolosvár-vidéki durvamész-rétegek, különös tekintettel azok ipari értékére. U. ott. 1889. (XIV.) 129. l.

Ugyanez német nyelven, u. o. 175. l.

Uj palaeontologiai adatok Erdély ifjabb harmadkori képződményeiből, u. o. 140. l.

Ugyanez német nyelven, u. o. 176. l.

A gr. Mikó-szobor talapzatának köve. U. o. 166. l.

Ugyanez német nyelven, u. o. 181. l.

Az erdélyi Múzeum ásvány-földtani osztályának keletkezése, fejlődése és jelen állapota. Emlékkönyv gr. Mikó emlékszobra leleplezése alkalmára. Kiadta az erdélyi Múzeum-Egylet. Kolozsvárt, 1889. 34 - 42. l.

Vezérfonal az ásványtan egyetemi előadásához, hallgatói számára irta és kiadta. Kolozsvártt, 1889. 240 l. 2 tábla melléklettel.

Szerkeszti az «Orvos-Természettudományi Értesítő» term. tudom. szakfüzeteit és ezeknek idegen nyelvű revuejét.

Horváth Géza.

Paprikában élő rovarok. (Természettudományi Közlöny. 1888. XX. köt.)

Uebersicht der europäischen Cymus-Arten. (Wiener-Entomolog. Zeitung. 1888. VII. köt.)

A dohány mozaikbetegsége. (Természettudományi Közlöny. 1889. XXI. köt.)

Analecta ad cognitionem Heteropterorum Himalayensium. (Természetrajzi Füzetek. 1889. XII. évf.)

Papirosból építő hangyák. (Természettudományi Közlöny. 1889. XXI. köt., két ábrával.)

A szénkéneg helyes adagolásáról. (Borászati Lapok. 1889. XXI. évf.)

Beitrag zur Hemipteren-Fauna von Turkmenien. (Wiener Entomolog. Zeitung. 1889. VIII. köt.)

Essai monographique sur le genre Trigonosoma. (Revue d'Entomologie. 1889. VIII. köt.)

A rovarok okozta károk a gazdaságban. (Természettudom. Közlöny. 1889. XXI. köt.)

Dr. Thanhoffer Lajos.

Irodalmi működés 1887—1888. és 1889-diki években.

Adatok a központi idegrendszer szerkezetéhez Nagy 4-rét, 8 színes táblával. A M. Tud. Akadémia külön kiadványa 1887. s németül: Beiträge zur Struktur des centralen Nervensystems. Centralbl. f. Physiol. 1887. april. 16. Nr. 2. 36 lap.

Eszközök és vizsgálatok. Math. és természettud. Értesítő. 1887. V. kötet, 6. füzet; s németül: Instrumente und Untersuchungen. Centralblatt f. Physiol. 1887. Nr. 3. 57 lap.

Ueber die Zuchtlähme. II.-dik bővített kiadás. Kiadta Perles Mór. Bécs, 1888.

Az Abbé-féle világító készülékről és az apochromaticus lencse rendszerekről. Természettud. Póttüzetek, 1888.

Das Mikroskop. Encyklopädie der gesammten Thierheilkunde. 1889. 472 lap.

Az intézetében alkalmazottaktól és az intézetében dolgozóktól.

Uhlyarik T. és Tóth L.: Vizsgálatok a vékonybélbolyhok szövettani szerkezetéről és a zsirfelszívódásról. Math. és természettud. Értesítő. 1888. VI. kötet 8—9-dik füzet. Veterinarius, május, jún. és júliusi füzete, s németül Centralblatt. f. Physiol. 1888. Nr. 10.

Tóth Lajos: A nevezetesebb fertőtelenítő szerekről. 1889. Veterinarius 1., 2., 3-dik szám.

Dr. Ónodi Adolf: Kisérletek Erythrophlaeinnel. Orvosi hetilap 1888. s németül Centralblatt f. med. Wissenschaft 1888. Berliner klinische Wochenschrift 1888. Nr. 4 és Deutsche med. Wochenschrift 1888. Nr. 7.

Adatok a gége élet- és kórtanához. Olvastatott a Magy. Tud. Akadémia III. osztályának január havi ülésén 1889.

További adatok a gége élet- és kórtanához. A M. T. Akadémia III. oszt. április havi ülésén 1889.

A középső gégeideg jelentőségéről. Orvosi hetilap 1888. s németül: Zur Frage vom Nervus Laryngeus medius. Centralbl. f med. Wissenschaft 1888.

Weissmann és Reissmann. Az ép és kóros petefészkek kiirtását követő elváltozásokról. Math. és természettud. Értesítő július-októberi füzete.

Mocsáry Sándor.

Földünk fémdarázsainak magánrajza. Monographia Chrysididarum orbis terrarum universi. A M. T. Akadémia III. osztályának külön kiadványa. 1888—89. II. Budapest, 1889. 4r. XV. és 643 lap. 2 táblával. 733 fajnak a leirása a világ minden részéből.

Catalogus Chrysididarum Europae et confinium (Természetrajzi füzetek. XII. köt. 1889. 57—71. lap).

Korányi Frigyes.

Észleletek a fővárosi hagymázjárvány köréből.

Hangrésgörcs felnőtteknél.

Adatok a tüdőüszök kór- és gyógytanához.

Heller Ágost.

A physika története a XIX. században. Első könyv. Kiadja a Magy. Tud. Akadémia. (Sajtó alatt).

Die bewegenden Ideen in der physikal. Forschung des XIX. Jahrhunderts Math. und naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. Band VI.

Hermann Ludwig Ferdinand von Helmholtz. Humboldt. 1888. Novemberi füzet

Physikalische Probleme und Forschungen unserer Tage. IV. cikk a müncheni «Allgemeine Zeitung» tudományos mellékletében.

Természettan és chemia a népiskolák 5-dik és 6-dik osztálya számára. Kiadja a Lampel Róbert-féle könyvkereskedés Budapesten.

Inkey Béla.

1875. «A székesfehérvár-velenczei hegység granit- és trachytnemű kőzetei.» Földtani Közlöny 1875. V. kötet 145—158. l.

1876. «A kammeni szigetek kőzetei.» Földtani Közlöny VI. 150.

1877. «Adatok az 1877. évben Somogymegyében észlelt földrengésekről.» Földtani Közlöny VII. 1—10. l.

1877. «Földcsuszamlás Somogymegyében.» (egy ábrával). Földt. Közl. VII. 125—128. l.

1878. «Két magyarhoni doleritról.» Földt. K. VIII. 223—231. l.

1878. «A lősz képződéséről.» (Richthofen nyomán.) Földt. Közl. VIII. 15—26. l.

1879. «A boiczai ércztelérek mellékkőzeteiről.» (Egy kőnyomatu táblával.) Földt. Közl. IX. 367—375. l.

1880. «Egy feltünő vonás Nagyág vidékének domborzatában.» Földt. Közl. X. 16—18. l. Ugyanaz németül F. K. X. 37. l.

1880. «Cotta Bernát emlékezete.» Földtani Értesítő I. 45—52. l.

1880. «Bányászat és földtan.» Földtani Értesítő I. 65—71. l.

1881. «Vasmegye geologiai viszonyai.» Magy. orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének évkönyve. 1881.

1881. «A zágrábi 1880. évi földrengés forgatási tüneményeiről.» Földt. Közl. XI. 24—31. l. (Ugyanez németül.)

1881. «Uti jegyzetek az erdélyi déli határhegységből.» Földt. Közl XI. 172—176. l. (Ugyanaz németül.)

1881. «A földrengésről.» Földt. Értesítő II. 1—7. l.

1881. «A földtan műnyelvéről.» Földt. Értesítő II 57—62.

1881. «A nemzetközi földtani congressus 1881. évi bolognai üléséről. Földt. Értesítő II. 129—137.

1884. «Az erdélyi havasok nyugati részének földszerkezeti vázlata.» Földt. Közl. XIV. 11—16. l. (Ugyanez németül.)

1884. «Jégredők képződése.» Földt. Közl. XIV. 58. l.

1885. «Nagyág érctermő helyei.» Természettudományi Közlöny XVII. 1885. 1—12. l.

1886. «Földtani úti jegyzetek a Balkán félszigetről.» Földt. Közlöny XVI. (Ugyanez németül.)

1885. «Nagyág földtani és bányászati viszonyai.» Négy tér-

képmelléklettel és 23 ábrával. (10 ív.) Kiadta a kir. magyar természettudományi társulat.

1889. Az erdélyi havasok az Olt szorostól a Vaskapuig. Geotektonikai vázlat. Értekezések a természettudományok köréből. Kiadja a M. Tud. Akadémia XIX. kötet 1. sz. 1—32. l.

Földtani Közlöny szerkesztése 1877—1881.

Földtani Értesítő szerkesztése 1880., 1881., 1882.

Számos irodalom-ismertető czikk.

Horváth Jenő.

Önállóan megjelent munkálatok.

1884-ben. «*A morvamelléki hadgyakorlatok 1884-ben.*» Egy térképpel és 8 rajzmelléklettel. Budapest, 1884. Légrády testvérek. 125 lap.

1888-ban. «*Harczászat.*» Két kötetben. Budapest, 1888. Pallas irodalmi és nyomdai részvény-társaság. I. kötet, 261 lap, 70 ábrával. II. kötet 291 lap, 70 ábrával.

1889-ben. «*Az egyetemes hadtörténelem vázlata.*» Budapest, 1889. Pallas irod. és nyomdai részvény-társaság. 235 lap, 22 szövegbeli ábrával és 25 rajzmelléklettel.

Sajtó alatt:

Gróf Zrinyi Miklós, a költő és hadvezér hadtudományi összes munkái és azok magyarázata. A Magyar Tudom. Akadémia hadtudományi bizottságának megbizásából.

Hadtörténelem a m. kir. honv. Ludovika Akadémia *felsőbb tiszti* tanfolyama számára; számos rajzmelléklettel.

Szerkesztések:

1887-ben. «*Magyar Katonai Évkönyv.*» A Magyar Tudományos Akadémia hadtudományi bizottságának megbizásából. Budapest, 1887. Kiadta a Magyar Tudományos Akadémia. VIII. és 280 lap.

1888-ban. «*Hadtörténelmi Közlemények.*» A Magyar Tudományos Akadémia hadtudományi bizottságának megbizásából. Budapest, 1888. Franklin-társulat.

1889-ben. «*Hadtörténelmi Közlemények*». A Magyar Tud. Akadémia hadtudományi bizottságának megbizásából. Budapest, 1889. Franklin-társulat.

Hadtudományi értekezések folyóiratokban:

1876-ban. «*A katonai nevelő- és képző-intézetek.*» Ludovika-Akadémia Közlönye. 1876. III. évfolyam II., III. és IV. füzetében. Összesen 26 lap.

1879-ben. «*A gyorsirás és annak alkalmazása katonai czélokra*». Ludovika-Akadémia Közlönye. 1879. IV. évfolyam. IV. füzet. 11 lap.

1880-ban. «*Tanulmány a franczia hadi intézményekről.*» Ludovika-Akadémia Közlönye. 1880. VII. évfolyam. I., III. és V. füzet. Összesen 62 lap.

1882-ben. «*A kikülönítésekről.*» Felolvastatott a kassai katonai tudományos egyesületben. Megjelent a Ludovika-Akadémia Közlönyében. 1882. IX. évfolyam. III. füzet, 17 lap.

1882-ben. «*A csapatok térbeli kiterjeszkedéséről a harczban.*» Felolvastatott a kassai katonai tudományos egyesületben. Megjelent a Ludovika-Akadémia Közlönyében. 1882. IX. évf. VI. füzet. 19 lap.

1882-ben. «*A kassa-vidéki harczmezők.*» Harczászati és hadtörténelmi tanulmány. Ludovika-Akadémia Közlönye. 1882. IX. évfolyam. IX. és X. füzet. Összesen 67 lap.

1883-ban. «*A magyar királyi honvédség kiképzési és oktatásügyi viszonyai.*» Felolvastatott a budapesti katonai tudományos egyesületben. Megjelent a Ludovika-Akadémia Közlönyében. 1883. X. évfolyam. III. füzet. 24 lap. Ugyanez német nyelven:

«*Ausbildungs- und Unterrichts-Verhältnisse der kön. ung. Landwehr.*» Organ der Militär-Wissenschaftlichen Vereine. Wien. 1883. 23 lap

1883-ban. «*A magyar vasúti hálózat.*» Katonai tanulmány.

Ludovika-Akadémia Közlönye. 1883. X. évfolyam. VI., VII., X. és XI füzet. Összesen 102 lap.

1883-ban. «*A magyar kir. honvédségi Ludovika-Akadémia új szervezete.*» Ludovika-Akadémia Közlönye. 1883. X. évf. X. füzet. 20 lap.

1884-ben. «*A román hadsereg.*» Felolvastatott a budapesti katonai tudományos egyesületben. Megjelent a Ludovika-Akadémia Közlönyében. 1884. XI. évfolyam. III. füzet. 28 lap. Ugyanez német nyelven:

«*Die königl. rumänische Armee.*» Organ der Militär-Wissenschaftlichen Vereine. Wien. 1884. 24 lap

1884-ben. «*Châlonstól Sedanig.*» Hadtörténelmi tanulmány. Ludovika-Akadémia Közlönye. 1884. XI. évfolyam. V. és VII. füzet. Összesen 44 lap.

1885-ben. «*Gordon tábornok.*» Ludovika-Akadémia Közl. 1885. XII. évfolyam. III. füzet. 14 lap.

1885-ben. «*Szondy György.*» Megjelent a «Szondi Emlékalbum»-ban és a Ludovika-Akadémia Közlönyében. 1885. XII. évfolyam. XI. füzet. 23 lap.

1886-ban. «*Kis űrmérettel biró gyalogsági tárfegyverek.*» Ludovika-Akadémia Közlönye. 1886. XIII. évfolyam. III. füzet. 15 lap.

1886-ban. «*Szabályok a három fegyvernem használatára az olasz hadseregben.*» Ludovika-Akadémia Közlönye. 1886. XIII. évfolyam, V. füzet, 14 lap.

1886-ban. *Kritikai* apróbb czikkek a nevezett folyóirat legtöbb füzetében.

1887-ben. A «*Magyar Katonai Évkönyv*»-ben a következő dolgozatok:

1. A Magyar Tudományos Akadémia kebelében fennálló Hadtudományi Bizottság működése.

2. A magyar kir. honvédségi Ludovika-Akadémia. (Történeti vázlat.)

3. A közös katonai nevelő- és képzőintézetekben magyar alapítványi helyeken elhelyezett ifjak kiképezése.

4. Hadi tudományok és művészetek.

5. Hadtörténelmi események az 1885—86-ik évben.

6. Az 1885—86-ik évben elhalt jelesebb katonák nekrológjai.

E munkák terjedelme $8^1/_2$ nyomtatott ív, vagyis 136 lap.

1887-ben. «*Eperjes katonai fontossága.*» A Segítség-Albumban.

1887-ben. A «*Ludovika Akadémia Közlönyé*»-ben kisebb kritikai dolgozatok a XIV. évfolyam II., III., IV. VII. és XI. füzetében.

1888-ban. «*Néhány szó a magyar hadi történetirás ügyében.*» Felolvastatott a Magyar Történelmi Társulat január havi ülésén. Megjelent a «Századok» és a «Pesti Napló»-ban és a Ludovika Akadémia Közlönyében. 1888. XV. évfolyam, II. füz.

1888-ban. «*Gróf Nádasdy Ferencz és a Nádasdy-levéltár.*» Századok. 1888. V. füzet, 412—425. l.

1888-ban. A Hadtörténelmi Közlemények I—IV. füzetében:

«*A várnai csata.*» Hadtörténelmi tanulmány; 2 rajzmelléklettel; 104—142. és 268—305. l

«*Mátyás király.*» Mátyás vezéri méltatása. 333—342. l.

«*Zrinyi Miklós Kanizsa előtt 1664-ben.*» Egy rajzmelléklettel.

«*Hadtörténelmi apróságok*», 24 kisebb hadtörténelmi czikk.

1888-ban. A Ludovika Akadémia Közlönyében:

Néhány szó a magyar hadi történetirás ügyében. 1888. 93—99. lap.

A lugosi tábor őszi fegyvergyakorlatai; egy rajzmelléklettel.

Könyvismertetések és kritikák.

1889-ben. A Hadtörténelmi Közlemények I—IV. füzetében:

Gróf Zrinyi Miklós a költő és hadvezér hadtudományi elvei. Akadémiai székfoglaló értekezés. 1889. 1—19. lap.

Az 1866-ik évi osztrák-olasz hadjárat; a custozzai csata vázlatával.

Montecuccoli és Zrinyi vitája.

Hadtörténelmi apróságok; 18 kisebb hadtörténelmi czikk.

Zrinyi Miklósnak egy kiadatlan költeménye.

1889-ben. A Ludovika Akadémia Közlönyében:

Lövészegyesületek; 151—158. lap.

Könyvismertetések és kritikák.

Paszlavszky József.

«Rudolf trónörökös emlékezete.» «A mezőrendőrségi törvényjavaslat» s több apróbb közlemény a Természettudományi Közlönyben, melynek, valamint a «Pótfüzetek a Természettud. Közlönyhöz» czímű folyóiratnak egyik szerkesztője is volt.

Dr. Antal Géza.

Kimutatás a m. kir. egyetemi sebészkóroda 1871/2. évi működéséről. Orvosi Hetilap. 1874. 12—43. sz.

Kisérleti gyógykezelés Condurango kéreggel rosszindulatu daganatoknál és bujakóros bántalmaknál. Orvosi Hetilap. 1875. 19—26. sz.

A férfiivarszervek sajtos (gümős) lobfolyamata. Orvosi Hetilap. 1875. 23—32. sz.

Extraurethrotomie bei impermeabler narbiger Strictur. Allgemeine med. Central-Zeitung. 1876. Nr. 28.

A hugycső-tükör értéke a hugycső lobos bántalmainak kórismerésére és gyógykezelésére vonatkozólag. Orvosi Hetilap. 1877. 18—19. sz.

Kisérleti tanulmányok a petefészkek edényeinek lekötésére azok elsorvasztása czéljából. Orvosi Hetilap. 1877. 4. sz. Allg. med. Central-Zeitung. 1877. Nr. 12.

Szeméremrés-zár égés után, szeméremrés-képlés. Orvosi Hetilap. 1876. 10. sz.

A külső nemzőrészek elefántkórja. Orvosi Hetilap. 1876. 8. sz.

Súlyos vizeletsipoly-műtétek nőknél. Orvosi Hetilap. 1881. 21. szám.

Fistula vesicovaginalis. Bildung einer Fistula Recto-Vaginalis. Atresia vaginae. Archiv für Gynäcologie. 1880. III. Heft.

Észrevételek a nők castratiójára vonatkozólag. Orvosi Hetilap. 1881.

A hólyag megnyitása diagnosticai szempontból és a hólyag ürében végzendő műtétek czéljából. Orvosi Hetilap. 1885. 26. sz.

Előleges közlemény a szerző által módosított sectio altaról. Előadatott a m. kir. Orvosegyesület 1885. márcz. 21-én tartott ülésében.

Eine modificirte sectio alta. Langenbecks Archiv für Chirurgie. Bd. XXXII.

Exstirpation von Blasentumoren. Wiener med. Wochenschrift. 1885. Nr. 39—40.

Extraperitoneale Resection der Harnblase wegen Carcinosa. Centralblatt für Chirurgie. 1885. Nr. 36.

Aëro-urethroskop (saját találmány). Orvosi Hetilap. 1887. Centralblatt für Chirurgie 1887. Monatshefte für pract. Dermatologie und Syphilis 1887.

Die Anwendung der Massage bei Erweiterung der collösen Stricturen der Harnröhre. Centralblatt für Chirurgie 1887. Nr. 23.

Észrevételek a hugycsőszükület kórisméjére vonatkozólag. Orvosi Hetilap. 1887. 3. sz.

Cystoskop képek bemutatva a M. T. Akadémia III. osztályának 1887. október 17-én tartott ülésében.

Nelaton húgycsap-darab cystoskoppal föllelve, eltávolítva a rendes úton, bemutatva a magy. kir. Orvosegyesület 1887. november 17-én tartott ülésében.

A húgycső-szükület különböző műtéti módszerei és azok birálata. Orvosi Hetilap. 1887. 17—21. sz. Ugyanez németül. Vierteljahresschrift für Dermatologie und Syphilis 1887.

Hasmetszési esetek, ujabb adatok a méhcsonk kezeléséhez, a petefészkek sorvasztó alákötése. Orvosi Hetilap. 1887. 12. sz.

Electro-aëro-urethroskop. A M. T. Akadémia Mathematikai és Természettudományi Értesítőjének VI. köt. 1888.

A hugyszervi bántalmaknak sebészi kór- és gyógytana. Hat színes és egy színtelen kőnyomatú táblával és a szöveg közé nyomott 52 fametszetü ábrával. Kiadta az Orvosi könyvkiadó társulat. 1888. A munka 358 oldalra terjed.

Specielle chirurgische Pathologie und Therapie der Harnröhre und Harnblase F. Enke kiadásában 441 oldal. Stuttgart. 1888.

Hajtű-eltávolítás a húgyhólyagból. Orvosi Hetilap. 1889. 1. sz.

Húgyhólyag-mosás és fecskendés. Orvosi Hetilap. 1889.

Hólyagdaganat eltávolítás a rendes húgycsövön keresztül (per vias naturales) előleges cystoskopikus tájékozás mellett. Orvosi Hetilap. 1889. 38. sz.

Urethrocystilis és annak helybeli kezelése. Orvosi Hetilap. 1889.

Dr. Daday Jenő.

1877.

Adalékok a Rotatoriák ismeretéhez. Az erd. Múzeum-egylet évkönyvei. Uj folyam. II. köt. 6. szám. 1 kőmetszetű rajztáblával.

A Rotatoriák hímeiről. Tudori értekezés. Egy kőnyomatú rajzlappal.

1878.

A lótetű (Gryllotalpa vulgaris) táplálkozásmódjáról. Értesítő a kolozsvári orvostermészettudományi társulat 1878. deczember 20 án tartott hatodik természettudományi szakülésérő̈l.

1879.

A Gryllotalpa vulgaris L. élődi fonálférgei. (Oxyuris Gryllotalpae és Oxyuris megastoma). Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. IV. évf. 2. füz. 1. rajzlap.

Oecistes crystallinus Ehrb. Természetrajzi füzetek. III. köt. 4. füz. 2 rajzl.

Rana esculenta L. var. Rana ridibunda Pall. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. IV. évf. 3. füz.

1880.

Az álskorpiók vérkeringési szervéről. Természetrajzi füzetek. IV. köt. 4. füz. 1 rajzl.

Ueber den Circulationsapparat der Pseudoscorpione. Ibid.

A pesterei barlangban tett kutatások eredménye. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. V. évf.

1881.

Észrevétel dr. Primics Gy. «Ősemlősök csontjai a pesterei barlangból» czimű czikkére. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. VI. évf.

A magyarországi álskorpiók. Ibid.

1882.

Két érdekes állatfaj Arad város faunájából. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. VII. évf.

Az álskorpiók (Pseudoscorpionidae) boncztana. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. VII. évf. 6. rajzl.

Adatok Kolozsvár és környéke Crustacea-faunájának ismeretéhez. Ibid.

Egy kép a régi könyvek állatvilágából. Nemzeti nőnevelés 1882. évf.

A magyar állattani irodalom ismertetése 1870-től 1880-ig ezárólag. Kiadja a kir. magyar természettudományi társulat.

Ichthydium Entzii a kolozsvári édesvizi fauna egy új alakja. Term. rajz. füzetek. V. k. 2—4 füz.

1883.

Adatok a Szt. Anna és Mohostó faunájának ismeretéhez. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő VIII. évf.

A Spalax typhlus Pall. hazai elterjedésére vonatkozó irodalmi adatok. Ibid.

Adatok a dévai vizek faunájának ismeretéhez. Ibid.

Háziállataink eredetéről. Ibid. Népszerű szak. 5. sz.

A Peronospora viticola ügyében. Erdélyi gazda. 1883-dik évf. 2. sz.

Adatok a Retyezát tavai Crustacea-faunájának ismeretéhez. Természetrajzi füzetek. VII. köt. 1 rajzl.

1884.

Uj adatok a kerekesférgek ismeretéhez. Kivonat. Mathematikai és természettudományi Értesítő. I. k. 8—9. füz.

Neue Beiträge zur Kenntniss der Räderthiere. Mathem. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd.

Beiträge zur Kenntniss der Crustaceen-Fauna von Klausenburg und Umgebung. Ibid.

Microscopisch präparirte Polythalamien aus continentalen Salzwässern. Ibid.

Ujabb adatok Kolozsvár és Erdély Crustacea-faunájának ismeretéhez. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. 1884. évf. 305. lap.

Névjegyzék és tárgymutató a kolozsvári orvos-természettudományi társulat 1876—1883-ig megjelent kiadványaihoz.

A Balaton titkai. Kolozsvári orvos-természettudományr Értesítő. Népszerű szak.

Catalogus Crustaceorum faunae Transylvaniae e collectione Musei transylvanici etc. Ibid. Termtud. szak.

Adatok a Cilioflagelláták ismeretéhez. (Véglénytani tanulmány.) Értekezések a természettudományok köréből. XIII. köt. 15. sz. 1. rajzl.

Ueber eine Polythalamie der Kochsalztümpel bei Déva in Siebenbürgen. Zeitschrift für wissenschaftliche Zoologie. 40. Bd. 1 Tafl.

1885.

Adatok a Balaton tó faunájának ismeretéhez. Mathematikai és természettudományi Értesítő. III. köt. 6—7. füz.

Előleges jelentés az erd. múzeum-egylet igazgató-választmányának megbízásából az 1884-dik év nyarán tett chiropterologiai gyüjtések eredményéről. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. 1885. évf. 60 l.

Uj adatok a kerekesférgek ismeretéhez. Mathematikai és természettudományi Közlemények. XIX. köt. 2. sz. 1 rajzl.

A Magyarországban eddig talált szabadon élő evezőlábú rákok magánrajza. Ibid. 4. rajzl 5. szám. Az akadémiai «Vitéz»-féle pályázaton dicsérettel kitűntetett pályamű.

A Balaton titkai. Nemzeti nőnevelés. 1885. évf.

Uj állatfajok Budapest édesvízi faunájából. Természetrajzi üzetek. IX. köt. 2. füz. 1. rajzl. 127 l.

Neue Thierarten aus der Süsswasser-Fauna von Budapest. Ibid. p. 208.

Jelentés az 1884. év nyarán Magyarország különböző vidékein végzett crustaceologiai kutatások eredményéről. Mathematikai és természettudományi Közlemények. XX. köt. 3. sz.

Adatok Magyar- és Erdélyország néhány édesvízü medenczéjének nyilt tükri faunájához. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. 1885. évf. 227. l.

Jelentés az erd. orsz. múzeum-egylet igazgató-választmányának megbizásából az 1885. év nyarán végzett chiropterologiai gyüjtések eredményeiről, és az erd. orsz. múzeum-egylet denevér-gyüjteményének jegyzéke. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. 1885. évf. 267. l.

Nápolyi levelek. «Ellenzék.» 1885. évf.

1886.

A Hexarthra polyptera Schm. boncz-, szövet- és élettani viszonyai. Természetrajzi füzetek. X. köt. 2—3. füz. 2 rajzl. 112 lap. A kir. m. term. tud. társulattól 300 frttal jutalmazott pályamű.

Morphologisch-physiologische Beiträge zur Kenntniss der Hexarthra polyptera Sch. Ibid. p. 214.

Az Evadue tergestina Cl. barnás-zöld festéksejtjei. Kolozsvári orvos-természettudományi Értesítő. 1886. évf. 1. l.

Ein kleiner Beitrag zur Kenntniss der Infusorien-Fauna der Golfes von Neapel. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. VI. B. 4. H. 1. Taf.

Einiges über F. v. Stein's Cilioflagellaten-Gattung Cenchridium. Zoologischer Anzeiger. 1886. p. 15.

1887.

Uj adatok Erdély denevér-faunájának ismeretéhez. Értekezések a természettudományok köréből. XVI. köt. 7. szám. 1 rajzl.

Monographie der Familie der Tintinnodeen. Mittheilungen aus der zologischen Station zu Neapel. VII. Bd. 4. H. 4 Tafeln.

A Tintinnodeák szervezeti viszonyai. Mathematikai és természettudományi Közlemények. XX. köt. 4. sz. 2 rajzl.

Az átidomulásró!. Természettudományi közlöny. November-deczemberi füzet.

1888.

Conspectus specierum Branchiopodorum faunae hungaricae. Mathematikai és természettudományi Közlemények. XXIII. köt. 3. sz. 2 rajzl.

A heterogenesis egy érdekes esete a kerekesférgeknél. Mathematikai és természettudományi Értesítő. VII. köt. 1 rajzl.

A magyarországi Branchipus-fajok átnézete. Kivonat. Ibid. VI. kötet.

A nápolyi öböl Dinoflagellatáinak rendszeres átnézete. Természetrajzi füzetek. XI. köt. 2. füz. 1 rajzl.

Egy szabadon úszó Acineta a nápolyi öbölből. Ibid.

Egy új Cercaria-forma a nápolyi öbölből. Ibid.

Systematische Übersicht der Dinoflagellaten des Golfes von Neapel. Ibid. p. 98.

Eine frei schwimmende Acinete aus dem Golf von Neapel. Ibid. p. 105.

Eine neue Cercaria-Form aus dem Golf von Neapel. Ibid. p. 107.

A magyar nemzeti múzeum álskorpióinak áttekintése. Ibid. 3—4. füz. 1 rajzl.

Übersicht der Chernetiden des ungarischen Nationalmuseums in Budapest Ibid. p. 165. 1 Tafel.

A magyarországi Cladocerák magánrajza. Kiadja a kir. m. Természettudományi Társulat. 4 rajzl.

1889.

Adatok a Kaukázus álskorpió - faunájának ismeretéhez. Természetrajzi füzetek. XII. köt. 1. füz. 1 rajzl.

Egy braziliai uj álskorpió-faj a magyar nemzeti múzeum állattárában. Ibid.

Ujabb adatok a magyar-fauna álskorpióinak ismeretéhez. Ibid. 1 rajzl.

Uebersicht der Branchipus-Arten Ungarns. Mathematische naturw. Berichte aus Ungarn. VI. Bd.

A vizek apró lakói. Természettudományi Közlöny. 239. füz. Július. 303. l. 1 ábr.

Előmunkálat a rovartani magyar műszótárhoz. A kir. m. Természettud. Társulat megbizásából. (Kéziratképen nyomtatva.)

Adatok a Balkán-félsziget álskorpió-faunájának ismeretéhez. Természetrajzi füzetek. XII. köt. 2—3. füz.

Erdély faunájának százlábúi. Ibid.

A magyarországi Myriopodák magánrajza. Kiadja a kir. m. Természettudományi Társulat. 3 rajzl.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MUNKÁLKODÁSA 188$^{8}/_{9}$-BEN

ÉS PÉNZTÁRA MIBENLÉTE

AZ 1888. ÉV VÉGÉN.

I. A Magyar Tudományos Akadémiának 1888. május 7-ikétől 1889. április 29-ikéig bezárólag 25 osztályülése és 12 összes ülése volt, összesen : 37.

1. Az I-ső vagyis **Nyelv- és Széptudományi Osztály** ülésein : 1888. június 4-ikén *Szilády* Áron r. t. felolvasta gróf *Kuún* Géza t. tagnak «Az Ephthalitákról» írt értekezését, *Goldziher* Ignácz l. t. pedig bemutatta dr. *Schreiner* Mártonnak, mint vendégnek «Az iszlám vallásos mozgalmai az első négy században» című értekezését. — Október 1-én *Budenz* József r. t. jelentést tett «Munkácsi Bernát nyelvészeti tanulmányútjáról a vogulok között». Október 22-én *Simonyi* Zsigmond l. t. «A kombináló szóalkotásról» értekezett s *Ponori Thewrewk* Emil r. t. bemutatta dr. *Némethy* Gézának mint vendégnek «Euhemeri reliquiae» című értekezését. Ugyanezen ülésen az osztály a Deák-mausoleum országos bizottsága kérelmére megállapította a mausoleumra alkalmazandó feliratokat. November 19-én *Bartalus* István l. t. felolvasta : «A magyar palotás zene eredete és fejlődése» című nagyobb munkájának egy újabb részletét, *Beöthy* Zsolt r. t. pedig bemutatta *Haraszti* Gyulának, mint vendégnek «André Chenier» című értekezését.

Az 1889. január 7-ikén tartott ülésen *Heinrich* Gusztáv l. t. «Argirusról» értekezett, *Vikár* Béla pedig mint vendég «Gáti István stenographiáját» ismertette s felajánlotta az Akadémia könyvtára számára Gáti Istvánnak ma már igen ritkává vált «A stenographia I-ső könyve : A Tachygraphia vagy szapora írás módja» című 1820-ban megjelent füzetkéjét. A február 4-ikére kitüzött ülés a *Rudolf* trónörökös ő fensége tiszteleti tag elhúnytával bekövetkezett országos gyász miatt nem tartatott meg. Márczius 4-ikén *Halász* Ignácz l. t. fölolvasta «A

svédországi lapp nyelvjárásokról» írott székfoglaló értekezését s *Hunfalvy* Pál r. t. «Thukydidesről» értekezett. Április 1-én *Budenz* József r. t. «Az ugor nyelvek harmadik személynévmásáról» értekezett, *Pecz* Vilmos l. t. pedig dr. *Boross* Gábornak, mint vendégnek «Az attikai komedia kardalai» című értekezését olvasta fel.

2. A II. azaz **Bölcselet-, Társadalom- és Történettudományi Osztály** ülésein: 1888. május 7-ikén *Zsilinszky* Mihály l. t. «Az 1708. évi országgyűlés történetéhez» című értekezését olvasta fel, míg dr. *Havass* Rezső mint vendég «Magyar földrajzi könyvtár» című értekezését adta elő. Június 11-ikén *Schvarcz* Gyula r. t. következő című értekezését olvasta föl: «Adalék a római alkotmánypolitikához és államjogokhoz»; *Jakab* Elek l. t. «Dr. Duka Tivadar könyve Kőrösi Csoma Sándorról» című értekezésében indítványozta, hogy Bálint Gábor hazahívására, ki a magyarok ősnyomait szintén kutatta, tegyen az Akadémia lépéseket. Az indítvány tárgyalása későbbre halasztatott. Ezután *Óváry* Lipót mint vendég «Bethlen Gábor diplomácziai összeköttetéseiről» értekezett. Végre ugyanez ülésen bejelentetett, hogy dr. *Gindely* Antal, prágai egyetemi tanár és akad. költag levelet intézett az Akadémiához, melyben azon tapasztalatának ad- kifejezést, hogy a Bethlen Gáborra vonatkozó velenczei követjelentések a bel- és kültörténetre nézve a legnagyobb becsűek és teljesen meghizhatók: fölkéri ennélfogva az Akadémiát, hogy azon velenczei követjelentések kiadásáról is gondoskodjék, melyek I. Rákóczy György korára vonatkoznak. Október 8-ikán *Acsády* Ignácz l. t. tartotta székfoglaló értekezését: «A magyar jobbágynépesség a mohácsi vész után» czímen és *Szilágyi* Sándor r. t. «II. Rákóczy György és a szászok» viszonyáról értekezett. November 5-ikén *Pulszky* Ferencz t. t. adta elő «Tanulmányait a népvándorlás korának emlékeiről» s *Hampel* József l. t. «Az araviscus nép emlékeit» ismertette. Deczember 3-ikán *Schvarcz* Gyula r. t. olvasta föl «A magyar társadalom irodalma» című értekezését, míg *Kőrösi* József l. t. «A szülők korának befolyása a gyermekek életerejére» czímen értekezett.

1889. január 14-ikén *Medveczky* Frigyes l. t. tartotta székfoglaló értekezését: «A normativ elvek jelentősége az ethikában», *Tóth* Lőrincz r. t. pedig «A visszaesés óvszereiről» értekezett. Február 11-ikén *Vámbéry* Ármin r. t. tett jelentést konstantinápolyi útjának tudományos eredményéről, s ennek kapcsán az osztály a következő határozatokat hozta: *a*) hogy az Akadémia intézzen magyar és török nyelven köszönő iratot Abdul Hamid szultán ő felségéhez; *b*) hogy a történelmi bizottság a Corvinakérdés és történeti források állásáról Konstantinápolyban értesítessék; *c*) hogy ugyanezen bizottság a tudományos kutatásra engedély kieszközléséről és a küldöttség összeállításáról részletes javaslatot dolgozzon ki; végre *d*) hogy *Vámbéry* Ármin r. t., kinek az osztály, közbenjárásáért, köszönetet szavaz, fölkéressék, hogy annak idején a küldöttséghez csatlakozzék. Ezután *Fraknói* Vilmos r. t. olvasta fel következő című értekezését: «Carvajal pápai legatus Magyarországban 1456—1462», *Majláth* Béla l. t. pedig «Gróf Széchenyi István leveleiből» mutatott be több érdekes darabot. Márczius 11-én *Téglás* Gábor l. t. «Tanulmányok a rómaiak daciai aranybányászatáról» szóló székfoglaló értekezését adta elő és *Lubrich* Ágost l. t. «A bölcselők empirismusáról» elmélkedett. Ugyanezen ülésen elhatároztatott, hogy a nagyváradi jogakadémia százados fennállásának márcz. 17-iki emlékünnepén az Akadémia képviseletére *Török* József r. és *Bunyitay* Vincze l. tagok kéretnek föl. Április 8-ikán *Vámbéry* Ármin r. t. bejelentette, hogy a szultán magántitkára értesítése szerint a szultán ő felsége a M. T. Akadémia köszönő iratát a legnagyobb megelégedéssel tudomásul vette s az Akadémia tagjaiból álló küldöttséget a lehető legkegyesebb s legbarátságosabb fogadtatásban óhajtja részesíteni. Ugyanezen ülésen két ujonnan választott levelező tag foglalt széket, u. m. *Jekelfalussy* József: «A fonó- és szövőipar szerepe áruforgalmunkban és teendőink», és *Szádeczky* Lajos: «A czéhek történetéről Magyarországon» czímű értekezésével.

3. A. III. azaz a **Mathematikai és Természettudományi Osztály** ülésein 1888. május 14-ikén *Udránszky* Lászlónak «A furfurol reactióiról» szóló értekezését bemutatta *Than*

Károly r. t., *Uhlyárik* Ferencz tanársegéd és *Tóth* Lajos intézeti praeparator részéről: «Vizsgálatok a vékonybél-bolyhok szövettani szerkezetéről és a zsir felszivódásáról» czímű közleményt az állatorvosi élettani intézetből megismertette *Thanhoffer* Lajos l. t. *Daday* Jenő részéről: «A heterogenesis egy érdekes esete a rotatoriáknál» czímű közleményt az egyetemi állattani és összehasonlító boncztani intézetből előterjesztette *Margó* Tivadar r. t. Június 18-ikán *Than* Károly r. t. előterjesztette a tudományegyetemi chemiai intézetben készült következő dolgozatokat: *a*) *Schwicker* Alfréd részéről: «Adatok a sulfitok és thiosulfátok assymetrikus szerkezetéhez»; *b*) *Fauser* Géza részéről: «A vízben feloldott kénhydrogén meghatározásáról». *Jendrássik* Jenő r. t. bemutatta az egyetemi élettani intézetben *Regéczy Nagy* Imre által végzett három rendbeli munkálatot: *a*) «Kisérleti adatok a Porret-féle izomtünemény jelentőségének kérdéséhez»; *b*) «Az izomáram nemleges változata által egy másik izomban közvetetlenűl kiváltott másodlagos rángásról»; *c*) «Ujabb adatok a bevezetett villamáram bipolár ingerlő hatásának bebizonyításához». *Krenner* József r. t. bemutatta egy prebnitnek kristálytani optikai vizsgálatát, melyet *Wartha* Vincze l. t Montafonban, Vorarlbergben talált; ugyan ő megvizsgálta a *Hlavacsek* úr által Szomolnokon talált ásványokat s azok között egy újat talált, a kornelitet, melynek chemiai szerkezetét *Lotzka* úr állapította meg. *Szabó* József r. t. *Hankó* Vilmos részéről három dolgozatot terjesztett elő: *a*) «Kolozsmegye ásványvizeiről»; *b*) «A nagyági Silvanit és Nagyágit chemiai elemzéséről»; *c*) «A carbolsav megvörösödéséről». *König* Gyula l. t. benyujtotta *Rados* Gusztáv «Az elliptikus függvények elméletéhez» czímű értekezését. — Október 15-ikén *Hőgyes* Endre l. t. olvasta föl következő értekezéseit: *a*) «Kisérleteim eredményei az antirabicus védőoltások értékére vonatkozólag ragályozás előtt és után»; *b*) «A párizsi Pasteur-intézetben eddig gyógykezelt magyarországi veszettkutya-marottakról». *Fényi* Gyula S. J. beküldötte Kalocsáról a Haynald-observatoriumban észlelt érdekes tünemények leirását ezen czímmel: «A nap fokozott tevékenysége az 1887. évben». *Horváth* Géza

l. t. benyujtotta *Atkinson* E. T., az Asiatic Society of Bengal elnöke két munkáját, melyeket ez külső taggá megválasztatásáért való hálája jeléül küldött be az Akadémiának. Nov. 12-ikén *Korányi* Frigyes l. t. adta elő székfoglaló értekezését: «Kórodai adatok a vegyes fertőzeti betegségek ismeretéhez» címmel. Báró *Eötvös* Loránd r. t. «Vizsgálatok a gravitatió jelenségeinek körében» című értekezését olvasta föl. *Udránszky* László részéről: «A furfurol reactióiról II.» bemutatta *Than* Károly r. t., *Mihalkovics* Géza r. t. bejelentett értekezése közbejött akadályok miatt elhalasztatott. Deczember 10-ikén *Fröhlich* Izidor l. t. «Zárt elektromos vezető lengése homogén magnesi térben» című értekezését olvasta fel. *Török* Lajos részéről: «A vörös vérsejtek oszlása kétéltűeknél», bemutatta *Thanhoffer* Lajos l. t. Báró *Eötvös* Loránd r. t. benyujtotta ifj. *Apáthy* István következő munkálatát: «A pióczák fejlődéstanára vonatkozó vizsgálataim».

1889. január 21-ikén *Rónai Horváth* Jenő ujonnan választott l. tag «Gróf Zrinyi Miklós (a költő és hadvezér) hadtudományi elveit» ismertette székfoglaló értekezésében. *Ónodi* Adol egyetemi magántanár részéről: «Adatok a gége élettanához és kórtanához» előterjesztette az osztálytitkár. *Hőgyes* Ferencz részéről: «Uj eljárás a vörös vérsejtek szöveti szerkezetének feltűntetésére» bemutatta *Thanhoffer* Lajos l. t. Február 18-ikán *Lenhossék* Mihály egyetemi h. tanár részéről: «A pyramis pályáról némely emlősállat gerinczvelejében» előterjesztette *Hőgyes* Endre l. t *Than* Károly r. t. «A volumetrikus normál oldatok készítéséről» értekezett. Márczius 18-ikán *Inkey* Béla ujonnan választott l. tag felolvasta székfoglaló értekezését: «Az erdélyi havasok geotektonikai vázlata az Olt-szorostól a Vaskapuig». *Szily* Kálmán r. t. «Adalék a pontmozgás tárgyalásához» című értekezését olvasta fel. *Korda* Dezső részéről (Párisból) «A fény hatása a selenre» bemutatta *Szily* Kálmán r. t. *Balló* Mátyás l. t. «A phytochemia egy uj feladatáról» értekezett; ugyanő bemutatta *Neumann* Zsigmond következő czímű dolgozatát: «A chininum tannicum elemzéséről». Április 15-ikén *Hunyady* Jenő r. t. mint ilyen, széket foglalt

«Az orthogonál substitutio együttható inak paraméteres értékei» című értekezésével; hasonlókép széket foglalt *Mocsáry* Sándor l. t. is: «A Föld fémdarázsai» című dolgozatával. *Hőgyes* Endre l. t. előadta: «Kisérleti adatait a veszettség némely függőben levő kérdésének tisztázására.» *Kövesligethy* Radó részéről: «A kis-kartali observatorium» című értekezést előterjesztette *Szily* Kálmán r. t. *Udránszky* László «Adatok a glycerinnek képződéséhez a szeszes erjedéskor» című dolgozatát *Than* Károly r. t. ismertette. *Ónodi* Adolf «További adatok a gége élettanához és kórtanához» című közleményét bemutatta *Thanhoffer* Lajos l. t. Ugyanezen ülésen *Krenner* József r. t. két értekezést nyujtott be az Osztályértesítő számára, u. m. *a*) *Lotzka* Józseftől: «Hazai bronzkori tárgyak vegyelemzése» és *b*) *Franzenau* Ágostontól: «A buda-őrsi út mellett feltárt márga foraminifera faunája». Végre *König* Gyula l. t. terjesztette elő *Schlesinger* Lajos következő dolgozatát: «A Fuchs-féle függvények elméletéhez».

II. Az **Állandó bizottságok** működését a következő jelentések tüntetik elő:

1. A *Nyelvtudományi Bizottságnak A*) folyamatban levő munkálatai:

a) *Magyar Nyelvtörténeti Szótár*. Megindult tavaly a szótár közzététele, a két szerkesztő gondozása alatt, a kik e közben a munka revisióját is folytatják. Eddig megjelent hat 10-íves füzet (*aba*-tól — *fejedelem* szóig); ez év folytán még öt fog kiadatni.

b) Az új *Magyar Tájszótár*-ra való anyaggyűjtés, ujabban került kézirati anyag feldolgozása után, most be van fejezve s mintegy 50 ezer adatot eredményezett. Az immár megkezdendő szerkesztésnek részletes tervrajza is megállapíttatott.

B) A Bizottság kiadásai:

a) A *Nyelvtudományi Közlemények*-ből megjelent a XXI. kötet I., II. füzete, sajtó alatt van a III. füzete. Ezekből különnyomatképen: «Orta-ojunu, török népszínjáték (török szöveg és fordítása)» dr. Kúnos Ignácztól.

b) Dr. Kúnos Ignácz *Oszmán-török népköltési gyűjteményé-*

nek elkészült a II. kötete (25 ív: az első 9 íven még népmesék; a többiben népdalok, fordítással).

c) A *Nyelvemléktár*-ból legközelebb meg fog jelenni a XIV. kötet (Batthyáni-, Lobkovitz-cod.); sajtó alatt van, a gyűjtemény befejezőjéül, a XV. köt. (első darabja a Székelyudvarhelyi codex).

Költség hiánya miatt még kiadatlanok; dr. Munkácsi Bernát *Votják szótára* és a magyar *Mesterműszótár* I. kötete.

C) Nyelvészeti tanulmányút.

Dr. Munkácsi Bernát tavalyi tavasz óta a *vogulok* közt nyelvészeti tanulmányt folytatván, jelentése szerint igen szép eredményt ért el; jelesen gazdag szótári anyagot gyűjtött különböző dialektusokból és változatos tartalmú népköltészeti hagyományokat; egyszersmind Regulynak kiadatlan déli-vogul szövegeit is sikerült neki megfejteni, illetőleg a mostani nyelvre fordítani. Hogy nyomozásait a vogulság összes dialektusaira terjeszthesse ki s mihamarább a gyűjtött anyag kidolgozásához hozzáfoghasson, a Bizottság őt ez évre is ellátta a megkivántató költséggel. — Szintúgy részesítette némi segélyezésben útitársát, dr. Pápai Károlyt is, ki ethnographiai tanulmány végett hozzácsatlakozott.

Végűl megemlítendő, hogy a Nyelvt. Bizottság a megbizásából megjelenő folyóiratokat, a *Magyar Nyelvőrt* és a *Philologiai Közlönyt*, úgy mint eddig is, segélyezte.

2. Az *Irodalomtörténeti Bizottság* kiadásában az 1888/9. év folyamán semmi sem jelent meg.

Közelebb meg fog jelenni:

1. A külföldön tanult magyarok névsorából két füzet.
2. A régi magyar költők tárából a VI. kötet.
3. Pesti Gábor Evangelisták fordításának, és
4. Dévai B. Mátyás magyar nyelven írt hittudományi művének új kiadása.
5. Az Irodalomtörténeti Emlékek II. kötete.

Előkészíttetik:

a) Kazinczy Ferencz összes műveinek,

b) Szabó Károly Bibliographiája III. kötetének,

c) Az egyetemi könyvtár 98. sz. codexének kiadása.

Tervben van:

A magyarországi latin irodalomtörténet megírása.

3. A *Classica-philologiai Bizottságnak* «Görög és latin remekirók» című fordítási gyűjteménye, mely kétféle, úgymint bilingvis és tisztán magyar kiadásban jelenik meg s melynek eddigi kötetei Anakreont, Cicerónak a kötelességekről szóló munkáját, Gaius római jogi institutióinak négy könyvét s a mult nagygyűlés óta teljesen megjelent Thukydidest foglalják magokban, folyó évben még a következő munkákkal gyarapodik:

A Görög Anthologia bilingvis és magyar kiadásával. Ford. Ponori Thewrewk Emil. (Sajtó alatt van.)

Dr. Barna Ignácz magyar Aeneisének bilingvis és magyar kiadásával. (Sajtó alatt van.)

Dr. Simon Józsefnek Platon Theaitetosa bilingvis és magyar kiadásával. (Sajtó alatt van.)

A Bizottság szövegkiadási vállalatából a Pindarscholionok Ábel-féle kiadása ez év leforgása alatt fog megjelenni.

A Bizottság ez évben a feladatai közé tartozó új vállalatot, t. i. a görög és római irodalomtörténeti munkák sorozatát, Pecz Vilmosnak «A görög tragédia» című művével indítja meg.

4. A *Történelmi Bizottság* tevékenységét a nemzeti történelem egész körére terjesztette ki.

Az Árpád-korszak oklevél-készletének felhasználásához jelentékeny segédmunkát nyújt az Árpádkori Új Okmánytárhoz készített kimerítő Indexben, mely Nagy Imre r. tag felügyelete alatt, Kovács Nándor által szerkesztve, imént készült el. Az Indexhez bő «Archontologia» csatlakozik.

Az *Anjoukori Oktevéltár* folytattatik, és jelenleg a VI. köt. van sajtó alatt.

Zsigmond király uralkodási kora történetéhez Oklevéltárának két sorozatban kiadása imént határoztatott el. A külügyi (diplomatiai) résznek szerkesztése Wenzel Gusztáv r. tagra, a belügyi rész szerkesztése Fejérpataky László bizottsági tagra bizatott.

A «*Hunyadiak Kora*» című, gróf Teleki József által megindított, de befejezetlenűl maradt nagy munka kiegészítésével,

névszerint hazánk azonkori földrajzának kidolgozásával dr. Csánki Dezső foglalkozik.

A *Corvina-könyvtár* Konstantinápolyban lappangó maradványainak felkutatása a Bizottság több ülésében képezte a tanácskozások tárgyát.

A Bizottság levéltárában felhalmozott másolatoknak, a mohácsi vészt megelőző korból, regesta-alakban ismertetését Ováry Lipót készítette el.

Acsády Ignácz lev. tagtól kiadatott «Magyarország pénzügyei I. Ferdinánd korában». És ezen munka folytatása elhatároztatott.

A XVI. és XVII. századbeli török hódoltság történetéhez dús anyagot tartalmaz a Defterek II. kötete, mely Kammerer Ernő és dr. Velics Antal szerkesztése mellett elkészült és sajtó alá adatott.

Ugyanazon kor helyhatósági jogi életének felderítésére van hivatva a Kolosvári Sándor és Óvári Kelemen által szerkesztett Corpus Statutorum Municipalium, melyből a II. kötet szintén nyomdában van.

A *XVII. század* első éveinek magyar országgyüléseit tartalmazza a Magyar Országgyűlési Emlékek X. kötete, mely sajtó alatt van, Károlyi Árpád l. t. szerkesztése mellett.

Az Erdélyi Országgyűlési Emlékek sorozatából megjelent Szilágyi Sándor r. tag által szerkesztve a XIII. kötet, mely az 1661—1664. évek gyűléseit tartalmazza.

Megjelent Beke Antal és Barabás Samutól *I. Rákóczy György és a porta.*

A *Thaly Kálmán* által kiadott Archivum Rakoczianum kilencz kötetéhez kimerítő Index készíttetett, melyhez oklevélpótlékok járúlnak.

A Bizottság másolásokat rendelt el a spanyol kir. állami levéltárban és a Lobkovicz herczegek raudniczi levéltárában.

A Bizottság segélyezésben részesítette a Történelmi Társulat két kiadványát: a Történelmi Tárt és a Történelmi Életrajzokat.

5. Az *Archaeologiai Bizottságot* az elmúlt évben súlyos csapás érte: előadója dr. Henszlmann Imre hosszantartó betegség után, múlt évi deczember hó 5-dikén meghalt. Ez volt azon

pangás szomorú oka, mely legutóbb a bizottság működésében beállott.

Az egész évben csak háromszor jött össze a Bizottság; ülése volt 1888. évi deczember 10-dikén, a mikor megválasztotta jelen előadóját; második ülésében deczember 15-dikén megválasztotta külső tagjának dr. Fröhlich Róbert tanárt és dr. Szendrei János min. fogalmazót: harmadik ülése volt ez évi április hó 12-ikén, melyen folyó ügyeket intézett el a Bizottság.

Javadalmából a Bizottság az elmúlt évben is úgy, mint a megelőző három esztendőben, hozzájárult a Budapesten és Párisban megjelenő díszműhöz «Az ötvösművesség remekeiről Magyarországon», mely ez idő szerint mind a két kiadásban teljesen befejezve előttünk fekszik. A nagy munka hazánk régi ötvösségét a világirodalomban díszesen képviseli. E díszmunkára adott költség miatt szünetelt egy darabig az Arch. Bizottság egyik kiadványa az «Arch. Közlemények», mely a legközelebbi akadémiai évben ismét megindúl.

A bizottsági javadalom tetemes részét igénybe vette a bizottság ötfüzetes folyóirata: az Arch. Értesítő. Utolsó jelentésünk óta megjelent az új folyam VIII. kötetéből a 2., 3., 4. és 5. füzet s a IX. kötetből megjelent februárius 15-dikén az első f.

E füzetek ismét arról tanúskodnak, hogy a szerkesztő iparkodott ez irodalmi központ köré gyűjteni a hazai szakértőket és szakirókat. Az elmúlt évben is több mint negyven hazai iró működött közre száznál több közleménynyel, és különös gond volt arra fordítva, hogy a szaktudománynak lehetőleg minden ága érvényre jusson. A hazai műemlékek bemutatását rendszerint sikerült rajzok és műmellékletek kisérték, melyeknek köszönhető, hogy e folyóirat a külföldi irodalomban is számba vett jelentőségre emelkedett. A jelzett öt füzet félszáznál több képes táblát és száznál több szövegbe rakott ábrát közöl.

A folyóiratban 1888. évi áprilistól 1889. februárius közepéig a következő fontosabb czikkek jelentek meg:

I. Őskor.

Bella Lajos. A Sopron melletti Purgstall praehistorikus földvára és sírhalmairól.

Fenichel Sámuel. A sz.-újfalusi és paczalkai katlansírokról.

Kubinyi Miklós. A komjáthnai bronzlelet.

Dr. Kuzsinszky Bálint. Délvidéki és erdélyi múzeumok.

Lehóczky Tivadar. A Borsán és Hetében talált bronzrégiségek — továbbá sztánfalvai és árdánházai bronzkardok.

Mihálik József. A rohácskai őstelep; őskori telep Liptómegyében; őskori telepek a Vág mentén.

Münich Sándor. A mahafalvai Hradiszkóról.

Rakovszky Ferencz. Nyitramegyei ásatások.

Dr. Szendrei János. Csoma József régiséggyűjteménye.

Szentmártoni Darnay Kálmán. Ujabb kutatások Sümegh vidékén.

Téglás Gábor. Rézkori tárgyak az erdélyi medencze területén. — Kőbuzogányok az erdélyi medencze területén. — Hátszegvidéki aranyleletek.

Téglás István. A kolozsvári bronzlelet.

Dr. Vásárhelyi Imre. A gyermeli bronzlelet.

Wosinszky Mór. A kölesdi őstelep. — A Sires-féle nagyfontosságú munkának a spanyolországi kő- és fémkorról biráló ismertetése.

II. Ókor.

Bella Lajos. Három római emlékkő.

Dr. Fröhlich Róbert. Két római mértföldmutató kő, adalék Pannonia helyrajzához; birálat Hübner Emil római földirattanáról; Bötticher, Die Akropolis von Athen ismertetése.

Dr. Kuzsinszky Bálint. Az aquincumi mithraeum; az aquincumi Medea-szobor.

Masner Károly. Ezüstsisak a n. múzeumban.

Dr. Sötér Ágost. A mosonmegyei római leletekről.

Dr. Ziehen Gyula. Salonai sírláda a n. múzeumban; Medea-szobor a n. múzeumban.

III. Középkor.

Ádám Iván. Románkori pálos épület-maradvány Bakony-Szent-Jakabon.

Dr. Ballagi Aladár. Magyar tárgyú emlékek Orosz- és Lengyelországban.

Csoma-Csergheő. A Perényiek középkori síremlékei. — Sirokay László síremléke.

Dudás Gyula. A zentai régi romokról.

Hampel József. Ötvösművek Nagy Lajos korából és az erdélyi ötvösiskola. Első közlemény.

Dr. Henszlmann Imre. Honi műemlékeink hivatalos osztályozása.

Miskovszky Viktor. Két régi síremlék a kassai dómban; felsővidéki műemlékek.

B. Orbán Balázs. Dézs városa régi emlékei.

IV. Újkor.

Csontosi János. Mátyás és Beatrix arczképei a Corvin-codexekben, három közlemény.

Ebenhöch Ferencz. A győri ó-flandriai kárpit.

Dr. Fejérpataky László. Brassó városának régi számadáskönyvei 1503—1526.

Miskovszky Viktor. Régi városi ürmérték; régi mozsarakról.

Dr. Pulszky Károly. A győri alakos kárpit.

Dr. Réthy László. Az úgynevezett hún-székely irás.

Dr. Thallóczy Lajos. Az Ujlakiak síremlékei.

V. Heraldika.

Dr. Bojničić. A Gara-féle síremlék Zágrábban.

Csergheő Geiza. Garay Radosláv sírköve; a régi magyar heraldikáról; családi czimerek régi hazai ötvösműveken.

Dr. Tagányi Károly. Garay Radosláv sírkövéről.

Azonkívül könyvismertetések, birálatok, különfélék és könyvészet.

Végül szomorú kötelessége a Bizottságnak jelenteni, hogy dr. Henszlmann Imre előadón kívül három érdemes tagját vesztette el az elmúlt évben: Paur Ivánt, Rómer F. Ferenczet és legújabban Rónay Jáczintot.

6. *A Nemzetgazdasági és Statisztikai Bizottság* ez év folyamán elvesztvén érdemes elnökét, dr. Trefort Ágostont, helyébe dr. Kautz Gyula rendes tagot választá elnöknek.

A Bizottság működése a következő három irányban folyt:

I. **Irodalmi működés.**

a) *A nemzetgazdasági irók tára.* Ezen vállalatban Ricardo: Nemzetgazdasági alapelvei — Láng Lajos fordításában — és Sismondi: A politikai gazdaságtan alapelvei czímű müvének I. és II. kötete — Enyedi Lukács fordításában — elkészült s immár a kiadó nyomdának átadatott.

b) *A nemzetgazdasági és statisztikai évkönyv* V-dik kötete az országos statisztikai hivatal közreműködésével dr. Jekelfalussy József és dr. Vargha Gyula szerkesztése alatt mint az új folyamnak II-dik kötete megjelent és pedig ismét gazdagabb tartalommal, mint a megelőző kötet; míg ugyanis az előbbi években az évkönyv tartalma 20 és 32 ív közt ingadozott, az új folyam első kötete 36, a második pedig 46 ívet foglal magában. Daczára ennek az évkönyv segélyezése ez évben is csak 300 frtot vett igénybe.

c) *Nemzetgazdasági Szemle.* Ezen vállalat a bizottság részéről ez évben is 1800 frttal segélyeztetett; tekintettel azonban az Akadémia pénzügyi helyzetére, kénytelen volt a Bizottság ezen vállalat segélyét 1889. január 1-étől 1000 frtra leszállítani. illetve a megyei monographiák számára felvett 150 frt beszámításával 1150 frtban megállapítani, Az 1888. évfolyam 12 füzetben 60 ívnyi terjedelemben jelent meg. A Szemle szerkesztésétől dr. Heltai Ferencz megválván, azt január elejével dr. Jekelfalussy József vette át.

d) *A Budapesti Szemle* valamint az előbbi években, úgy most is 1200 frttal segélyeztetett azon kötelezettséggel, hogy 20 ív társadalmi, nemzetgazdasági vagy statisztikai tartalmú értekezéseket közöljön.

e) *Honismertető.* Ezen vállalat szintén folytattatott, azonban az illető anyag beszerzésével járó nehézségek következtében ez év derekáig újabb monographia el nem készült; várható azonban, hogy az őszre egynéhány közzé fog tétethetni.

f) Boldogult Trefort Ágoston bizottsági elnök indítványa következtében a Bizottság foglalkozott azon kérdéssel, nem kellene-e gondoskodni oly tankönyv létesítéséről, mely az iparos és a magasabb leányiskolákban a nemzetgazdaságtani elvek tanításának vezérfonaláúl szolgálhasson. Az iparos iskoláknak

szánt vezérfonal szerkesztésével dr. Gerlóczy Gyula bizottsági költag bizatván meg, az időközben ezen megbízatásnak annyiban meg is felelt, hogy a munka «A nemzetgazdaságtan alaptana» czím alatt már közre is bocsáttatott.

g) A Fáy-alapítványból díjazandó és a mezőgazdasági válságot tárgyazó pályakérdés kidolgozásával megbízott Pólya Jakab úr ezen munkát befejezte, és annak kézirata jelenleg birálat alatt van.

II. **Felolvasások** tartattak márczius 27-én és április 10-én; az első napon dr. Herich Károly «A takarékpénztárak reformjáról», az utóbbi napon dr. Matlekovics Sándor «Üzleti törekvések a versenyben» czím alatt értekezett.

III. **Folyó ügyek.** A Bizottság e jelentés szerkesztéséig 7 ülést tartott, úgymint október 31-én, deczember 5-én, január 2-án, márczius 9-én, márczius 27-én és április 10-én; a két utóbbi napon egyúttal felolvasó ülés tartatott. Összesen 29 tárgy intéztetett el.

A Bizottság az osztály megbízásából fogalmazta az első magyar biztosító társulat díjára kitüzendő pályakérdést, és a főtitkári hivatal felhívására javaslatot tett a Párisban tartandó szegényügyi kongresszus ügyében.

7. *a) A Mathematikai és Természettudományi Bizottság* kiadásában megjelentek:

1. Téglás Gábor. Ujabb barlangok az erdélyrészi érczhegység övéből.

2. Dr. Istvánffi Gyula. Jelentés a felsőmagyarországi tőzegképletek algologiai megvizsgálásáról.

3. Dr. Daday Jenő. A magyarországi branchypus-fajok átnézete.

b) Tudományos kutatásokra segélyt kaptak:

1. A magyarhoni földtani társulat, földrengések megfigyelésére.

2. Franzenau Ágoston, a hontmegyei foraminiferák tanulmányozására.

3. Téglás Gábor, a déli Kárpátokban ujonnan megnyitott barlangok kutatására.

4. Borbás Vincze, növénytani kirándulásokra.

5. Lovassy Sándor, az ecsedi láp tanulmányozására.

6. Chyzer Kornél, hazánk Arachnyda faunájának gyűjtésére.

7. Kalecsinszky Sándor, a bánsági hegység szerpentinjeinek vizsgálatára.

8. Br. Eötvös Loránd, a gravitatió jelenségeinek vizsgálatára.

8. A *Hadtudományi Bizottság* a lefolyt 1888/89-ik évben munkásságával végre rendes kerékvágásba jutott, s a szerencsés kezdet után remélhető, hogy tevékenységéről ezentúl évről évre kedvezőbb jelentéseket tehet.

I. Irodalmi munkásság.

A magyar hadtörténelmi irodalom fejlesztésére a Bizottság a lefolyt évben egy évnegyedes folyóiratot alapított, mely «*Hadtörténelmi Közlemények*» czím alatt 1888. márczius havában indúlt meg, s már első évfolyamával igazolta, hogy a magyar történeti irodalomban hézagot tölt be, a mennyiben annak egy eddig teljesen mellőzött ágában hasznos munkásságot indított meg.

Az első évfolyam 4 — egyenkint 10—11 ívnyi — füzetben jelent meg s 42 nyomtatott ív szöveget, 4 arczképet, 7 térképet és rajzmellékletet tartalmaz, számos szövegbeli rajzzal és ábrával.

A munkálatokban a bizottság tagjai tevékenyen résztvettek, a mennyiben a szerkesztő-előadón kivül a bizottság 6 tagja szolgáltatott hadtörténelmi dolgozatokat; örvendetes, hogy a munkálatokban a történészeken kivül a katonák is osztoztak s a füzetekben 10 történész mellett 8 katonai iró munkája foglaltatik.

A vállalat nemcsak a sajtó, de a közönség elismerését is kiérdemelte, s ennek köszönhető, hogy a nyomtatás, kiadás és a rajzmellékletek költségei teljesen az előfizetési pénzekből kerültek ki, sőt még fölösleg is maradt; a vállalat tehát nemcsak erkölcsi, hanem anyagi sikert is eredményezett.

A Bizottság ennélfogva a vállalat folytatását határozta el s a f. év márczius havában kiadott füzettel annak *II. évfolyama* is megindúlt; a második évfolyam az elsőhöz hasonló sikert igér s pártolóinak száma — bár az aláirások még bezárva

nincsenek — a mult évit már is megközelíti, sőt remélhető hogy azt meg is fogja haladni.

Különös köszönet illeti a honvédelmi miniszter úr Ő Nagyméltóságát, ki a vállalatot úgy a múlt, mint a folyó évben 100—100 példány megrendelésével támogatta, s nagy elismerés a magyar honvédség tisztikarát, mely a vállalatot szintén lelkesen támogatja.

A folyó 1889-ik évre a bizottság, a fentebbi folyóirat II-ik évfolyamán kívül, még *gróf Zrinyi Miklós (a költő és hadvezér) hadtudományi munkáinak* új, korszerű s magyarázott kiadását határozta el. E munka már folyamatban van s őszre sajtó alá kerül.

II. Egyéb tevékenység

a) A Bizottság egy «*Magyar Hadtörténelmi Múzeum*» felállítására kezdeményező lépéseket tett s e tárgyban a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz emlékiratot terjesztett föl; miután e tervet a Magyar Nemzeti Múzeum régiségi osztálya is pártolja, az ügy kedvező elintézése legközelebb remélhető.

b) A Bizottság lépéseket tett az iránt, hogy a Ludovika Akadémia — mint az ország egyetlen magyar katonai intézete — könyvtárának az Akadémia eddig megjelent összes kiadványai megküldessenek.

c) A Bizottság a «Hadtörténelmi Közlemények» szerkesztő bizottságát megbízta, hogy a hadtörténelmi irodalom előmozdítására pályakérdést tűzzön ki s azt a folyóirat jövedelméből díjazza. A pályakérdés kitűzetett s jutalmazására 20 drb arany rendeltetett.

d) Különféle ügyeinek elintézésére a Bizottság az 1888/89-ik évben 6 ülést tartott.

9. A *Könyvkiadó Bizottság* a lefolyt évben is folytatta munkásságát. A könyvkiadó vállalat 1887-tel megindult ötödik cyclusának második évi folyamát bocsátotta közre. Ugymint:

Az első vagy történelmi sorozatból 1888. őszén megjelentek a következő munkák:

1. Thierry Amadé ötödik századi római elbeszéléseiből *Szent*

Jeromos, a keresztyén társadalom nyugaton. (Fordította Öreg János.)

2. Sorel: *Európa és a franczia forradalom.* (Fordította Szatmáry György.)

Sajtó alatt van: Ranketől *A római pápák, egyházuk és államuk a XVI. és XVII. században.* II. kötet. (Fordította Lehr Albert.)

A második vagy irodalmi sorozatból megjelentek:

3. Sainte-Beuve Károly Ágoston: *Irodalmi és történelmi arczképek.* (Ford. Wohl Janka.)

4. Boyesen Hjalmar Hjorth és Heinrich Gusztáv: *Goethe Faustja.*

Sajtó alatt van: Simonyi Zsigmondtól *A magyar nyelv eredete, története és jelen állapota.*

A harmadik sorozatból megjelentek:

5. Concha Győző: *Ujkori alkotmányok* II. kötet.

6. Leroy-Beaulieu Pál: *Az új socialismus és annak birálata.* (Ford. Sasvári Ármin.)

III. **Az akadémiai összes üléseken** emlékbeszédeket tartottak: 1888. október 29-ikén *Goldziher* Ignácz levelező tag *Fleischer* Henrik költag felett; november 26-ikán *Haynald* Lajos tiszteleti tag *Boissier* Péter Edmund költag felett; decz. 17-én *Szilágyi* Sándor rendes tag *Hornyik* János levelező tag felett; 1889. január 28-ikán *Bánóczy* József levelező tag *Greguss* Ágost igazgató és rendes tag felett; február 25-ikén *Batizfalvy* Sámuel levelező tag *Rózsay* József levelező tag felett.

Az összes ülések egyéb tárgyai között kiemelendők a következők:

1888. május 28-ikán: az akadémiai költségvetés tárgyalásának uj eljárási módja állapíttatott meg; a Szőnyi-féle jutalmi alapítvány kezelése iránt határozat hozatott.

1888. június 25-ikén: a Péczely jutalmi alapítvány szabályzata módosíttatott; Szabó József r. t. jelentést tett a bolognai egyetem nyolczszázados fennállásának emlékünnepélyéről, melyen az Akadémiát képviselte.

1888. augusztus 23-ikán: (a szünidő alatt tartott rendkívüli

ülésben) Trefort Ágoston akadémiai elnök elhunyta bejelentetvén, az Akadémia fájdalmának és kegyeletének kifejezésére többrendbeli határozatok hozattak.

1888. október 1-jén bemutattattak a beérkezett pályamunkák és szabályszerü megbírálás végett az illető osztályokhoz tétettek át; Beöthy Zsolt rendes tag felolvasta jelentését a Péczely-drámai jutalomról, mely *Bartók* Lajos «Thurán Anna» drámájának ítéltetett oda.

1888. október 29-ikén a Deák-mausoleumon és sarcophagon alkalmazandó feliratok állapíttattak meg; elhatároztatott, hogy az akadémiai nagyobb alapítók névsora az Akadémia Almanachjában évenkint közöltessék.

1888. november 26-ikán Berczik Árpád lev. tag felolvasta jelentését a Kóczán-drámai jutalomról, mely *Szász* Károly r. t. «Attila halála» czímű drámájának ítéltetett oda.

1888. deczember 17-ikén *Zichy* Antal tiszt. tag jelentést olvasott föl a törvényhatóságok által az Akadémia használatára beküldött ujabbkori országgyűlési aktákról.

1889. január 24-ikén az akadémiai költségvetés tárgyaltatott.

1889. január 28-ikán elhatároztatott, hogy az akadémiai palota oszlopcsarnokában a nagyobb alapítók névsorának befogadására hivatott emléktáblák állíttassanak föl, és a költség fedezésére az akadémiai tagok között gyűjtés rendeztessék; a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, a meteorologiai közp. intézet üresedésben levő igazgatói állásának betöltése ügyében, fölterjesztés intéztetik; az orientálisták Stockholmban tartandó nemzetközi kongresszusán az Akadémia képviselteti magát.

1889. február 25-ikén, Vámbéry Ármin rendes tagnak azon jelentése alapján, hogy a szultán ő felsége az Akadémia által választandó küldöttségnek a török könyv- és levéltárak átkutatását megengedte, köszönő-irat küldése határoztatott; a Röck Szilárd-féle alapítvány kamatainak fölhasználására módozat állapíttatott meg.

1889. márczius 19-ikén Szász Károly rendes tag felolvasta jelentését a Teleki-drámai jutalomról, mely *Somló* Sándor «Nagyravágyó» czímű tragédiájának itéltetett oda.

1889. április 29-ikén Vadnai Károly l. t. felovasta jelentését a Farkas-Raskó-pályázatról. A jutalom ki nem adása határoztatott. Tárgyaltattak a vallás- és közoktatásügyi minisztérium leiratai: a meteorologiai intézet igazgatói állásának betöltése és a vasutaknál életbeléptetendő uj időszámítás tárgyában. A levelező tagok ajánlásánál és választásánál követendő eljárás szabályoztatott.

Az 1889. február 1-jén tartott rendkívüli elegyes ülésen Rudolf trónörökös tiszt. tag elhúnyta alkalmából, az Akadémia fájdalmának és kegyeletének kifejezésére többrendbeli határozatok hozattak.

IV. **Az Akadémia által kiadott munkák, folyóiratok és időszaki nyomtatványok sora (ide nem számítva a csupán segélyzetteket) a következő:**

Almanach 1889-re (Szerkeszti Dr. *Fraknói* Vilmos főtitkár.)

A M. Tud. Akadémia Évkönyvei. XVII. kötet. 6. sz. (Szerk. Dr. *Fraknói* Vilmos főtitk.)

A M. T. Akad. Értesítője. XXII. évf. (1888.) 2. 3. 4. 5. 6. szám; XXIII. évf. (1889.) 1. sz. (Szerk. Dr. *Fraknói* V. főtitk.)

Emlékbeszédek a M. T. Akad. elhúnyt tagjai fölött. (Szerk. Dr. *Fraknói* V. főtitk.)

V. köt. 1. szám. *Zichy* Antal t. t. Emlékbeszéd Fábián Gábor r. t. felett.

— » 2. » *Tóth* Lőrincz r. t. Emlékbeszéd Tanárky Gedeon l. t. felett.

— » 3. » *Galgóczy* Károly l. t. Emlékbeszéd Dr. Zlamál Vilmos l. t. felett.

— » 4. » *Goldziher* Ignácz l. t. Emlékbeszéd Fleischer Leberecht Henrik k. t. felett.

— » 5. » *Szilágyi* Sándor r. t. Emlékbeszéd Hornyik János l. t. felett.

— » 6. » *Kánitz* Ágost l. t. Emlékbeszéd Reichardt Henrik Vilmos költag felett.

— » 7. » Dr. *Haynald* Lajos t. t. Emlékb. Boissier Péter Edmund külső tag felett.

— » 8. » *Bánóczy* József l. t. Emlékbeszéd Greguss Ágost r. t. felett.

Első osztály és bizottságai.

Brassai Sámuel t. t. Szórend és accentus. (Nyelvtudományi Értekezések. XIV. köt. 9. sz.)

Dr. *Finály* Henrik l. t. Hogyis mondják ezt magyarul? A magyar helyesirás elvei és szabályai. IV. változatlan kiadás.

Nyelvtudományi Közlemények. XXI. köt. 1. 2. füzet.

Simonyi Zsigmond l. t. A nyelvújítás történetéhez. (Nyelvtud. Ért. XIV. 8. sz.)

Dr. *Télfi* Iván l. t. Három franczia hellenista és a volapük. (Nyelvtud. Ért. XIV. 10. sz.)

(Ugor füzetek. 9. sz. Külön lenyomat. Nyelvtört. Bizottság).

Második osztály és bizottságai.

Archaeologiai Értesítő. Uj folyam. VIII. kötet 3. 4. 5. sz. IX. 1. 2. sz. (Szerkeszti Hampel József).

Dr. *Acsády* Ignácz l. t. Magyarország pénzügyei I. Ferdinánd uralkodása alatt. (Történelmi Bizottság).

Dr. *Acsády* I. l. t. A magyar jobbágy-népesség száma a mohácsi vész után. Székfoglaló értekezés. (Történettud. Ért. XIV. 3. sz.)

Concha Győző l. t. Egyéni szabadság és parlamentarismus Angliában. Székfoglaló. (Társadalmi Értekezések. IX. 8. sz.)

Erdélyi országgyűlési Emlékek. XIII. köt. Szerkeszti Szilágyi Sándor. (Tört. Bizottság.)

Fraknói Vilmos r. t. Carvajal János bibornok magyarországi követségei. 1448—1461. (Tört. Ért. XIV. 4. sz.)

Hajnik Imre r. t. Az örökös főispánság a magyar alkotmány-történetben. (Tört. Értek. XIII. 10. sz.)

Jakab Elek l. t. Dr. Duka Tivadar könyve Kőrösi Csoma Sándorról. Ismertető Értekezés. Tört. Ért. XIV. 2. sz.)

Láng Lajos l. t. Magyarország népmozgalma 1880—1885. (Társad. Értek. IX. 9. sz.)

Medveczky Frigyes l. t. A normativ elvek jelentősége az ethikában. Székfoglaló. (Bölcsészeti Ért. III. 1. sz.)

Orbán Balázs l. t. A székelyek származásáról és intézményeiről. Székfoglaló. (Történettud. Ért. XIII. 9. sz.)

Óváry Lipót. Bethlen Gábor diplomácziai összeköttetéseiről. Tanulmány az «Oklevéltár Bethlen Gábor diplomácziai összeköttetései történetéhez» czímü munkájához. (Tört. Ért. XIII. 12. sz.)

Dr. Pisztóry Mór. A nemzetgazdaságtan haladása és iránya az utolsó tizenöt év alatt.

Pulszky Ferencz t. t. Tanulmányok a népvándorlás korának emlékeiről. (Tört. Ért. XIV. 1. sz.)

I. Rákóczy György és a porta. Levelek és okiratok. Szerkesztették Beke Antal és Barabás Samu. (Tört. Bizotts.)

II. Rákóczy György felelete az «Innocentia Transylvaniae»-ra. A fejedelem megbizásából irta dr. Bazire Izsák. A durhami káptalan levéltárából közli Kropf Lajos. (Külön lenyomat a Történelmi Tárból.)

Rentmeister Antal. Lex falcidia és quarta falcidia.

Schvarcz Gyula r. t. Tudomány és társadalom. (Társ. Ért. IX. 10. sz.)

Schvarcz Gyula r. t. Adalék a római alkotmánypolitikához és államjoghoz. (Társ. Ért. X. 1. sz.)

Schvarcz Gyula r. t. Adalék a magyar állampolgári társadalom egységes természetének elméletéhez. (Társ. Ért. X. 2. sz.)

Tóth Lőrincz r. t. A visszaesés okairól s óvszereiről. (Társ. Ért. X. 4. sz.)

Zsilinszky Mihály l. t. Az 1708-iki pozsonyi országgyűlés történetéhez. (Tört. Értek. XIII. köt. 11. sz.)

Harmadik osztály és bizottságai.

Dr. Dadai Jenő. A magyarországi branchipus-fajok átnézete. (Mathematikai és Természettudományi Közlem. XXIII. köt. 3. sz.)

Dr. Fröhlich Izidor l. t. Az electrodynamometer általános elmélete.

Hegyfoky Kabos. A környezet hatása a hőmérőkre. (Természettud. Ért. XVIII. 1. sz.)

Heller Ágost. A XIX. század physikai kutatásának mozgató eszméiről. (Termtud. Ért. XVIII. 3. sz.)

Dr. Hőgyes Endre l. t. A veszettség gyógyításáról. (Természettud. Értek. XVIII. 5. sz.)

Dr. Istvánffi Gyula. Jelentés a felső magyarországi tőzegképletek algologiai megvizsgálásáról. (Mathem. és Természettud. Közlemények. XXIII. köt. 2. sz.)

Dr. Korányi Frigyes l. t. Kórodai adatok a vegyes fertőzeti betegségek ismeretéhez. (Természettud. Értek. XVIII. 4. sz.)

Dr. Lendl Adolf. A pókok (araneina), különösen a kerekhálós pókok (epeiridae) természetes osztályozásának kisérlete. (Természettud. Értek. XVIII. 2. sz.)

Dr. Magócsy-Dietz Sándor. A növények talajálló irányának okairól. (Természettud. Értek. XVII. 6. sz.)

Mathematikai és természettudományi Értesítő. Szerkeszti König Gyula. VI. kötet $^2/_3$. $^4/_5$. $^6/_7$. $^8/_9$. VII. 1. és $^2/_3$ füzet.

Téglás Gábor. Ujabb barlangok az erdélyrészi érczhegység övéből. (Mathem. és Természettud. Közlem. XXIII. 1. sz.)

V. **A könyvkiadó vállalat kiadványai:**

Concha Győző. Ujkori alkotmányok. II. köt.

Goethe Faustja. Tanulmányok. Irták Boyesen Hjalmar Hjorth és Heinrich Gusztáv.

Leroy-Beaulieu Pál. Az új socialismus és annak birálata. Fordította Sasvári Ármin.

Sainte-Beuve. Arczképek a franczia ujabbkori társadalomból. Fordította Wohl Janka.

Sorel Albert. Európa és a franczia forradalom. I. rész. Fordította Szathmáry György.

Thierry Amadé. Szent Jeromos, a keresztyén társadalom nyugaton. (Elbeszélések a rómaiak történetéből az V-dik században. IV. köt.) Fordította dr. Öreg János.

VI. **Sajtó alatt vannak:**

Értesítő. 1889. 2. sz.

Némethy Géza. Euhemeri reliquiae. (Nyelvtud. Értek. XV. 1. sz.)

Dr. Kúnos Ign. Oszmán-török népmesék II. köt.

Régi magyar költők tára. VI. köt.
Nyelvemléktár. XIV. XV. kötet.
Nyelvtudományi Közlemények. XXI. 3. füz.
Festus Codex. (Sajtó alá rendezte Ponori Thewrewk Emil.)
Régi magyar nyomtatványok. Novum testamentum.
» » » Tiz parancsolat magyarázata.
Ábel Jenő. Magyar tanulók külföldön.
Irodalomtörténeti Emlékek. II. köt.
Ábel Jenő. Pindar. (Classica-philolog. Bizotts.)
Kőrösy J. Demologiai tanulmányok. (Társ. Ért. X. 3. sz.)
Index Codicis Árpádiani. (Szerk. Nagy Imre.)
Magyar országgyűlési Emlékek. X. köt.
Törvényhatósági jogszabályok. II. köt.
Archivum Rákóczianum. I. oszt. X. köt.
Magyarországi török kincstári defterek. II. köt.
Inkey Béla. Az erdélyi havasok az Olt-szorostól a Vaskapuig. (Természettud. Értekez. XIX. köt. 1. sz.)
Regéczi Nagy Imre. Dolgozatok a m. kir. tud. egyetem élettani intézetéből. (Természettud. Értekez. XVIII. 6. és 7. sz.)
Bolyai Farkas. Tentamen.
Apáthy István. A magyarországi pióczák faunája. (Természettud. Közlem. XXIII. 4. sz.)
Szabó József. Selmecz geologiája.
Mocsáry Sándor. Literatura Chrysididarum.
Simonyi Zsigmond. A magyar nyelv. (Vállalat.)
Ranke. A római pápák az utolsó négy században. II. köt. Ford. Lehr Albert. (Vállalat.)

VII. **A Magyar Tudományos Akadémia megbizásából és segélyezésével** megjelent munkák és folyóiratok.

A) **Megbizás:**

a) ***Munkák:***

Szarvas Gábor és Simonyi Zsigmond MAGYAR NYELVTÖRTÉNETI SZÓTÁR.

b) *Folyóiratok*:

Budapesti Szemle.
Magyar Nyelvőr.
Nemzetgazdasági Szemle.
Hadtörténelmi Közlemények.

B) **Segélyezés**:

a) *Folyóiratok*:

Egyetemes Philologiai Közlöny.
Figyelő.
Magyar Könyvszemle.
Földrajzi Közlemények.
Philosophiai Szemle.
Történelmi Tár.
Nemzetgazdasági és Statisztikai Évkönyv.
Ungarische Revue.
Mathem. und Naturwissenschaftliche Berichte.

b) *Könyvkiadó vállalatok*:

Nemzetgazdasági Irók Tára.
A Természettudományi Társulat könyvkiadó vállalata.
Az orvosi egyesület könyvkiadó vállalata.

c) *Munkák*:

Gróf Széchenyi István Levelei. I.
Magyar Történelmi Életrajzok.
Az Ötvösség remekei Magyarországon.

VIII. **A M. Tud. Akadémia könyvtárának** rendezett tudományszakai 51-re szaporodtak s összesen 43,330 munkát tartalmaznak a következő kimutatás szerint:

Szak.	*Alak.*	*Munkák száma.*
1. Történelem	Octavo 3801	
	Quarto 931	
	Folio 505	
	Összesen:	5,237
2. Magyar történelem.....	Octavo 1661	
	Quarto 611	
	Folio 132	
	Összesen:	2,404
3. Életirás.....	Octavo 1441	
	Quarto 364	
	Folio 71	
	Összesen:	1,876
4. Politika	Octavo 1853	
	Quarto 142	
	Folio 8	
	Összesen:	2,003
5. Magy. politika.....	Octavo 1199	
	Quarto 41	
	Folio 21	
	Összesen:	1,261
6. Jogtudomány.....	Octavo 756	
	Quarto 181	
	Folio 72	
	Összesen:	1,009
7. Magy. jogtudomány.....	Octavo 947	
	Quarto 143	
	Folio 157	
	Összesen:	1,247
8. Magyar Országgyűlés	Folio 95	
	Összesen:	95

Szak.	*Alak.*		*Munkák száma.*
9. Földrajz	Octavo	626	
	Quarto	140	
	Folio	84	
	Összesen:		850
10. Magy. földrajz	Octavo	311	
	Quarto	33	
	Folio	11	
	Összesen:		355
11. Térképek	Octavo / Quarto	746	
	Folio	179	
	Összesen:		925
12. Utazás	Octavo	935	
	Quarto	126	
	Folio	14	
	Összesen:		1,075
13. Statisztika	Octavo	318	
	Quarto	166	
	Folio	15	
	Összesen:		499
14. Anthropologia	Octavo	180	
	Quarto	29	
	Folio	1	
	Összesen:		210
15. Természettudomány	Octavo	112	
	Quarto	18	
	Folio	5	
	Összesen:		135
16. Természettan	Octavo	378	
	Quarto	154	
	Összesen:		532

Szak.	*Alak.*		*Munkák száma.*
17. Vegytan	Octavo	247	
	Quarto	19	
	Folio	5	
	Összesen:		271
18. Mathematika	Octavo	614	
	Quarto	239	
	Folio	19	
	Összesen:		872
19. Természetrajz	Octavo	77	
	Quarto	11	
	Folio	6	
	Összesen:		94
20. Állattan	Octavo	271	
	Quarto	101	
	Folio	28	
	Összesen:		400
21. Növénytan	Octavo	238	
	Quarto	60	
	Folio	57	
	Összesen:		355
22. Ásványtan	Octavo	392	
	Quarto	92	
	Folio	19	
	Összesen:		503
23. Orvostudomány	Octavo	1991	
	Quarto	211	
	Folio	91	
	Összesen:		2,293

Szak.	*Alak.*		*Munkák száma.*
24. Hadtudomány	Octavo	456	
	Quarto	81	
	Folio	45	
	Összesen :		582
25. Philosophia	Octavo	969	
	Quarto	78	
	Folio	8	
	Összesen :		1,055
26. Paedagogia	Octavo	1138	
	Quarto	88	
	Folio	23	
	Összesen :		1,249
27. Széptudomány	Octavo	378	
	Quarto	44	
	Folio	7	
	Összesen :		429
28. Nyelvtudomány	Octavo	971	
	Quarto	186	
	Folio	41	
	Összesen :		1,198
29. Magy. nyelvtudomány.....	Octavo	338	
	Quarto	16	
	Összesen :		354
30. Régi magy. irodalom	Octavo	329	
	Quarto	272	
	Folio	28	
	Összesen :		629
31. Magy. irodalom	Octavo	1947	
	Quarto	80	
	Folio	3	
	Összesen :		2,030

Szak.	*Alak.*		*Munkák száma.*
32. Külföldi folyóirat	Octavo	132	
	Quarto	43	
	Folio	14	
	Összesen :		189
33. Magyar folyóirat	Octavo	117	
	Quarto	116	
	Folio	139	
	Összesen :		372
34. Görög irodalom	Octavo	516	
	Quarto	64	
	Folio	58	
	Összesen :		638
35. Latin irodalom	Octavo	644	
	Quarto	88	
	Folio	39	
	Összesen :		771
36. Class. philologia..	Octavo	465	
	Quarto	64	
	Folio	1	
	Összesen :		530
37. Uj latin irodalom.....	Octavo	416	
	Quarto	134	
	Folio	5	
	Összesen :		555
38. Régészet.....	Octavo	446	
	Quarto	307	
	Folio	219	
	Összesen :		972

Szak.	*Alak.*		*Munkák száma.*
39. Éremtudomány	Octavo	84	
	Quarto	73	
	Folio	18	
	Összesen:		175
40. Keleti irodalom	Octavo	565	
	Quarto	119	
	Folio	34	
	Összesen:		718
41. Olasz irodalom	Octavo	168	
	Quarto	27	
	Folio	2	
	Összesen:		197
42. Franczia irodalom	Octavo	603	
	Quarto	7	
	Folio	2	
	Összesen:		612
43. Germán irodalmak	Octavo	1158	
	Quarto	16	
	Összesen:		1,174
44. Szláv irodalmak	Octavo	374	
	Quarto	28	
	Folio	4	
	Összesen:		406
45. Külf. és hazai Akad. és társ. kiadványai	Octavo	153	
	Quarto	108	
	Folio	7	
	Összesen:		268
46. A M. T. Akad. kiadványai.	Octavo	324	
	Quarto	23	
	Összesen:		347

Szak.	*Alak.*		*Munkák száma.*
47. Gazdászat	Octavo	1001	
	Quarto	240	
	Folio	90	
	Összesen:		1,331
48. Theologia	Octavo	892	
	Összesen:		892
49. Encyclopaedia	Octavo	50	
	Quarto	75	
	Folio	14	
	Összesen:		139
50. Incunabulum	Quarto	85	
	Folio	270	
	Összesen:		355
51. Bibliographia	Octavo	662	
	Összesen:		662

Az 1889. április 1-ig rendezett munkák összes száma: 43,330.

A M. T. Akadémia könyvtári bizottsága mult év deczember havában elhatározta, hogy a könyvtár könyveiről a szakkatalogusokon kivül egy generalis betürendes czímjegyzék is készíttessék, mely az összes könyvek czímeit betürendben foglalja magában. E határozat értelmében a czédulázás február havában két másoló segítségével megkezdetett, április 15-ig mintegy 4,500 könyvről körülbelül hatodfélezer czédula készült.

Ezenkivül a rendes folyómunka is tovább haladt.

A szak-katalogusok köteteinek száma 86.

A könyvtár gyarapodása a járulék-napló kimutatása szerint a következő:

	mű	kötet	füzet.	
178 külföldi akadémiákkal, külföldi és hazai tud. társulatokkal és testületekkel folytatott csere útján	380	363	250	és 6 térkép
Magánosok ajándékából	387	233	231	
30 nyomda köteles-példányaiból	918	268	736	
Az Akadémia saját kiadványaiból	57	40	77	
Vétel útján	489	884	359	

Az 1888-ki összes gyarapodás: 2231 mű, 1788 kötet, 1653 füzet, 6 térkép és 163 iskolai értesítő 199 füzetben. Ehhez járul 138 külföldi és hazai folyóirat és ujság.

A könyvtár olvasótermében 1888-ban 8831 egyén 11,899 munkát használt. Házon kivül való használatra 145 egyén 688 munkát kölcsönzött ki. Összesen tehát 8,976 egyén 12,587 munkát használt.

A *kézirattárban* a rendezés főtárgyai ez év nagy részében az Akadémia főtitkári hivatalától 15 év időköréből beküldött kéziratok, pályaművek stb. voltak, melyekből a szakok következőleg gyarapodtak:

Levelezés 4-rétü 1 kötettel				
Régi és ujab írók kézirati művei	12	különböző	alakú	kötettel.
Történelem	11	»	»	»
Nyelvtani szak	8	»	»	»
Színművészeti szak	16	4-rétű	kötettel.	

A kézirattár gyarapodott Mircse János hagyatékából két kézirati kötettel, 41 képpel, 6 térképpel.

Ajándékozás útján Dr. Borovszky Samu, Tompa Imre, Dobos Kálmán, Halbik Cyprián uraktól több eredeti levéllel, apróbb kézirattal s a honfoglalás hadjáratát mutató kézirati művekkel.

Vétel útján: Benkő József Specialis Transsylvania czímű kézirata eddig hiányzott kötetével.

A kézirattárt használta benn és künn 33 iró és akadémiai tag; csak benn 65 egyetemi ifjú.

IX. Az **Igazgató Tanács** hét ülést tartott.

1888. június 24-ikén: az akadémiai tisztviselők nyugdíj-alapjának létesítése; az akadémiai bérházban a csatorna-rendszer átalakítására vonatkozó munkálatok keresztűlvitele határoztatott el; a Nyelvtörténeti Szótár kiadása tárgyában a Hornyánszky-kiadóczéggel kötött egyezség jóváhagyatott.

1888. október 28-ikán: az akadémiai palota második emeletén levő magán-lakásnak az országos képtár részére bérbeadása és jókarba helyezése határoztatott el; az akadémiai tisztviselők nyugdíj-alapjának létesítése tárgyában kiküldött bizottság javaslata tárgyaltatott.

1888. deczember 13-ikán a Rudics-hagyaték tárgyában létesítendő egyezség ügye tárgyaltatott.

1888. deczember 30-ikán a Rudics-hagyaték tárgyában az érdekelt felek által tervezett osztályos egyezség elfogadtatott.

1889. január 27-ikén: az akadémiai költségvetés állapíttatott meg; az építési bizottságnak az Akadémia épületeiben eszközlendő munkálatokra vonatkozó előterjesztése tárgyaltatott.

1889. márczius 10-ikén a M. Földhitelintézetnek a megvizsgált 1888-ik évi számadásokra fölmentvény adatott; az akadémiai ügyésznek az akadémiai jogügyek állásáról bemutatott jelentése tárgyaltatott, és annak alapján több határozat hozatott; a Hornyánszky-nyomda-intézettel a nyomdai helyiségekre vonatkozó bérleti szerződés hat esztendőre meghosszabbíttatott.

1889. márczius 14-ikén akadémiai alapítványok biztosításáról történt intézkedés.

Ezen ülésekben következő új hagyományok jelentettek be:

Néhai özv. Bezerédj Istvánnénak elhúnyt férje emlékére tett alapítványa 2000 darab cs. és k. arany.

Néhai Rökk Szilárd alapítványa 10,000 forint 4%-os földhitelintézeti záloglevelekben.

Dr. Brencsán Sándor kassai jogakadémiai tanárnak, szülői emlékére tett alapítványa 1000 frt magyar járadék-kötvényben.

Néhai Halász Géza lev. tag hagyománya 500 frt.

Néhai Hertelendy Gyulának drámai jutalomdíjra rendelt hagyománya 500 frt.

Néhai Kovacsóczy István hagyománya 200 frt.

Néhai Grecsenek Lajos hagyománya 100 frt.

Néhai Siskovics Lajosné szül. Majzik Charitas végrendelete, mely szerint tornaméral és sülyi birtokait, ha Majzik Viktor törvényes örökösök nélkül múl ki, az Akadémiának hagyományozza.

PÉNZTÁRI KIMUTATÁS

1888-RÓL ÉS AZ 1889. ÉVI

KÖLTSÉGVETÉS.

Előirányzat 1889-re.

Bevétel.

I. Alapítványok kamatai	10,000	
II. Követelések »	2,500	
III. Értékpapirok »	46,400	
IV. Egyéb ingatlanokból	1,000	
V. Házbér	39,500	
VI. Könyvek eladásából	3,000	
VII. Országos dotátió:		
a) Történelmi és irodalom-tört. czélokra	15,000	
b) Műemlékek közzétételére	5,000	
c) Természettud. kutatásokra	5,000	
d) Classica-philologiai czélokra	1,500	
e) Könyvtárra	5,000	
f) Az Akadémia szabad rendelkezésére (kárpótlás a házbér-adóért)	8,500	40,000 frt
		142,400 frt

Kiadás.

I. Személyes járandóságok		25,800 frt
II. Általános kiadások:		
a) Évkönyv	400	
b) Értesítő	700	
c) Almanach	800	
d) Akad. kiadványok jegyzéke	500	
e) Helyesirási szabályok	100	2,500 frt
III. I. Osztály és bizottságai		16,830 » [1]
IV. II. » » »		29,990 » [2]
V. III. » » »		16,780 » [3]
VI. Könyvkiadó vállalatok segélyezésére:		
a) Az Akadémia vállalata részére	2,000	
b) A Természettud. Társulat részére	2,000	
c) Az Orvosi vállalat részére (Dr. Kajdácsy alapítványából)	1,000	5,000 »

[1] Ezenfelül a mult évről fenmaradt 1824 frt 24 kr. és a Kazinczy-alapból 1000 frt.
[2] Ezenfelül a mult évről fenmaradt 762 frt 43 kr.
[3] Ezenfelül a mult évről fenmaradt 1958 frt 45 kr.

VII. Gróf Széchenyi István levelezésének kiadására járulék		500	frt
VIII. Jutalmakra		4,000	» [1]
IX. Bndapesti Szemle segélye		2,800	»
X. Előfizetés az Ung. Revue példányaira		1,500	»
XI. Előfizetés a Naturwissenschaftliche Berichte példányaira		1,500	»
XII. Könyvtárra:			
a) Vásárlásokra	3,510		
b) Könyvkötésre	1,300		
c) Szekrények készítésére	640		
d) Czédula-catalogus készítésére	1,000		
e) Kisebb kiadások	150		
f) A kézirattár rendezéseért tiszteletdíj	400		
g) A Szilágyi Dániel-féle kéziratgyüjtemény megvásárlásáért törlesztési részlet	1,000	8,000	frt
XIII. Akadémia épületeire, rendes kiadások:			
a) Fűtés	2,400		
b) Világítás			
c) Vizfogyasztás	670		
d) Kéményseprés, bádogosmunkák, mesteremberek	1,400		
e) Tisztítás és apróbb kiadások	530		
f) Rendkivüli kiadásokra [2]	1,700	6,700	»
XIV. Vegyes kiadásokra:			
a) Akad. kiadványok expeditiója	900		
b) A földhitelintézet főkönyvvivőjének tiszteletdíja	600		
c) Ügyvédi költségek	800		
d) Kisebb nyomtatványok	700		
e) Irodai kiadások	850		
f) Biztosítási díj	350		
g) Trefort Á. arczképe	300	4,500	»
XV. Adó		11,500	»
XVI. Kamatok az Akadémia által kezelt alapok után		3,000	»
XVII. A nagyterem díszítésére tett túlkiadások törlesztésére		1,500	»
		142,400	frt

[1] Ezenfelül külön alapokból 1200 frt.
[2] A 3673 frtra előirányzott rendkivüli kiadások törlesztésére.

A Magyar Tudományos Akadémia

Folyó sz.	Activum	Osztrák értékben frt	kr	frt	kr
1	Értékpapirok :				
	a) Magy. földhitelintézeti záloglev. 572.200 frt 5%-os. 185,500 frt 4½%-os. 10,000 frt 4%-os, 3600 frt érczértékü al pari és kamatok 1888. deczember 31-ig.	778,281	87		
	b) 100,000 frt 4%-os magyar aranyjáradék al pari és kamatok 1888. deczember 31-ig.	102,413	58		
	c) 79,200 frt 5 %-os p. é. magyar járadék al pari és kamatok 1888. deczember 31-ig.	79 530	—		
	d) 5 darab Pannonia v. bizt. részv. á 700 frt	3,500	—		
	e) Sorsjegyek értéke	600	—	964,325	45
2	Az Akadémia épületei, könyvtára. könyvkészlete és egyéb fölszerelései értéke			1.000,000	—
3	Kivülfekvő alapitványok :				
	a) 6%-os alapitványok	88,651	—		
	b) 5%-os alapitványok	106,840	—		
	c) 4 %-os alapitványok	84	—		
	d) kamatnélküli alapitványok : frt 48,972.33				
	e) Ingatlanok :				
	aa) Kazinczy-alapitvány széphalmi és fe söregmeczi ingatlanai frt 24,000.—				
	bb) Román Ferencz alapitványa, munkácsi és beregmegyei ingatlanai frt 4425.44				
	cc) pacséri birtok frt 38,000.—				
	dd) illinyi birtok frt 14,000.—	129.397	77	324,972	77
4	Hátralékos kamatok a fennebbi alapitványok után			6,606	62
5	Követelések :				
	a) Magyar Földhitelintézet	1,859	40		
	b) Többi követelések	86.691	63	88,551	03
6	Elöre kifizetett 1889. évre eső illetmények			1,352	12
7	Künnlevő elölegek			681	—
8	Házbér-hátralék			490	31
				2.386,979	30

Budapest, 1888.

Lukács.

vagyonmérlege 1888. decz. 31-én.

Folyó sz.	Passivum	Osztrák értékben frt	kr	frt	kr
1	Külön alapok az Akadémia kezelése alatt:				
	a) Székely kivándorlási alap	7,738	97		
	b) Herczeg Czartoryski-alapitvány.	910	45		
	c) Reguly-alap	319	31		
	d) Udvardy Cherna János jubiláris alapitványa.....	261	42		
	e) Magyar mester-müszótár alap ..	100	—		
	f) Tisztviselök nyugdijalapja	2,455	17		
	g) Kazinczy-alap:				
	aa) ingatlanokban.. frt 24,000.—				
	bb) készpénzben... frt 3.350.04	27,350	04	39,135	36
2	Az Akadémia tartozásai:				
	a) Arany János emlékszobor-alap:				
	gyüjtött összeg ... frt 71,843.04				
	kamat ..... frt 16,157.98				
	frt 88,001.02				
	lejár költség és elöleg a szobrásznak.. frt 16.484.29	71,516	73		
	b) Különféle tartozások	12,163	83	83,680	56
3	Elörefizetett házbér, mely az 1889. évet illeti.....			1,876	05
4	Vagyonmérleg:				
	Vagyon 1888. január 1-én.....	2,212,249	56		
	1888. évi tiszta eredmény	50,037	77	2.262,287	33
				2.386,979	30

deczember 31-én.

Trebitsch.

A Magyar Tudományos Akadémia veszteség- és

Folyó sz.	Kiadás	Osztrák értékben frt	kr	frt	kr
1	*a)* Rendes tagok fizetése	2.500	—		
	b) Főbb tisztviselők fizetése	6.799	94		
	c) Többi tisztviselők fizetése	9,949	80		
	d) Szolgák fizetése és ruházata	4,398	80		
	e) Nyugdíjak	1,216	—		
	f) Segélyezések	530	—	25,394	54
2	Évkönyv és Értesítő kiadása			2,173	98
3	Az I. osztály és bizottságai részére:				
	a) Osztályi kiadások	4.297	28		
	b) Nyelvtudományi Bizottság	5,198	20		
	c) Irodalomtörténeti Bizottság	3,500	43		
	d) Philologiai Bizottság	2.004	09	15,000	—
4	A II. osztály részére:				
	a) Osztályi kiadásokra	7.207	70		
	b) Történelmi Bizottság	12,000	73		
	c) Archaeologiai Bizottság	4,533	89		
	d) Nemzetgazdasági Bizottság	4,407	68	28,150	—
5	A III. osztály részére:				
	a) Osztályi kiadásokra	8,440	71		
	b) Természettudományi Bizottság	4,909	29		
	c) Hadtudományi Bizottság	1,600	—	14,950	—
6	Könyvkiadó Bizottság, az akadémiai, természettudományi és orvosi könyvkiadó vállalatok segélye			5,000	—
7	Gróf Széchenyi István beszédei kiadására			691	67
8	Jutalmakra			3,704	70
9	Budapesti Szemle segélyezésére			2.800	—
10	Előfizetés az Ungarische Revue példányaira			1,500	—
11	Előfizetés a Naturwissenschaftliche Berichte példányaira			1,500	—
12	A könyv- és kézirattárra			7.376	56
13	Az Akadémia épületeire; fentartás, javitás, fütés. stb-re			16.076	59
14	Ügyvédi, irodai és vegyes kiadásokra			4,286	78
15	Adó			11,689	60
16	Kamatok és pedig alapitványok és alapok után			3,549	61
17	Leirás házbérhátralékokból			519	25
				144,363	28
18	Tiszta eredmény, mely az akadémiai vagyont szaporitja			50,037	77
				194.401	05

Budapesten, 1888.

Lukács.

Magyar föld-

nyereményszámlája 1888. deczember 31-én.

Folyó sz.	Bevétel	Osztrák értékben			
		frt	kr	frt	kr
1	Bevételezett kamatok				
	a) Alapítványok kamatai	11,084	42		
	b) Különféle kamat	3,387	37		
		14,471	79		
2	Értékpapírok után	56.405	68		
3	Házbér	39.639	10		
4	Könyvek eladásából	2,657	06	113.173	63
5	Országos dotatió:				
	a) Történelmi és irodalomtörténeti czélokra	15,000	—		
	b) Müemlékek kiadására	4,000	—		
	c) Természettudományi kutatásokra	5,000	—		
	d) Könyvtárra	5,000	—		
	e) Okori classikusok két-nyelvü kiadására	1,500	—	30,500	—
6	Ingatlanokból			1,050	—
7	Hagyományok .. 2455.18 36.222.24			38,677	42
8	Adomány határozott rendeltetéssel			1,000	—
9	Uj alapítványok			10,000	—
				194,401	05

deczember 31-én.

hitelintézet. **Trebitsch.**

Magyar Tudományos Akadémia.

Folyó sz.	Hagyományok határozott rendeltetés nélkül	Osztr. értékben frt	kr.
1	néhai Kiszely Imre	832	92
2	néhai Szönyi Pál	5,000	—
3	ugyanattól egy pesti hazai első takarékpénztári részvény	4,000	—
4	néhai Heidrich Antalné szül. Hencke Anna	50	—
5	néhai Danielik János	1,000	—
6	néhai dr. Goldberger Adolf	100	—
7	néhai Tóth Pál	100	—
8	néhai Bukovinszky József tőke frt 200.— kamat „ 45 52	245	52
9	néhai dr. Kovács Pál pápai praelatus és kanonok	25	—
10	néhai Nánásy Lajos	400	—
11	néhai Soltész Nagy János	1,600	—
12	néhai Karácsony egri kanonok	200	—
13	néhai dr. Halász Géza	500	—
14	néhai Röck Szilárd 10,000 frt 4%-os magy. földhitelintézeti záloglevélben	10,000	—
15	néhai Koszgleba László	100	—
16	néhai özv. Bezerédj Istvánné tőke frt 2,000.— kamat „ 63.66 cs. kir. aranyokban frt 2,063.66	11,618	80
17	néhai Thanhoffer Pál	400	—
18	néhai Hanzély Ignácz	50	—
		36,222	24

Budapesten, 1888. december 31-én.

A Magyar Földhitelintézet,

mint a Magyar Tudományos Akadémia vagyonának kezelője

Lukács. **Trebitsch.**

Magyar Tudományos Akadémia.

Hagyományok határozott rendeltetéssel:

Néhai Bukovinszky József

tőke	2,000.—
kamat.	455.18
	2,455,18

tisztviselők fizetésének növelésére.

Uj alapítvány:

Lévay Henrik 10,000 frt 5%-os magyar papirjáradék 10,000.—

Adományok határozott rendeltetés nélkül:

Dr. Brencsán Sándor, mint Brencsán József és neje született Balogh Borbála alapítványa

5%-os magyar papirjáradékban . . . 1,000.—

Budapest, 1888. deczember 31-én.

Magyar Földhitelintézet,
mint a M. T. Akadémia vagyonának kezelője

Lukács. Trebitsch.

Kimutatás

a bevételek állásáról 1888. deczember 31-én.

Költségvetés száma	Megnevezés	Mérlog szám	Bevételezések 1888. évben		Költségvetés 1888. évre	
I.	Alapitványi kamatok	1 a	11,084	42	10,000	—
II.	Értékpapirok után	2	56,405	68	46,200	—
III.	Házbér	3	39,639	10	40,000	—
IV.	Könyvek eladásából	4	2,657	06	3,300	—
V.	Ingatlanokból	6	1,050	—	1,500	—
VI.	Követelések kamatai	1 b	3,387	37	3,000	—
VII.	Országos dotatio	52-e	30.500	—	31,500	—
	Az 1888. évre készitett költségvetésnek főösszege				135.500	—
	Bevételek		144,723	63		
	Hagyományok	7	38,677	42		
	Adományok határozott rendeltetéssel	8	1,000	—		
	Uj alapitvány	9	10,000	—		
	Bevételezések 1888. évben illetőleg a veszteség- és nyereményszámlának főösszege		194,401	05		
	több vétetett be				58,901	05
			194,401	05	194,401	05

Budapest, 1888. deczember 31-én.

A Magyar Földhitelintézet,

mint a M. T. Akadémia vagyonkezelője.

Lukács. **Trebitsch.**

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA HALOTTJAI 1830—1889.

1830.

1. Kisfaludy Károly, rt. † nov. 21.

1831.

2. Köteles Sámuel, rt. † máj. 17.
3. Kazinczy Ferencz, rt. † aug. 22.
4. Tittel Pál, rt. † aug. 26.
5. Gr. Teleki Ferencz, tt. † decz. 16.

1832.

6. Kresznerics Ferencz, tt. † jan. 18.
7. Imre János, rt. † máj. 12.
8. B. Zach Ferencz, kt. † szept. 3.

1833.

9. Simai Kristóf, lt. † júl. 14.
10. Görög Demeter, tt. † szept. 7.

1834.

11. Kovács János, tt. † ápr. 12.
12. B. Berzeviczy Vincze, tt. † ápr. 15.
13. Végh István, ig. t. † szept. 30.

1835.

14. Horváth János, tt. † jan. 16.
15. Horváth Elek, lt. † jan. 20.
16. B. Humboldt Vilmos, kt. † ápr. 8.
17. Forgó György, lt. † júl. 17.
18. Georch Illés, lt. † júl. 31.
19. Klaprott Gyula, kt. † aug. 27.
20. Gr. Kornis Mihály, ig. t. † nov. 27.

1836.

21. B. Férussac Endre, kt. † jan. 21.
22. Ercsey Dániel, lt. † febr. 23.
23. Berzsenyi Dániel, rt. febr. 24.
24. Petrovics Fridrik, rt. † ápr. 12.

1838.

25. Gelei József, lt. † márcz. 1.
26. Schuster János, rt. † máj. 19.
27. Perger János, rt. † máj. 2.
28. B. Szepesi Ignácz, tt. † júl. 16.
29. Gr. Illésházy István, ig. t. † júl. 30.
30. Kölcsey Ferencz, rt. † aug. 24.
31. Nyiry István, rt. † aug. 27.

1839.

32. B. Prónay Sándor, ig. t. † febr. 5.
33. Horváth Endre, rt. † márcz. 7.
34. Gorove László, lt. † márcz. 11.
35. Angyalffy Mátyás, lt. † márcz. 17.
36. Guzmics Izidor, tt. † szept. 1.
37. Buczy Emil, lt. † okt. 28.
38. Fessler Ignácz, kt. † decz. 15.
39. Tanárky Sándor, rt. † decz. 29.

1840.

40. Gombos Imre, tt. † jan. 12.
41. Thaisz András, lt. † júl. 9.
42. Márton József, lt. † júl. 26.
43. Baricz György, lt. † decz. 27.

1841.

44. Csató Pál, lt. † febr. 15.
45. Hoffner József, lt. † febr. 16.
46. Péchy Imre, ig. t. † ápr. 20.
47. Kossovich Károly, rt. † jún. 19.
48. Budai Ézsaiás, tt. † júl. 14.
49. Magda Pál, lt. † júl. 23.

1842.

50. Farkas (Bölöni) Sándor, lt. † febr. 2.
51. Gr. Dessewffy Aurél, lt. † febr. 9.
52. Kassai József, lt. † márcz. 15.
53. Vass László, tt. † márcz. 24.
54. Csoma (Kőrösi) Sándor, lt. † ápr. 11.
55 Kolozsváry Sándor, ig. és tt † decz. 7.

1843.

56. Gr. Dessewffy József, ig. és tt. † máj. 1.
57. B. Lakos János, tt. † jún. 28.

1844.

58. Hegedüs Sámuel, lt. † ápr. 29.
59. B. Mednyánszky Alajos, ig. és tt. † jún. 17.
60. Tessedik Ferencz, lt. † jún. 17.
61. Gegő Elek, lt. † okt. 9.
62. Kisfaludy Sándor, tt. † okt. 28.
63. Fillinger Leopold, lt. † decz. 6.

1845.

64. Bacsányi János, lt. † máj. 12.
65. Döme Károly, tt. † máj. 22.
66. Hoblik Márton, lt. † máj. 26.
67. Gévay Antal, lt. † jún. 9.
68. Horváth Zsigmond, lt. † okt. 17.

1846.

69. Gr. Csáky Károly, ig. t.
70. Vajda Péter, lt. † febr. 10.
71. Kiss János, rt. † febr. 19.
72. Vásárhelyi Pál, rt. † ápr. 8.
73. Jankovich Miklós, tt. † ápr. 18.
74. Sárvári Pál, lt. † decz. 19.
75. Duponceau Péter, kt.

1847.

76. JÓZSEF FŐHG. NÁDOR, pártfogó, † jan. 13.
77. Klauzál Imre, lt. † márcz. 5.
78. Fülep József, lt. † júl. 17.
79. Csécsi Imre, lt. † júl. 23.
80. Kopácsy József, tt. † szept. 18.
81. Kiss Pál, tt. † okt. 31.
82. Schedius Lajos, ig. s tt. † nov. 12.
83. Pyrker László, tt. † decz. 2.

1848.

84. Szegedi Ferencz, ig. t. † máj. 24.
85. Gyurikovics György, lt. † jún. 25.
86. Kovács Mihály, lt.
87. Szalay Imre, tt. † szept. 17.

1849.

88. Mezzofanti József, kt. † márcz. 14.
89. Bárány Ágoston, lt. † ápr. 11.
90. Stáhly Ignácz, tt. † ápr. 28.
91. Péczely József, rt. † május 23.
92. Gr. Somssich Pongrácz, ig. t. † aug. 26.
93. Hanák János, lt. † szept. 2.
94. B. Perényi Zsigmond, ig. t. † okt. 24.
95. De Gérando Ágost, kt. † decz. 8.
96. Dohovics Vazul, lt. † decz. 13.
97. Viola József, lt.
98. Ragályi Tamás, tt.

1850.

99. Frank Ignácz, lt. † márcz. 4.
100. B. Vesselényi Miklós, ig. t. † ápr. 21.
101. Antal Mihály, lt. † jún. 20.
102. Horváth József, rt.
103. Sztrokay Antal, rt † júl. 9.
104. Kerekes Ferencz, lt. † júl. 29.
105. Beudant Ferencz Szulpicz, kt. † decz. 10.

1851.

106. P. Horváth Lázár, lt. † febr. 5.
107. Bresztyenszky Adalbert, lt. † febr. 15.
108. Döbrentei Gábor, rt. † márcz. 28.
109. Gr. Nádasdy Ferencz, ig. t. † júl. 22.
110. Fraehn Keresztély Márton, kt. † aug. 16.

1852.

111. Lassu István, lt. † jan. 19.
112. Gr. Cziráky Antal, ig t. † február 22.
113. Széchy Ágoston, lt. † márcz. 6.
114. Méhes Sámuel, lt. † márcz. 29.
115. Beszédes József, lt. † júl. 21.
116. Helmeczy Mihály, szavazatos pénzt. † decz. 1.
117. Jászay Pál, rt. † decz. 29.

1853.

118. Kiss Bálint, lt. † márcz. 25.
119. Hetényi János, rt. † júl. 26.
120. Szász Károly, rt. † okt. 25.
121. Garay János, lt. † nov. 5.
122. Kriebel János, kt.

1854.

123. Nagy Ignácz, lt. † márcz. 19.
124. Gr. Keglevich Gábor, ig. t. † jún. 14.
125. Schelling Frigyes Ágoston, kt. † aug. 20.
126. Czeh János, rt. † nov. 1.

1855.

127. Gr. TELEKI JÓZSEF ELNÖK, † febr. 16.
128. Gausz Károly Frigyes, kt. † febr. 23.
129. Repiczky János, lt. † márcz. 25.
130. Gr. Vay Ábrahám, ig. t. † márcz. 3.
131. Schueler Gusztáv, kt. † júl. 13.
132. Somossy János, lt. † aug. 21.
133. Vecsey József lt. † szept. 11.
134. Gr. Kemény József, tt. † szept 12.
135. Petényi Salamon, lt. † okt. 5.
136. Deáki Fülöp Sámuel, lt. † okt. 21.
137. Vörösmarty Mihály, rt. † nov. 19.
138. Jerney János, rt. † decz. 24.

1856.

139. Lányi Károly, lt. † május 23.
140. Ferenczy István, lt. † júl. 4.
141. Bólya Farkas, lt. † nov. 20.
142. B. Hammer-Purgstall József, kt. † nov. 23.
143. Szlemenics Pál, rt. † decz. 26.

1857.

144. Heckel Jakab, kt. † jan. 3.
145. Szenvey József, lt. † jan. 22.
146 Nagy Pál, ig. t. † márcz. 26.
147. Balásházy János, rt. † nov. 19.

1858.

148. Ürményi Ferencz, ig. t. † febr. 12.
149. Bajza József, rt. † márcz. 3.
150. Schoepf Ágost, lt. † márcz. 12.
151. Fábriczy Sámuel, lt. † márcz. havában.
152. Bártfay László, lt. † máj. 12.
153. Szontagh Gusztáv, rt. † jún. 7.
154. Bene Ferencz, tt. † júl. 2.
155. Császár Ferencz, tt. † aug. 17.
156. Tunyogi Csapó József, lt. † aug. 27.
157. Reguly Antal, lt. † aug. 23.
158. Mészáros Lázár, lt. † nov. 6.
159. Csorba József, lt. † nov. 23.
160. Chmel József, kt. † nov. 28.
161. Bright Richárd, kt. † decz. 15.

1859.

162. Toqueville Elek, kt. † ápr. 17.
163. B. Humboldt Sándor, kt. † máj. 26.
164. Kiss Ferencz, lt. † júl. 25.
165. Gáthy István, lt. † szept. 24.
166. Ritter Károly, kt. † szept. 29.
167. Szilassy János, tt. † nov. 4.
168. Lord Macaulay Tamás, kt. † decz. 30.

1860.

169. Szenczy Imre, lt. † febr. 2.
170. Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN, ig. és tt. † ápr. 8.
171. Markó Károly, lt. † nov. 19.

1861.

172. Kállay Ferencz, lt. † jan. 1.
173. Szemere Pál, rt. † márcz. 14.
174. Vahot Sándor, lt. † ápr. 9.
175. Fallmerayer J. Fülöp, kt. † ápr. 26.
176. Gr. Teleki László, tt. † máj. 8
177. Márkfi Sámuel, lt. † jún. 2.
178. Tasner Antal, lt. † aug. 25
179. Ötvös Ágoston, lt. † okt. 25.
180. Savigny Károly Frigyes, kt. † okt. 25.
181. Geoffroy-Saint-Hilaire Izidor, kt. † nov. 10.

1862.

182. Mailáth György, ig. t. † ápr. 11.
183. Gr. Reviczky Ádám, ig. t. † ápr. 21.
184. Vághy Ferencz, ig. t. † ápr. 23.
185. Egyed Antal, lt. † aug. 27.
186. Tóth Sándor, lt. † nov. 22.

1863.

187. Chlumeczky Péter, kt. † márcz. 29.
188. Beely Fidél, lt. † jún. 20.
189 Grimm Jakab, kt. † szept. 20.
190. Walter László, lt. † okt. 23.
191. Sauer Ignácz, lt. † nov. 20.
192. Láng Adolf, tt. † nov. 23.

1864.

193. Kazinczy Gábor, lt. † ápr. 18.
194. Récsi Emil, lt. † jún. 1.
195. Szalay László, rt. † júl. 17.
196. Fáy András, ig. és tt. † júl. 26.
197. Kuthy Lajos, lt. † aug. 27.
198. Madách Imre, lt. † okt. 5.
199. Rafn Keresztély, kt. † okt. 20.
200. Magyar László, lt. † nov. 9.

1865.

201. B. Jósika Miklós, ig. és tt. † febr. 27.
202. Torkos Sándor, lt. † júl. 5.
203. Bugát Pál, rt. † júl. 9.
204. B. Baumgarten András, kt. † júl. 30.
205. Bartal György, ig. és tt. † szept. 20
206. Mészáros Imre, lt. † szept. 25.

1866.

207. Gr. DESSEWFFY EMIL, ELNÖK, † jan. 10.
208. Kiss Károly, rt. † febr. 17.
209. Gaal József, lt. † febr. 28.
210. Hg. Eszterházy Pál, ig. t. † máj. 21.
211. Zsarnay Lajos, lt. † jún. 13.
212. Zádor György, rt. † aug. 17.
213. Czuczor Gergely, rt. † szept. 9.
214. Scitovszky János hg. primás, ig. t. † okt. 19.
215. Palugyai Imre, lt. † decz. 7.

1867.

216. Csányi Dániel, lt. † jan. 20.
217. Pákh Albert, lt. † febr. 10.
218. ISTVÁN FŐHERCZEG volt NÁDOR, pártfogó, † febr. 19.
219. Lonovics József, ig. és tt. † márcz. 13.
220. Purgstaller József, rt. † ápr. 11.
221. B. Prónay Albert, ig. t. † aug. 14.
222. Faraday Mihály, kt. † aug. 25.
223. Mittermaier Károly, kt. † aug. 25.
224. Almási Balogh Pál, rt. † szept. 11.
225. Almási Balogh Sámuel, lt. † okt. 10.
226. Bopp Ferencz, kt. † okt. 19.
227. Dósa Elek, tt. † nov. 19.
228. Flourens Péter, kt. † decz. 5.
229. Bérczy Károly, lt. † decz. 11.
230. Poncelet János, kt. † decz. 22.
231. Szinovácz György, lt. † decz. 25.

1868.

232. Erdélyi János, rt. † jan. 23.
233. Nagy Károly, rt. † márcz. 2.
234. Ráth Károly, lt. † ápr. 12.
235. Tompa Mihály, lt. † júl. 30.
236. Hörnes Móricz, kt. † nov. 4.
237. Balassa János, tt. † decz. 9.
238. Schleicher Ágost, kt. † decz. 17.

1869.

239. Cassin János, kt. † jan. 16.
240. Szemere Bertalan, lt. † jan. 18.
241. Welcker Károly Tivadar, kt. † márcz. 10.
242. Vállas Antal, kt. † júl. 20.
243. Karácson Mihály, lt. † aug. 29.
244. Greguss Gyula, lt. † szept. 5.
245. Watts Tamás, kt. † szept. 9.
246. Gebhard Xav. Ferencz, rt. † okt. 24.

1870.

247. Győry Sándor, rt. † márcz.
248. Gr. Montalambert K. H. kt. † márcz. 14.
249. Rau K. H. kt. † márcz. 18.
250. Szentkirályi Zsigmond, lt. † ápr. 16.
251. Engel József, lt. † jún. 2.
252. Hg. Batthyány Fülöp, ig. t. † júl. 22.
253. Podhraczky József, rt. † aug. 14.
254. Vangerow Adolf, kt. † okt. 10.
255. Frivaldszky Imre, rt. † okt. 19.

1871.

256. B. EÖTVÖS JÓZSEF ELNÖK és tt. † febr. 2.
257. Haidinger Vilmos, kt. † márcz. 19.
258. Demidoff Anatol, kt. † ápr. 18.
259. Érdy János, rt. † máj. 9.

260. Herschel János, kt. † máj. 12.
261. Neilreich Ágoston, kt. † jún. 8.
262. Edvi Illés Pál, lt. † jún. 22.
263. Bitnicz Lajos, tt. † jún. 28.
264. Flór Ferencz, lt. † júl. 7.
265. Árvay Gergely, lt. júl. 7.
266. Fábián István, lt. † júl. 17.
267. Murchison Roderik baronet, kt. † okt. 22.
268. Babbage Károly, kt. † okt. 20.
269. Herepei Károly, lt. † okt. 26.
270. Hoványi Ferencz, lt. † decz. 11.

1872.

271. Nagyajtai Kovács István, lt. † jan. 10.
272. Marczibányi Antal, ig. t. † jan. 13.
273. Grunert János Ágost, kt † jún 8
274. Bowring János, kt. † nov. 23.
275. Szénássy Sándor, lt. † nov. 29.
276. Gr. Andrássy György, ig. t. † decz. 21.
277. Deáky Zsigmond, tt. † decz. 29.
278. Huillard-Breholles, kt.

1873.

279. Vass József, lt. † jan. 13.
280. Péterfy Károly, lt. † jan. 23.
281. Thierry Amadé, kt. † márcz. 26.
282. Nagy Márton, lt. † ápr. 5.
283. B. Liebig Juszt, kt. † ápr. 18.
284. Gr. Benyovszky Zsigmond, lt. † ápr. 20.
285. Úrházy György, lt. † ápr. 21.
286. Stuart Mill, kt. † máj. 9.
287. Balla Károly, lt. † máj. 16.
288. Bartakovics Adalbert, ig. t. † május 30.
289. Pólya József, rt. † jún. 10.
290. Raumer Frigyes, kt. † jún. 15.
291. Kovács Gyula, lt. † jún. 22.

292. Rose Gusztáv, kt. † júl. 15.
293. Czermak Nep. Ján., kt. † szept. 16.
294. Kubinyi Ágoston, ig. és tt. † szept. 19.
295. Dorner József, lt. † okt. 9.
296. Riedl Szende, lt. † okt. 15.
297. Agassiz Lajos, kt. † decz. 14.

1874.

298. Udvardy Ignácz, lt. † jan. 17.
299. Török János, lt. † febr. 9.
300. Quetelet Adolf, kt. † febr. 17.
301. Csacskó Imre, lt. † febr. 23.
302. Gr. Lázár Kálmán, lt. † febr 27.
303. Fabó András, lt. † márcz. 17.
304. Kubinyi Ferencz, tt. † márcz. 28.
305. Trinchera Ferencz, kt. † máj. 11.
306. Theiner Ágoston, kt. † aug. 10.
307. Guizot Ferencz, kt. † szept. 13.
308. Gabelencz János, kt. † szept. 3.
309. Rosty Pál, lt. † decz. 7.
310. Reitter Ferencz, lt. † decz. 9.
311. Valentinelli József, kt. † decz. 17.

1875.

312. Szepesi Imre, lt. † jan. 9.
313 Warga János, lt. † jan. 10.
314. Czinár Mór, lt. † febr. 10.
315. Lyell Károly, kt. † febr. 23.
316. Kriza János, lt. † márcz. 26.
317. B. Prónay Gábor, lt. † ápr. 1.
318. Ewald Henrik, kt. † máj. 4.
319. Mátray Gábor, lt. † júl. 17.
320. Toldy Ferencz, ig. és rt. † decz. 10.
321. B. Kemény Zsigmond, ig. és tt. † decz. 22.

1876.

322. Atkinson, W. S., kt. † jan. 15.
323. Deák Ferencz, ig. és tt. † január 28.

324. Vargha István, lt. † márcz. 12.
325. B. Sina Simon, ig. t. † ápr. 15.
326. Gr. Teleki Domokos, ig. és tt. † május 1.
327. Szilágyi Ferencz, lt. † május 20.
328. Palacky Ferencz, kt. † május 26.
329. Gr. Waldstein János, ig. t. † június 3.
330. Fényes Elek, lt. † július 23.
331. Székács József, lt. † július 29.
332. Klein L. Gyula, kt. † aug. 3.
333. Gr. Mikó Imre, ig. és tt. † szept. 16.
334. Pertz György Henrik, kt. † okt. 12.
335. Jakab István, lt. † okt. 18.
336. B. Prokesch-Osten, kt. † okt. 26.
337. Ritschl Frigyes, kt. † nov. 9.

1877.

338. Bertha Sándor, lt. † febr. 4.
339. Preysz Mór, lt. † márcz. 24.
340. Szalay Ágoston, lt. † május 5.
341. Entz Ferencz, lt. † május 9.
342. Thiers Adolf, kt. † szept. 3.
343. Schirkhuber Móricz, lt. † szept. 14.
344. Parlatore Fülöp, kt. † szept. 28.
345. Gr. Károlyi György, ig. és tt. † nov. 9.
346. Fábián Gábor, rt. † decz. 10.

1878.

347. Szigligeti Ede, lt. † jan. 19.
348. Regnault Henrik, kt. † jan. 19.
349. Baer Károly Ernő, kt. † jan
350. Bernard Kolos, kt. † febr. 8.
351. Szalai István, lt. † márcz. 6.
352. Kovács S. Endre, lt. † máj. 17.
353. B. Ettingshausen András, kt. † máj. 25.
354. Szkalniczky Antal, lt. † jún. 9.
356. Fogarasi János, rt. † jún. 10.
356. Szőnyi Pál, lt. † jún. 17.

357. Rokitansky Károly, kt. † júl. 23.
358. Horváth Mihály, ig. és rt. † aug. 19.
359. Lewes György Henrik, kt. † decz. 5.

1878.

360. Fest Vilmos, rt. † márcz. 11.
361. Gr. Wass Sámuel, lt. † márcz. 20.
362. Weninger Vincze, lt. † máj. 29.
363. Somhegyi Ferencz, lt. † júl. 1.
364. Kenessey Albert, lt. † júl. 15.
365. B. Rudics József, tt. † aug. 21.
366. Cotta Bernát, kt. † szept. 14.
367. Fenzl Ede, kt. † szept. 29.
368. Schiefner Antal, kt. † nov. 16.

1880.

369. Bell Tamás, kt. † márcz. 13.
370. Haberern Jonathán, lt. † ápr. 8.
371. Mihályi Károly, lt. † jún. 14.
372. Broca Pál, kt. † júl. 9.
373. CSENGERY ANTAL, másodelnök, rt. † júl. 13.
374. Zlinszky Imre, lt. † júl. 14.

1881.

375. Korponay János, lt. † január 15.
376. Gróf Erdődy Sándor, ig. t. † január 22.
377. Fabritius Károly, lt. † febr. 2.
378. Tóth Kálmán, lt. † febr. 3.
379. Révész Imre, lt. † febr. 13.
380. Szabó Imre, tt. † febr. 28.
381. Dethier Antal, kt. † márcz. 3.
382. Tarczy Lajos, rt. † márcz. 20.
383. Horváth Ignácz, lt. † ápr. 18.
384. Davis Bernát, kt. † május 19.
385. Gorove István, tt. † máj. 31.
386. Gr. Károlyi István, ig. t. † jún. 12.
387. Benfey Tivadar, kt. † jún. 26.

388. Saint Claire Deville, kt. † júl. 24.
389. Mandl Lajos, kt. † július havában.
390. Baintner János, lt. † aug. 14.
391. Molnár Aladár, lt. † aug. 14.
392. Szemere Miklós, lt. aug. 20.
393. Suhayda János, lt. † szeptember 18.
394. Morócz István, lt. † okt. 10.
395. Lukács Móricz, ig. és tt. † nov. 5.
396. Ami Boué, kt. † nov. 21.

1882.

397. Darwin Károly, kt. † ápr. 20.
398. Asbóth Lajos, lt. † május 6.
399. Vész János Ármin, rt. † jún. 29.
400. Konek Sándor, rt. † aug. 1.
401. Kreutzwald Frigyes, kt. † aug. 25.
402. Kallós Lajos, lt. † szept. 2.
403. Wöhler Frigyes, kt. † szept. 23.
404. Arany János, ig. és rt. † okt. 22.
405. Greguss Ágost, ig. és rt. † decz. 13.

1883.

406. Gr. Festetich György, ig. t. † febr. 12.
407. Mailáth György, ig. és tt. † márcz. 29.
408. Laboulaye Eduárd, kt. † május 25.
409. Hegedüs Candid Lajos, lt. † jún. 13.
410. Gyárfás István, lt. † júl. 16.
411. Petzval Ottó, rt. † aug. 28.
412. Heer Ozsvát, kt. † szept. 27.
413. Benkő Dániel, lt. † nov. 19.
414. Zsivora György, lt. † nov. 30.
415. Érkövy Adolf, lt. † decz. 13.
416. Lord Overstone, kt.

1884.

417. Gr. Cziráky János, ig. t. † febr. 9.
418. Hegedüs László, lt. † febr. 28.

419. Lugossy József, rt. † márcz. 7.
420. Lönnrot Illés, kt. † márcz. 19.
421. Mignet Ferencz, kt. † márcz. 24.
422. Dumas Ker. János, kt. † ápril 11.
423. Frankenburg Adolf, lt. † júl. 3.
424. Vandrák András, lt. † szept. 14.
425. Pompéry János, lt. † szept. 28.
426. Lichner Pál, lt. † okt. 4.
427. Gr. LÓNYAY MENYHÉRT elnök és tt. † nov. 3.
428. Horváth Czyrill, rt. † nov. 5.

1885.

429. Botka Tivadar, tt. † január 6.
430. Kruesz Krizosztom, tt. † január 10.
431. Say Móricz, lt. † márczius 11.
432. Győry Vilmos, lt. † április 14.
433. Nagy János, tt. † április 21.
434. Henle Jakab, kt. † május 13.
435 Rózsay József, lt. † május 20.
436. Milne Edwards, kt † júl. 29.
437. Reichardt H. W., kt. † aug. 3.
438. Curtius György, kt. † aug. 12.
439. Worsaae A. I., kt. † aug. 15.
440. Zsoldos Ignácz, rt. † szeptember 24.
441. Boissier Edmund, kt. † szept. 27.
442. Hornyik János, lt. † okt. 8.
443. Gachard Prosper, kt. † deczember végén.

1886.

444. Süphy bey, kt. † jan. 1.
445. B. Nyáry Albert, lt. † január 1.
446. Beöthy Leo, lt. † január 5.
447. Ladányi Gedeon, lt. † február 4.
448. Tárkányi Béla, tt. † február 16.
449. Peregriny Elek, lt. † ápr. 3.
450. PAULER TIVADAR, másodeln., tt. † ápr. 30.

451. Ranke Ferencz Lipót, kt. † május 23.
452. Waitz György, kt. † máj. 25.
453. Kalchbrenner Károly, lt. † jún. 5.
454. Kovács Pál, lt. † aug. 13.
455. Korizmics László, tt. † okt. 5.
456 Zlamál Vilmos, lt. † nov. 11.
457. Ipolyi Arnold, tt. † decz. 2.
458. Grote Arthúr, kt. † decz. 4.
459. Oppolzer Tivadar, kt. † decz. 26.

1887.

460. De Linas Károly, kt. † ápr. 14.
461. Kéry Imre, lt. † máj. 15.
462. Pott Ágoston Frigyes, kt. † júl. 5.
463. Arányi Lajos, lt. † július 28.
464. Spencer F. Baird, kt. † aug. 19.
465. Vischer Frigyes Tivadar, kt. † szept. 14.
466. Schmidt Adolf, kt.
467. Kirchhof Gusztáv, kt. † okt. 17.
468. Tanárky Gedeon, lt. † nov. 23.
469. Wiedemann Ferdinánd, kt. † decz. 30.

1888.

470. Báró Sennyei Pál, ig. t. † jan. 3.
471. Danielik János, tt. † jan. 23.
472. Fleischer Leberecht Henrik, kt. † febr. 10.
473. Pancič József, kt. † márcz. 8.
474. Somogyi Károly, lt. † márcz. 21.
475. Deák Farkas, rt. † jún. 4.
476. Balogh Kálmán, rt. † júl. 15.
477. Halász Gejza, lt. † aug. 22.
478. TREFORT ÁGOSTON, elnök és tt. † aug. 22.
479. Clausius Rudolf, kt. † aug. 24.
480. Kriesch János, lt. † október 21.
481. Báró Kemény Gábor, tt. † október 23.

482. Jireček József, kt. † november 25.
483. Lenhossék József, rt. † decz. 2.
484. Henszlmann Imre, rt. † decz. 5.
485. Hunfalvy János, ig. és r. t. † decz. 6.
486. Paur Iván, lt. † decz. 17.
487. Zsigmondy Vilmos, lt. † decz. 21.

1889.

488. Ökröss Bálint, lt. † január 4.
489. Schott Vilmos, kt. † január 21.
490. RUDOLF cs. kir. főherczeg és trónörökös, tt. † január 30.
491. Rómer Flóris Fer., rt. † márcz. 18.
492. Rónay Jáczint János, rt. † ápr. 17.
493. Pauer János, lt. † május 15.
494. Tóth Ágoston, lt. † június 9.
495. Kukuljevics Iván, lt. † aug. 1.
496. Ney Ferencz, lt. † szept. 12.
497. Pesty Frigyes, rt. † nov. 23.
498. Apáthy István, rt. † decz. 4.

NEKROLOG

AZ AKADÉMIA ELHÚNYT TAGJAIROL.

A II. osztályból.

Báró Kemény Gábor.

Szül. 1830. június 19-én, meghalt 1888. október 23-án.

Báró Kemény Gábor Csombordon született 1830. június 19-én s úgy apai, mint anyai részről sarjadéka volt a fejedelmi Kemény-családnak. Tizennégy éves koráig részint az apai háznál, Csekelakán, többnyire azonban Enyeden nagyanyja házánál növekedett s a gymnasiumi tárgyakból zárvizsgálatát kitünő sikerrel letevén, a nagy-enyedi főiskolában a bölcseleti tanfolyamra lépett, hol Mihályi, Szász Károly és Zeyk Miklós voltak tanárai. 1848-ban bevégezvén iskoláit s a bölcseleti és jogi tanfolyamot, külföldi egyetemekre készült; de a közbejött események ebben meggátolták. Hozzájárult az is, hogy csaknem egy évig betegeskedett, 1848 nyarától 1849 tavaszáig. 1849. januárban, mikor a kormány és országgyűlés Debreczenbe menekült, báró Kemény Gábor a Csányi minisztériumában tiszteletbeli fogalmazóúl alkalmaztatott. A fegyverletétel után külföldre nem nyerhetvén útlevelet, a selmeczi bányászakadémiát kereste föl, hogy mathematikai, physikai és chemiai tanulmányait folytathassa. Egy év lefolyása után engedélyt kapott a külföldi utazásra s gróf Degenfeld Gusztávval Berlinbe ment. Meglátogatta Svájczot is s egy esztendei távollét után visszatért erdélyi

birtokaira, hol ismét kedvelt tanulmányainak szentelte idejét, melyeket most a politikai és államtudományok egész körére kiterjesztett, belevonva a történelmet is.

Mint iró kisebb szárnypróbálgatások után 1855-ben lépett föl először *A nemzetek fejlődéséről* szóló nagyobb tanulmányával, melyben bátran adott kifejezést a b. Eötvös *XIX. század uralkodó eszméivel* kivált a nemzetiséget és a szabadságot illetőleg ellenkező nézeteinek. E polemia még további folytatást is nyert, midőn Eötvös 1860-ban egy beszédében, előbbi nézeteitől némileg eltérően nyilatkozván, Kemény Gábor *Néhány szó* czimű röpiratban fejtegette nézeteit újra a nagy publicista ellenében; a mire Eötvös *Feleletet* adván, erre ő ismét *Még néhány szó*val felelt. Egy másik röpirata *Helyzetünk és jövőnk* czím alatt az akkori sötét napokban némileg derültebb színezetben látja az ügyeket s az ország állapotát reményteljesb színben tünteti fel. Államtudományi tanulmányait több kisebb-nagyobb értekezésben tette le, melyek közt különösen feltünést okozott a Machiavelliről és Montesquieuről írt dolgozata a Csengery által szerkesztett *Budapesti Szemlében* (1862.) s közvetetlenül e tanulmányáért érte a megtiszteltetés, hogy az Akadémiának egyszerre két osztálya, a törvénytudományi és történelmi által ajánltatott tagul s az 1863-iki nagygyűlésen meg is választatott. Még azon évben jelent meg, közvetetlen a helyszinén tett kutatásokra és forrástanulmányokra támaszkodó történeti műve: *Nagy-Enyednek és vidékének veszedelme 1849-ben. Történeti vázlat. 1863.*

Ez évben kezdődik politikai nyilvános pályája. 1863-ban Schmerling erdélyi külön országgyűlést csinált a reichsrathba való választások végett. Kemény Gábort Gyula-Fehérvár választotta követévé a szebeni országgyűlésre. Az alkotmányhoz s így a 48-iki unióhoz is ragaszkodó hazafipárt nem akart bemenni e törvénytelen gyűlésbe s tagjai csak azért jelentek meg Szebenben, hogy egyetemes tiltakozást tegyenek, nyilatkozatot adjanak be nem lépésök iránt s feliratot a koronához. E felirat elkészítését a párt Kemény Gáborra bízta, s ő két nap alatt derekas dolgozattal felelt meg feladatának. Ettől kezdve Kemény Gyula-Fehérvárt minden országgyűlésen képviselte.

Számos hirlapi czikkein kívül 1868-ban *A baloldal politikája* czimű röpiratot írt; 1872-ben pedig a *Korunk* czimű deákpárti napilapnak volt vezére. 1875-ben államtitkárságot vállalt Tisza Kálmán mellett a belügyminisztériumban. Majd 1878-ban ipar- és kereskedelmi miniszter lett s e minisztériumot egészen 1882-ig vezette, a mikor is átvette a közmunka- és közlekedésügyi minisztérium vezetését. A király ő felsége több ízben kitüntette Kemény Gábor bárót. 1881-ben az első osztályú vaskorona-rendet adományozta neki s 1882-ben valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Számos jótékony, közhasznú és tudományos társulat életében is tevékeny működést fejtett ki. Így a Történelmi társulat ismételten megválasztotta elnökévé, s mint ilyen, ő vezette több ízben a társulat kirándulásait is.

A halál 1888. október 23-án Ajnácskőn, hova üdülést keresni vonúlt, oltotta ki tevékeny életét.

Henszlmann Imre.

Szül. 1813. október 13-án, meghalt 1888. deczember 5-én.

Henszlmann Imre 1813. október 13-án született Kassán, hol iskoláit kezdé, azután Eperjesen és Pozsonyban folytatta. Bécsben és Budapesten orvosi tudományokat is tanult, mikből később Paduában, 1837-ben, tudori oklevelet nyert. Azonban az orvosi tanulmányok, melyekre annyi időt és szorgalmat fordított, nem elégítették ki vágyait. Csakhamar lemondott az először választott pályáról s más tanulmányok felé fordította figyelmét, t. i. a régiségtan és szépművészetek felé.

Paduából beutazta egész Olaszországot s különösen soká időzött Velenczében és Rómában, hol leginkább az építészetet tanulmányozta. Hosszabb ideig tartózkodott Bécsben, melynek műcsarnokai és többszörös utazásai Németországban kedvező alkalmúl szolgáltak neki ismeretei gyarapítására. A rajzoló művészetben, festészetben és szobrászatban gyakorlatilag is megkisérlé erejét. Midőn Olaszországból haza érkezve, Budapesten letelepedett, itt egészen az irodalomnak s művészeti tanul-

mányainak szentelte idejét. 1841-ben jelent meg a következő önálló munkája: *Párhuzam az ó- és újkori művészeti nézetek és nevelések közt, különös tekintettel a művészeti fejlődésre Magyarországon.* 1846-ban a Kisfaludy-Társaság Évlapjaiban jelent meg egy kimerítő értekezése: *A hellén drámáról*, s még ugyanazon évben *Kassa városának ó-német stylű templomai* czimű munkája, nagy ívalakban, 12 szép rajzzal. E művekben s azonkívül számos hirlapi czikkben figyelmeztette Henszlmann a nemzetet arra, hogy mily kincsei vannak az országnak műemlékeiben s mily vétek azok elpusztítása vagy elhanyagolása. A gyakrabban fömerült ilynemű vandalismusok ellen szót emelt az 1846-ban Kassán és Eperjesen megtartott magyar orvosok vándorgyűlésén, minek következtében a gyűlés folyamodást intézett az országgyűléshez, kérvén, hogy a még megmaradt régiségek rajza, ismertetése és fentartása iránt intézkedjék. Hasonló figyelmeztetést intézett a vándorgyűlés az Akadémiához, melynek ülésein Henszlmann maga is ismételten feszólalt (Henszlmann Imre ugyanis 1841-ben választatott meg az Akadémia tagjává). Ekkor történtek hazánkban az első intézkedések a régiségek iránti kegyelet ébresztésére.

Henszlmann 1847-ben az Erdélyi János által szerkesztett *Szépirodalmi Szemle* főmunkatársa volt, s a Csengery által szerkesztett *Pesti Hirlap*ban is több jeles dolgozata jelent meg. Kiváló jelentősége van *A művészet története* czímű művének. A hazai viszonyok ismertetése czéljából 1843-ban német folyóiratot indított meg *Vierteljahresschrift aus und für Ungarn* czím alatt, melyből két kötet jelent meg Lipcsében. A forradalomban neki is jutott szerep, melyért öt hónapnyi fogságot szenvedett Bécsben, honnét kiszabadulván, Pesten folytatta kutatásait, de ezek oly irányuak voltak, hogy hatalmasabb segédeszközökre és pártfogásra volt szüksége. Igy történt, hogy Henszlmann 1850-ben bizonytalan hosszabb időre külföldre költözött. Angliában folytatta tanulmányait, s 1856-ban jegyzéket bocsátott közre a britt építőmesterek intézetének fölfedezéséről, mely ott a legnagyobb elismerésre talált. Henszlmann Angliából Francziaországba ment s ott is folytatta tudományos

kutatásait, s 1857. októberben a franczia közoktatási minisztérium elé terjesztette fentebb említett nagyfontosságu fölfedezését. Henszlmann nagy műve, mely hírnevét megállapította, 1860-ban jelent meg franczia nyelven Párisban ily czím alatt: *Théorie des proportions appliquées dans l'architecture depuis la XII. dynastie de rois Egyptiens jusqu' au XVI. siècle.* Lefordította Bloxann *A középkori építészet Angliában* czímű nagy munkáját német nyelvre, mely még 1847-ben jelent meg Lipcsében. Magyarról németre fordította többek közt a magyarországi népnevelésről szerkesztett első törvényjavaslatot, mely 1844-ben jelent meg. Irodalmi munkásságáért 1843-ban a Kisfaludy-Társaság is tagjai sorába iktatta.

Dolgozatai közűl a legkiválóbbak:

A csúcsíves stylus sajátságai, annak viszonya a politikához.

Ásatások Székes-Fehérvárott. 1864.

A hegyi városok régiségei. 1866.

Az észak-francziaorsz. apátságok és székesegyházak. 1865.

A középkor építészete. 1866.

Pécs középkori emlékei. (Magyarul és németül). 1869. és 1870.

A kalocsai érsek ásatásai. 1873.

Közép-Syria építészete. 1881.

Magyarország góth-stylű műemlékei. 1880.

Henszlmann Imre az 1869—1872. országgyűlésen képviselői mandatumot vállalt, melyet 1873-ban a budapesti tudományegyetemen az archaeologia tanszékével cserélt föl. Ezóta kizárólag tanári hivatásának és kedvelt tanulmányainak élt.

Hosszas betegség után meghalt 1888. decz. 5-én.

Hunfalvy János.

Született 1820. június 20-án, meghalt 1888. deczember 6-án.

Hunfalvy János született Nagy-Szalók szepesmegyei német ajku faluban 1820. június 20-án. Iskoláit Kézsmárkon és Miskolczon végezvén, Eperjesen a jogi és theologiai tanfolyamot

hallgatta. 1845-ben Németországba ment, hol a nyári szünet alatt Greguss Ágosttal együtt bejárta a Harz vidékét, Westfaliát és a Rajna mellékeit; kirándulást tett Belgiumba és Hollandiába is. 1846-ban Késmárkra hivatott meg az ujonnan felállított második jogi tanszékre, honnan azonban a 48-iki események nem sokára elszólították.

Apró irodalmi dolgozatokat az *Athenaeum*ban és Kossuth *Pesti Hirlap*jában már 1840 óta irogatott. A Kossuth által életbeléptetett iparegylet megbizásából már földrajzot is szerkesztett; e kézirata azonban elveszett. 1848-ban több lapba írt, kivált a kassai magyar hirlapba s a pozsonyi német ujságba.

A forradalom után egy ideig fogságot is szenvedett s e fogságában kezdte írni *Egyetemes történetét*, mely 1850. és 1851-ben meg is jelent három kötetben. E mű, mely az első magyar világtörténet tudományos alapon, egymásután nyolcz kiadást ért.

1852-ben Hunfalvy elhagyván Kézsmárkot, Pestre került s itt sokáig nevelősködött. Szabad idejét a természettudományok művelésére fordította. Irodalmi munkássága mindinkább növekedett; Greguss Ágosttal szövetkezve szerkesztette a *Család könyvét* s számos közleményt írt az időszaki folyóiratokba. 1861-ben a budai polytechnikumnál helyettes tanára lett a földrajzi, statisztikai és történelmi szaknak. 1864-ben ugyanoda rendes tanárrá neveztetett ki, 1870-ben pedig a m. kir. tudományegyetemhez hivatott meg az egyetemes és összehasonlító földrajz tanáráúl. Ettől kezdve egymásután jelentek meg tőle a becsesnél becsesebb munkák; ilyenek voltak *Magyarország és Erdély képekben*, mely szép aczélmetszetű képekkel Lange György kiadásában jelent meg Darmstadtban, egyszerre német és magyar nyelven. *A magyar-osztrák államok statisztikája* és *Európa állami statisztikája* czímű munkáit követte az Akadémia megbizásából írt következő munkája: *A magyar birodalom természeti viszonyainak leirása.* Az Akadémia 1858-ban levelező, 1865-ben pedig rendes tagjává választotta meg Hunfalvyt s utóbb említett művét a Marczibányi-jutalommal tűntette ki. 1869-ben Keleti Károlylyal hivatalos kiküldetésben képviselte

hazánkat a Haagában tartott statisztikai nemzetközi congressuson, 1872-ben pedig szintén Keleti Károlylyal a pétervári congressuson. 1871-ben Antwerpenben, 1875-ben Párisban, 1881-ben Velenczében jelen volt a nemzetközi földrajzi congressusokon s mind a három alkalommal a congressus egyik alelnökévé választatott. 1873-ban a bécsi és 1878-ban a párisi nemzetközi kiállításon volt jury-tag s az utóbbi helyen őt választották a földrajzi csoport elnökévé; továbbá fontos szerepet játszott az 1885. évi párisi és londoni statisztikai congressuson. A magyar közgazdasági congressus eszméjét is ő pendítette s valósította meg. Igen nagy része van a magyar földrajzi társaság megalakításában, melynek haláláig elnöke volt.

Irodalmi munkásságárôl számos kisebb-nagyobb közleménye tesz tanúságot a *Budapesti Szemlé*ben, hol az afrikai és északsarki ujabb utazások tudományos eredményeit részletesen ismertette; számos dolgozata jelent meg az Akadémia *Értesítő*jében és *Értekezései* között is. De legnagyobb műve az *Egyetemes földrajz*, melynek első kötete 1886-ban jelent meg. E művet öt kötetre tervezte, de csak két első kötete jelent meg nyomtatásban; az első kötet Európa három déli félszigetét, a második Magyarországot tárgyalja.

Munkaereje teljességében ragadta el a halál 1888. decz. 6.

Paur Iván.

Szül. 1805-ben, meghalt 1888. deczember 17-én.

Paur Iván született Kismartonban 1805-ben. A jogi pályára készült, mikor a szabagságharcz őt is a csatatérre hívta, hol Görgey táborkarában szolgált s itt őrnagyi rangot nyert. A forradalom lezajlása után Kismartonba vonúlt vissza és ügyvédi irodát nyitott. Azonban nem sok ideig ügyvédeskedett; a herczeg Esterházy-család levéltárnokáúl nevezte ki, a honnan azután a Széchenyiek szolgálatába ment át, s ezen nemzetség levéltárát vezette egész haláláig. A történelmi és régészeti tudomány terén szerzett érdemeiért királyi tanácsosi czímet kapott s 1858-ban

a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választatott. Tiszteletbeli elnöke volt a sopronmegyei régészeti egyesületnek. Halálát, mely 83 éves korában 1888. deczember 17-én következett be, hónapokig tartó súlyos betegség előzte meg.

Munkáinák sorozata a következő:

Egy lap Archaeologiai Tárczámból, fametszettel. (Békésmegye a rómaiak alatt. Uj Magyar Múzeum. 1852.)

Még egy lap Archaeologiai Tárczámból. Tétényi emlékek. keresztyén római sírok. (U. o. 1852.)

Mátyás királynak egy nevezetes oklevele. (U. o. 1853.)

Ismét egy lap Archaeol. Tárczámból. (Egy répczemelléki római emlék. U. o. 1854.)

Zwei römische Ziegel-Denkmäler aus Steinamanger. (Sitzungsberichte der. k. k. Akademie der Wiss. Philos. Classe XIV. B. 1854.)

Czikkek a Pesti Naplóban (1853. és 1854.) s a bécsi M. Sajtóban. (1855.)

Archaeologiai Tárczámból IV. (Kovácsii emlékek. Uj M. Múzeum. 1855.)

Adalék a protestans ügy történetéhez az 1655-iki országgyűlésen. (U. o. 1856.)

A daruvári felirat magyarázata. (U. o. 1857.)

Egy Duna-balparti római erőd a pesti határban. (Akad. Értesítő. 1857.)

A soproni szőlők veszedelme a kuruczvilágban. (U. o. 1857.)

A horvát nemzet legkorábbi viszonyai az Árpádokhoz. (Hazánk. I. 1858.)

Egy Árpádkori bűnvádi itélet külföldi jogforrásokkal párhuzamban. (U. o.)

Levéltári adat a királyi igriczekről. (U. o.)

Magyar régiségek: A Nádasdy-kehely; Az Ujlakiak sírköve; A két utolsó Ujlaki és Capistrói János frater (u. o.) Vitéz János sírköve; Zalkai László czímere. Egy festett kezdőbetű egy Bakacs-gradualéból. (Hazánk, II. 1859.)

Archaeologiai visszapillantások: A királyeskü keresztje; Vitéz János sírköve; Zalkai László czímere; Egy festett kezdő-

betű stb. A Szelepcsényi-féle kereszt; Lippay bibornok czímere. Magyarország Primása Török Jánostól. (Hazánk, II. 1859.)

Huszonöt kiadatlan pannoniai latin felirat. (Archaeologiai Közlemények. I. 1859.)

Csányi János krónikája 1670—1704. bevezetéssel és okmányos függelékkel. Pest, 1858. (A M. Tört. Tár ötödik kötete.)

A légkövekről. (Család könyve, 1856. VII. és VIII.)

Szent István király palástja. (Magyar Évlapok, 1857.)

A nagyváradi közigazgatási terület conservatorának hivatalos jelentése. (U. o.)

Irodalmi Panoráma. I—IV. czikk. (U. o.)

XI. Innocens pápa bullája, melylyel néhai kalocsai érsek Széchenyi Pál, egykoru pécsi püspöki székében 1678. évben megerősíttetett; kiadva a Széchenyi grófok nemzetségi levéltárában őrzött eredeti után, kőre rajzolt hasonmással, a nagyczenki parochialis templom felszenteltetése alkalmából. Pest, 1864.

Hazai Okmánytár. I. és II. kötet. Kiadják Nagy Imre, Paur Iván, Ráth Károly és Véghely Dezső. Győrött, 1865.

Az Istituto di corrispondenza archaeologica Rómában. (Győri tör. és rég. Füz. IV. 1865—68.)

Legujabb archaeologiai mozgalmak a hazában és a hazán kivűl. I. Kúnhalmok. II. Aquincum és maradványai. (Budapesti Szemle. II. 1858.)

Jelentés a győr-ebenfurti építkezési munkálatoknál felfedezett római kőkoporsókról, sarcophagokról. (Archaeol. Értesítő, VII. 1873.)

Egy piperéző római nő sírja. (U. o.)

Archaeologiai levél. (U. o. 1870. 103. l.)

Rómer Flóris.

Szül. 1815-ben, meghalt 1889. márczius 18-án.

Rómer Flóris 1815-ben született Pozsonyban, jómódu polgári szülőktől. Eleintén világi papságra készűlt, de később a tanári pálya ragadta meg oly varázszsal, hogy már tizenöt éves korában belépett a Szent Benedek-rendbe. Mint pannonhalmi

papnövendék, bécsi, később pedig pesti és pozsonyi magyar és német lapokba kezdett dolgozni s czikkeit a németországi lapok is átvették. Ekkor készíté Magyarország egyházi régi térképét, valamint több, a *Tudományos-Tárban* megjelent czikkeit. A bölcselettudori szigorlatokat letevén, a győri főiskola alsóbb osztályainak tanára lett s ekkor a festészet iránt ébredt föl szenvedélye. Három év mulva a szerzet növendékei mellett mint természettanár működött s szenvedélyesen foglalkozott a vegytannal és fűvészettel. Megürülvén a természettani szék Pozsonyban, szülővárosába került tanárnak. Itt tanulta Tóth Ezekiel és később a nagyérdemű Petényi Salamon természettudós barátaitól az állatok kitömését. Ugyanekkor alapítá a pozsonyi fűvészkertet. A legutolsó pozsonyi országgyűlés alatt József nádor fiát, József főherczeget oktatta a természettudományokra.

A forradalomban kardot kötött s a magyar honvédsereg utászkaránál mint kapitány szolgálta végig a szabadságharczot. A küzdelem lezajlása után foglyúl esett s a josephstadti várban szenvedett 1854-ig. Kiszabadulása után a bakonybéli apátság magányába vonult vissza s a Bakonyt kezdé földtani szempontból kutatni. Azután részint Pozsonyban, részint a horvátországi Varasd vidékén folytatta kutatásait; majd 1857-ben visszatért Győrbe, honnan Kőszegre rendeltetett tanárnak. De itt csak az iskolai év végéig maradt s ismét visszahelyezték Győrbe. Ekkor kezdé alapjait megvetni az elsőrangúvá fejlődött győri vidéki múzeumnak. Itt irta *A Bakony* czímű terjedelmes munkáját s élénken foglalkozott a régészet művelésével is. Számos kisebb-nagyobb régészeti munka jelent meg tőle a különböző szaklapokban, különösen midőn Budapestre tette át lakását, hol mint a magy. nemz. múzeum régiségtárának első őre a *Régészeti Kalauzt* is szerkesztette, szakértőleg rendezte a római régiségekben rendkivűl gazdag gyűjteményt, összegyűjté, megfejté és kiadá a római feliratokat. Nagyobb munkái a *Győri történelmi és régészeti füzetek*, négy kötet (Pest, 1865.); *Műrégészeti Kalauz, különös tekintettel Magyarországra* (Pest, 1866.); *Árpád és móriczhidai, szent Jakabról czímzett prépostság története* (Pest, 1869.); *Magyarország földirati tekintetben a középkorban* stb.

Az ő fáradozásainak volt köszönhető, hogy 1876. őszén a nemzetközi ősrégészeti congressus Budapesten gyűlt össze.

Rendkivűli érdemeit nemcsak a hazában, hanem a külföldön is méltányolták. Az Akadémia 1860-ban levelező s 1871-ben rendes taggá választotta. A krakkói Akadémiának, a vasmegyei régészeti, a délmagyarországi történelmi és régészeti, a békésmegyei régészeti és művelődéstörténelmi, a felsőmagyarországi múzeumegylet tiszteleti, a történelmi társulat választmányi, a magyarországi műemlékek bizottsági, a magy. kir. természettudományi, a földtani, az erdélyi szász történelmi, a svéd régészeti, a bécsi és berlini archaeologiai és anthropologiai, természeti és geologiai társulatok rendes, a a kopenhágai régészeti társulatnak tiszteleti, a nürnbergi germán múzeum tudományos igazgató tanácsának, a hannoverai pecséttani, a karinthiai és palermói történelmi, kurlandi irodalmi és szépművészeti, valamint a déloroszországi természettani és gazdasági társulat kül, a bécsi cs. és kir. mű- és iparmúzeumok és az építészeti s történelmi műemlékek fentartására ügyelő bizottság, az Instituto di Correspondenza Archaeol.; továbbá a római, valamint a párisi archaeologiai és anthropologiai társulatok levelező tagja volt.

Fölfedezvén Gömörmegye Jánosi községében az ottani Árpádkori templomot s azt tudományos leirásban is ismertetvén, nemsokára a jánosi czímzetes apátságot nyerte. 1878-ban a nagyváradi káptalannál megüresedett irodalmi stallum adományoztatott neki. Nagyváradon élte le utolsó éveit s itt is halt meg 1889. márczius 18-án.

Ökröss Bálint.

Született 1829. február 13-án, meghalt 1889. január 4-én.

Ökröss Bálint kitünő jogtudományi iró s kodifikátor, született 1829. év február 13-án Debreczenben, hol édes atyja egyszerü, de jómódu földmüvelő polgár volt. Tanulmányait az ottani reform. főiskolában kezdte s nagy szorgalommal és szép eredménynyel folytatta az 1848-iki szabadságharcz kitöréseig.

midőn ő is, több társával együtt, a haza és szabadság védelmére fegyvert fogva, Károlyi huszárezredében mint altiszt részt vett a Haynau vezérelte osztrák főhadsereg elleni 1849-iki nyári hadjárat több ütközetében. A harcz lezajlása után, egy ideig félrevonulva s a besorozást szerencsésen kikerülve, buzgón folytatta Debreczenben jogi tanulmányait, és pedig, szerény anyagi helyzetének könnyítése czéljából, egyidejüleg nevelői tisztet viselve az Uray-családnál. Azután, kiképeztetésének folytatása végett Pestre jött, s az egyetemen beiratkozott. Egyetemi tanulmányai befejezése után, hogy jogi ismereteit gyakorlatilag érvényesítse, törvénykezési kisebb hivatalokat vállalt, előbb a pesti törvényszéknél, majd Székesfehérvárott s utóbb Szolnokon, majd pedig közjegyzővé neveztetett ki Szentesre, mely hivatalát azonban csak három negyed évig viselte, mert a magyar törvények visszaállításával a közjegyzői intézmény, mint törvényen kivüli octroyálás, eltörültetett.

Pestre tévén lakását, hova irodalomért s művészetért égő vágyai folyton vonzották, itt a várakozás s reménykedés éveiben, mint egy nem igen dúsan jövedelmező ügyvédi iroda főnöke s váltójegyző, s később egy nem igen fényes anyagi jutalommal járó szaklap szerkesztője, egész buzgalommal a jogi irodalom művelésére adta magát, kész és elég tisztességes díjazót találva kiadójában, Heckenast Gusztáv könyvárusban, ki egymásután bocsátotta közre becses és igen jó keletnek örvendő jogi commentárjait. 1861-ben jelent meg első nagyobb munkája: *Általános m. polgári magánjog az 1848-iki törvényhozás és az országbirói tanácskozmány módosításai nyomán.* Ezt követte 1863-ban az *Általános magyar törvénykezési eljárás,* és *Szlemenics Pál büntetőjogának* átdolgozott s commentárral ellátott kiadása, majd az akkor nálunk uralkodó *osztrák polgári törvénykönyv* commentárja. Mindegyik nagy terjedelmű munka több kiadást ért, az ujabb kiadások folyton bővítve lévén, az időközben tárgyára vonatkozólag keletkezett ujabb törvények s rendeletekkel, s figyelemben tartván az időnkénti kifejlett gyakorlatot. E mellett becses kisebb értekezéseket s monografiákat irogatott a jogi szaklapokba. Majd,

1866. január 1-től kezdve ő maga alapított s indított meg, ugyancsak Heckenast kiadásában, uj jogtud. szaklapot, a ma is virágzó «Jogtudományi Közlöny»-t, mely későbben, 1869-ben, dr. Dárday Sándor jogi folyóiratával egyesült. E laphoz a legjobb jogtudományi szakerőket nyerte meg dolgozó társakul. E tartalmas és nagybecsű szakközlönybe maga is irt jeles czikkeket, melyek közt különösen feltünést keltett a *codificatióról* írt czikksorozata.

Az alkotmányos kormány megalakulása után, 1867-ben Horvát Boldizsár igazságügyminiszter felismervén Ökrössben, ennek eddigi munkálkodása nyomán, a képzett szakember ritka tehetségét és szorgalmát, meghívta őt titkári minőségben, tárczája szolgálatába, s majd osztálytanácsossá mozdította elő és törvénykészítési teendőkkel bizta meg. A nagynevű s ma már többnyire a legmagasb polczokon álló segédmunkások során, kiket Horvát B. maga körül összegyűjtött, ott volt a szerény, soha előtérbe nem tolakodó, de fáradhatatlanul munkás s alapos gondolkozásával, és szabatos, tiszta magyar nyelvével a codifikálás nehéz munkájára különösen hivatott Ökröss Bálint is. Az 1868: 54-ik törvényczikkbe foglalt ideiglenes perrendtartás formulázása majdnem kizárólag Ökröss B. munkája, bár nem meggyőződése s izlése, mert ő mindenkor a szóbeliség s közvetetlenség rendszerének volt védője.

Hogy az utóbbinak ismeretében magát teljesen kiképezhesse, a miniszter kiküldte őt 1868. augusztusában a bajor Pfalczba, hol a módosított franczia eljárás van életben, s hol ő Zwiebrückenben, a tartomány főhelyén, több hetet töltött; 1870. év tavaszán pedig Genfbe, Mannheimba, Hannoverbe és Kölnbe. Tapasztalásainak eredményét kimerítő jelentésekben mutatta be, s kidolgozta, szóbeliségi alapon, a végleges perrendtartás tervezetét s annak megokolását. Időközben azonban Horvát B. miniszter kilépvén a kormányból, Ökröss munkája elvesztette hivatalos jellegét, s 1880-ban saját költségén, mint magánjavaslat jelent meg. E 408 lapra terjedő nagy munka czíme: *A törvénykezés reformja a szóbelisége, közvetlenség és nyilvánosság alapján, javaslatul a polgári perrendtartáshoz.* E munka

Ökröss B. legjelesebb müve, mely nevét a magyar codificatió történetében örökre fenn fogja tartani. Nagyobb, 456 lapra terjedő munkája még az 1867-iki ideiglenes perrendtartásnak, az annak életbeléptetése után azonnal kiadott nagy commentárja, a szöveget kisérő gazdag magyarázó és összehasonlító jegyzetekkel.

A közjegyzői törvény életbeléptetése után 1875-ben elhagyta állását az igazságügy-minisztériumban, hol már idejét látta magára nézve, hogy levegőt változtasson s közjegyzővé neveztesse magát Budapestre, mely alkalommal egyszersmind érdemei elismeréseül, királyi tanácsossá is neveztetett ki a fejedelem által. A közjegyzői kamara azután Gorove Antal halála után, elnökévé választotta, s e diszes kitüntetést haláláig viselte. A közjegyzői törvény megalkotásában szintén része volt, de tervezetéből a leglényegesb részek el sem fogadtattak. Egyike volt, míg el nem betegesedett, a legmunkásabb közjegyzőknek, ki a törvény intentióit a gyakorlati életben meghonosította s úgy az intézménynek mint magának a köztiszteletet kivivta; a kamarai kötelékben szivélyes barát s az intézmény érdekeinek mindig hű és kitartó zászlósa volt haláláig, mely hosszasb gyöngélkedés után, 1889. január 5-dik napján következett be.

A jeles jogi szakíró s codificator érdemeit a M. T. Akadémia is elismerte s méltányolta, midőn őt 1868-iki nagygyülésén levelező tagjává választotta. Székfoglalóját azon év deczember 14-én tartotta: *A törvénykezés reformjai* czímű rövid, de tartalmas és zamatos előadásával.

Ökröss Bálint, mellékesen, szépirodalmi téren is dolgozott. Már az ötvenes évek elején belső munkatársa volt Császár Ferencz «Családi kör» czimű lapjának; élete utolsó éveiben pedig megirta a *Czinka Panna* czimű énekes szinmüvet, mely ha drámai tekintetben kevés jelentőségü is, eredetisége, a bele szőtt régi dalok, s zamatos magyar nyelve által méltán érdekel s 1888-ban Kolozsvárt s több vidéki színpadokon is adatott. Ezenfölül több drámai és lyrai költemény-töredék is maradt utána, melyek némelyikében szép költői tehetség mutatkozik. Ő, a szigoru formák s ezek szerint készült szerződések s vég-

rendeletek prózai szerkesztője a piaczon s az irodában, ősi dicsőségért, a jövő fényes álomképeiért, virágok s csillagokért rajongó költői s idealista természet volt házi tűzhelyénél, szive legbensőbb életében. Hű barát, vendégszerető gazda, festő és zeneművész, a mezőgazdaság és kertészet kedvelője, kis tusculánumának örülő gyermekded kedély, forrón szerető atya, ki egyetlen leányának kora halála után, maga is hervadásnak indult s csakhamar utána költözött. Hamvai a rákosi temetőben porlanak. Becses könyvtárát a debreczeni reform. főiskolának, mint hálás fiú, nevelő anyjának hagyományozta.

Rónay Jáczint.

Szül. 1814. május 13-án, meghalt 1889. április 17-én.

Rónay Jáczint János 1814. május 13-án Székes-Fehérváron született s iskoláit szülővárosában és Esztergomban végzé. Majd a benczések rendjébe lépett, s a noviciusi évek eltelte után 1836-ban beesküdött a szerzetbe. Három évre rá áldozó pappá szenteltetett. Fölszenteltetése után mint főapáti szertartó nyert a pannonhalmi udvarnál alkalmazást, de már a következő évben — 1840-ben — mint a bölcselet tanára működött a benedekrendiek győri lyceumában. Bölcseleti tudorrá avattatván, első irodalmi kisérlet gyanánt megirta *Lélektanát*, melynek alapján az Akadémia őt levelező tagjául választotta. Győrött Rónay szorgalmas munkatársa volt dr. Kovács Pál *Hazánk* czimű lapjának s az ebben megjelent czikkeiből állította össze *Jellemisme* czimű könyvét. Akadémiai székfoglaló értekezése *Az emberi agynak a szellemi életre gyakorolt hatását* tárgyalta. A forradalomban tábori pap lett s tevékeny részt vett a nemzeti küzdelemben. A fegyverletétel után egy ideig a hazában bujdosott s e közben írta *A lélektan természettani rendszere* czimű munkáját. Majd nem érezvén magát itthon biztosságban, előbb Hamburgba, innen pedig Londonba menekült, hol mint hazai lapok levelezője tengette életét. Ez időben irta meg *Az élet története* s *A tűzimádó bölcs az ősvilágok emlé-*

keiről czimű nagyobb műveit s rendezte sajtó alá gr. Széchenyi Istvánnak *Blick* czimű nagyhírű munkáját. 1859-ben Kossuth két fiát ő tanította latin nyelvre s közte és a volt kormányzó családja között a legbizalmasabb viszony szövődött. Az angol családok körében is több-több tanítványra tett szert és sokoldalú műveltsége tagjává tette a londoni tudományos társaságnak s az angol földrajzi társulat ülésein is ő ismertette Magyar László afrikai utazásait. 1860-ban az októberi diploma kihirdetése után Székes-Fehérvár országgyűlési képviselőjévé választotta külföldön élő jeles fiát, Győrmegye pedig bizottsági tagjává. Dr. Rónay nem bízott az idők jobbra fordultában s nem jött haza. A helyett annál szorgalmasabban dolgozott a magyar lapokba, közölvén politikai emlékezéseket és politikai dolgozatokat. Majd az angol. színi világból irt *Jellemrajzokat* egy kötetben s egy nagyobb természettudományi könyvet a *Fajkeletkezésről*, melyben az ember helyét és régiségét jelöli meg a természetben. A mellett számos munkát fordított angolra s tagja lett a londoni anthropologiai társulatnak. 1866-ban Kruesz Krizosztom pannonhalmi apát közbenjárására engedélyt nyert a hazatérésre s az Akadémia még ez évben megválasztá rendes tagjának és jegyzőjének, a nemzeti szinház drámabíráló bizottsága pedig tagjának. Majd Győrmegye pusztai kerülete választotta országgyűlési képviselőjévé s Rónay már mint ilyen volt jelen a koronázásnál. Az Akadémiában *Az ős emberek haladásáról* czimű értekezésével foglalta el rendes tagi székét, a magyar orvosok és természetvizsgálók rimaszombati nagy közgyűlésén pedig az angolországi Kent-barlangról értekezett. Az országgyűlésen mint a tanügyi bizottság tagja működött s egyúttal osztálytanácsos lett a cultusministériumban. De alig foglalta el ez állását, midőn újabb kitüntetés érte. 1871. június 3-án gróf Andrássy Gyula miniszterelnök ajánlatára Rudolf trónörökös mellé Magyarország történetének tanáráúl hivatott meg. 1872. február havában ő felsége a királyné Mária Valéria királykisasszony nevelését is reá bízta, s ez időtől fogva Rónaynak minden idejét és gondját a királyi herczegnő nevelése vette igénybe. Buzgalmáért ő felsége is legmagasabb megelégedését fejezti ki iránta, midőn

felruházta a Szent-István-rend lovagkeresztjével s a címzetes szkodari püspökséget is adományozta neki, mi által a főrendiháznak is tagja lett.

Az udvarban töltött kilencz év alatt Rónay megírta *Naplóját* kilencz kötetben s az első öt kötetet, melyek 1873-ig terjednek, tíz példányban ki is nyomatta. Végrendeletében az Akadémiának is hagyott egy példányt Naplójából.

Rónay látta el 1876. január 26-án a haldokló Deák Ferenczet az utolsó kenettel s leírta a megható jelenetet. Ugyanő kisérte el a királyasszonyt Deák ravatalához, midőn ez koszorút vitt reá s koporsójánál imádkozott. Ő bérmálta meg 1882. január 14-én a schönbrunni kápolnában tanítványát, Mária Valéria főherczegnőt, s noha e napon kellett volna udvari nevelői pályáját befejeznie, a királyi pár továbbra is igénybe vette szolgálatát s csak 1883. májusában kapta meg állásától a hivatalos fölmentést, nyugdíjúl nyervén addigi teljes fizetését s a vaskoronarend nagykeresztjét, miután már előbb valóságos belső titkos tanácsosi czímmel ruháztatott föl. Az udvartól való visszavonulása után csaknem állandóan Pozsonyban élt s itt is húnyta be örök álomra szemeit 1889. április 17-én.

Kukuljević-Sakcinski Iván.

Szül. 1816. május 29-én, megh. 1889. augusztus 1-én.

Kukuljević-Sakcinski Iván született Varasdon, 1816. május 29-én, s középiskoláit Zágrábban végezte. 1833-ban a magyar testőrezredbe lépett s itt szolgált 1840-ig. 1842-ben kilépett a hadsereg kötelékéből s ettől fogva az irodalomnak szentelte életét. Majd a politika vonzotta s csakhamar mint jeles szónok tette nevét ismertté. 1847-ben mint a varasdi administrator helyettese a horvát tartománygyűlésen élénk mozgalmat fejtett ki, hogy törvénykezési nyelvül a latin helyett a horvát nyelv hozassék be. A forradalom alatt a délszláv népek összetartása érdekében fejtett ki erős agitatiót. Ugyanezen időben neveztetett ki Kukuljević tartományi levéltárnokká s vezetője volt ama

bizottságnak, mely a Pesten őrzött horvátországi irományok és oklevelek átvételével megbizatott. 1850-ben visszavonúlt a politikai élet mezejéről s utazásokra szentelte idejét. Egy évtizedig tartó történelmi munkássága után ismét a politika vonta el az irodalom teréről, s 1861. február 14-én zágrábi főispánná neveztetett ki, mely állását hosszú ideig viselte.

Történeti munkáit nagyrészt horvát nyelven írta; ezek közt legkiválóbbak:

Az Orsić grófi nemzetség, történelmi tanulmány. Zágráb, 1846.

Clovio György festő élete, 1852.

Laugus Mátyás szláv festő életrajza, 1852

Medvevár leirása, 1854.

Zágráb legrégibb templomának leirása, 1856.

Varasd történeti szempontból, 1857.

Horvát kéziratok Kukuljević levéltárában, 1858.

Utazás Boszniában, 1858.

Délszláv művészek lexicona, 1858.

Horvát bibliographia, 1860.

A horvátok harcza a mongolokkal és tatárokkal, 1863.

Jura regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, 1861.

Monumenta historica Slavorum meridionalium.

Codex Diplomaticus Regnorum Croatiae, Dalmatiae, Slavoniae, Bosniae, Serbiae atque Montisnigri.

Slovnik povjestno-zemljopisni kraljevine Hrvatske-Slavoníje.

A M. T. Akadémia 1860. október 9-én választotta levelező tagjául s számos külföldi tudományos társaság is tagjai sorába iktatta.

Meghalt 1889. augusztus 1-én.

Ney Ferencz.

Született 1814. május 26-án, meghalt 1889. szeptember 12-én.

Ney Ferencz Pesten született s középiskolai tanulmányait Sopronban és Szombathelyen végezte; majd Pesten és Bécsben az orvosi tudományokat hallgatta. Benső vágya azonban a

nevelési tudományokra sarkalta s már 1833-ban magánnevelő lett előbb Lányi Imre főispán, azután a Brunszvick és Sztáray grófok házánál. 1841-ben állandóan Pestre jövén, gróf Dessewffy Aurél felszólítására a *Világ* című politikai lap állandó dolgozótársa lett s az volt 1844-ig, a midőn is a «Kisdedóvó intézeteket Magyarországon terjesztő Egyesűlet» igazgatójává választatott. 1847. október óta a festészeti akadémiát gyámolító társulatnak, majd a magyar szobormű-egyletnek is titkára volt. 1848-ban a Magyar nevelési Társaságnak s az akkor összegyűlt első egyetemes tanári gyűlésnek is elnöke lett. A forradalom után ő is rövid fogságot szenvedett. 1857. január 1-én a belvárosi főreáliskola tanára, 1860. óta pedig igazgatója lett, mely állását megtartotta egész haláláig.

Az irodalmi téren 1863-ban lépett föl először egy neveléstani értekezésével, melyre aztán számos ugyane szakmabeli, úgyszintén bölcseleti és aesthetikai értekezés következett. De a szépirodalom terén is ismeretessé tette nevét beszélyeivel és költeményeivel. Számos operaszöveget fordított olaszból és németből a nemzeti színház számára, mely két eredeti színművét, a *Hilderik* és *Clodvik* című tragédiákat színre is hozta, egy népszínművét pedig pályadíjjal jutalmazott. A Kisfaludy-Társaság, az Akadémia szintén megjutalmazták, amaz egy költeményét, ez egy neveléstani munkáját.

Önálló művei szép számmal jelentek meg s köztök olyanok is, melyek nálunk szokatlanul nagy számú kiadást értek el. E művei közűl nevezetesebbek a következők:

Nemzeti örömemlék, emlékvonások Magyarország nádorainak életéből.

Gyermekek könyve.

Ibolyák, beszélyfűzér gyermekek számára.

Kisdednevelési nefelejts.

A népnevelés hatása Magyarhon népeinek erkölcsiségére. Az Akadémia által 1847-ben megkoszorúzott pályamű.

A gyermeki kegyelet tolmácsa.

Nevelési galyfűzér.

Magyar nyelvtan németek számára, mely 26. s

Német nyelvtan magyarok számára, mely 16 kiadást ért.

Azonfelül *Matild és Olga* czímmel egy három kötetes regénye is megjelent. Ő adta ki Garay János költeményeit. Számos tanügyi beszéde látott napvilágot a főreáltanoda évi Értesítőjében, úgyszintén emlékbeszédek több elhúnyt jelesünk felett, ünnepi beszédek, ódák, különböző emlékezetes alkalmakból. Actuális érdekű fejtegetéseinek egész sora van.

A nevelésügyi irodalom terén kifejtett munkásságáért az Akadémia 1858-ban levelező tagjává választotta. 1874-ben nevelő tanári működése 40 évés jubileuma alkalmából a Ferencz József-rend lovagkeresztjével diszíttetett fel; ugyanez alkalommal «pilisi» előnévvel magyar nemességet nyert.

Meghalt 1889. szeptember 12-én.

A III. osztályból.

Lenhossék József.

Született 1818. márczius 20-án, meghalt 1888. deczember 4-én.

Lenhossék József született 1818. márczius 20-án Budán. Atyja dr. Lenhossék Mihály helytartósági tanácsos, országos főorvos, a pesti egyetem orvoskari igazgatója volt. Gymnasiumba Budán és Váczon járt, a philosophiát Pesten végezte, s ugyanitt hallgatta az orvos-sebészeti tanulmányokat. 1841-ben orvostudorrá avattatott, azonkivűl szemész- és szülészmesteri okleveleket nyert.

Az 1841/2-ik tanévet Bécsben töltötte, hogy ott Berres boncztanár és segéde Patrubán K. vezetése mellett magát a boncztanban kiképezze. Ezen tanév végén a pesti egyetemen a boncztani tanszék mellett tanársegédi állás szerveztetett s ezt pályázat útján ő nyerte el. Mint tanársegéd 9 évig működött dr. Csausz Márton boncztanár oldalán, azután 1850/1-ben magántanári képesítést nyert a tájboncztanból, s e szakmát mindenkor kiváló előszeretettel művelte. Szüksé-

gét érezvén annak, hogy magát finomabb boncztani dolgozatokban is kiművelje, e czélra a nyultvelőt választotta s nyugodt dolgozásra időt s alkalmat nyerendő, Bécsbe ment, a hol Brücke intézetében 2 éven át fáradhatatlan szorgalommal dolgozott s általános figyelemben részesült munkát irt a nyúltvelőről, a mely a bécsi császári akadémia nyomtatványaiban két kiadást ért. Górcsövi metszetei a gerincz- s nyúltvelőről mindenkinek tetszését megnyerték, a kiknek készítményeit megmutatta.

1854/5-ben a kolozsvári orvos-sebészi tanintézetnél az akkoriban megüresedett boncztanári állást elnyerte s itt az 1858/9-ik tanévig működött. Időközben több alkalommal utazásokat tett Német-, Franczia ország s Angliába, s górcsövi készítményeit a nyúltvelőről a külföldi tudósoknak bemutatta. Párisban Millne Edward által az Institut-ba bevezettetett s ott készítményeivel a Monthion-díjat elnyerte; Londonban készítményeinek egyrésze a Hunter-múzeum számára vásároltatott meg

Lenhossék az 1859/60-ik tanévben a pesti egyetemre nevez. tetett ki a leíró- s táj-boncztan tanárának s a boncztani intézet igazgatójának. Mint ilyen minden erejét boncztani múzeuma fölszerelésének szentelte, tanítványait készítmények kidolgozására serkentette, valamint maga is segédkezett azoknak befejezésén. Egész 1878-ig a régi boncztani intézet hiányos helyiségeivel kellett megelégednie, de amaz évtől kezdve az üllői-úti új boncztani épületben kellő számú helyiségeket s fölszerelést kapott a készítmények elhelyezésére. Boncztani készítményei az 1873-diki bécsi világkiállításon érdem-éremmel lettek kitüntetve.

A hetvenes évektől kezdve a craniologia terén tett vizsgálatokat s írt értekezéseket a M. Tud. Akadémia évkönyvébe. Tanulságosak a koponyatorzításokról és Deák Ferencz koponyájáról írt értekezései. Terjedelmes tevékenységeért sok belés külföldi társaság tagjául választotta s számos rendjelet nyert. A M. Tud. Akadémia 1869-ben levelező, 1873-ban rendes taggá választotta. Ő Felsége által 1871-ben kir. tanácsosi czímmel lett kitüntetve.

Lenhossék majd mindig szívós egészségnek örvendett, de néhány évvel halála előtt meghűlés következtében tüdőgyuladásba

esett, melynek káros maradványai életének utolsó éveit elkomoríták, s tüdőbaj (emphysema) kezdett nála kifejlődni. Orvosa tanácsára az 1887-ik év telét Olaszországban töltötte s onnan tavaszszal megerősödve jött vissza. Az 1888-ik tanévben egész november végéig még előadott, de akkor egy előadás alkalmával rosszúl lett s haza menvén, orvosa fejlődő tüdő-oedemát ismert föl. Csak néhány napig volt ágyban fekvő beteg s deczember 2-án elhúnyt. Temetése 1888. deczember 4-én az orvostan-hallgatók s a közönség részéről tanusított nagy részvét mellett ment végbe.

Zsigmondy Vilmos.

Született 1821. május 14-én, meghalt 1888. deczember 21-én.

Zsigmondy Vilmos született 1821. május 14-én Pozsony szab. kir. városában, hol atyja, Sámuel, tanár volt az ev. ágost. lyceumnál, anyja Friderika pedig Fábry István, szintén pozsonyi lyceumbeli tanár leánya volt.

Az elemi oktatást az atyai háznál nyerte, a középiskola első osztályába pedig 1830-ban lépett a pozsonyi lyceumnál, honnan a következő évben Szakolczára, azután pedig Komáromba került, mely utóbbi helyen két éven át a reform. gymnasium tanulója volt. Ekkor atyját elveszítvén, további gondozása egyedül kitünő anyjára maradt, s Zsigmondy a gymnasiumi oktatás még hátra maradt 4 évét ismét a pozsonyi lyceumnál tölté, ottani tanulmányait 1838-ban kitünő sikerrel fejezvén be.

Középiskolai tanulmányainak bevégeztével a selmeczi bányász- és erdészakadémiánál iratkozott be, s az 1838/42. tanévekben az akadémia rendes hallgatója volt.

Végbizonyítványa mutatja, hogy az akadémián töltött éveit jól használta fel ismereteinek gyarapítására s nevezetesen a mineralogiai, geologiai s egyáltalán inkább a bányamíveléssel kapcsolatos tantárgyakban tanusított jeles előmenetelt.

Akadémiai tanulmányainak bevégeztével 1843-ban az állami bányászat szolgálatába lépett mint cs. kir. bányagyakornok 30 p. kr. napidíj mellett, s első szolgálatát a Nándor-aknánál teljesíté, ott bányaelőjárói teendőket végezvén.

Már a következő évben azonban kisegítő szolgálattételre Bécsbe hivatott, a cs. kir. központi bányaigazgatósághoz, hol a következő közel 2 évet tölté, midőn 1846. január 11-én arról értesíttetett, hogy ezután a Domán melletti kőszénbánya vezetésével bizatik meg; új hivatalának elfoglalása előtt tanulmányútat tett, meglátogatván több hírneves, különösen osztrák bányát, még pedig állami támogatás mellett.

Zsigmondy eddigi működése további elismerést nyert, midőn Ő Felségének 1846. május 1-én kelt legmagasabb elhatározásával, ideigl. állásu k. bányagondnok és bányamérnökké nevez-tetett ki Resiczára.

Zsigmondy ez állására alig 3 évi szolgálat után jutott, mely tényleg szebben illustrálja felsőbb hatóságának iránta érzett bizalmát, de mi több, midőn 1848. deczember havában a resiczai vasmű igazgatója 4 heti szabadságra ment, Graczenstein mint akkori oraviczai igazgató, a már helyi fekvésénél fogva fontos resiczai vasmű ideiglenes vezetését, hivatkozással Zsigmondy ügyességére és buzgalmára, a vészteljes napokban, az utóbbira bizta.

A megpróbáltatás ideje nem is váratott soká magára, mert Resicza 1848. karácsony napján az ellenség által megtámadtatván, a hősies ellentállás daczára bevétetett.

Zsigmondy Vilmos a Resicza megvédésénél küzdött harczban rendkivülien szerepelt, személyesen őrködvén Resicza kellő eltorlaszolása és megvédése felett, valamint gondoskodván a lőszereknek pontosan a kellő helyekre való eljuttatásáról.

Resicza elestével csak még a menekülés maradt hátra, de Zsigmody még ekkor sem feledkezett meg arról, hogy a reá bizott vasmű hivatalos pénzeit a magyar állam részére megmentse, s ezeket saját hátán vive, mentette ki a betörő ellenség körmeiből. Legelőször is Oraviczára igazgatóságához menvén, onnan később Szegedre és Debreczenbe ment, mig végre 1849. május havában ismét visszatérhetett előbbeni működése helyére, hogy a magyar kormány meghagyása szerint ágyukat és golyókat öntessen a magyar hadak számára. Resiczán tartózkodott ezután mindaddig, mig a világosi catastropha után el nem foga-

tott, Temesvárra vitetvén a haditörvényszék elé, mely utóbbi őt hivatalvesztésre és vasban töltendő 6 évi várfogságra itélte. Ez itélet folytán Olmütz várába került, honnan Ő Felségének kegyelméből 1850. július havában szabadult meg.

Zsigmondy a fogságból bár kiszabadulván, de az anélkül is vagyontalan férfi, állásától megfosztatván, mindenekelőtt régi működési helyére Resiczára ment, a magánbányászat terén végzett munkák által keresvén meg napi kenyerét. Később gr. Sándor annavölgyi szénbányájához jutott mint gondnok, hol 1859 őszéig tartózkodott, mig végre 1860. őszén Pestre költözködött, itt bányaügynöki irodát nyitván. Kezdetben bizony keserű napok vártak itt Zsigmondyra, de ritka erélye, szakismeretei és vasszorgalma végre is leküzdöttek minden nehézséget. Kezdetben inkább csak bányászati ügyekkel foglalkozott, és 1865-ben megjelent tőle: «*Bányatan kiváló tekintettel a kőszénbányászatra*», melynek egyetlen megjelent első része a kutatást, furászatot s az ártézi kutakat tárgyalja.

E műve, mely egyúttal az első magyar nyelven irt bányatan, adhatja a magyarázatot arra, hogy innen kezdve thermák és egyáltalán ártézi kutak ügyében is felkeresték az érdekeltek s itt kezdődik Zsigmondy alkotásainak fénykora, mely 1866-ban a harkányi ártézi szökőkút fúrásával kezdődik, s legmonumentálisabb müve az 1878-ban befejezett 970·48 m. mélységű budapesti városligeti ártézi szökőkút által tetőztetik. A közbeneső időszakra esnek Zsigmondynak többi idevaló munkái. Zsigmondy e remek alkotásai után méltán érdemelte ki amaz európai hirnevet és tekintélyt, melynek szakkörökben általában örvendett. Zsigmondy gondoskodott arról is, hogy a thermohydrologia és általában a fúrászat terén végzett munkáinál szerzett tapasztalatai, embertársaira nézve veszendőbe ne menjenek, miért alkotásainak majdnem mindegyikét saját tolla által találjuk megismertetve, ez által a hazai szakirodalmat is lényegesen gazdagítván. Nevezetesebb irodalmi termékei közül említendő a «*Tapasztalataim az ártézi szökőkutak fúrása* körül», melyet székfoglalóúl olvasott fel az Akadémia 3-dik osztályának 1871. április 17-én tartott szaküléseén, valamint «*A városligeti*

ártézi kút Budapesten», mely utóbbi munka 1878-ban jelent meg. Birunk tőle továbbá számos egyéb kisebb közleményt is, melyek többnyire a magyarhoni földtani társulat folyóirataiban közöltettek, de egyesek máshol is, mint p. o. a magyar mérnök és építész-egylet közlönyében, vagy önállólag jelentek meg. Munkálatai, minthogy azok legalább részben német nyelven, és a külföld irodalmában is közölvék, általánosabban ismertek.

Természetes, hogy ily jeles férfi nem kerülhette ki a legszélesebb körök figyelmét és méltatását.

A Magy. Tud. Akadémia még 1868-ban választá meg levelező tagjának, és sok éven át tagja volt Budapest fővárosa törvényhatósági bizottságának. 1875-ben Selmecz- és Bélabánya sz. kir. bányavárosok választák meg országgyűlési képviselőnek, s ezeket élte végeig képviselte ott. Maga a képviselőház 1880-ban pénzügyi bizottságába választá meg, s ebben 1884-ben az elnöki székre emeltetvén, ennek tanácskozásait elhunytáig vezeté. Sok éven át tagja volt a fővárosi közmunkák tanácsának, valamint a pesti kőszénbánya- s téglagyár-társulat 1877. év óta benne elnökét tisztelte.

Az Akadémián kivül más tudom. társulatoknak is tagja volt; igy 1864 óta a magyarhoni földtani társulatnak, melynél sok éven át mint bizottsági tag, 1883 óta pedig mint érdemdús alelnöke működött. 1885-ben e társulatnak pártoló tagja is lett.

Rendes tag volt továbbá a k. magy. természettudományi társulatnál, a magy. földrajzi társulatnál, a magy. mérnök- és építészegyletnél, a nagyszebeni erdélyi természettudományi társulatnál és a német földtani társulatnál, a selmeczi gyógyászati s természettudományi egyletnél, valamint a körmöczbányai magyar egyesületnél tiszteletbeli tag volt, végre a budapesti állat és növényhonosító társaságnál alapító.

Ezen testületek és társulatok túlnyomó részén belül Zsigmondy Vilmos élénken részt vett a munkában s elhervadhatatlan érdemeket szerzett magának már egymagában az által, hogy a bányamunkások özvegyeinek és árváinak, valamint rokkant tagjainak nyujtandó új, korszerűbb ellátása

ügyében kezdeményezőleg lépett fel. Itt Zsigmondy mint «*ember*» a szó legnemesebb értelmében áll előttünk.

Zsigmondy sokoldalú, hasznos tevékenysége többféle elismerésben részesült. Így 1868-ban Ő Felségének kegye a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét juttatá neki, 1879-ben pedig a királyi tanácsosi czímet; az 1873-ki bécsi és 1885-ki budapesti országos kiállítás alkalmából, valamint az 1879-dik évben Körmöczbányán beállt földmozgások orvoslására kiküldött szakbizottságban való működéseért Ő Felsége legmagasabb elismerése adatott tudtára. 1878-ban a párisi világkiállítás alkalmából a franczia becsületrend lovagkeresztjével díszíttetett fel, s polgártársai bizalma Erzsébetváros, nemkülönben Selmecz- és Bélabánya sz. kir. bányavárosok díszpolgári állására emelte.

Ezen kivonatos összeállításból látható, mit különben valamennyien érzünk, mily kitünő férfit veszítettünk Zsigmondyban, kitől nemcsak hazája, de a külföld szakkörei sem tagadták meg teljes elismerésöket. Áldott legyen emlékezete.

RUDOLF trónörökös.

Született 1858. augusztus 21., meghalt 1889. január 30.

Akadémiánknak ez évben legmélyebben meggyászolt halottja volt Rudolf trónörökös főherczeg, kiben a magyar nemzet is és vele együtt az egész monarchia jövendője legszebb reményét látta elhúnyni.

A trónörökös harmincz éves volt, midőn a teljesen soha fel nem deríthető balvégzet ifju életének véget vetett.

S az ifju élet már tele volt előzményekkel, melyek mind a monarchia népeinek, mind az emberiség és felvilágosodás előmozdítóinak, mind a tudományosság mívelőinek nagy követelésekre adtak jogot a jövendővel szemben.

Már serdülő korában, szerencsésen választott komoly tudományos férfiak által neveltetve, irodalmi ismeretekkel gazdagítá rendkivüli elmetehetségeit. A komoly tudományokban ép oly

alapos jártassággal birt, mint a szépirodalomban. Nyelvismerete a classicus idiomákon, és a világ-nemzetek mívelt nyelvein kívül kiterjedt a monarchiában lakó minden nemzetek nyelvére; melyek közűl a magyart irodalmi szinvonalon álló irálylyal irta és válogatott kifejezésekkel beszélte.

Legkedveltebb tanulmányait képezte a *népisme* és a *természetrajz*. Mint szellemes útazó és kitünő vadász mind a két téren nagybecsü adalékokkal gyarapítá mind a két szakmát.

Legelső irodalmi műve volt «*Tizenöt nap a Dunán*», melynek egyes állatrajzi részleteit *Brehms* is fölvette nagy természetrajzi művébe s rólok nagy lelkesedéssel szólt. Követte ezt «*Vadászatok és szemléletek*» czimű nagyérdekű munkája.

1882-ben jelent meg *a keleti útazásairól* irt s számos művészi rajzzal diszített két nagy kötetre terjedő munkája, mely ép oly gazdag költői leirásokban, históriai emlékekben, mint a milyen nagyértékű az állatvilág leirása s a népismei adatok csoportosítása tekintetében.

E feltünést keltett munkáiért előbb a *budapesti*, majd a *bécsi egyetem* nyujtotta át a magas szerzőnek az elismerés babérát ad honores doktori diplomájában, majd a *Magyar Tudományos Akadémia* is megválasztotta tiszteletbeli tagjának.

De legbecsesebb, valóban korszakot nyitó alkotása a megdicsőültnek az ő vezetése és közreműködése mellett megindított nagy népismei vállalat: «*Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben*».

Ezen műből a trónörökös életében kilenczven füzet jelent meg, melyeknek tartalmában épen a *Rudolf* trónörökös által irott czikkek képezik a legbecsesesebb irodalmi adalékot, mint a «*Wiener Wald*» és a «*Dunai ligetek*» classicus szépségű leirásai. Maga az *előszó*, melylyel a munkát megnyitá a fenséges vezető, valódi mintája a formájában és irályában tökéletes prospectusnak.

Műveit olvasva, képesek vagyunk megitélni a veszteség nagyságát, mely *Rudolf* trónörökös gyászos letüntével a világirodalmat ép úgy, mint hazai irodalmunkat érte; de azt a magasan járó reményt, melyet a monarchia, az emberiség és a köz-

szellem annyi joggal kötött az uralkodásra hivatott fenkölt szelleméhez, s mely annak eltüntével meghiúsult, még sokáig fogja megsiratni az a nemzedék, mely annyi ünnepélyes alkalommal nyilvánított nézeteit a főherczeg-trónörökösnek a *haza*, az *emberiség*, a *felvilágosodás* iránt szivében megőrzi.

Tóth Ágoston.

Született 1812. márczius havában, meghalt 1889. június 9-én.

Somogymegye Marczali községében, 1812. márczius havában született. Apja József előbb a Széchenyi grófi családnak, később herczeg Eszterházynak uradalmi ügyésze volt. Gyermekkorát, első ifjúságát, szülőinek gondos nevelése mellett Sopronban tölté. Gymnasiumi tanulmányainak befejezése után, fölvétetett a bécsi hadmérnöki akadémiába, a honnét 1831-ben kilépve, mint zászlós-tiszt, a Benczur nevét viselő 34. sz. magyar gy.-ezredhez került. 1834-ben dandár-segédtiszt volt, majd ezredébe a Bécsben állomásozó granátos osztályhoz helyeztetett át, s így közelebb jutott a czélhoz, mely után törekedett, 1840-ben a táborkarhoz vezényeltetett. Rá két évre katonai terepfölvételre Hont megyébe küldetett, mely feladatát kitünő sikerrel oldotta meg, és nehány év múlva század-parancsnoki minőségben tulajdon ezredéhez ismét csapatszolgálatra vonult be.

1848. elején a mozgalmas márcziusi napokban, Lembergben találkozunk vele. A 34. ezred, melyhez tartozott, augusztus hóban Magyarországba, nevezetesen Nyitramegyébe s a bányavárosokba küldetett. Október 1-vel őrnagygyá s a 31. honvédzászlóalj parancsnokává neveztetett ki. E zászlóalj Tasnádon alakult, s azon feladattal volt megbizva, hogy Szolnokmegyében és Kővár vidékén az oláh zendülést féken tartsa. Az események későbbi folyamán ezredessé lett, előbb Kolozsvár, azután Besztercze városa és vidékének katonai parancsnoka volt. Május végén megvált az erdélyi seregtől, azután a Bácskába küldetett, a hol ideiglenesen a 4. hadtest parancsnokságát vitte. Később Vetter oldalán a táborkari osztály főnöke volt. A hegyesi csata után Vetter utasításából bejárta az aldunai vidéket, augusztus

elején szemle-útjáról visszatérve, miután a dolgok kedvezőtlen fordulata felől értesült volna, Aradra sietett s a fegyver-lerakás után, bajtársainak sorsában osztozott. A haditörvényszék halálra, kegyelem útján 18 évi fogságra itélte. Ebből hét évet az olmützi várban kitöltött s az 1856. évi amnesztia folytán szabad lábra helyeztetett.

Visszatérve hazájába, kenyér és kereset nélkül, a kétes jövő képe, súlyos anyagi gondjaival tárult fel előtte. Erőslelkű férfiú létére nem soká habozott, arra határozta el magát, hogy a mezőgazdasági téren keressen munkát, melylyel mindennapi kenyerét biztosítsa. Beállott gazdasági gyakornokul gróf Széchenyi Istvánnak n.-czenki uradalmába, rendkívüli szorgalma mellett csakhamar jeles gazdatisztté, később bérlővé lett, s a szép siker, melyet mind a két állásában felmutatott, arra indította zalamegyei barátait, hogy őt kérjék fel, a Keszthelyen létesítendő mintagazdaság berendezésére. Működését mint igazgató az új intézetben meg is kezdé, a kedvező fordulatot azonban, melylyel annyi hányattatások után pályafutásának nyugpontjához ért, még csak az ujabb alkotmányos aera hozta meg.

1867. július 29-én kineveztetett főmérnökké a közlekedési minisztériumban, s a topografiai osztály szervezésével bizatott meg. Ugyanazon év végével, hasonló intézetek berendezésének tanulmányozása végett külföldre küldetett. Bejárta Európának előkelő városait, gazdag tapasztalásokkal, értékes gyűjteményekkel megrakodva tért vissza, s a hivatalból teendő jelentése egész könyvvé nőtte ki magát, mely Aigner és Rautmann kiadásában jelent meg. Alig hogy e művét befejezte, máris másik munkához fogott. Tanulmányútjában alkalma levén adatok gyűjtésére, megirta jeles dolgozatát az európai nemzetközi fokmérésről s 1869-ben a Magy. Tud. Akadémiának is bemutatta. E két munkája alapján 1871. május 17-én az Akadémia levelező tagjává választatott. Időközben bár csekély számú személyzettel, szerény eszközökkel szerényen folyt a munka az általa felállított osztályban. Több nevezetes térképeknek, felette érdekes dombormüveknek egész sorozata került ki abból, melyeknek egy része miniszteri helybehagyás mellett, az antwerpeni földtani con-

gressusra küldetvén, mint pálya-nyertesek, éremmel s a nagy diplomával jutalmaztattak, és nehány évvel későbben 1873-ban a. bécsi világ-tárlaton hasonló kitűntetésben részesültek.

1869-ben, az uj honvédség szervezésekor, Tóth Ágoston a szab. állományban ezredessé neveztetett ki. Kezdetben, minthogy a honvédség czéljaira katonai nevelő-intézet nem létezett, ennek pótlására a pesti tudomány-egyetemen külön katonai tanfolyam nyittatott, melyre tanárul első sorban Tóth ezredes hivatott meg, ki előadási tárgyakul a hadászatot, a hadmüvészet történetét, a tereptant és térkép-olvasást választá, mihez a következő évben még a hadszervezés is járult.

1870. május 24-én a közlekedési minisztériumban osztálytanácsossá s a topográfiai osztály igazgatójává neveztetett ki. Bokros teendői mellett, melyek őt a minisztériumi hivatalban, s az egyetemi előadásokon lekötötték, talált mégis időt arra, hogy a társadalmi téren szintén élénk tevékenységet fejtsen ki. Székfoglalóját az Akadémiánál 1871. deczember 11-én tartotta, s ez alkalommal nyilvános felhivást intézett Hunfalvy Jánoshoz egy magyar földtani társulat alakítása tárgyában, melynek később Vámbéryvel együtt elnökévé választatott. Szorgalmasan ellátogatott a geologiai társulat üléseire, hol osztályainak ujabb munkálatait mindannyiszor bemutatta. Érdekes előadásokat tartott a földtani társulatnál s a magyar mérnök-egyesületnél; tagja volt a magyar természettudományi társulatnak, a zalamegyei gazd. egyesületnek, az antwerpeni belga földtani társulatnak. Még egy jeles dolgozatot készitett, felette érdekes történeti és földtani tanulmányt, Francziaország határairól, melyet az Akadémiának mutatott be. E műve azonban, bár az osztályban nagy tetszést aratott és különösen Ipolyi által melegen felkaroltatott, a nagy kiadási költségekre való tekintetből kiadatlan maradt, gyakorlatilag értékesítve nem lett. Nagy szorgalommal kidolgozott értekezését az «Alsó-Dunáról, Uj-Palánkától a Vaskapuig» 1873-ban, a magyar orvosok és természet-vizsgálók XVI-iki nagy gyűlésén, a Hercules-fürdőben olvasta fel, s ezzel befejezte érdemekben gazdag nyilvános pályafutását.

Ugyancsak 1873-ban a topográfiai osztály a catasterrel

egyesítve, a pénzügyminisztériumba kebeleztetett be. A tudomány-egyetemen, a Ludovica-Akadémia felállítása következtében a katonai előadások szintén megszűntek. Tóth Ágoston annálfogva, és tekintettel előhaladott korára, régi agybántalmai áital erősen megviselve, nyugdijba lépett, elébb Gmundenben, azután Gráczban telepedett meg. Gazdag irodalmi hagyatéka, és számos plasticai művek, melyeket visszavonultságában készített, tanuságot tesznek a termékeny munkásságról, melyet tovább is folytatott. Szakadatlan tevékenységéből 1889. június 9-én, agyszélhüdés folytán beállott hirtelen halál ragadta ki. Földi maradványai, többször nyilvánított kivánságához képest, hazai földön, Sopronban takaríttattak el.

AZ AKADÉMIA TAGJAI FÖLDIRATI RENDBEN.

I. MAGYAR BIRODALOM.

A) MAGYARORSZÁG.

Budapest.

Igazgató tagok:

Gr. Andrássy Gyula.
Gr. Dessewffy Aurél.
Gyulai Pál.
Hunfalvy Pál.
JÓZSEF (Károly Lajos) cs. és k. főherczeg ő fensége.
Gr. Károlyi Sándor.
Kautz Gyula.
Pulszky Ferencz.
Szabó József.
Szász Károly.
Gr. Széchenyi Béla.
Szlávy József.
Stoczek József.
Than Károly.
Tisza Kálmán.
B. Vay Miklós.
Zichy Antal.

Tiszteleti tagok:

Gr. Andrássy Gyula.
Hollán Ernő.
Horvát Boldizsár.
Joannovics György.
Jókai Mór.
JÓZSEF (Károly, Lajos) cs. és k. főherczeg.
Báró Nyáry Jenő.
Pulszky Ferencz.
Semsey Andor.
Gr. Széchenyi Béla.
Tisza Kálmán.
Zichy Antal.

Rendes tagok:

Ballagi Mór.
Beöthy Zsolt.
Budenz József.
B. Eötvös Loránd, elnök.
Fodor József.
Fraknói Vilmos, másodelnök.
Frivaldszky János.
Gyulai Pál.
Hajnik Imre.
Hantken Miksa.
Hőgyes Endre.

Hunfalvy Pál.
Hunyady Jenő.
Jendrássik Jenő.
Jurányi Lajos.
Kautz Gyula.
Keleti Károly.
König Gyula.
Krenner József Sándor.
Kruspér István.
Margó Tivadar.
Mihalkovics Géza.
Nagy Imre.
Nendtvich Károly.
Pauler Gyula.
Salamon Ferencz.
Schenzl Guidó.
Schvarcz Gyula.
Stoczek József.
Szabó József.
Szarvas Gábor.
Szász Károly.
Szilágyi Sándor.
Szily Kálmán.
Thaly Kálmán.
Than Károly.
P. Thewrewk Emil.
Torma Károly.
Tóth Lőrincz.
Vámbéry Ármin.
Wenzel Gusztáv.

Levelező tagok:

Ábel Jenő.
Acsády Ignácz.
Antal Géza.
Arany László.
Gr. Andrássy Manó.
Ballagi Aladár.
Balló Mátyás.
Bánóczi József.
Barabás Miklós.
Barsi József.
Barna Ferdinánd.
Barna Ignácz.
Bartal Antal.
Bartalus István.
Batizfalvy Sámuel.
Bedő Albert.
Berczik Árpád.
Bogisich Mihály.
Böckh János.
Corzan Avendano Gábor.
Csaplár Benedek.
Csiky Gergely.
Csontosi János.
Daday Jenő.
Domanovszky Endre.
Entz Géza.
Falk Miksa.
Fejérpataky László.
Fröhlich Izor.
Galgóczy Károly.
Gönczy Pál.
Goldziher Ignácz.
Grünwald Béla.
György Endre.
Hampel József.
Hegedűs Sándor.
Heinrich Gusztáv.
Heller Ágost.
Hirschler Ignácz

Hoffmann Károly.
Hoffmann Pál.
Horvát Árpád.
Horváth Géza.
Horváth Jenő (Rónai).
Jakab Elek.
Jekelfalussy József.
Keleti Gusztáv.
Kerékgyártó Árpád.
Kerkapoly Károly.
Kerpely Antal.
Kherndl Antal.
Klein Gyula.
Kondor Gusztáv.
Korányi Frigyes.
Kováts Gyula.
Kőrösi József.
Láng Lajos.
Lehr Albert.
Lengyel Béla.
Lóczy Lajos.
Lubrich Ágost.
Lutter Nándor.
Majláth Béla.
Markusovszky Lajos.
Matlekovics Sándor.
Medveczky Frigyes.
Mikszáth Kálmán.
Mocsáry Sándor.
B. Orbán Balázs.
Pálffy Albert.
Paszlavszky József.
Patterson Artur.
Pauer Imre.
K. Pauer István.
Pecz Vilmos.
Plósz Pál.
Plósz Sándor.
B. Podmaniczky Frigyes.
Poór Imre.
Pulszky Ágost.
Pulszky Károly.
Réthy Mór.
Schulek Vilmos.
Schuller Alajos.
Simonyi Zsigmond.
Szádeczky Lajos.
Szigeti József.
Télfy Iván.
Thanhoffer Lajos.
Tomory Anasztáz.
Vadnai Károly.
Vajkay Károly.
Volf György.
Wartha Vincze.
Wlassics Gyula.
Xántus János.

Abaúj megye.

Miskovszky Viktor lt. *Kassán.*

Baranya megye.

Mátyás Flórián lt. *Pécsett.*

Békés megye.

Haan Lajos lt. *B.-Csabán.*

Bihar megye.

Bunyitay Vincze lt. *Nagy-Váradon.*
Czobor Béla lt. *Nagy-Váradon.*

Borsod megye.

Lévay József rt. *Miskolczon.*
B. Radvánszky Béla tt. *Sajó-Kazán.*

Csongrád megye.

Imre Sándor rt. *Hód-Mező-Vásárhelyen.*
Zsilinszky Mihály lt. *Szentesen.*

Esztergom megye.

Knauz Nándor rt. *Esztergomban.*
Simor János hg.-primás ig. t. *Esztergomban.*

Fehér megye.

Halász Ignácz lt. *Székes-Fehérvárott.*
Schvarcz Gyula rt. *Székes-Fehérvárott.*
Szögyény-Marich László ig. t. *Csóron.*

Alsó-Fehér megye.

Gondol Dániel lt. *Alvinczen.*

Győr megye.

Jedlik Ányos tt. *Győrött.*

Hajdú megye.

Szűcs István lt. *Debreczenben.*
Török József rt. *Debreczenben.*

Heves megye.

Szvorényi József tt. *Egerben.*
Udvardy Cherna János lt. *Egerben.*
Balássy Ferencz lt. *Makláron.*

Hont megye.

Péch Antal lt. *Selmeczen.*
Schenek István lt. *Selmeczen.*

Hunyad megye.

Gr. Kuun Géza tt. *Maros-Németin.*
Téglás Gábor lt. *Dévén.*

Kolozs megye.

Berde Áron lt. *Kolozsvártt.*
Brassai Sámuel tt. *Kolozsvártt.*
Concha Győző lt. *Kolozsvártt.*
Finály Henrik lt. *Kolozsvártt.*
Kanitz Ágost lt. *Kolozsvártt.*
Dr. Koch Antal lt. *Kolozsvártt.*
Kozma Ferencz lt. *Kolozsvártt.*
Kőváry László lt. *Kolozsvártt.*
Martin Lajos lt. *Kolozsvártt.*
Szabó Károly rt. *Kolozsvártt.*
Szász Béla lt. *Kolozsvártt.*
Szinnyei József ifj. lt. *Kolozsvártt.*

Komárom megye.

Konkoly T. Miklós t.-tag *Ó-Gyallán.*

Máramaros megye.

Szilágyi István lt. *M.-Szigeten.*

Nógrád megye.

Kacskovics Lajos lt. *Sőjben.*
Nagy Iván lt. *Horpácson.*
Szabó István lt. *Kazáron.*

Nyitra megye.

Báró Mednyánszky Dénes lt. *Rakoviczon.*
Nagy József lt. *Nyitrán.*

Pest-Pilis-Solt-Kiskún megye.

Baksay Sándor lt. *Kúnszent-Miklóson.*
Haynald Lajos ig. t. *Kalocsán.*
Br. Podmaniczky Géza tt. *Kis-Kartalon, u. p. Aszód.*
Szilády Áron rt. *Halason.*

Pozsony megye.

Gr. Apponyi György ig. tag *Pozsonyban.*
Dankó József lt. *Pozsonyban.*
Ortvay Tivadar lt. *Pozsonyban.*
Pettkó János lt. *Bazinban.*
Pór Antal lt. *Pozsonyban.*
Gr. Széchsen Antal ig. és tt. *Pozsonyban.*

Sáros megye.

Hazslinszky Frigyes rt. *Eperjesen.*

Sopron megye.

Divald Adolf lt. *Kismartonban.*

Szeben megye.

Bielz Albert lt. *Nagyszebenben.*

Temes megye.

Ormós Zsigmond lt. *Temesvárott.*

Tolna megye.

Gr. Apponyi Sándor ig. tag. *Lengyelen.*

Torontál megye.

Szentkláray Jenő lt. *Török-Becsén.*

Vas megye.

Hollósy Jusztinián ltag. *Kis-Czellen.*
Inkey Béla lt. *Szent-Lőrinczen, u. p. Szombathely.*

Zala megye.

Arenstein József lt. *Badacson-Tomajon.*

Zemplén megye.

Ballagi Géza lt. *Sárospatakon.*
Chyzer Kornél lt. *S.-A.-Ujhelyen.*

B) MAGYAR TENGER-MELLÉK.

Gr. Zichy Ágost lt. *Fiumében.*

II. AUSZTRIAI CSÁSZÁRSÁG.

A) AUSZTRIA.

Bécs.

Akin Károly lt.
Arneth Alfréd kt.
Birk Ernő kt.
Fiedler József kt.
Hauer Ferencz kt.
Hyrtl József kt.
Kállay Béni rt.
Károlyi Árpád lt.
Karvasy Ágost lt.
Miklosich Ferencz kt.
Müller Frigyes kt.
Petzval József kt.
B. Schlechta Ottokár kt.
Schuchardt Hugó kt. *Grátzban.*
Sickl Tivadar kt.
Thallóczy Lajos lt.

B) CSEH- ÉS MORVA-ORSZÁG.

Dudik Béda kt. *Brünnben.*
Gindely Antal kt. *Prágában.*

C) GÁCSORSZÁG.

Lepkovszky József kt. *Krakkóban.*
Zakrzewski Vincze kt. *Krakkóban.*

III. NÉMET BIRODALOM.

A) Baden nagyherczegség.

Bunsen Róbert Vilmos ktag. *Heidelbergben.*

B) Szászország.

Ebers György kt. *Lipcsében.*
Engel Ernő kt. *Lössnitzben.*
Ludwig Károly kt. *Lipcsében.*
Overbeck János kt. *Lipcsében.*
Roscher Vilmos kt. *Lipcsében.*

C) Bajorország.

Flegler Sándor kt. *Nürnbergben.*
Giesebrecht Vilmos kt. *Münchenben.*

D) Anhalt herczegség.

Stier Theophil kt. *Zerbstben.*

E) Poroszország.

Ascherson P. kt. *Berlinben.*
Bock Ferencz kt. *Aachenben.*
Gneist Rudolf kt. *Berlinben.*
Helmholtz Hermann kt. *Berlinben.*
Hofmann Ágost kt. *Berlinben.*
Mommsen Tivadar kt. *Berlinben.*
Virchow Rudolf kt. *Berlinben.*
Wieseler Frigyes kt. *Göttingában.*
Zeller Eduárd kt. *Berlinben.*

IV. OLASZORSZÁG.

Ascoli Ezsaiás kt. *Milanóban.*
Bodio Lajos kt. *Rómában.*
Cantu Caesar kt. *Milanóban.*
Capasso Bertalan kt. *Nápolyban.*

Guasti Caesar kt. *Flórenczben.*
De Gubernatis Angelo kt. *Flórenczben.*
Scacchi Archangelo kt. *Nápolyban.*
Todaro Ágoston kt. *Palermóban.*
Villari Pasqual kt. *Flórenczben.*
Teza Emil kt. *Páduában.*

V. SWEICZ.

De Candolle Alfonz kt. *Genfben.*
Misteli Ferencz kt. *Baselben.*

VI. FRANCZIAORSZÁG.

Páris.

Berthelot Marcellin kt
Des Cloizeaux A. kt.
Elisèe Reclus kt.
Esquirou de Parieu kt.
Fouqué F. kt.
Hermite Károly kt.
Janet Pál kt.
Levasseur Emil kt.
Oppert Gyula kt.
Pasteur Lajos kt.
Renan Ernő kt.
René de Maulde kt.
Schulhof Lipót lt.
Taine Hippolyt kt.
Topinard Pál kt.
Ujfalvy Károly kt.
Sayous Eduárd kt. *Besançonban.*
Chantre Ernő kt. *Lyonban.*
Bertrand Sándor kt. *St.-Germainban.*

VII. ANGLIA.

Buttler Dundas Ede kt. *Londonban.*
Duka Tivadar lt. *Londonban.*
Gladstone Vilmos kt. *Londonban.*
Jones W. Henrik kt. *Londonban.*
Müller Miksa kt. *Oxfordban.*
Owen Róbert kt. *Londonban.*
Rawlinson Creswicke Henrik baronet kt. *Londonban.*
Thomson Vilmos kt. *Glasgowban.*
Cayley Arthur kt. *Cambridgeben.*

VIII. HOLLANDIA.

De Goeje M. kt. *Leydenben.*

IX. SVÉDORSZÁG.

Hildebrand János kt. *Stockholmban.*
D'Olivecrona Kanut kt. *Stockholmban.*

X. PORTUGALLORSZÁG.

Teixeira de Aragao A. C. kt. *Lissabonban.*

Könyvtára

XI. FINNORSZÁG.

Donner Ottó kt. *Helsingforsban.*

Genetz Árvid kt. *Tavestehusban.*

XII. OROSZORSZÁG.

Kunik Ernő kt *Szt.-Pétervártt.*

Ilminszki Miklós kt. *Kazánban.*

Radloff Vilmos kt. *Szt.-Pétervártt.*

XIII. SZERBORSZÁG.

Vitkovits Gábor kt. *Belgrádon.*

XIV. KELETINDIA.

Atkinson E. F. kt. *Calcuttában.*

Mahésachandra Nyayaratna kt. *Calcuttában.*

Rájendrolála Mitra kt. *Calcuttában.*

Leitner G. W. kt. *Lahorében.*

XV. AMERIKA.

Dana Jakab kt. *New-Hawenben (Connecticut).*

Az akadémiai személyzet létszáma.

Elnökség és Igazgató-Tanács (köztök 12 az alapító és 11 az akad. tagok sorából)						23
Tiszteleti tag	helyben	11,	vidéken	10,	összesen	21
Rendes »	»	42,	»	12,	»	54
Levelező »	»	92,	»	51,	»	143
Külső tag						87
						305

I. A nyelv- és széptudományi osztályban.

Tiszteleti tag	helyben	4,	vidéken,	2,	összesen	6
Rendes »	»	9,	»	3,	»	12
Levelező »	»	25,	»	10,	»	35
Külső tag						27
						80

II. A bölcseleti, társadalmi és történeti tudományok osztályában.

Tiszteleti tag	helyben	5,	vidéken	3,	összesen	8
Rendes »	»	15,	»	6,	»	21
Levelező »	»	32,	»	19,	»	51
Külső tag						35
						115

III. A mathematikai és természettudományok osztályában.

Tiszteleti tag	helyben	3,	vidéken	4,	összesen	7
Rendes »	»	18,	»	3,	»	21
Levelező »	»	35,	»	22,	»	57
Külső tag						24
						109

Alapszabályilag az igazgató tagok teljes száma a 2 elnökön és főtitkáron kívül 24 levén, üres hely van	1
Alapszabályilag a tiszteleti tagok teljes száma 24 levén, üres hely van	3
Alapszabályilag a rendes tagok száma 60 levén, üres hely van	6
Alapszabályilag a levelező tagok száma 156 levén, üres hely van	13

NÉVMUTATÓ.

	Lap.
Ábel Jenő	203
Acsády Ignácz	218
Akin Károly	228
Gr. Andrássy Gyula	194, 206
Gr. Andrássy Manó	211
Antal Géza	232
Gr. Apponyi Albert	238
Gr. Apponyi György	191
Gr. Apponyi Sándor	197
Arany László	201
Arenstein József	225
Arneth Alfréd	219
Ascoli Ezsaiás	205
Ascherson P.	233
Atkinson E. F.	234
Baksay Sándor	203
Balássy Ferencz	212
Ballagi Aladár	216
Ballagi Géza	218
Ballagi Mór	199
Balló Mátyás	230
Bánóczy József	202
Barabás Miklós	200
Barna Ferdinánd	201
Barna Ignácz	202
Barsi József	212
Bartal Antal	202
Bartalus István	202
Batizfalvy Sámuel	228
Bedő Albert	230
Beőthy Zsolt	200
Berczik Árpád	204
Berde Áron	226
Berecz Károly	242
Berthelot Marcelin	234
Bertrand Sándor	220
Bielz Albert	231
Birk Ernő	219
Bock Ferencz	219
Bodio Lajos	220
Bogisich Mihály	202
Borovszky Samu	242
Böckh János	229
Brassai Sámuel	206
Budenz József	199
Bunsen Róbert Vilmos	232
Bunyitay Vincze	216
Buttler Dundas Ede	205
De Candolle Alfonz	233
Cantu Caesar	218
Capasso Bertalan	220
Cayley Artur	233

Lap.
Chantre Ernő 220
Chyzer Kornél 227
Des Cloiseaux A 233
Concha Győző 217
Corsan Avendano Gábor. 228
Csaplár Benedek 217
Csengery János 236
Csiky Gergely 202
Csontosi János 215
Czobor Béla 215
Daday Jenő 231
Dana Jakab 232
Dankó József 214
Gr. Dessewffy Aurél 196
Divald Adolf 228
Dobóczky Ignácz 237
Domanovszky Endre 212
Donner Ottó 205
Dudik Béda Ferencz 218
Duka Tivadar 227
Ebers György 205
Engel Ernő 219
Entz Géza 231
Enyedy Lukács 238
B. Eötvös Loránd ... 191, 224
Esquirou de Parieu 219
Falk Miksa 212
Fejérpataky Kálmán 242
Fejérpataky László 216
Fenyvessy Adolf 238
Fiedler József 219
Finály Henrik 211
Flegler Sándor 218
Fodor József 224
Fouqué F 233

Lap.
Földes Béla 238
Fraknói Vilmos 191, 208
Frecskay János 235
Frivaldszky János 223
Fröhlich Izidor 230
Fröhlich Róbert 238
Galgóczy Károly 226
Genetz Arvid 205
Gerlóczy Gyula 239
Giesebrecht Vilmos 220
Gindely Antal 220
Gladstone Vilmos 219
Gneist Rudolf 219
De Goeje M. 205
Goldziher Ignácz 202
Gondol Dániel 201
Gönczy Pál 226
Grünwald Béla 218
De Gubernatis Angelo ... 205
György Endre 213
Gyulai Pál 196, 199
Haan Lajos 213
Hajnik Imre 209
Halász Ignácz 203
Halász Imre 239
Hampel József 216
Hantken Miksa 224
Hauer Ferencz 232
Haynald Lajos 192, 239
Hazslinszky Frigyes 223
Hegedűs Sándor 217
Heinrich Gusztáv 203
Hellebrant Árpád 242
Heller Ágost 231
Helmholtz Herman 233

Lap.
Heltay Ferencz 239
Herich Károly 239
Hermite Károly 234
Hildebrand János 220
Hirschler Ignácz 228
Hoffmann Károly 231
Hoffmann Pál 212
Hofmann Ágost Vilmos .. 234
Hollán Ernő 221, 240
Hollósy Jusztinián 227
Horvát Árpád 216
Horvát Boldizsár 206
Horváth Géza 229
Horváth Jenő 231
Hőgyes Endre 225
Hunfalvy Pál 196, 198
Hunyady Jenő 225
Hyrtl József 233
Ilminszky Miklós 205
Imre Sándor 199
Inkey Béla 231
Jakab Elek 210
Janet Pál 219
Jedlik Ányos István 221
Jekelfalussy József 218
Jendrássik Jenő 224
Joannovics György .. 198, 235
Jókai Mór 198
Jónás Károly 242
Jones W. Henrik 205
József, cs. és kir. főherczeg ő fensége 195, 198
Jurányi Lajos 225
Kacskovics Lajos 225
Kállay Béni 210

Lap.
Kánitz Ágost 230
Kápolnay Pauer István .. 230
Károlyi Árpád 211
Gr. Károlyi Sándor 195
Karvasy Ágost 211
Kautz Gyula 196, 207
Keleti Gusztáv 202
Keleti Károly 208
Kerékgyártó Árpád 212
Kerkapoly Károly 211
Kerpely Antal 229
Kherndl Antal 232
Klein Gyula 231
Knauz Nándor 207
Koch Antal 229
Komáromy Lajos 236
Kondor Gusztáv 227
Konkoly T. Miklós 221
Korányi Frigyes 231
Kováts Gyula 216
Kozma Ferencz 214
Kőnig Gyula 225
Kőrösi József 213
Kőváry László 215
Krenner József 225
Kruspér István 222
Kunik Ernő 219
Gr. Kuun Géza 198
Lanfranconi Grazioso Enea 238
Láng Lajos 215
Lehr Albert 203
Leitner G. W. 204
Lengyel Béla 229
Lepkovszky József 220
Lévay József 200

Lap.

Levasseur Emil 219
Lindner Ernő 242
Lóczy Lajos 232
Lubrich Ágost 212
Ludwig Károly 233
Lukács Antal 239
Lukács Béla 239
Lutter Nándor 226
Máday Izidor 239
Mahésachandra Nyayaratna 205
Majláth Béla 214
Mandello Károly 239
Margó Tivadar 223
Markusovszky Lajos 228
Martin Lajos 227
Matlekovics Sándor 212
Mátyás Flórián 211
B. Mednyánszky Dénes .. 228
Medveczky Frigyes 217
Mészáros Péter 242
Mihalkovics Géza 225
Miklosich Ferencz 204
Mikszáth Kálmán 204
Misteli Ferencz 205
Myskovszky Viktor 214
Mocsáry Sándor 231
Mommsen Tivadar 219
Müller Frigyes 205
Müller Miksa 205
Nagy Gyula 237
Nagy Imre 210
Nagy Iván 208
Nagy József 226
Némethy Géza 236
Nendtvich Károly 222

Lap.

B. Nyáry Jenő 206
D'Olivecrona Kanut 220
Oppert Gyula 204
B. Orbán Balázs 217
Ormós Zsigmond 201
Ortvay Tivadar 213
Overbeck János 204
Owen Rikárd 233
Pálffy Albert 203
Pasteiner Gyula 238
Pasteur Lajos 233
Paszlavszky József 232
Patterson Arthur 219
Pauer Imre 210
Pauler Gyula 208
Péch Antal 229
Pecz Vilmos 203
Pettkó János 227
Petzval József 233
Pisztóry Mór 239
Plósz Pál 230
Plósz Sándor 216
Podhorszky Lajos 201
B. Podmaniczky Fr. 201
B. Podmaniczky Géza ... 222
Pólya Jakab 239
Pór Antal 212
Poór Imre 228
Pulszky Ágost 217
Pulszky Ferencz 193, 206, 237
Pulszky Károly 215
Radloff Vilmos 205
B. Radvánszky Béla 206
Rájendrolála Mitra 204
Ráth György 238

Lap.
Rawlinson Henrik..... 204
Reclus Eliseus..... 233
Renan Ernő..... 204
René de Maulde..... 220
Réthy László..... 238
Réthi Mór..... 229
Roscher Vilmos..... 218
Salamon Ferencz..... 207
Sayous Eduárd..... 219
Scacchi Archangelo..... 233
Schenek István..... 232
Schenzl Guido..... 224
B. Schlechta Ottokár.... 204
Schuchardt Hugó..... 205
Schulek Vilmos..... 232
Schulhof Lipót..... 229
Schuller Alajos..... 230
Schvarcz Gyula..... 210
Semsey Andor..... 221
Sickl Tivadar..... 220
Simonyi Zsigmond..... 202
Simor János hg.-primás.. 192
Stier Theophil..... 204
Stoczek József..... 193
Szabó István..... 200
Szabó József..... 197, 239
Szabó Károly..... 207
Szádeczky Lajos..... 218
Szarvas Gábor..... 200
Szász Béla..... 203
Szász Károly.. 195, 199, 235
Gr. Széchenyi Béla..... 195
Gr. Szécsen Antal.. 192, 206
Széll Kálmán..... 239
Szendrey János..... 238

Lap.
Szentes Károly..... 242
Szentkláray Jenő..... 213
Szigeti József..... 203
Szilády Áron..... 199
Szilágyi István..... 201
Szilágyi Sándor..... 207
Szily Kálmán.. 223, 240, 241
Szinnyei József..... 203
Szlávy József..... 196
Szögyény-Marich László.. 191
Szűcs István..... 211
Szvetics József..... 240
Szvorényi József..... 198
Taine Hippolyt..... 205
Takács István..... 242
Téglás Gábor..... 218
Télfy Iván..... 201
Teixeira de Aragao A. C. 220
Teza Emil..... 205
Thallóczy Lajos..... 215
Thaly Kálmán..... 208
Than Károly..... 194, 221
Thanhoffer Lajos..... 230
P. Thewrewk Emil..... 200
Thomson Vilmos..... 233
Tisza István..... 239
Tisza Kálmán..... 195, 206
Todaro Ágoston..... 233
Tolnay Lajos..... 239
Tomori Anasztáz..... 226
Topinard Pál..... 234
Torma Károly..... 209
Tóth Lőrincz..... 207
Török József..... 222
Udvardy Cherna János.. 225

Lap.

Ujfalvy Károly 205
Váczy János..... 236
Vadnai Károly..... 201
Vajkay Károly 204
Vámbéry Ármin 199
Vargha Gyula 239
B. Vay Miklós..... 192
Vécsey Tamás 210
Villari Pasqual 220
Virchow Rudolf..... 233
Vitkovits Gábor..... 220
Volf György 202
Wartha Vincze 229
Wenzel Gusztáv 207
Wieseler Frigyes..... 219
Wlassics Gyula 217
Xantus János..... 227
Zakrzewszki Vincze 220
Zeller Eduárd 219
Gr. Zichy Ágost 202
Zichy Antal..... 196, 198
Zsilinszky Mihály 213
Zsoldos Ferencz 240

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

TARTALOM.

	Lap.
Polgári és csillagászati naptár	3
Égi tünemények 1889-ben	56
A M. T. A. Alapszabályai	71
A M. T. A. Ügyrende	85
I. Osztályok	85
II. Tagok	87
III. Titkárok	88
IV. Elhúnyt tagok végtisztelete és emlékezete	90
V. Tagválasztás	90
VI. Akadémiai ülések	91
VII. Összes ülés	92
VIII. Rendkivüli összes ülések	93
IX. Osztálygyülések	94
X. Osztályértekezletek	95
XI. Nagygyülés	97
XII. Elegyes ülés	98
XIII. Közülés	98
XIV. Állandó bizottságok	99
XV. Nyelvtudományi bizottság	100
XVI. Irodalomtörténeti bizottság	102
XVII. Classica-philologiai bizottság	102
XVIII. Történelmi bizottság	103
XIX. Archaeologiai bizottság	104
XX. Nemzetgazdasági bizottság	105
XXI. Mathematikai és természettud. bizottság	106
XXII. Hadtudományi bizottság	106
XXIII. Könyvkiadó bizottság	107
XXIV. Könyvtári bizottság	107
XXV. Akadémiai Évkönyvek	108
XXVI. Akadémiai Értesítő	108
XXVII. Akadémiai Értekezések	109

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Lap.
XXVIII. Mathem. és Természettudományi Értesítő ... 111
XXIX. Akadémiai Almanach ... 112
XXX. Nyomtatás végett beadott kéziratok megvizsgálása és kiadása ... 112
XXXI. Kézirat-tulajdonjog ... 114
XXXII. Tiszteletdíjak ... 115
XXXIII. Az Akadémia jutalmai ... 115
I. Nagyjutalom és Marczibányi-mellékjutalom .. 115
II. Bézsán József alapítványa ... 118
III. Első Magyar Biztosító-Társaság alapítványa . 118
IV. Bulyovszky Gyula alapítványa ... 119
V. Bük László alapítványa ... 119
VI. Dóra Szilárd alapítványa ... 121
VII. Az első pesti hazai takarékpénztárnak Fáy András nevére tett alapítványa ... 122
VIII. Farkas-Raskó-alapítvány ... 124
IX. Fekésházy Mihály alapítványa ... 125
X. Gorove László és István alapítványa ... 125
XI. Gr. Karátsonyi Guidó alapítványa ... 126
XII. Kereskedelmi csarnok Széchenyi adománya .. 128
XIII. Kóczán Ferencz alapítványa ... 128
XIV. Lévai Henrik alapítványa ... 130
XV. Lukács Krisztina nevére, Lukács Móricz által tett alapítvány ... 131
XVI Marczibányi Imre alapítványa ... 132
XVII. Gróf Nádasdy Tamás nevére, gróf Nádasdy Ferencz által tett alapítvány ... 132
XVIII. Oltványi Pál alapítványa ... 133
XIX. Péczely József alapítványa ... 133
XX. Dr. muraközi Rózsay József alapítványa 137
XXI. Rökk Szilárd alapítványa ... 138
XXII. Sámuel Alajos alapítványa ... 138
XXIII. Szilágyi István alapítványa ... 139
XXIV. Szőnyi Pál alapítványa ... 140
XXV. Sztrokay Antal nevére Sztrokay Luiza által tett alapítvány ... 140
XXVI. Gr. Teleki József alapítványa ... 141
XXVII. Ullmann Károly nevére Ullmann Imre és testvére által tett alapítvány ... 142
XXVIII. Vitéz József alapítványa ... 142
XXXIV. Általános pályázati szabályok ... 143
XXXV. Edl- és Holczer-féle ösztöndíj-alapítvány 145
XXXVI. Kazinczy-alap ... 146
XXXVII. Könyvkiadó hivatal ... 151
XXXVIII. Könyvtári szabályok ... 152

Lap.

Az Igazgató Tanács Ügyrende:
I. Az általános határozatok 156
II. Állandó bizottságok 158
III. Földhitelintézet 158
IV. Főtitkári hivatal 160
V. A költségvetés 161
VI. Ügyész 162
VII. Házgondnok 168
Az akadémiai iroda ügyrendje 170
Hazai és külföldi intézetek, melyeknek az Akadémia kiadványai megküldetnek 174
Az akadémiai kiadványok ajándék-példányainak szétküldése 184
Akadémiai pályázatok 185
Magyar akadémiai névkönyv 189
Elnökség és Igazgató-Tanács 191
I. Nyelv- és széptudományi osztály 198
II. A bölcseleti, társadalmi és történeti tudományok osztálya 206
III. A mathematikai és természeti tudományok osztálya 221
Állandó bizottságok 235
Tisztviselők 241
Szolgák 243
A tagok munkálatai 1889-ben 246
A M. T. Akad. munkálkodása s pénztára mibenléte .. 293
Az 1889. évi akadémiai költségvetés 329
A M. T. Akad. vagyonmérlege 1888. decz. 31-én 332
A M. T Akad. veszteség és nyereség számlája 334
Az Akad. részére tett adományok és hagyományok 337
Kimutatás a bevételek állásáról 1888. decz. 31. 338
Az Akadémia halottjai 1830—1889. 339
Nekrolog az elhúnyt tagokról 357
Az Akadémia tagjai földirati rendben 388
Az akadémiai személyzet létszáma 396
Névmutató 397